

seyir defteri

Generation @: Hızlandırılmış Yaşamlar

Ufuk Yamankılıçoğlu,
Genel Yayın Yönetmeni

**“ Generation @ bir
gençlik döneminden
ziyade bir yaşam
konseptini ifade
ediyor. ”**

HOMEPAGE ÖZEL SAYISI

Sizlerden büyük ilgi gören ve kısa sürede tükenen Network özel sayımızdan sonra yine sizlerden gelen yoğun istekler doğrultusunda, baştan sona Homepage tasarımı konusunda özel bir sayı daha hazırladık. Bu özel sayıda bir web sitesinin planlanmasından profesyonel tasarımına, çubuk, banner, düğme, menü hazırlanmasından siteye arama fonksiyonu ve Flash efektleri eklemeye kadar aradığınız her türlü bilgiyi bulabileceksiniz. 10 Ağustos 2002 tarihinden itibaren merkez bayilerde ve seçkin kitapevlerinde bulabileceğiniz bu özel sayıyı kaçırmamanızı öneriyoruz.

Bir zamanlar “Generation X” olarak tanımlanan kayıp kuşak da artık yaşlandı. 1960-70 yılları arasında doğanları kapsayan bu neslin en belirgin özellikleri doyuma fazlasıyla ulaştıklarından dolayı geçmiş nesiller kadar hayattan zevk alamamaları ve büyük bir çoğunluğunun hayatlarında gerçekten de ilginç sayılabilecek sadece iki veya üç anı yaşamış olmalarıydı, gerisi onlar için tam bir boşluktu. “Basit hayata dönüş” sloganı altında ekonomik olaylardan ve toplumsal yaşamdan kendini soyutlayan bu neslin yerini şimdilerde bir yenisi almaya başlıyor: Generation @.

Bu yeni yaşam kültüründe öne çıkan kavramlar bağımsızlık (bilgi arayanlar olarak aktif bir role sahipler ve yaratıcı bağımsızlıklarına önem veriyorlar), açıklık (online olan biri kişisel düşüncelerini açıklar ve duygusal yaklaşımlara açıktır), tolerans (global iletişimde önyargılara yer yok, yaşlı/genç, zengin/fakir veya sağlıklı/özürlü gibi farklılıklar önemini yitiriyor veya farklı olmaları kabul ediliyor), düşünce özgürlüğü ve doğrudan iletişim (Generation @ canlı bir dünyada yaşıyor ve burada herşey anında gerçekleşiyor).

Bu yeni nesil kendi yaşam kültürünü oluşturuyor ve kendi yaşam tempolarına ayak uyduramayan yetişkinleri (özellikle anne babalarını) dışlıyorlar. Günümüzün anne babaları artık Generation X neslinde kaldılar veya tempo, teknoloji ve eğlence düşkünü Generation @ gençliği karşısında kendilerini öyle hissediyor olmalı. Generation X’liler çağın gerisinde kalma tehlikesini yaşarken, @’liler ise bilgisayar çağının yeni otoriteleri olmak yolunda hızla ilerliyorlar. Peki bunun sonuçları ne olacak?

Günümüz çocukları ve gençliği yaşamlarının her alanına bulaşmış bilgisayar teknolojisiyle iç içe büyüyorlar ve bilgisayar üzerinden iletişim kurup, düşünüyor ve hareket ediyorlar. Tempo ve teknoloji kavramları etrafında dönen bu bilgisayar kültürünün uzun vadede onların varlıkları ve sosyal davranışları üzerinde nasıl bir etkisi olacak? Gelecekte karşımıza çıkacak nesil, bugün elektronik ağda bilgileri çağırın ve tekrar silen nesil kadar hızlı bir şekilde ilişki kuran ve bitiren nomad bir nesil mi olacak?

Generation @ bir gençlik döneminden ziyade bir yaşam konseptini ifade ediyor. Yüksek teknoloji çağında örnek gösterilen tip esnek bir insan, herhangi bir şeyi kaçırmaktan korkan, herşeyi görmek, duymak ve yaşamak, bir anda birçok iş yapmak isteyen, hızlandırılmış, elektronik bir nomad.

“Ne zaman ve nereye gitmek istiyorsan git” olarak tanımlanan Amerikan rüyası, bir kaba dönüşebilir: Bir yere ait olma duygusunun kaybedilmesi, insanın kendisini tanımlamasına yardımcı olan köklerini kaybetmesi tehlikesiyle karşı karşıya bırakıyor. Modern nomadlar şöyle diyor: “Nereye ekilirsek, orada çiçek açarız”. Ama sürekli başka yerlere ekilmekle de büyümek ve çiçek açmak mümkün olabilir mi? ■

Ufuk Yamankılıçoğlu

uyaman@chip.com.tr

read.me

» CHIP Anketi Sonuçları

Gökhan Sungurtekin,
Yayın Koordinatörü

“Önümüzdeki aylarda 3000 kişiden oluşan bir okur grubu oluşturup, internet üzerinden, grup üyeleri ile CHIP hakkında sürekli bilgi alışverişinde bulunacağız.”

İlk sayısından beri CHIP’i hep sizlerin istekleri doğrultusunda geliştirmeye çalıştık. Bu konuda en büyük yardımcımız ise anketler. Temmuz ayında eCHIP ve internet üzerinden yaptığımız anket yine sizlerden büyük ilgi gördü. Bazı çarpıcı sonuçları aktarmak istiyorum.

Araştırmadan çıkardığımız en önemli sonuçlardan biri, CHIP’in test konusunda rakipsiz duruma gelmiş olması. CHIP okurlarının önemli bir kesimi sürekli olmasa da diğer bilgisayar dergilerini de takip ediyorlar. Ancak ürün satın alma kararını CHIP dışındaki dergilerin test sonuçlarından etkilenecek verenlerin oranı sadece %1. Yani iki ya da daha fazla dergi alan bir okur bir ürün satın alması söz konusu olduğunda sadece CHIP’e güveniyor.

Ankette CHIP’in içeriğine yönelik sorular da yer alıyordu. Özellikle, dergide yer verebileceğimiz yeni bölümler konusunda somut bilgiler elde ettik. Eylül ayından itibaren CHIP’te bu bilgilerin etkilerini gözlemleyebileceksiniz.

Diğer bir önemli nokta toplam okur sayısı. Bunun hesaplanabilmesi için bir derginin ortalama kaç kişi tarafından okunduğunun bilinmesi gerekiyor. Araştırma sonucuna göre CHIP için bu katsayı 2,5. Yani CHIP her ay yaklaşık 125.000 kişi tarafından okunuyor. Türkiye’deki dergi pazarının küçüklüğü dikkate alındığında bu gerçekten önemli bir rakam.

Güçlü PC’ler, yavaş internet

Yaptığımız ankette sahip olduğunuz PC’nin özellikleri ve kullandığınız çevrebirim aygıtları hakkında sorular da vardı. Sonuçlar CHIP okurlarının nispeten güçlü konfigürasyona sahip PC’ler kullandıklarını ortaya koydu. Örneğin Pentium 4 işlemciye sahip olma oranı %18. 256 MB ve üzeri RAM’e sahip olanların oranı yaklaşık %45. 40 GB ve üzeri sabitdisk kullananların oranı ise %26. Ayrıca CHIP okurlarının %19’unun evinde birden fazla PC bulunuyor.

Buna karşılık okurların büyük çoğunluğu internet bağlantısı için dial-up bağlantı şeklini kullanıyor. Bu oran yaklaşık %80. Gerçi kablo internet ve ADSL hizmetlerinin henüz çok az sayıdaki bölgeye verildiği düşünüldüğünde, bu oranı normal karşılamak gerekiyor.

CHIP Okur Grubu

Ankette sizlere CHIP Okur Grubu’na katılmayı isteyip istemediğinizi de sormuştuk. Bu soruya çok büyük bir oranda “Evet” yanıtı geldi. Önümüzdeki aylarda 3000 kişiden oluşan bir okur grubu oluşturup, internet üzerinden, bizim hazırlayacağımız güvenli bir platformda, grup üyeleri ile CHIP hakkında sürekli bilgi alışverişinde bulunacağız. Amacımız CHIP’in kalitesini daha da yükseltmek. Ankete katılmayıp, bu gruba dahil olmak isteyen okurlarımız için yakında CHIP Online’da (www.chip.com.tr) bir üyelik formu yayınlamaya başlayacağız, bekleriz...

sgokhun@chip.com.tr

Test: En Yeni El Bilgisayarları

“Size Uygun PDA’yı Seçin”

CHIP 7/2002

Merhaba CHIP, derginizi uzun zamandır takip ediyorum. Bilgisayarım ile ilgili, vakit bulup da öğrenmeye, kitaplarla, eğitimlerle takip edip öğrenmeye vakit bulamayacağım pek çok pratik bilgiyi CHIP sayesinde güncel tutabiliyorum. Geçen ay kapak konularınızdan olan El Bilgisayarları Testi yazınız için de sizi tebrik etmek isterim. Nice zamandır el bilgisayarı alıp almak konusunda karar verememiş biri olarak, böyle kapsamlı bir testi okumak hem hoşuma gitti, hem karar vermemde yardımcı oldu. Testiniz büyük bir ihtiyacımı karşıladı, teşekkür ederim.

Özlem Ayberk

Özlem Ayberk

Linux ve Linux progarmaları

Merhaba, Linux kullanımı günbegün artıyor. Bilindiği üzere Windows işletim sisteminin içinde bazı açık kapılar ve şifreler olduğu ve bu açık kapılar sayesinde Amerikan Ulusal Haber Alma Teşkilatının bu sisteme sahip bilgisayarlara kolayca bağlanabildiği ve bilgilere ulaşabildiği tarzında bazı söylentiler var. Öyle ki Rusya devlet başkanı Putin seçimleri kazandığının ertesi günü bu kuşkulardan dolayı Windows kullanımını yasaklamıştır. Siz de bu konuda derginizde bir araştırma yaparsınız. Linux ve Linux üzerinde çalışan programlar hakkında bilgi verseniz ve bu programları CHIP CD'sinde yayınlasanız ilgi çekici ve güzel olur. Vatandaşlarımız da bilinçlenmiş olurlar.

Erdoğan Yücel Olcay

CHIP: Daha önceki sayılarımızda Windows'un güvenlik açıklarını ve bunların nasıl kapatılacaklarını anlatan yazılara yer vermiştik. Linux ile ilgili olarak da önümüzdeki sayılarda CHIP okurlarına bir sürprizimiz olacak.

Flash, Dreamweaver

Derginizi yaklaşık olarak 1 yıldır eksiksiz alıyorum. Reklam sayfalarını hiç saymasak bile yine de konulara az yer veriyorsunuz. Hadi onu da anladık, Flash, Dremve-aver vb. gibi yazılımlar hakkında hiçbir yazınız yok. Bilgiler veya yeni projeler yapma sayfaları yok. Olan sayfalardan yüzde 50'si (reklamlar hariç) donanım.

Hadî ilk sefer alanlar için şöyle 15-20 sayfa donanım yapsanız olur. Diğer bölümler (Yazılım, Pratik, İnternet) güzel. Ayrıca CD'nizde daha fazla Türk oyunlarına yer verirsiniz seviniriz. Saygılar ve bu sayfayı açtığınız için teşekkürler.

Ali Orhun Akkırman

CHIP: Sözkonusu programlara daha önceki sayılarımızda yer verdik. Bu tip bilgileri her

ay iki üç sayfa şeklinde vermek yerine topluca bir eğitim CD'si halinde (geçen ay verdiğimiz Flash Öğreniyorum CD'si gibi) vermeyi daha uygun buluyoruz.

“Vizyon” eleştirisi

Selamlar, biz, elektrik-elektronik mühendisliği bölümünde okuyan bir grup öğrenciyiz... Yaklaşık 4 yıldır CHIP dergisini her ay alıp, her yazısını merak ve heyecan-

la okuyup yazarlarına tebrik mail'leri yollayarak, dergi ve çalışanlarıyla haşır neşir olmaya çalışıyoruz. Ama Temmuz sayısının son sayfalarında yayımlanmış olan yazınız bizi gerçekten şaşırttı... Temmuz 2002 sayınızda tüm saygıdeğer yazarlarınızın arasında isminin önünde Dr. yazan fakat ne doktoru olduğu belli olmayan bir kahinin (Dr Sugata Mitra) yazısını derginizde okumamız, grup olarak hem bilimsel hem dini duygularımızı rencide etti. Gerçekten takdire şayan bir dergi yayınlıyorsunuz ve her ay her yazısını her satırıyla okuyoruz... Lütfen CHIP olarak bilimsel ve mantıklı kalın ve hep bu çizgide devam edin ki, en büyük destekçileriniz biz üniversite öğrencileri olalım...

CHIP: Vizyon bölümünde öncü düşünürlerin ve bilim adamlarının yazılarına yer veriyoruz ve farklı düşüncelere de saygı gösteriyoruz.

Anakart testi

Merhaba sayın CHIP yetkilileri, hemen hemen her ay test ederek anlattığınız ekran kartları konusu sayesinde ekran kart-

BENİM VİZYONUM:
CHIP “Vizyon” sayfalarında her ay bilişim çağının öncü düşünürlerini vizyonları ve ütopyaları ile tanıtıyor.

ları hakkında neredeyse uzman olacağız. Yeni bir ekran kartı almayı düşünsek çok rahat karar verebiliriz, ama aynı şey anakartlar için geçerli değil. Çünkü anakart hakkında hiç test ya da tanıtımınız yok. Bu sebeple anakartlar hakkında hiçbir fikrimiz yok. Sizden ricam, ekran kartlarına gösterdiğiniz hassasiyeti, diğer donanım ürünlerine de göstermeniz.

Selim Demir

CHIP: Bu ayki sayımızda Athlon anakartlar için KT333 chipsetli anakartların karşılaştırmalı testini bulabilirsiniz.

Programlama dili CD'leri

İyi günler derginizi çok beğeniyorum. Yanında verdiğiniz eğitim CD'leri çok faydalı oluyor. Bu ayki ekiniz Flash eğitimi, hem içerik hem de çalışma sitili olarak çok güzel. Gelecek sayılarınızda flaş gibi değişik programların, hatta programlama dillerinin CD'lerini de vereceğinizi umuyorum ve dört gözle bekliyorum.

Ibrahim Anđıt

Flash CD'si için

Temmuz ayında vermiş olduğunuz Flash eğitim CD'si için çok minnettarım. Flash'ı biliyorum. CD'yi inceledim ve çok şaşırdım. Daha ne kadar çok bilmediğim pratik bilgiler varmış. Bu CD'yi vermenizden gurur duydum. Düşünsenize sayısız CHIP okuru Flash öğrenecek. Ne güzel bir şey. Bir sürü beyin yeni tasarımlar çıkaracak. Geçen sayınızda sizden 5-10 sayfalık Flash eğitimi istemiştım. Siz, daha iyisini yapıp, 500 sayfa değerinde bilgi vermişsiniz. Hem de görüntülü. Buradan

bütün CHIP okurlarına sesleniyorum. CHIP dergisinden isteklerinizi isteyin. Okur yorumların dergide bulunması hem dergi için hem de okurlar için güzel bir şey. Dergi söylenenleri kaale aldığını bildiriyor. Okurlar da söylediklerimize ilgi gösteren bir dergi diyor.

Özgür Arslan

Alternatif internet bağlantıları

CHIP yetkilileri, sizden ricam, ülkemizde internete bağlanmak için kullanabileceğimiz alternatifleri ayrıntılı olarak derginizde işlemeniz. Bildiğimiz kadarıyla şu an kullanabileceğimiz sistemler;

Dial-up, ISDN, ADSL, KabloNet ve Uydu. Bu sistemleri kurmak için ne kadar masraf yapmamız gerekiyor? İnterneti gezme hızı ne kadar? Download hızı ne kadar? Hangi ekipmanlarla en iyi performans alırız? Telefon ücreti hangilerinde vermeyiz? Bu konuyu benim gibi çok fazla insanın da merak ettiğinden hiç şüphem yok. Böyle kapsamlı bir araştırma yapmanızı, beni ve diğer CHIP okurlarını bu konuda aydınlatmanızı sizlerden rica ediyorum.

Ergun GÜNAY

YORUM VE YARDIM

- Dergideki yazılarla ve genel olarak dergiyle ilgili görüşlerinizi yorum@chip.com.tr adresine gönderebilirsiniz.
- Lütfen bilgisayarla ilgili sorularınızı yardim@chip.com.tr adresine iletin.
- Ayrıca yorum@chip.com.tr adresine göndereceğiniz e-mail'lerde isminizi yazmayı unutmayın.

CHIP: Eylül 2002 sayımızdan itibaren bu konuya ayrıntılı bir şekilde değinmeyi düşünüyörüz, ilginiz için teşekkür ederiz.

Donanım sürücüler CD'si

Merhaba sevgili CHIP ailesi, öncelikle size böyle bir dergi sunduğunuz için teşekkür ediyorum. Her sayınızı sabırsızlıkla bekliyorum. Ancak arada bir modem, ekran kartı, ses kartı vb. donanımların driver'larının bulunduğu bir CD verseniz bizi diğer firmaların eline düşürmemiş olursunuz. Bütün CHIP ailesine başarılar dilerim.

Hamdi Yaman

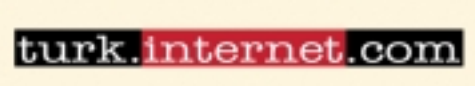

Bilgi Paylaşımı İçin;

ASP.NET Workshop Türkiye

Seminerin içeriği ve kayıt formu için: www.aspnedir.com

İÇİNDEKİLER

- 12 **Linux'ta İşbirliğine Gidildi**
United Linux'un ilk adımları
- 12 **Windows XP Tablet PC:**
Elektronik mürekkepli kalem
- 13 **Papa: "Her şey Şakaydı"**
USA Today sayfasında panik
- 13 **FHD-1:**
Özgür harddisk sürücü
- 14 **Opera-Microsoft Savaşı**
Hediye olarak browser
- 14 **Kablosuz Kart:**
PDA'ya da Bluetooth
- 14 **"İtiraz Etme Tuşuna Basınız"**
Singapur'da online mahkeme

Multimedya Mesajlar Hayatımıza Girmeye Başladı

Maksimum Eğlenceli

3. nesil GSM servislerinin öncüsü kabul edilen Multimedya Mesaj Servisleri'nin (MMS) yoğun reklamlarla gündeme taşınmasıyla birlikte, kısa mesaj alışkanlıklarında köklü değişimler yaşanması bekleniyor.

■ MMS standardı, kısa mesaj gönderme konusunda yeni ve devrimsel bir yöntem olarak kabul ediliyor. Reklamlarda sık sık anlatıldığı gibi MMS ile, cep telefonundan cep telefonuna, artık herkesin bildiği metin tabanlı standart 160 karakterli kısa mesajlar göndermek yerine, içine ses, görüntü, video, animasyon, renkli fotoğraf eklenebilen mesajlar göndermek mümkün.

El televizyonu gibi telefonlar

MMS, sahip olduğu bu devrimsel yapısı ile, 3. nesil mobil iletişim hizmetlerinin öncüsü olarak kabul ediliyor. Fakat MMS'in popülerliğinin artması için, MMS destekli telefonların da yaygınlaşmasını beklemek gerek... Zira, sesli, görüntülü, animasyonlu, videolu, gerçek

renkli multimedya mesajları gönderip alabilen mobil telefonların fiyatları henüz makul bir seviyeye inmemiş bulunuyor. Birincil iletişim kurmak olan, dolayısıyla "Alo"yu yeterli bulan kitleler, doğal olarak fiyatları çok daha düşük olan normal telefonları tercih etmeye devam edecektir. Ancak Telsim'den sonra Turkcell'in de MMS hizmeti sunmaya başlaması ile oluşacak rekabet, telefon operatörlerini, geçmişte olduğu gibi bugün de bu yeni telefonlar için sübvansiyon kozlarını kullanma yönünde tetikleyeceğe benziyor. Telefon satışlarının düşmesi nedeniyle paniğe kapılmış telefon üreticilerinin de her türlü kolaylığı sağlayabileceği kampanyalarla birlikte, çok değil belki de seneye bugünlerde, bugün kullanılan sessiz, renksiz, soluk, metin taban-

güncel

Yeni Telefonlar: MMS alıp göndermek için eski telefonlar yeterli olmayacak. Renkli ekranlı yeni modeller ise piyasaya çıkmaya başladı.

olan bu yeni nesil telefonların ayarlarını yapmak için kullanım kılavuzlarını hatmetmek zorunda kalacak kimi kullanıcılar, belki daha önce hayatlarında hiç karşılaşmadıkları veya öğrenmek gereği duymadıkları IP adresleri gibi kavramlarla tanışacaklar. Zira, MMS göndermek için en azından operatörün servis merkezinin IP adresinin telefonlara kaydedilmesi ve normal telefon kullanıcılarına karışık gelebilecek pek çok ayar yapmak gerekiyor. Ancak operatörler, kullanıcılarına yardımcı olmak için yapması gerekenleri, telefon modellerine varan örneklerle, web sitelerinde adım adım anlatıyorlar. Ayarları başarı ile gerçekleştirenlerse, MMS gönderip almadan önce, tanıdıklarından en az birinin

iletişim yöntemleri de ortaya çıkacak. SMS ortaya çıktığında, insanların normal görüşme yapmak yerine, dertlerini yazarak anlatmayı seçmelerine benzer şekilde, video ve ses ile desteklenen bir mesaj imkanı olduğunda, telefon açarak görüşme yapmak yerine, sesini hatta sesi ile birlikte görüntüsünü kaydedecek kullanıcıların, birbirleri ile bu mesajlar vasıtası ile haberleşmeyi tercih edeceklerini düşünmek hayalcilik olmayacaktır. Elbette tüm bu gelişmeler, operatörlerin belirleyecekleri ücretlerle ters orantılı şekillenecek. Şimdilik elimizdeki örneklerden biri, Telsim, 31 Ağustos'a kadar ücretsiz sağladığı servisi bu tarihten sonra 5 SMS ücreti ile fiyatlandırarak. Ancak diğer operatörlerin de devreye girmesi ile oluşacak rekabet sonucunda, fiyatların bugünkü normal SMS fiyatlarına çekilmesi bekleniyor.

MMS yeni alışkanlıklar getirecek

Son bir detay da, MMS alıp göndermenin, SMS'den biraz farklı olması nedeniyle oluşacak muhtemel sorunlar hakkında... MMS alan bir kişi, SMS'de olduğu gibi mesajı anında telefonunda görmüyor. Sadece MMS aldığına dair bir uyarı görüyor. Daha sonra, bu mesajı operatörün sunucusundan telefonuna indirmesi gerekiyor ki, bu da biraz zaman alıyor ve elbette telefonun enerjisi ni harcıyor. Bu işlem için bir ücret ödenmese de, işin içine zaman ve enerji harcamak, yani bir iş yapmak girince, alıcıların ilk heyecanlarını kaybettikten sonra mesajlarını almak konusunda gecikmeye başlayabilecekleri veya operatör böyle bir seçenek sunuyorsa, mesajı okumayı reddetme ihtimali doğuyor ki, bu durumda acil mesajların zamanında yerine ulaşmayacağı veya herkesin her gönderilen mesajı okumak zorunda kalmayacağı yeni bir dönem başlayacaktır. SMS ile edinilen alışkanlıklardan biraz farklı değil mi?

Cem Şancı, cemsanci@chip.com.tr

Kısa Mesajlar

lı, sıkıcı SMS teknolojisini hayretle hatırlar duruma gelebiliriz.

İlk dalga merak tutkusu ile MMS hizmetinden yararlanmak için telefonlarını değiştirecek olanları da bazı sürprizler beklemiyor değil. Her şeyden önce, yapıları normal telefonlardan daha karışık

yeni nesil mobil telefon almasını beklemek üzere, bir süre telefonlarının sadece "offline" özellikleri ile yetinmek zorunda kalacaklar. Renkli oyunlar, resim çekimi, ses kaydı, animasyonlu alarm, gelişmiş ajanda, PC ile dosya veri transferi...

Dünya çapındaki SMS trafiği, aylık yirmi milyar karakteri buluyor. MMS ile birlikte mesaj trafiğinin daha yoğunlaşması bekleniyor. Ve elbette kullanıcılar için yeni

GÖRÜNTÜLÜ MESAJ: MMS ile görüntü, ses, video içeren multimedia mesajlar göndermek mümkün olacak.

BİRLEŞMİŞ PENGUENLER:
Bu dört Linux dağıtıcısı
ileride beraber çalışmak
ve tek bir standart
hazırlamak istiyorlar.

UnitedLinux, Red Hat ve Microsoft'a Karşı

Linux Dağıtıcıları İşbirliği

Dört Linux firması, beraber hareket ederek ücretsiz işletim sisteminin kullanımını iş yerleri için uygun hale getirmek istiyorlar.

■ Önde gelen dört Linux dağıtıcısı Suse Linux AG, Caldera, Connectiva ve TurboLinux güçlerini birleştirdiler. Bu işbirliğinin amacı özellikle iş yerlerinde sunucu kullanımları için düşünülen UnitedLinux adı altında genel olarak standartlaştırılmış bir Linux işletim sistemini geliştirmek. Üreticiler UnitedLinux ile dağıtımları için aynı konfigürasyon dosyalarını sunmak istiyorlar. UnitedLinux'a destek veren üreticiler arasında AMD, Borland, Fujitsu, HP, IBM, Intel, NEC ve SAP gibi dünyanın önde gelen firmaları yer alıyor. Son zamanlarda geliştirilen senaryolarda Linux Pazar lideri olarak görünen UnitedLinux Microsoft ve Red Hat'ın da tahtlarını sallayabilir.

Daha ilk versiyonu ortaya çıkmadan yorumlar yapılmaya başlandı bile. Her şeyden önce bedava yazılım destekçileri UnitedLinux'a şüphe ile yaklaşıyorlar. Free Software Foundation başkanı Richard M. Stallman ise GNU General Public License'in (GPL) amaçlarından saptığını söylüyor.

Bilgi için: www.unitedlinux.com

UNITEDLINUX TAKVİMİ

2002'nin ikinci çeyreği:	Alpha versiyonu
2002'nin üçüncü çeyreği:	Beta versiyon
2002'nin dördüncü çeyreği:	Final versiyonu
2003'ün 3. ve 4. çeyreğine kadar:	2.0 versiyonu

Microsoft Windows XP Tablet PC Edition

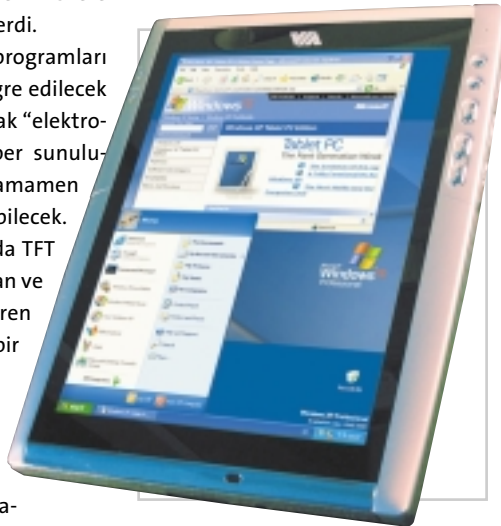
Elektronik Kalem

Bill Gates, New York'ta yapılan geliştiriciler konferansı TECHXNY'da Windows XP'nin özel bir donanım için uyarlandığı Windows XP Tablet PC Edition'ı tanıtarak kalem PC'lere yeni ve kesin bir destek verdi.

Aynı zamanda Office programları ve .NET stratejisine entegre edilecek yeni bir dosya biçimi olarak "elektronik mürekkep" de beraber sunuluyor. Böylece Tablet PC tamamen bir kalem ile kullanılabilir. Bunun teknik alt yapısında TFT ekranının üzerinde yer alan ve bir kağıt gibi işlem gören hassas, elektromanyetik bir grafik panel bulunuyor.

Kalemle kullanılan Windows sekiz senden beri mevcut. Tablet PC'de yeni olarak yazı tanınması ön planda tutulmamış ve bunun yerine elektronik kağıtlar tercih edilmiş. Grafik tablet, görüntüleme için kalemin izini takip ediyor. Kalem modeline bağlı olarak temas baskısı ve kalem durumu gibi profesyonel grafik programları için gerekli

olan fonksiyonlar kullanılabilir. Sistem ilk bakışta Pocket PC 2002'nin yazı tanınması Transcribers'ın geliştirilmiş bir versiyonunu

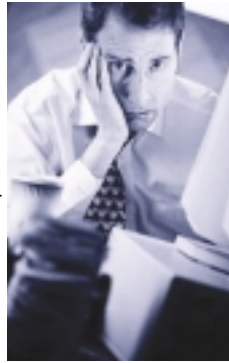
andırıyor. Çizgisel takip ve yazı tanıma daha önceki İngilizce versiyonlarda isabetli bir şekilde çalışıyordu. **Bilgi için:** www.microsoft.com/windowsxp/tabletpc

Papa Açıkladı: "Her Şey Şakaydı"

USA Today Sayfasında Panik Anı

New York'ta düzenlenen ve hacker'ların buluşması olarak tanımlanan H2K2 hacker zirvesinden önce, hackerlar dikkat çekmek için USAToday.com web sitesini kırdılar. Sitenin kırıldığını belirten bir not bırakmayan korsanların, haberleri kendi yazdıkları ile değiştirmeleri nedeniyle ilk anda ne olduğu anlaşılmadı. İnternet korsanları gerçek haberleri çıkararak gazeteciler, siyasetçiler ve dini konularla dalga geçen makaleler yerleştirdi. Haberlerden biri ise İsrail'in Irak tarafından füze saldırısına tutulduğunu idda etti. Güvenlik önlemlerinin artırılması için 3 saat kadar kapalı kalan site daha sonra yeniden yayına başladı. USA Today yetkilileri saldırıların web sunucularına, şirketin diğer kurumlarına ait firewall'ları aşarak ulaştıklarını açıkladı. Sahte haberlerin tamamı AP kaynaklı olarak gösterildi. Haberlerden en dikkat çeken, ana sayfada da yer alan "henüz doğrulanamayan haberlere göre" İsrail'in Irak'tan gelen bir füze saldırısına maruz kaldığı haberi oldu. Diğer haberler ise tamamen uydurma oldukları belli olan makalelerden oluştu. Bir haber ABD Başkanı Bush'un resmi olarak bir "propaganda bakanı" atadığını öne sürerken başka bir haberde Vatikan'ın bir açıklama yaparak İncil'in aslında Nisan 1 şakası olduğunu söylediği belirtildi.

Bilgi için: www.usatoday.com

IEEE-1394 Bağlantı Noktası

Firewire Artık özgür

Apple tarafından ticaret markası olarak korunan Firewire artık diğer üreticiler tarafından da kullanılabilir.

Çeşitli ürünlerde kullanılan söz konusu bağlantı noktası şu ana kadar IEEE-1394 standardı olarak adlandırılıyordu. Apple ve

1394 Trade Associations arasındaki anlaşma sonucunda, Firewire markasının standart ses, video bağlantı noktası olarak ve tabii ki harici sabitdisk ve diğer çevre birimlerinde kullanımı ücretsiz olarak serbest bırakıldı.

Bilgi için: www.1394ta.org

FHD-1

Özgür Harddisk Sürücü

USB 2.0 veya 1.1 portundan her tür PC'ye bağlanabilen Freecom FHD-1, veri depolamanın yanı sıra, kullanıcılara, sayısal fotoğraf, video ve MP3 dosyalarının depolanması için de ideal çözümler sunuyor. 120 GB'a kadar veri depolayabilen cihaz, uzmanlık gerektirmeyen kolay kullanımı ile herkesin ama özellikle de özgürlüğü seven

yeni jenerasyonun ilgisini çekmeye aday.

Fiyatı: 60-300 USD

Bilgi için: www.sky.com.tr

Cep Telefonunda Oyun Atari Yaşıyor: Yeni Konsol

Atari fanatikleri bu habere sevincekler. Amerikalı Jakks Pacific firması üzerinde on klasik Atari oyununun önceden yüklü olacağı 8 bit'lik bir oyun konsolunu

piyasaya sunmaya hazırlanıyor. 20 dolarlık Atari 10 In 1 TV, televizyona bağlanarak oynanacak. Pong, Cantipede veya Asteroids gibi oyun klasikleri kısa bir süre içerisinde Motorola cep telefonlarında oynanabilecekler.

Bilgi için: www.ifone.com

Opera Microsoft Savaşı Hediye olarak İnternet Browser

Dünyada Microsoft'a karşı amansız bir savaş devam ediyor. Avrupa ülkeleri Microsoft'a karşı dava üzerine dava açarken, Norveçli bir yazılım firması Opera, "Global Donations Program" çerçevesinde katkı olarak internet browser'ını okullar, çocuk bahçeleri, engelli kuruluşları ve web tasarım okullarının genel kullanımına açıyor. Bu hareket tamamen karşılıksız da sayılmaz.

Opera, böylece internet browser'ını yaygınlaştırarak ve İnternet Explorer'a rakip haline getirmek istiyor. Eğer hareket Avrupa çapında destek bulursa, Netscape'ten sonra Microsoft bir rakiple daha boğuşmak zorunda kalacak.

Bilgi için: www.opera.com

KISA... KISA...

► TÜBİSAD Başkan Seçti

Türk bilişim sektörünün en köklü sivil toplum örgütü TÜBİSAD – Türkiye Bilişim İşlem Hizmetleri genel kurulda yeni başkanını ve yeni yönetim kurulunu seçti. Derneğin yeni başkanı Index Yönetim Kurulu Başkanı Erol Bilecik olurken, yönetim kurulunda bilişim sektörünün önde gelen yöneticileri yer alıyor.

Bilgi için: www.tubisad.org.tr

► Microsoft'tan Ücretsiz Eğitim

Microsoft Türkiye, Windows XP'nin getirdiği yeniliklere her zaman her yerden ulaşılabilirlik etkileşimli bir eğitim programı hazırladı: İnternet üzerinden Windows XP eğitimi. Bilgisayar kullanımında yeni bir dönem başlatan Windows XP'nin tüm özellikleriyle ele alındığı programda temel olarak kullanıcıların XP'nin getirdiği yeniliklerden tam olarak yararlanabilmesi hedefleniyor. Dünya üzerinde kısa zamanda çok sayıda kullanıcıya ulaşan Windows XP için Türkiye'de uygulanan online eğitim programında yer alan hem sesli hem de görsel animasyonlarla Türkçe Windows XP çok daha hızlı öğrenilebiliyor.

Bilgi için: www.microsoft.com/turkiye/urunegitimi

► Yeni Dünya Ticaret Merkezi

11 Eylül'deki saldırılarla yıkılan Dünya Ticaret Merkezi'nin yerine tasarlanan binalar için altı alternatif, projenin web sitesinde açıklandı. Ground Zero (Sıfır Noktası) olarak anılan alana yapılacak bina için hazırlanan ve internette tanıtılan tasarımlar ilgi çektiyse de hiçbirinin ikiz kuleler kadar yüksek olmaması da dikkatlerden kaçmadı.

Bilgi için: www.renewnyc.com

Cep Telefonlarına Engel

Artık Piyanistler Kızmayacak

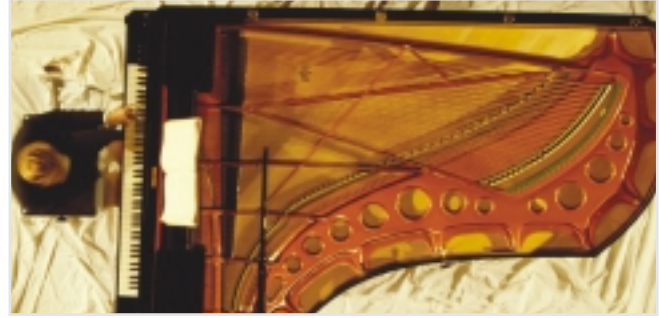
Klasik müzik konserinin ya da bir tiyatro oyununun ortasında çalan cep telefonu yüzünden seyirciyi azarlayıp performansı yarım bırakan sanatçılarımız meşhurdur. Japon bilimadamları artık bu tür tatsızlıklara imkan vermeyecek ve gösteri alanını kaplamakta kullanılacak, cep telefonu sinyallerini geçirmeyen dolayısı ile çalmasını engelleyen özel bir tahta ürettiler.

Japonya'da Iwate Üniversitesi'nde görevli mühendis Hideo Oka, iki tahta arasına nikel, çin-

ko ve ferit maddelerini yerleştirerek, restoranların ve konser salonlarının iç veya dış cephesinin bu tahtayla kaplanması ha-

linde, bu mekanlarda cep telefonlarının çalışmayacağını belirtti.

Bilgi için: www.iwate.edu.jp

Yeni Media Player Gün Sayıyor

Media Player 9 Kapıda!

Microsoft, Media Player'ın son sürümünün 4 Eylül'de kullanıma sunacağını açıkladı. Windows Media Player 9 (WMP-9) olarak

soft'un Internet Explorer ürünü gibi, Media Player yazılımı da tekcelcilik suçlamalarının kaynağını oluşturuyor. Player alanında

adlandırılan yeni ürünün, Microsoft'un kurucusu Bill Gates tarafından tanıtılacağı ve beta sürümünün 4 Eylül'den itibaren herkes tarafından serbestçe indirilip kullanılabileceği belirtildi.

Tekelcilik davaları nedeni ile zor dönemler yaşayan Micro-

RealNetworks firmasıyla rekabet eden Microsoft'un sahip olduğu işletim sistemlerinde rakip ürünlerin kullanımını zorlaştırdığı iddia ediliyor. Microsoft ise eleştirilere aldırmadan ürününü geliştirmeye devam ediyor. WMP-9 ile, bir parçanın çalınabilmesi için gerekli yükleme-bekleme süresini ortadan kaldırması büyük bir yenilik ve başarı olarak göze çarpıyor. Ürünün resim kalitesinin ise yüksek çözünürlüklü TV'ler gibi olacağı söyleniyor.

Bilgi için: www.microsoft.com

“İtiraz Etme Tuşuna Basınız”

Online Mahkemeler

Geçtiğimiz ay, Singapur'da ilk defa, bazı davalar video konferans sistemiyle İnternet üzerinden gerçekleşmeye başladı. Teknolojiyi kullanmayı çok seven Singapur halkı arasında halkın yüzde 80'e yaklaşan bölümünün bilgisayar kullanması nedeniyle

seçimlerin bile İnternet üzerinden yapılmasını planlayan Singapur yönetimi, tasarruf amacıyla bazı davaları İnternet üzerinden görme kararı aldı.

Singapurlular bu yöntemle her yıl 20 milyon dolar tasarruf etmeyi planlıyor.

Kablosuz Kart PDA'ya da Bluetooth

Toshiba'nın geliştirdiği yeni Bluetooth kartı ile el bilgisayarlarını kablosuz olarak bilgisayara, internete bağlamak, veri alışverişi yapmak mümkün olabiliyor. Posta pulu büyüklüğünde ve SD kart teknolojisi-ne sahip kart Pocket PC sistemleri ile uyumlu çalışıyor.

Fiyat: 200 USD

Bilgi için: www.toshibatr.com

Denizin Dibinde Kaza İnternet Kablosu Koptu

Temmuz ayı içinde İngiltere ile Fransa arasındaki taşıyıcı fiber kabloların kopması nedeniyle Fransa'nın ötesine yapılan bağlantılarda yüzde 52 düzeyinde yavaşlama oldu. Türk İnternet servis sağlayıcıları sorunu çözmek için TTNNet üzerinden geçen bağlantılarını, kendi uydur çıkışlarına yönlendirmek zorunda kaldılar. Fransa ile İngiltere arasındaki kopukluk giderilene kadar sorunların devam edebileceği uyarısı yapıldı.

KISA... KISA...

► Vestel, "Gelecek"le Linux'lu

Donanım üreticileri donanımlarını Linux uyumlu veremedikleri için, konusunda uzman bir firmayla işbirliği yoluna gidiyor. Hem Gelecek Linux ürünü hem de 4 yıllık tecrübesiyle donanım sertifikası verebilecek bilimsel bir altyapı ve Ar-Ge laboratuvarına sahip olan Gelecek, firmaların donanım sertifikası ihtiyaçlarına en kısa zamanda çözüm sağlıyor. Linux konusundaki uzmanlığını Vestel ile yaptığı işbirliği ile bir kez daha pekiştiren Gelecek, Vestel'in Promega serisi bilgisayarının Linux uyumluluğunu test etti. Test sonucunda, ürünün farklı Linux dağıtımlarında kullanılabilir olduğu belgelendi.

Bilgi için: www.gelecek.com.tr

► Koreliler İntikam İstiyor

Protestolar ve saldırılar sanal ortama kayıyor. Güney Kore'de görev yapan Amerikan askerlerinin kullandığı zırhlı bir kamyonun kaza yaparak iki Güney Kore'li genç kızın ölümüne yol açmaları sonucunda Güney Kore'de meydana gelen büyük protesto eylemlerine Güney Koreli hacker'lar da destek vereceklerini açıkladılar. Hacker'lar, Beyaz Saray ve Amerika büyükelçiliklerinin web sitelerini çökterteceklerini basına duyurdular.

► Eğitimde Teknoloji

Bekdata önderliğinde, Cisco Systems, E-kolay, HP, Logomotif, Microsoft, Mimio, Molex, WinSchool, Visions, ve Vitamin tarafından oluşturulan Eğitimde Teknoloji Devrimi ortak girişimi, okulların ihtiyacı olacak bilgisayar laboratuvarlarını anahtar teslimi olarak hazırlamak üzere iş birliği yaptıklarını açıkladılar.

Bilgi için: www.bekdata.com

İnternet Suçları
Sahtekarlığa
12 Yıl Hapis

Pek çok ülkede yasalarla tanımlanmadığı için cezazas kalan internet suçlarına ABD mahkemelerinde en ağır cezalar yağıyor.

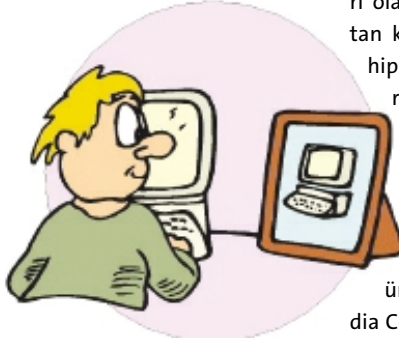
Açık arttırmayla satış yapılan Ebay ve Yahoo gibi web sitelerinde kullanıcıları dolandıran Thomas Houser adlı kişinin 12 yıl hapse mahkum olması, benzer suçları işlemeye hazırlananların gözlerini bir hayli korkuttu ve ceza da bu tip bir suç için verilen en ağır ceza olarak kayıtlara geçti. Ebay ve Yahoo sitelerinde 268 kişiyi dolandıran Houser'ın bu sitelerde 100 bin dolarlık satış yaptığı ancak taahhüt ettiği malları alıcılarına göndermediği anlaşıldı.

Bilgi için: www.ebay.com

XP Media Center

Eğlencelik Windows

Microsoft, kurucuları Bill Gates'in bir zamanlar hayalleri arasında saydığı bilgisayarları birer dijital eğlence merkezine dönüştürme hedefi-

ne kasım ayında ulaşmak üzere. Yeni Windows XP Media Center'ı Kasım ayında çıkaracak Microsoft, Windows XP Media Center'ın kişisel bilgisayarları,

müzik, video, TV, DVD'den oluşan bir 'dijital eğlence merkezi' haline getirmesini hedefliyor. Bu işletim sistemiyle çalışan bilgisayarlar, fare ve klavyeden ayrı olarak kumanda ile de uzaktan kontrol edilme şansına sahip olacak. Aynı bir yazılım olarak satılmayacak olan yeni XP, özel tasarlanan bilgisayarlarla birlikte kullanıcılara ulaştırılacak. Bu nedenle önde gelen bilgisayar firmaları tarafından üretilmeye başlanan XP Media Center PC'lerinin fiyatları da 1000-2000 dolar arasında değişiyor. CD ve DVD çalınabilecek bu bilgisayarlarda TV izlemek ve programları sabit diske kaydetmek de mümkün olacak.

Bilgi için: www.microsoft.com

Yeni Bir Ses Standardı: Ogg Vorbis

MP3'e Açık Kodlu Alternatif

Açık Kod kavramı, yazılım piyasasında yer tutmaya başlıyor. Önceleri Linux ve Open Office ile Microsoft'un başını ağrıtan açık kodla şimdi MP3'ün yerini alabilecek kadar kaliteli ve telif hakkı gerektirmeyen yeni bir format ortaya çıktı. Telif hakkı gerektirmeyen ve MP3 formatına 'rakip' olarak gösterilen Ogg Vorbis ya-

meden bu teknolojiyi alarak kendi yazılımlarına dahil edebiliyor. Ogg Vorbis formatının arkasındaki Xiph, açık kodun gelişmesine yönelik çabalara katkı sağlayan kar amacı gütmeyen bir kuruluş.

Geçen ay, video-sıkıştırma sağlayıcısı On2 Technologies, video codec'ini Ogg Vorbis ile har-

zılımının 1.0 versiyonu açık kodlu yazılım meraklıları tarafından uzun zamandır bekleniyordu. Ogg Vorbis'in en önemli özelliği telif hakkı gerektirmemesi, yani firmalar herhangi bir ücret öde-

manlayacağını duyurmuştu. Firma yetkilileri, yazılımın bugüne kadar 300 bin firma ve kullanıcı tarafından indirildiğini belirtiyor.

Bilgi için: www.vorbis.com

Online Türk Dil Kurumu
İnternette
Türkçe Sözlük

Türkçe'nin en önemli başvuru kaynağı, Türk Dil Kurumu'nun (TDK) Türkçe Sözlük'ü internette ücretsiz olarak kullanıcılara açıldı. 98 bin 861 sözcükten oluşan Güncel Türkçe Sözlük içerisinde sözler, birleşik sözler, deyimler ve atasözlerine yer verildiği bildirildi. Sözlük sürekli güncellendiği için basılı kopyalarından daha kullanışlı kabul ediliyor. Ayrıca sözlükte, aranıp da bulunamayan sözler kuruma bildirildiğinde, eklemeler yapılabilecek. Bu şekilde, günlük dilde kullanılan sözlerin tespiti de mümkün olacak.

Bilgi için: www.tdk.gov.tr

WakeYooo

Kalk Artık! Sen Ne Tembel İnsansın!

WakeYooo, uyandırma alarmı konusunda önemli bir noktayı ele almış ve uyandırmak için birinin kişiyi dürtmesinin, uyanmaya zorlamasının, uyanma fikrini aklına sokmasının gerekliliğinden yola çıkarak, kişinin kendisinin, aile bireylerinden birinin veya istediği herhangi birinin sesi ile uyandırma mesajları kaydetmesine izin veren cihaz, sabah zil veya müzik çalmak yerine, uyuyan kişinin kulaklarına olanca sesiyle "Uyan artık! Uyan artık! Tembelik yapma, uyan!" gibi kayıtlar çalarak, uyandırma görevini başarı ile yerine getiriyor. Özellikle, yalnız yaşayanların ilgisini çekecek bir cihaz.

Fiyatı: 16 dolar

Bilgi için: www.boysstuff.co.uk

Philips CD Yazıcı

Cepte CD Yazıcı Taşımak

Philips'ten yüksek hız ve taşınabilir depolama özelliği sunan bir CD-RW olan cihazın hız değerleri 24x12x40 olarak tanımlanmış. Cihaz 12X Ultra hızda yeniden yazma özelliğinin yanı sıra 40 kata kadar ses çözümleme özelliği taşıyor. USB1.1 ve USB 2.0 arabirimlerine kolayca bağlanabiliyor ve hem PC hem de MAC uyumlu.

Fiyatı: 100 Dolar

Bilgi için: www.philips.com.tr

Yüksek

Her geçen gün gelişen

Samsung N500 Intenna

Hayata Renk Katma Çabası

Okyanus mavisi LCD ekranı, ışıklı tuş takımı ve farklı bir tasarıma sahip navigasyon tuşu ile göz kamaştıran N500'de bulunan beş farklı servis ışığı, arayışı tanımlayacak şekilde belirlenebiliyor. Melodi indirme ve resimli mesaj fonksiyonları da bulunan

Samsung N500, 30 zil tonu kapasitesi, melodi besteleme ve 11 farklı oyun seçeneği ile eğlenceli bir telefon. Yeni antensiz telefonda ayrıca, WAP ve tek tuşla WAP özelliklerinin yanı sıra; 20 isme kadar sesle arama, sesle komut verme, sesli not kaydetme gibi ses fonksiyonları ve dahili telesekreter de bulunuyor. Kişisel Bilgi Yönetimi, Türkçe T9 Akıllı Klavye ve PC senkronizasyonu da Samsung N500'ün hayatı kolaylaştıran özellikleri.

Fiyatı: 527 Euro

Bilgi için: www.samsungelectronics.com

Teknoloji

teknolojinin son örnekleri

SmartBook

Kasa Farkıyla Birinci

Masaüstü sistemlerin teknik özelliklerine sahip, ancak "Taşınabilir Bilgisayar" görünümündeki SmartBook'lar, 15" LCD'li P4 masa üstü PC'nin özelliklerine ve fiyatına sahip olan ancak notebook kasaasına sığdırılmış bir ürün. İşlemci ve bellek olarak bir PC'nin kullandığı işlemci ve bellekten farklı ürün kullanmayan SMARTBOOK, bu özelliği ile hem hesaplı hem de kolaylıkla upgrade edilebiliyor. Kısa süre sonra standart haline gelecek USB 2.0 teknolojisini üzerinde taşıyan cihaz diz üstü bilgisayar almak isteyenler için alternatifler arasında bulunuyor.

Fiyatı: 800-1600 dolar.

Bilgi için: www.kont.com.tr

Yalan Makinası

Gerçeği Ortaya Çıkarın

Teknoloji, duyduklarınızın doğruluğu konusunda en azından bilimsel bir yorumu öğrenmenize izin verecek kadar gelişti. İnsan sesindeki değişimleri ölçen mini yalan makinesi, duyduğu ses ile hafızasında kayıtlı, insan sesinin bilinen 6 seviyesini karşılaştırıyor ki bu 6 seviye, bir spikerin "ruhsuz" bir şekilde önündeki metni okumasından, büyük bir korkuyla yaşadıklarını anlatan bir uçak kazazedesinin sesine kadar insanın ruh durumunu ifade eden frekansları içeriyor.

Fiyatı: 80 dolar

Bilgi için: www.boysstuff.co.uk

Sony Clie NR70V

Uzaktan Kumanda da Olabilen Kameralı PDA

Sony Clie NR70V'de, 1/6 tipi CMOS, 100.000 piksel, 300° hareketli bir kamera standart olarak sunuluyor. Clie NR70V'nin üzerindeki kamera ile çektiğiniz fotoğraflarla aynı zamanda slayt gösterisi de yapmak mümkün. 16 MB (DRAM) / 8 MB (flash) belleğe sahip olan Clie NR70V, 320 x 480 çözünürlükte TFT renkli ekrana sahip.

72,3 x 136,6x16,7 mm boyutlarında ve stylus kalem dahil 200 gram ağırlığındaki Sony Clie NR70V'nin en önemli özelliklerinden biri de MemoryStick sürücüsüne sahip olması. Clie NR70V'nin MP3 çaları ve stereo kulaklık çıkışı ile 2 saat 40 dakika müzik dinleyebilirsiniz.

Fiyatı: 700 Euro

Bilgi için: www.sony.com

-----BEGIN PGP MESSAGE-----

Version: PGPfreeware 5.5.3i for non-commercial use <<http://www.pgpi.com>>

qANQR1DBwU4DuXXKsqISxvcQB/0Zn2JjMPPr0

qgxRBFqk4Bcv9U0Pq9zYmS/4GchUnVmhmTr0

N5pCfuusIsElvIy/n/U9I4MzzS1sWK7IWlgb

8BG3CQ2AS5ja2FdXI88c9jQsrVSItwR4

4NDzuajlPf0I1Hytjw80R6wZbWx5jLy0

=YdsdusIsElvIy/n/U9I4MzzS1sWK7IWlgb

-----END PGP MESSAGE-----

İÇİNDEKİLER

Verilerinizi Yedekleyin: Komple sistem yedeklemesi	22
Son Saniyede Kurtarma: Geri yükleme ve tamir	32
Daha Güvenli PC: Veri hırsızlığına son	38
Kilitlenmelere Son: Bakım için sistem araçları	44

Yedekleme, Geri Yükleme, Koruma ve Bakım

Verilerinizi Koruyun!

Bilgisayar kullanıcılarının en önemli problemlerinden biri veri kayıplarıdır. Her kullanıcı en az bir kere, çok önemli bir dosyasını kaybetmenin üzüntüsünü yaşamıştır. CHIP, veri kayıplarına ve yetkisiz erişimlere karşı alabileceğiniz önlemleri açıklıyor.

Bilgisayarınızda önemli verilerle çalışıyorsanız, aklınızda bulunması gereken ilk nokta şudur: Hiçbir bilgisayar %100 güvencede değildir ve bir sistem çakılması her an meydana gelebilir. Bu tip durumlara karşı hazırlıklı olabilmek için düzenli bir yedeklemenin kaçınılmaz olduğunu da her bilgisayar kullanıcısı bilir, ancak bu iş çoğu zaman uzun süreceği düşüncesiyle ihmal edilir. Özellikle bilgisayarında önemli verilerle çalışan kullanıcılar için, böyle bir ihmalkarlık telifisi olmayan çok ağır sonuçlara neden olabilir. Ayarlarca üzerinde çalışılan bir proje, tez veya ödev bir anda sabitdiskinizden bir daha geri dönmek üzere uçup gidebilir. Bu ayki kapak konumuzun ilk bölümünde, komple bir sistem yedeklemesinin yanında, tek tek dosya ve dizinlerin de nasıl kolayca yedeklenebileceğini anlatıyoruz. Yedekleme yazılımı için ayrıca para ödemenize gerek yok, Windows işletim sistemleriyle beraber gelen yedekleme programı temel fonksiyonlara sahip ve çoğu yedekleme ihtiyacına cevap verebiliyor. Bu yazılımı Windows'un zamanlanmış görevler fonksiyonuyla birlikte kullanıp otomatize ettiğinizde yedekleme sorununuz çözümlenmiş olacaktır. Yaz tatiline girdiğimiz bu dönemde, en azından bir kereliğine de olsa birkaç saatinizi yedekleme için

ayırın. Kapak konumuzun ikinci bölümünde ise, kritik durumlarda nasıl hareket etmeniz gerektiğini açıklıyoruz. Bir sistem çakılması meydana gelmişse, önemli verilerinizi kurtarmak için son bir şansınız daha olabilir. Bu fırsatı iyi değerlendirebilmeniz için nelere dikkat etmeniz ve ne yapmanız gerektiğini bu bölümde öğrenebilirsiniz. Windows tamiri ve sistemin ayarlarıyla birlikte geri yüklenmesi her kullanıcının üstesinden gelebileceği bir iş, tabi gerekli araçlara ve bunların nasıl kullanılacağı bilgisine sahip olmak kaydıyla.

Üçüncü bölümde, önemli verilerinizi istenmeyen kişilerin erişimine karşı nasıl koruyabileceğinizi ve bilgisayarınızı nasıl daha güvenli bir hale getirebileceğinize dair ipuçları veriyoruz. Windows fonksiyonlarını ve araçlarını bilinçli bir şekilde kullanarak verilerinize sizden başka kimse ulaşamamasını sağlayabilirsiniz.

Son bölümde ise, Windows'un mümkün olan en sağlam ve güvenli şekilde çalışabilmesi için neler yapılabileceğini açıklıyoruz. Windows'a düzenli bir bakım uygulamak, sistem kilitlenmelerini engellemek için önkoşul ve bunun için de birçok kullanışlı sistem aracı mevcut. Bu araçlardan en yüksek verimi almak için kapak konumuzu okumaya başlayabilirsiniz.

Yedekleme Programını Kullanmak

Acil Durumlar İçin Yedek

Düzenli yedekleme, bir PC kullanıcısının en önemli ödevlerinden biridir. Bu yazıda, Windows işletim sistemlerindeki Yedekleme programını en faydalı şekilde nasıl kullanabileceğinizi adım adım açıklıyoruz.

■ Verilerinizi güvence altına almanın kuşkusuz en önemli yolu, verilerinizi yedeklemenizdir. Ne kadar sık yedek alırsanız alın, bunun yeterli olduğu söylenemez. Dünyadaki hiçbir bilgisayar, en önemli verilerin yedeğini almayı gerektirmeyecek kadar güvenli ve stabil bir işleme sahip değildir. Bu genel olarak tüm bilgisayarlar ve işletim sistemleri için söylenebilir. Profesyonel alanda gelişmiş yedekleme stratejileri sıkça kullanılsa da, çoğu amatör ya da yarı-profesyonel kullanıcı, önemli dosyalarını düzenli bir şekilde yedeklemeyi ihmal ediyor. Kişisel kullanımda ağırlıklı olarak tercih edilen Windows 98/Me işletim sistemlerinin, Windows 2000/XP veya Linux gibi sistemlere göre, veri kayıplarına daha yatkın olduğu bilinen bir gerçek.

Şu kuralı aklınızdan çıkarmayın: PC'nize dosya kaydediyorsanız, mutlaka bir kopyasına da sahip olmalısınız. Zira aksi halde, bir anda verilerinize hiç ulaşamama durumuyla karşı karşıya kalabilirsiniz. Verilerinizi tehdit eden en önemli tehlikeler şunlardır:

Kilitlenmeler: Her kullanıcı bir gün mutlaka "Blue Screen of Death" denilen ve kullanıcıların korkulu rüyası olan "mavi ekran"la karşılaşır. Mesajda çoğunlukla, sistemin artık kullanılamaz durumda olduğu (yanıt vermediği) söylenir. Bunun anlamı, normalde bilgisayarın hatalı bir fonksiyon nedeniyle artık düzgün çalışmadığıdır. Bu uyarıya rağmen, çoğu zaman, sistemi yeniden başlattıktan sonra, Windows tekrar çalışır. Ancak kimi zaman, sistemin derinliklerini etkileyen bir arızayla karşılaşabilirsiniz. Bu durumda, sistemin yeniden kurulumu söz konusu olur. Sistemi yeniden kurmak zorunda olduğunuz durumlarda, eğer şansınız yoksa, verilerinizi de kurtaramayabilirsiniz.

Hasarlı dosyalar: Bir kaydetme işlemi sırasında, bilgisayarın mekanik olarak sallanması, elektrik kesintileri, güç fişinin yanlışlıkla çekilmesi, güç düğmesine yanlışlıkla basılıp sistemin düzgün bir şekilde kapatılmaması veya hatalı olarak çalışan uygulama programları yüzünden

kaydedilmeye çalışılan dosyalar hasar görebilir veya kullanılamaz hale gelebilirler.

Hatalı kullanımlar: Veri kayıplarının en çok karşılaşılan nedenlerinden biri de dosyaların yanlışlıkla silinmesidir. Güvenlik sorgularına rağmen bir kullanıcının tüm bir dizinin içeriğini yanlışlıkla sildiği durumlarla sıkça karşılaşılabilir. Kullanıcı, sildiği dizinde önemli dosyaların bulunduğunu, böyle bir durumda maalesef çok geç fark ediyor. Neyse ki, Windows'ta bu gibi durumlar için Geri Dönüşüm Kutusu var. Bu kutu silinen dosyalar için tampon bellek vazifesi görüyor. Silme işlemi DOS penceresinde gerçekleşmişse veya sürücü yeni formatlanmışsa, Geri Dönüşüm Kutusu da bir işe yaramayacaktır.

Sabotajlar: Belli dosyaların başkaları tarafından bilinçli olarak silinmesi, pek sık karşılaşılan bir durum değilse de, firmalarda veya devlet daireleri gibi kurumlarda veri kayıpları için küçümsenmemesi gereken bir nedendir. Windows

2000/XP'den farklı olarak Windows 98/Me gibi işletim sistemlerinde kullanıcı yönetimi yok, bu yüzden belli dosyaları sadece belli kullanıcıların kullanması sağlanamıyor. Böylece başka kullanıcıların veya virüs saldırılarının dosyalara zarar vermesi mümkün olabiliyor.

Donanım hataları: Hiçbir sabitdisk sonuza kadar düzgün bir şekilde çalışmaz. Günümüzün disk modelleri normal çalışma şartlarında ancak yıllar sonra ömürlerini tüketirler de, yine de bilgisayarınızın merkezi veri taşıyıcısının bir gün çalışırken, ertesi gün hiç çalışmayacağı durumuna karşı hazırlıklı olmalısınız.

Söz konusu tüm senaryolar için veri kaybına yol açacak birçok neden söylenebilir. Microsoft, bu yüzden daha DOS zamanlarında bile, dosyaların ve dizinlerin yedeklenmesi için basit komutlar sunuyordu. Windows 95'ten bu yana da Windows işletim sistemlerinde, Windows 98 ile birlikte daha da geliştirilen bir yedekleme programı birlikte geliyor.

Doğru seçim: Hangi veriler yedeklenmeli?

Yedekleme işlemine başlamadan önce, öncelikle neleri, nereye yedeklemek istediğinize karar verin. Zira yedekleme ortamına ve yöntemine göre değişik olanaklar söz konusu. Diğer yandan çeşitli kısıtlamalar da karşınıza çıkacaktır. Mesela işletim sisteminizi, uygulama programlarınızı ve kendi belgelerinizi komple yedeklemeyi düşünüyorsanız, hiçbir önemli dosyayı atlamamış olursunuz.

Ancak bu durumda da bu tip bir yedeklemede kullanılan kayıt ortamına ve ihtiyaç duyulan kayıt alanına bağlı olarak, yedekleme işlemi saatlerce sürebilir veya kullanacağınız ortama bu verilerin tümü sığmayabilir. Kısaca bu tip bir yedekleme, sadece Word dokümanlarınızı yedeklemeyi düşünüyorsanız mantıklı olmayacaktır.

Öncelikle işe bir yedekleme planıyla başlayın: Bilgisayarınızdaki dosyaların türlerini bir düşünün. Bu dosyalar normalde şu gruplardan birine ait olacaktır:

YEDEKLEME

» Veri yedeklemesi nasıl çalışır?

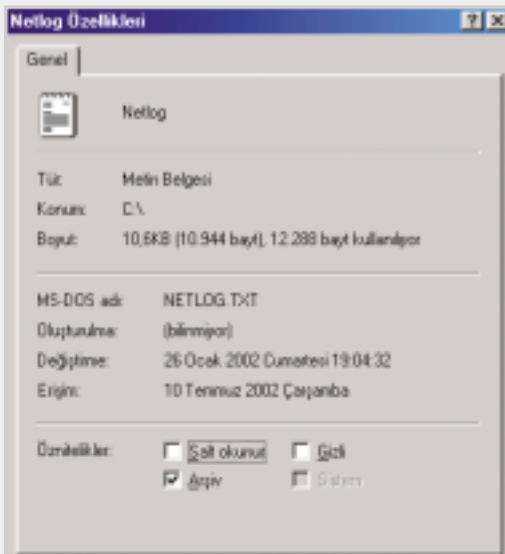
Hemen her yedekleme programı, Windows'unki de dahil olmak üzere, en azından iki tip veri yedeklemesi sunar: Ya seçili olan tüm dosyalar ya da son yedeklemeden sonra sisteme yeni eklenen ya da değiştirilen belirli dosyaların yedeklenmesi sırasında, kullanıcı bir seçim yapabilir.

Sürpriz bir şekilde yazılımlar, ikinci gruptaki dosyaları, hazırda yedeklenmiş olanlarla karşılaştırmadan da tespit edebilirler. Bunun için arşiv biti var. Windows bu biti, bir dosya özelliği (özniteliği) formunda, yeni eklenen veya değiştirilen her dosyada otomatik olarak koyuyor.

Yedekleme programının bu durumda dosyaları yedeklerken yapması gereken tek şey, arşiv bitini kontrol etmektir. Dosya özelliklerinde arşiv özniteliği verilmişse, bu dosya da yedeğe dahil edilir ve yedekleme medyasına kopyalanır. Yedeklemeyle birlikte orijinal dosyanın arşiv biti silinir. Bu yöntemin avantajı, yedekleme için ihtiyaç duyulan zamanın ve kayıt alanının bu şekilde en aza indirilmesidir.

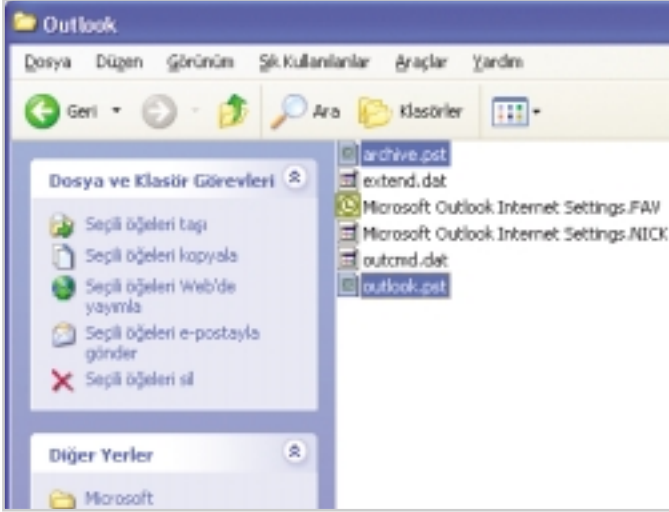
Bir dosyada arşiv bitinin bulu-

nup bulunmadığını kendiniz de kontrol edebilirsiniz: Dosyaya Windows Gezgin'i'nde (Explorer) sağ tuşla tıklayın ve Özellikler'i seçin. "Öznitelikler:" yanında "Arşiv" kaydının yanında işaretlenmiş bir onay kutusu göreceksiniz.

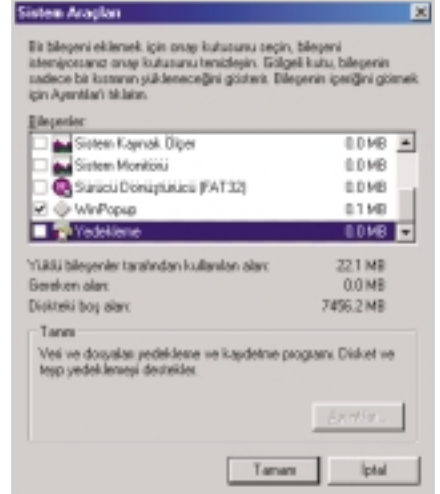

AKILLI Bit: "Arşiv" dosya özniteliği sayesinde yedekleme programı, bir dosyanın bu sürümüyle daha önce yedeklenip yedeklenmediğini anlayabilir.

Veri Güvenliği

POSTA KUTUSU: Outlook, bu PST dosyalarında alınan ve gönderilen elektronik postaları ve bağlantı listenizi kaydeder. Bu dosyaları mutlaka yedeklemelisiniz.

STANDART DEĞİL: Windows kurulumu, Yedekleme programını normal yüklemeye sisteme kurmuyor.

Ofis programlarının belgeleri: Bu gruba, kelime işlemci, elektronik tablolar ve benzeri programlarla oluşturduğunuz tüm dosyalar girer. Bunlar normalde mutlaka yedeklemeniz gereken, diskinizdeki en önemli dosyalardır. Bunlara bu programlarda değiştirdiğiniz çeşitli ayarlar da eklenir. Bu ayarlar da çoğunlukla kendilerine ait dosyalarda saklanırlar. Bunların arasında kullanıcı sözlükleri veya biçim şablonları sayılabilir.

Diğer programların dosyaları: Çoğu kullanıcı için resim ve ses dosyaları da en azından kişisel belgeler kadar değerlidir. Paintshop Pro, Photoshop, Corel Draw gibi bir resim düzenleme programı veya

Arşivler: Bir dijital kamerası var ve resimlerini PC'ye mi kaydediyorsunuz? Ya da internetten MP3 şarkıları download edip bir koleksiyon mu oluşturdunuz? Bu arşivleri de yedekleme hedefleriniz arasında almanızda fayda var. Ayrıca yer tasarrufu sağlamak için oluşturduğunuz sıkıştırılmış arşivleri de unutmayın. Bunun için en iyisi, Windows'un arama fonksiyonunu kullanarak, sabitdiskinizdeki ZIP veya RAR gibi yaygın olarak kullanılan sıkıştırılmış arşivler için dosya uzantılarını aratın.

Online dosyalar: İnternette sörf yaptıkça diskinizde zamanla bookmark formunda (Internet Explorer'da "Sık Kullanılan-

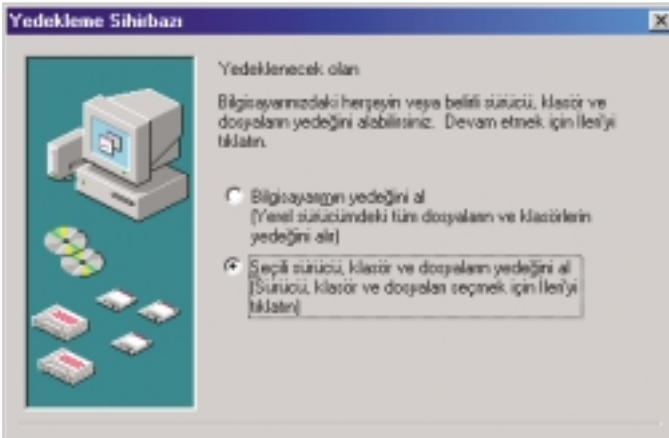
le birlikte OUTLOOK.PST ve ARCHIVE.PST adında iki dosyada tutar. Outlook Express ise ilgili kullanıcı hesabı altında \Application Data\Identities dizini altında bu bilgileri saklar.

Programlar: Sisteminize kurulu tüm programların orijinal CD'lerinin elinizin altında bulunduğundan emin olun. Eğer sonradan ilgili programı kurmak için CD'sine sahip değilseniz, Windows konfigürasyonunuzu normalde komple yedeklemeniz gerekiyor. Özellikle internetteki shareware ve freeware programlar, sıkıştırılmış dosyalar veya kendiliğinden açılan arşivler şeklinde sunuluyorlar. Bunları yeniden download etmek zorunda kalmamak için, bu dosyaları da yedeklemeyi unutmayın. Ayrıca eCHIP'teki Basic Kit bölümünden de bu programları büyük ihtimalle bulabileceğinizi de unutmayın.

Windows yapılandırması: Windows kurulumunun yedeklenmesi, her zaman varolan uygulama programlarını da kapsar ve bu yüzden zahmetli bir iştir. Yine de ne olur ne olmaz siz en iyisi temiz bir Windows sisteminin, en önemli uygulamalarla birlikte yedeğini almayı ihmal etmeyin. Yedeklenecek dosyalarınızı seçtikten sonra en iyisi ilgili dizinleriyle birlikte bir liste oluşturun. Böylece iyi bir hazırlık yapmış olursunuz ve artık Yedekleme (Backup) programını çalıştırabilirsiniz.

Kurulum: Windows Backup programının yüklenmesi

Windows 98'in Yedekleme programı standart kurulumla birlikte yüklenmiyor, yani →

ZAHMETLİ: "Bilgisayarımın yedeğini al" seçeneğini sadece bilgisayarınızdaki tüm verileri gerçekten de yedeklemek istediğinizde seçmelisiniz.

ses editörüyle ileride ihtiyaç duyabileceğiniz bir dosya kaydedip kaydetmediğinizi ve bunları nereye kaydettiğinizi düşünün. Bir HTML editörü veya proje planlama programıyla yaptığımız çalışmanın sonuçları da bu gruba girer. En iyisi PC'nizdeki kurulu programları tekrar gözden geçirin ve hangisiyle kendinize ait belgeler oluşturduğunuzu hatırlamaya çalışın.

lar/Favorites") kaydedilen adresler birikir. BOOKMARK.HTM adındaki bu listeleri ve Windows altındaki FAVORITES dizinini (Windows XP'de Documents and Settings ve ilgili kullanıcı adı altında) mutlaka yedeklemelisiniz. Bu kategoriye ayrıca kayıtlı elektronik postalarınız da girer. Outlook mesela alınan ve gönderilen tüm postaları Contacts klasöründeki adresler-

bunu sonradan kurmanız gerekiyor. Bunun için *Denetim Masası*'nı açın ve *Program Ekle/Kaldır*'a girin. Windows Kur sekmesine geçin ve burada Bileşenler listesinde Sistem Araçları'na çift tıklayın.

Bir sonraki pencerede listeden en alttaki "Yedekleme"nin yanındaki onay kutusunu işaretleyin ve Tamam ile her iki pencereyi kapatın. Windows şimdi kurulum CD'sini sürücüye yerleştirmenizi isteyecektir. Bunu yaptıktan ve Tamam düğmesine tıkladıktan sonra, bazı dosyaları sabitdiske kopyalamaya başlayacaktır. Daha sonra sistemi yeniden başlatmanız gerekecektir. Kurulumundan sonra, Yedekleme programını *Başlat* menüsünde *Programlar/Donatılar/Sistem Araçları/Yedekleme* altında bulabilirsiniz.

Dosya yedekleme:

Yedekleme sihirbazının kullanımı

Tape sürücüsü gibi bir yedekleme cihazına sahip değilseniz, Windows, yedekleme programının ilk açılışında bu tip bir sürücünün olup olmadığını soracaktır. Bu yazıda en basit yedekleme yöntemini anlatacağız, yani başka bir disk bölümüne veya sabitdiske yedeklemeyi... Bu nedenle, çıkan soruya *Hayır* yanıtını vermeniz gerekiyor.

Microsoft Backup, ilk penceresinde bir sihirbazla sizi karşılar ve ayarları yapma-

SEÇİM:

Dosya görünümünde yedeklemeye dahil etmek istediğiniz disk bölümlerini, dizinleri ve dosyaları işaretleyebilirsiniz.

ROM ve disketlerdeki bilgileri mi, yoksa bunların sadece bir kısmını mı yedeklemek istediğinizi belirleyebilirsiniz. Birinci durum için üstteki seçenek olan "Bilgisayarımın yedeğini al"ı işaretleyin. Ancak çoğu durumda, "Seçili sürücü, klasör veya dosyaların yedeğini al" seçeneği, sizin için doğru olan seçenek olacaktır. Daha sonra tekrar *İleri* düğmesine tıklayın.

Açılan pencerede yedeklemek istediğiniz nesneleri seçebilir ve *İleri* ile onaylayabilirsiniz. Daha sonraki pencerede yedeklemenin türünü (28'deki kutuya bakınız) belirleyebilirsiniz. "Tüm seçili dosyalar" seçeneği, arşiv bitinin silinmesini ve

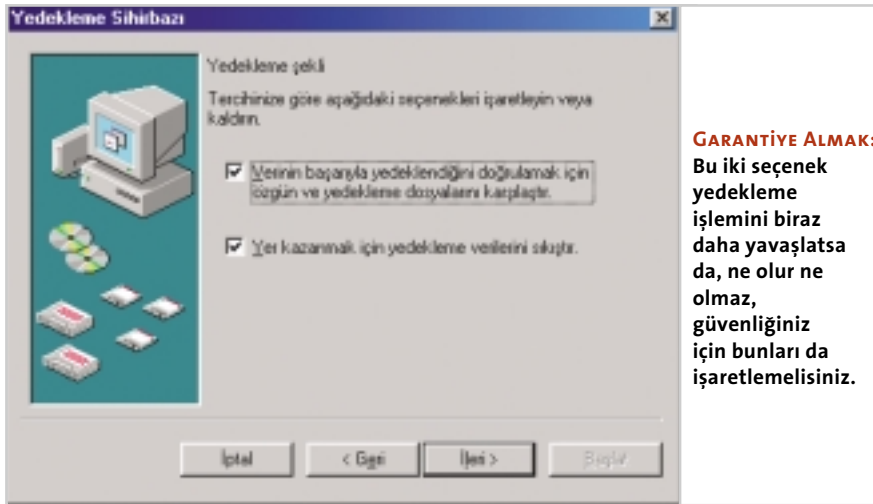
kaydedileceğini ayarlayabilirsiniz.

Yazılım, yedeklenen tüm dosyaları büyük bir dosya altında birleştirir. Bu yedek setinin dosya uzantısı QIC'dir. Bu dosyayı kaydetmek için mümkünse başka bir sabitdisk seçin, ağa bağlı başka bir bilgisayarın diski de olabilir. PC'nize monte ettiğiniz ikinci bir sabitdisk de yedekleme için uygun olabilir. Bunların her ikisi de mümkün değilse, en azından Windows'un kurulu olduğu durumlarda, farklı bir disk bölümünü yedekleme için seçin.

Yedekleme için disket sürücünüzü de seçebilirsiniz. Yedekleme programı bu durumda backup setini birçok diskete sığacak şekilde parçalara ayırır ve yeni disketler takmanızı ister. Ancak ihtiyaç duyacağınız disketlerin sayısı ve bu işlemin çok yavaş süreceği dikkate alınırsa, böyle bir yedekleme mantıksız olacaktır. Ayrıca disketlerin kolayca bozulabileceğini de unutmayın. Bunun yerine yedek dosyasını CD'ye kaydetmek daha mantıklı bir çözüm olacaktır.

İleri düğmesine tıkladıktan sonra program, yedeklenecek dosyaların karşılaştırılması ve sıkıştırılması seçeneklerini sunar. Her iki seçenek de yedekleme işlemini yavaşlatır. Ama yine de bu iki seçeneği birden işaretlemenizi tavsiye ediyoruz.

İleri düğmesine son bir defa tıkladıktan sonra, yaptığınız tüm bu ayarları bir dosyaya kaydetme imkanına sahip olacaksınız. İleride yedekleme işlemini tekrarlamak istiyorsanız, yapmanız gereken tek şey, bu yedekleme görevini ilgili dosyadan yüklemek olacaktır. Bunun için program açıldıktan sonra "Varolan bir yedekleme işini aç" seçeneğini seçmelisiniz. →

GARANTİYE ALMAK:
Bu iki seçenek yedekleme işlemini biraz daha yavaşlatır da, ne olur ne olmaz, güvenliğinizi için bunları da işaretlemelisiniz.

nızda yardımcı olur. Programı daha önce kullandıysanız, sihirbazı atlayarak sonuç daha hızlı ulaşabilirsiniz. Bunun için *Kapat* düğmesine tıklayın. Programın kullanımına alışık değilseniz "Yeni bir yedekleme işi oluşturun" seçeneğini işaretli bırakın ve *Tamam* ile bir sonraki adıma geçin.

"Yedeklenecek olan" başlıklı pencerede sabitdiskinizin komple içeriğini mi, CD-

komple bir yedeklemeyi ifade eder. "Yeni ve değiştirilmiş dosyalar" seçeneğiyle arşiv ve yeni dosyalar eklenebilir veya çıkartılabilir.

İleri düğmesine tıkladıktan sonra, Windows, alacağınız yedeğin nereye kaydedeceğinizi sorar. Özel bir yedekleme sürücünüz yoksa, sadece *Dosya'yı* seçebilirsiniz. İkinci seçim alanında, yedeğin nereye

Şimdi *Başlat* düğmesine tıklayın. Yedek alındıktan sonra “Rapor” düğmesine tıklayarak yedekleme işleminin özet bilgisini görebilirsiniz.

Kilitlenmeden sonra: Yedeği geri yüklemek

Yedekleme programı, dosyaların geri yüklenmesi için de bir sihirbaz sunuyor. Açılışta “Yedeklenmiş dosyaları geri yükle” seçeneğini seçerek, bu sihirbazı çalıştırabilirsiniz. *İleri* düğmesine tıkladıktan sonra, QIC dosyasının bulunduğu hedef dizinin yolunu girin ve tekrar *İleri* düğmesine tıklayın.

Program şimdi, hangi yedekleme setini geri yüklemek istediğinizi soracaktır. Aynı

YEDEKLEME

» Yedekleme türlerine genel bakış

İşaretili tüm dosyaların arşiv bitinin silinmesiyle (23’deki “Veri Yedeklemesi Nasıl Çalışır?” kutusuna bakınız) birlikte, komple yedeklenmesinin yanında başka yedekleme yöntemleri de vardır. Ancak her yedekleme yazılımında bu alternatifler yoktur.

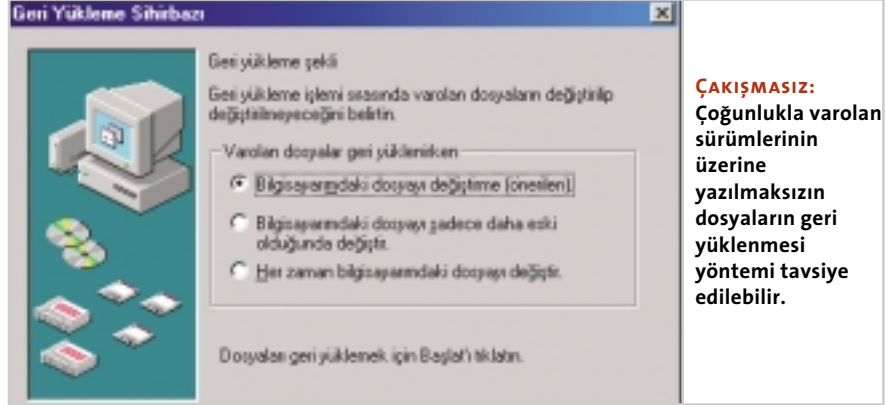
Farklı yedekleme: Bu yedekleme yöntemi, son yedeklemeden sonra yeni eklenen ve değiştirilen dosyaları dikkate alır. Yedeklemeyle birlikte dosyaların arşiv biti silinir.

Seçili tüm dosyaların arşiv özelliğini silmeden yedekleme: Bu yöntem bazen kopyalama da denir. Normal yedekleme işlemlerinin yanında ek bir yedekleme yapılacaksa tavsiye edilebilir.

Değişenleri yedekleme: Sadece yeni ve değiştirilmiş dosyaları yedekler, ancak bunların arşiv özelliğini değiştirmez. Bu yedekleme türünün avantajları vardır, mesela profesyonel kullanımda daha az bellek medyası gerektirir.

Diğer stratejiler: Bazı yedekleme programlarında ek bir ayarla, sadece güncel bir tarihte değiştirilen veya yeni eklenen dosyaları arşiv bitlerine dokunmadan seçip yedeklemek mümkün olabiliyor.

Bu ayar özellikle daha büyük aralıklarla komple yedekleme yapmak isteyen, ancak arada bir de sadece küçük, ama günlük kullanım için işlevsel bir yedeklemeye ihtiyaç duyanlar için ilginç olabilir.

dizinde birden fazla set varsa, bunlardan birini seçebilirsiniz. Tarih ve saat bilgisinden, yedeklerin içeriğini tahmin edebilirsiniz.

Tamam düğmesine tıkladıktan sonra, programın hangi dosyaları eski yerlerine kopyalamasını istediğinizi belirtebilirsiniz. Daha sonra *İleri*’ye tıklayarak hedef dizini seçmeniz gerekiyor: “Özgün Konum” seçeneğiyle dosyalar yine daha önceki yerlerine kopyalanacaktır, “Başka Konum” seçeneğindeyse kopyalanacak dizini kendiniz belirleyebilirsiniz.

Son pencerede son olarak kopyalanacak dosyalar, zaten hedef dizinde bulunuyorsa, programın ne yapması gerektiği sorulacaktır. “Bilgisayarındaki dosyayı değiştirme” seçeneği geri yükleme için en hızlı seçenektir. Ancak bunun tehlikesi de, backup setinde bulunan daha yeni dosya sürümlerinin bu durumda sabitdiske kopyalanmayacak olmasıdır. Ancak bu da ender rastlanan bir durumdur, zira sabit-diskinizdeki dosyalar büyük ihtimalle, aldığınız yedekteki dosyalardan daha güncel olacaktır. Yani Microsoft’un tavsiyesine uyun ve bu seçeneği seçin.

“Bilgisayarındaki dosyayı sadece daha eski olduğunda değiştir” seçeneğiyle geri yükleme sonunda, sabitdiskinizde en güncel dosya sürümlerinin bulunmasını garanti altına almış olursunuz. Ancak bunun da bir dezavantajı var: Bazı durumlarda tüm bir uygulamanın veya komple Windows kurulumunun geri yüklemesi esnasında sürüm çakışmaları ortaya çıkabilir.

“Her zaman bilgisayarındaki dosyayı değiştir” seçeneğiyle en yavaş olan seçenektir. Bunun diğer bir dezavantajı da, yedekleme programının bu ayarda dosyanın sabitdiskte daha yeni bir sürümünün olup olmadığını hiç kontrol etmemesidir. Mesela metin dokümanlarının geri yüklenmesinde, son yedeklemeden sonra metin

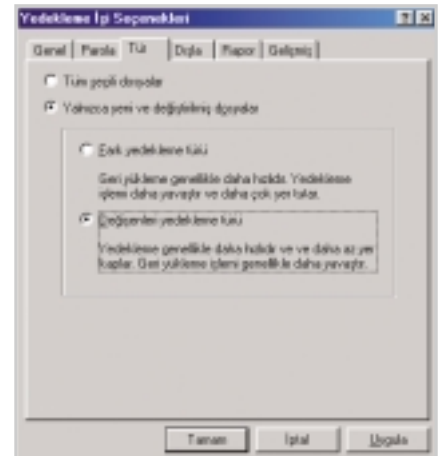
üzerinde yapılan değişikliklerin, yedekteki eski sürümün yüklenmesiyle birlikte, yok olup gitme tehlikesi vardır.

Başlat düğmesine tıkladığınızda, ihtiyaç duyulan veri taşıyıcısı sorulacaktır. Özellikle tape sürücüsü gibi yedekleme cihazları kullanıyorsanız, doğru medyanın takılı olduğundan emin olmanız gerekir. Artık *Tamam* düğmesiyle geri yüklemeyi başlatabilirsiniz.

Sihirbaz olmadan: Doğru seçenekleri seçmek

Yedekleme ve geri yükleme için sihirbazın gerçekleştirdiği ayarları program içinde kendiniz de elle yapabilirsiniz. Yedekleme programı ayrıca sihirbazların dikkate almadığı bazı fonksiyonları da sunar. Bu ayarlara programın alt penceresindeki “Seçenekler” düğmesinden ulaşabilirsiniz. Buradan ulaşılabilen fonksiyonlar “Yedek” veya “Geri yükleme”nin seçilmiş olmasına bağlı olarak değişir.

Öncelikle Yedek’in seçeneklerine bakalım: “Genel” sekmesinde sıkıştırma oranını sıfır ile maksimum arasında değiştirebilirsiniz. Yüksek bir sıkıştırma oranı iş →

KAYNAK TASARRUFU: Bu seçeneklerle yedeklenecek dosyaların ne kadar çok sıkıştırılacağını ayarlayabiliyorsunuz.

lemciyi daha çok zorlayacaktır, ancak günümüzün MHz canavarı işlemcilerinde bunu çekinmeden göze alabilirsiniz.

Bunun altında, varolan bir yedekleme setiyle aynı ada sahip yeni bir sete ne yapacağını belirleyebilirsiniz. En iyisi “Yedekleme sırasında bu seçeneği seçmeme izin ver.” seçeneğini olduğu gibi bırakın. “Parola” sekmesinden yedekleme seti için bir şifre verebilirsiniz. Bu şifre özellikle, aynı bilgisayarı birçok kullanıcı kullanıyorsa tavsiye edilebilir.

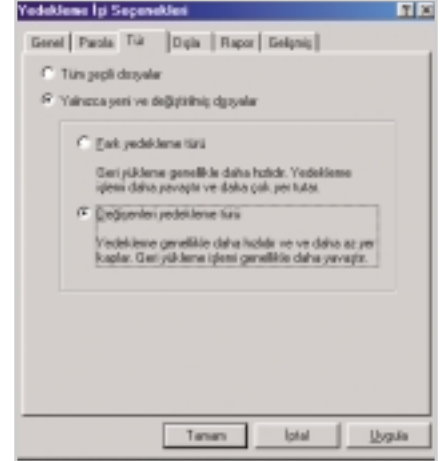
“Tür” altında yedeklemenin türünü belirleyebilirsiniz. Sabitdiske yedekleme yaparsanız “Yalnızca yeni ve değiştirilmiş dosyalar” ve “Değişenleri yedekleme türü” kombinasyonunu seçin. “Dışla” ile yedeklemeye dahil edilmeyecek dosya türlerini seçebilirsiniz. “Rapor” altında “Katılsız bir yedekleme gerçekleştir.” seçeneğiyle yedeklemenin kullanıcı giriş-

leri olmaksızın sürmesi sağlanabilir.

“Gelişmiş” sekmesi altında, Windows Registry’sinin yedeklenmesi için bir ayar bulabilirsiniz. Bunu etkinleştirdiğinizde, yazılım registry dosyalarını da yedekleme içine dahil edecektir.

Dosyaların geri yüklenmesi için yedekleme programı çok daha az seçenek sunar. “Genel” altında daha önceki bölümde anlatıldığı gibi dosyaların üzerine yazılmasıyla ilgili seçenekler bulunur. “Rapor” sekmesinde kullanıcı müdahalesi olmaksızın geri yükleme seçeneği standart olarak devre dışı bırakılmıştır. Bunu olduğu gibi bırakın, böylece bir sorun olduğunda program sizi bundan haberdar edecektir.

“Gelişmiş” altında tekrar Registry ile ilgili seçenekler söz konusu. Komple yedekleme içine registry de dahil edildiyse, registry’yi bu seçeneklerle tekrar geri yükleyebilirsiniz. Araçlar/Tercihler menüsün-

DEĞİŞENLERİ YEDEKLEME: Bu tip bir yedekleme sabitdiskinizde daha az yer kaplayacaktır.

niz çıktığında ilerde daha sonra bu disket yardımıyla sisteminizi eski haline getirebilirsiniz. Bunun için şu adımları izlemeniz gerekiyor: Sistemi yeniden kuracakmış gibi Windows XP kurulum CD’sini sürücüye yerleştirin ve CD’den boot edin. Kur programının salt metin modunda F2 tuşuna basmanız istendiğinde, bu tuşa basın. Şimdi daha önce oluşturduğunuz OSK disketini sürücüye yerleştirin ve ekrandaki yönergeleri takip edip sistem ayarlarınızı geri yükleyin.

Dosya ve Ayar Aktarma Sihirbazı ile sistem ayarlarının yedeklenmesi

Windows XP’de yedekleme amaçlı olarak kullanılabilecek bir diğer araç da Dosya ve Ayar Aktarma Sihirbazı. Bu araç aslında varolan ayarlarınızı bir bilgisayardan diğerine ya da eski bilgisayarınızdan yenisine aktarmak için tasarlanmıştır, ancak pekala verilerinizi ve ayarlarınızı yedeklemek için de bu araçtan faydalanabilirsiniz.

Program, bu bağlamda doğrudan kablo veya ağ bağlantısı ile diğer bilgisayarlarla bağlanıp, dosyalarınızı ve ayarlarınızı yedekleme imkanı veriyor. Ancak “Diğer” seçeneğiyle başka bir diske veya disk bölümüne de dosya ve ayarlarınızı yedekleyebiliyorsunuz. Sihirbaz sayesinde sadece ayarlarınızı, sadece dosyalarınızı veya hem ayarlarınızı hem de dosyalarınızı yedekleme şansınız var. Internet Explorer, Outlook Express, fare ve klavye ayarları, görev çubuğu seçenekleri, görüntü özellikleri gibi kişisel ayarlar ve Belgelerim, Desktop, Resimlerim gibi dizinler de bu sihirbazla kolayca yedeklenebiliyor. Ayrıca listeye yeni kayıtlar eklenebiliyor. ■

İPUÇU

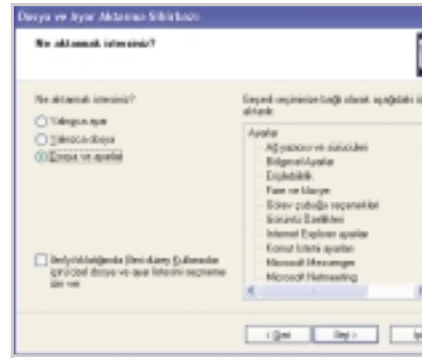
» Hızlı sistem geri yükleme

Windows’un Yedekleme Programı’nın büyük bir eksiği var: DOS istemcisi yok. Bu yüzden, özellikle Windows kurulumunuzun hasar gördüğü durumlarda başınız ağrıyabilir, çünkü komple yedeklemeli yedekleme setini geri yükleyebilmek için öncelikle Windows’u, Yedekleme programıyla birlikte tekrar kurmanız gerekir. Ancak bundan sonra yeni kurduğunuz Windows’un ayarları üzerine eski sisteminizin ayarlarını, aldığınız yedek sayesinde, yükleyebilirsiniz. Bu zahmetli bir işlemdir, ancak yapılması gerekir.

Microsoft yine de Windows 98 CD’sinde bu işlemin hızlandırılabileceği bir batch dosyası sunuyor. Bu dosyayı \TOOLS\SYSREC dizini altında PCRESTOR.BAT adıyla bulabilirsiniz.

Yapmanız gerekenler şöyle: Windows 98 CD’sini sürücüye yerleştirin ve bilgisayarınızı bir sistem disketi yardımıyla açın (bunu daha önce Windows 98 altında Denetim Masası/Program Ekle/Kaldır/Başlangıç Disketi ile oluşturmuş olmanız gerekir. Daha sonra Windows CD’sinde yukarıda adı geçen dizine ve ardından batch dosyasının adını komut satırından girin.

Windows şimdi gerçi minimum bileşenleriyle kurulacaktır, ancak en azından Yedekleme programı da kurulumla dahil edilecektir. Daha sonra dosyaların geri yüklenmesi için sizi hemen bir sihirbaz karşılayacaktır.

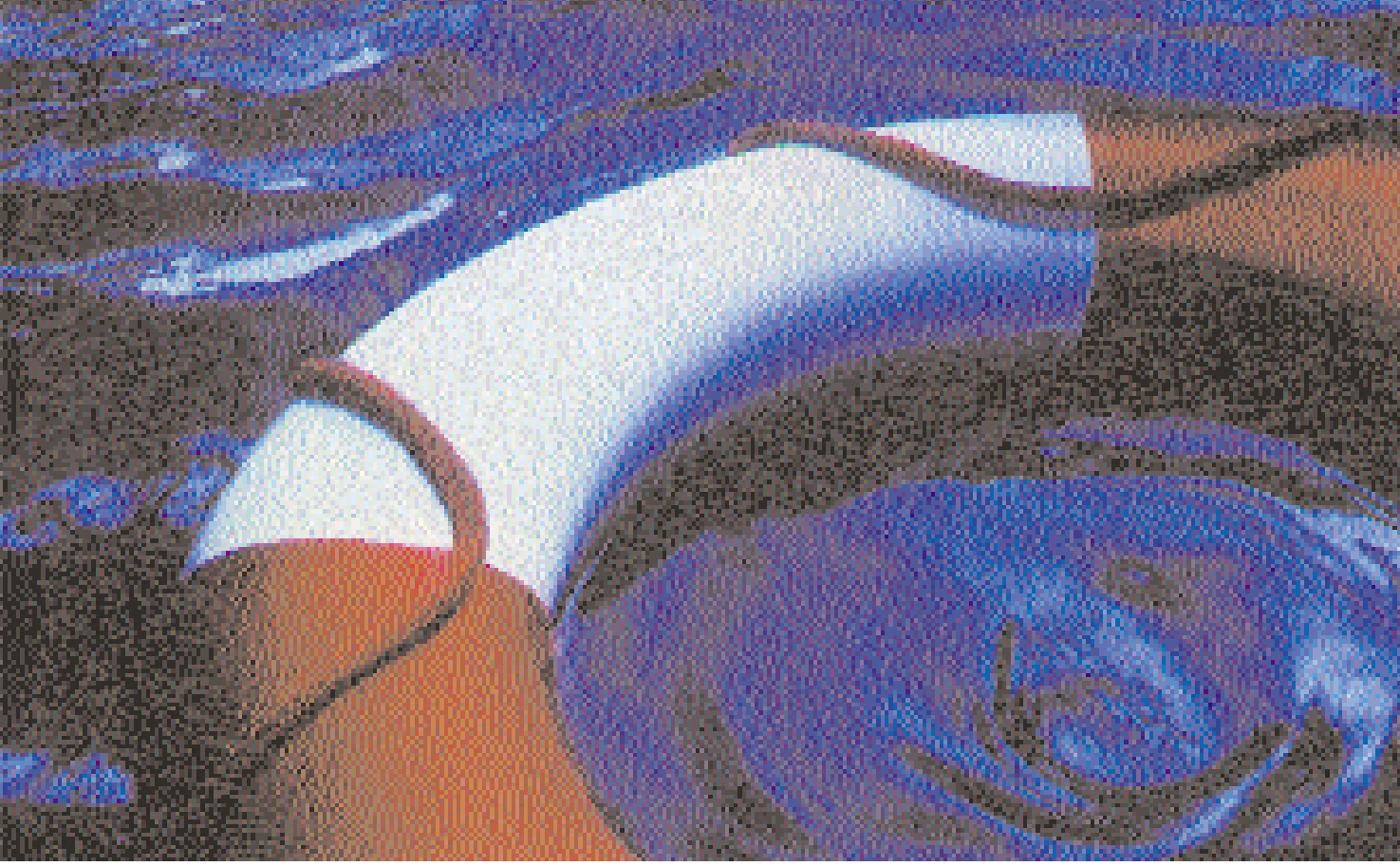

AKILLI SİHİRBAZ: Windows XP’nin Dosya ve Ayar Aktarma Sihirbazı önemli sistem ayarlarını ve dosyalarınızı yedekliyor.

de yedekleme programı için başka üç seçenek daha bulabilirsiniz. Buradaki “Windows dizini yedeklerken veya geri yüklenirken kayıt defterini de yedekle veya geri yükle.” seçeneğini işaretlediğinizde yazılım Windows’u, Registry ile birlikte yedekleyecektir.

Otomatik Sistem Kurtarma ile kolay yedekleme ve kurtarma

Profesyonel kullanıma yönelik olarak tasarlanmış Windows XP’de ise, önemli verilerin ve ayarların yedeklenmesi için doğal olarak daha gelişmiş araçlar mevcut. Windows XP’nin Yedekleme programı diğer Windows sürümleriyle temelde aynı çalışma mantığına sahip. En önemli farklılık ise Otomatik Sistem Kurtarma (OSK) sihirbazıyla sistem ayarlarının kolay bir şekilde yedeklenebilmesi. Otomatik Sistem Kurtarma Sihirbazı sistem ayarlarınızı bir diskete yedekler. Sistemi-

Sistemi Geri Yükleme

Son Saniyede Kurtarma

Fare ve tuş komutları artık herhangi bir etkide bulunmuyor veya korkulan “mavi ekran”la karşılaşılıyorsa, Windows çökmüş demektir. Bu gibi durumlardan korkmamak için önlemlerinizi almanız gerekir.

■ Windows kilitlenmeleriyle aslında çoğu kullanıcı çok fazla karşılaşmaz. Ancak şu bir gerçek ki Windows 98/Me gibi eski işletim sistemleri, sisteme bağlı olan kullardan dolayı Windows 2000 veya XP’ye göre kilitlenmelere daha yatkındır. Bu sistemlerin stabilitesinin düşük olmasının en önemli nedeni, kullanıcılar tarafından arzulanan yüksek uyumluluk doğrultusunda, işletim sisteminin tarihi denebilecek donanımlarla, artık kolay kolay bulunmayan eski yazılımlarla uyumlu olması ve kullanımın mümkün olduğunca basit olması yüzünden sistem güvenliğinin riske atılmasıdır. Microsoft bu yüzden Windows’a acil durumlarda kullanılmak üzere bir dizi fonksiyon entegre etmiş, bunlar sayesinde önemli verilerinizi kurtarma şansınız var.

Bu yazıda, bu fonksiyonları açıklayacağız, böylece bir kilitlenmeden sonra tüm sisteminiz çökmemiş olacaktır. Ön-

celikle kritik durumlarda boş ellerle öylece bilgisayar karşısında kalmamak için bazı önlemler almanız gerekiyor, mesela bir boot disketi oluşturmak gibi... Ayrıca bir kilitlenmeden sonra en önemli verilerinize erişimi de belirgin bir şekilde kolaylaştırabilirsiniz.

Kilitlenmelerden sonra: Çakılmalarda yapılması gerekenler

Windows kilitlenmelerinin çeşitlerini dörde ayırmak mümkün. Hangi durumla karşılaştığınıza bağlı olarak, uygulamanız gereken ilk kurtarma adımları da farklılık gösterecektir.

Birinci kilitlenme türü, sistemin donup kalmasıdır. Windows, nedenini anlamadığınız bir şekilde fare hareketlerine ve klavye komutlarına cevap vermez haldedir. Yine de sistemi dikkatli bir şekilde kapatmaya çalışın: Fare çalışmıyorsa [Alt]+[F4] tuş kombinasyonunu kulla-

nın, böylece belki açık olan programları ve Windows’u kapatabilirsiniz.

Bu da bir işe yaramazsa [Ctrl]+[Alt]+[Del] tuş kombinasyonu ile *Görev Yöneticisi*’ni açın ve *Görevi Sonlandır* düğmesine tıklayarak yanıt vermeyen görevleri (uygulamayı) sonlandırın. Daha sonra “Oturumu Kapat” ile Windows’u kapatmaya çalışın. Bu da bir işe yaramazsa, bilgisayarınızın reset düğmesine basın ya da power düğmesinden tamamen kapatın.

İkinci çakılma durumunda ise, mavi bir ekran üzerinde, sistemin artık yanıt vermediğine veya kaynakların aşırı derecede düşük olduğuna dair bir uyarı mesajı verilir. Burada size değişik çözüm olasılıkları sunulur: Durumun tekrar düzelmesini bekleyebilir, bir tuşa basarak Windows’a geri dönebilir veya [Ctrl]+[Alt]+[Del] ile bilgisayarı yeniden başlatabilirsiniz. Bu üç seçeneğin hepsini, mutlaka en azından bir kere deneyin. An-

Veri Güvenliği

cak maalesef çoğunlukla bunların hiçbirini bir işe yaramayacaktır. Bu durumda yapabileceğiniz tek şey, yine reset düğmesine basmak olacaktır. Windows'un daha açılırken takılıp kalması ve neden olarak bir sistem dosyasının eksikliğinin belirtilmesi durumuyla daha sık karşılaşılır. Çoğu durumda bundan sonra sistem kendiliğinden yeniden başlayacaktır. Daha sonra en azından sistemi *Güvenli Kip*'te açmayı (bununla ilgili daha ayrıntılı ipuçlarını yazının devamında okuyabilirsiniz) deneyin. Bu da bir işe yaramazsa, büyük ihtimalle Windows'u tekrar kurmaktan başka çareniz yoktur. Ancak daha önce verilerinizi yedeklemeyi unutmayın. Bunu nasıl yapacağınızı da yazının devamında anlatacağız.

En nadir rastlanan, ancak en can sıkıcı durum, çalışırken birdenbire ekranın karması ve bilgisayarın kendiliğinden yeniden başlamasıdır. Bunun nedeni normalde bir donanım hatasıdır. Böyle bir

durumda bir sonraki açılışta verilerinizi hemen yedekleyin, gerekirse boot disketini kullanın. Windows'un açılışından sonra, bu hatanın tekrar ortaya çıkıp çıkmadığına dikkat edin. PC problemleri ile ilgili yeterli tecrübeniz yoksa, kasanızı sırtlanıp bilgisayar tamircisinin yolunu tutabilirsiniz.

Hata kaynağını aramadan önce: Önemli verileri yedekleyin

Bir kilitlenmede, sorunun kaynağını aramadan önce, mutlaka en önemli verilerinizi kurtarmanız gerekir. Bu dosyalar özellikle, yazımızın başında belirttiğimiz dosya türleridir. Güncel bir yedekleme seti olan kullanıcılar, bu durumlar için hazırlıklı sayılırlar. Yapmaları gereken tek şey, arada bir, eklenen ya da değiştirilen belgeleri yedeğe eklemek olacaktır.

Peki verileri nasıl ve nereye kopyalayacaksınız? Windows çakılmadan sonra stabil bir şekilde çalışmayacağı için, Win-

dows'un Yedekleme programını çalıştırmaktan kaçınmalısınız. Bu yüzden dosyaları disketlere, ikinci bir sabitdiske ya da başka bir disk bölümüne aktarın. Bu disk bölümünün Windows partition'ı ile aynı olmaması yeterli.

En güvenli yol, kopyalama sırasında DOS kipinde çalışmak ve Windows'u hiç çalıştırmamak olacaktır. Bunun için de şunları yapın: Bilgisayar boot edilirken birkaç saniyelik "Windows basılıyor..." yazısı ekranda belirir. Tam bu sırada [F8] tuşuna basın, böylece Windows'un boot menüsü açılacaktır. Burada "Sadece Komut İstemi" seçeneğini tercih ederseniz, açılış işlemi sadece DOS düzeyinde olacaktır ve Windows açılmayacaktır. DOS'un "copy" komutuyla dokümanlarınızı tekrar güvenli bir yere kopyalayabilirsiniz.

Bununla ilgili bir ipucu daha verelim: Kopyalama işlemi, dokümanlarınızı eski 8+3 biçiminde dosya adları olarak dizinlerde saklayarak, kolaylaştırabilirsiniz. DOS ortamında Windows'un uzun dosya ve izin adları kullanılamayacağı için, DOS, bu dosya ve izinleri altıncı karakterden sonra keser ve dosya adının kalanını bir tilde işareti ve sayıyla değiştirir. Hem bu tilde işaretini klavyeden girmek zordur, hem de izinleri bu kısaltılmış şekilleriyle tanımak da kolay değildir. Bu yüzden dokümanlarınızı "Belgelerim (My Documents)" veya "Program Files" gibi izinler altında kaydetmeyin. Bunun yerine ortak başka bir izin adı kullanın, "C:\DOSYALAR" gibi.

Geri yükleme: Boot disketinin doğru kullanımı

Windows'tan oluşturduğunuz açılış disketi sabitdiskinizdeki verileri kurtarabilmeniz için önemli bir role sahiptir. Zira Windows hasar görmüşse veya işletim sistemi yeniden kurulmak zorundaysa, ancak bir boot disketi ile sabitdiskinize veya CD-ROM sürücünüze ulaşabilirsiniz. Bu amaçla sadece DOS'un temel sistem dosyaları değil, SCSI ve evrensel bir CD-ROM sürücüsü de açılış disketine dahil edilir. Normalde bu disket, sabitdiski yeniden formatlamadan veya Windows'u yeniden kurmadan önce, önemli dosyaları güvence altına almak için kullanılır.

Disketi sürücüye yerleştirin ve bilgisayarınızı açın. Hemen açılışta "Press DEL to Enter Setup" mesajı çıkacaktır. "DEL"

İPUÇU

» İlk yardım çantasını hazırlayın

Bir çakılma durumuna karşı hazırlıklı olabilmek için ilkyardım çantanızı hazırlamalısınız. Bu çantada şunların bulunması gerekiyor:

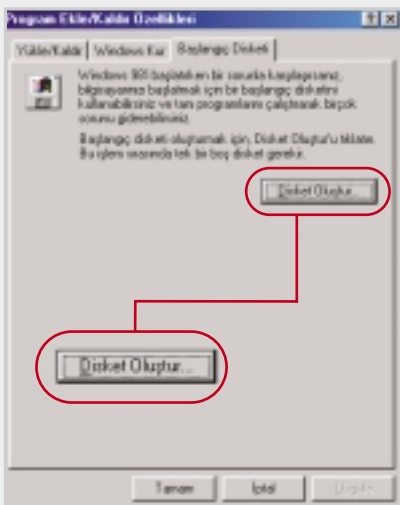
Boot disketi: Bir boot disketiyle, çakılmadan sonra Windows'u açmaya gerek duymadan sabitdiskinize erişebilirsiniz ve buradan önemli dosyaları başka bir sürücüye kopyalayabilirsiniz. Windows, daha kurulumu

sırasında bile bu disketlerin oluşturulmasını size önerecektir. Bu teklifi kabul etmelisiniz. Daha sonradan bir boot disketi oluşturmak için *Denetim Masası*'nı açın ve burada *Program Ekle/Kaldır*'a girin. *Başlangıç Disketi* sekmesine geçin, formatlanmış bir disketi sürücüye yerleştirin ve *Disket Oluştur* düğmesine tıklayın.

Windows Kurulum CD'si: Bazı tamir işlemleri için Windows'un bazı bileşenlerini sistemden kaldırmanız veya kurmanız gerekebilir. Bunun için de orijinal Windows CD'sine ihtiyacınız olacaktır.

Sürücü CD'leri ve disketleri: İlk yardım çantanıza ek olarak bilgisayarınızın donanımları için en yeni sürücülerini doldurun. Windows ile birlikte gelen programların yerini alan güncellenmiş sürücüler burada özellikle önemli. Bunlara Windows'un kendiliğinden tanımadığı aygıtlar için, yeni ekran kartları gibi, sürücülerini de ekleyin.

Virüs tarayıcısı: Çakılmaya bir virüsün neden olmadığından emin olmak için sabitdiskinizi, virüs dosyaları güncellenmiş bir antivirüs yazılımıyla taramalısınız. En önemli antivirüs programları bunun için DOS sürümlerini de sisteme kurarlar. Böyle bir antivirüse sahip değilseniz, F-Prot for DOS sürümünü www.f-prot.is adresinden download edebilirsiniz.

KURTARMA ARACI: Denetim Masası'ndan, acil durumlarda kullanmak üzere, boot disketinizi oluşturabilirsiniz.

ifadesi yerine bilgisayarınızın BIOS'una bağlı olarak başka bir tuş adı, mesela burada [F1] de verilebilir."DEL" tuşu bazı klavyelerde "Delete" adında bulunur.

İlgili tuşa basın ve BIOS ayarları menüsüne girin. Burada yön tuşlarıyla "Advanced BIOS Features" menüsüne girin, normalde listede üstten ikinci menüdür bu ve [Enter] tuşuna basın. Bu ayarlar altında ayrıca boot sırasını belirleyen "Boot Sequence" adında bir kayıt bulunur. Bazı BIOS sürümlerinde bunun yerine "First Boot Device"ı ayarlamamız gerekiyor. Bu ayarı ilk durum için "A,C" olarak, ikinci durum için de "Floppy" olarak değiştirin. Daha sonra ayarları kaydedip bu pencereden çıkın, bunun için hangi tuşu kullanacağınızı BIOS size söyleyecektir. BIOS'tan [Esc] tuşu ile çıkın.

[y] tuşuna (yes için) basarak geçebileceğiniz bir güvenlik uyarısından sonra bilgisayar yeniden başlayacaktır ve açılışta disket sürücünüzdeki boot disketini kullanacaktır. Şimdi bir menü görünecek ve bilgisayarı CD-ROM desteği ile başlatmak isteyip istemediğiniz sorulacaktır. Bu desteğe normalde sadece Windows'u yeniden kurmak istediğinizde ihtiyaç duyacaksınız. Windows'u yeniden kurmayacaksanız, ikinci seçeneği seçerek, boot işleminin daha hızlı gerçekleşmesini sağlayabilirsiniz.

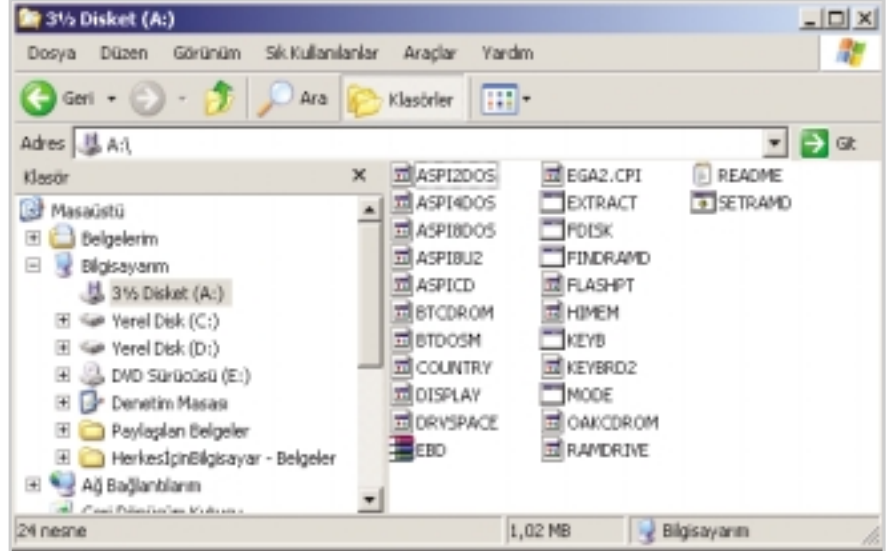
İPUÇU

» Kurulumu yedeklemek ve geri yüklemek

Windows kurulumunuzun giderek şiştiğini ve artık stabil bir şekilde çalışmadığını düşünüyorsanız, sistemi yeniden kurmalı ve bu sayede veri kayıplarının önüne geçmelisiniz. Bu işlemi, daha önceden çalışır durumdaki bir Windows kurulumunu yedekleyerek, kısaltabilirsiniz.

Bunu da şöyle yapabilirsiniz: Windows'u sizin için en uygun olan konfigürasyonda, en önemli uygulama programlarıyla birlikte kurun. Donanımınız için de en güncel sürücülerini temin edin ve bunları kurun. (i)Denetim Masası(ii)'nde "Sistem" kaydına girin ve (i)Başarım/Sanal Bellek(ii)'e tıklayın. Burada "Sanal bellek ayarlarını kendim belirleyeyim." seçeneğini etkinleştirin ve takas dosyasını başka bir sabitdisk sürücüsüne açın.

Daha sonra Explorer ile C:\WINDOWS ve C:\PROGRAM FILES dizinlerini başka bir sürücüye kopyalayın ve adlarını mesela XWINDOWS ve XPROGRAM FILES olarak değiştirin.

YARDIMCI: Windows'un açılış disketi, sadece gerekli sistem dosyalarını içermekle kalmaz, aynı zamanda SCSI ve CD-ROM sürücülerine de sahiptir.

Şimdi kendinizi "A:\>" DOS komut isteminde bulacaksınız. Şimdi verilerin kayıtlı olduğu disk bölümüne geçin, normalde "C:," ve önemli verilerinizi güvenli bir yere kopyalayın. Son olarak, boot sırasını, sistem tekrar sabitdiskten açılacak şekilde ayarlayın.

Windows tamiri: Kilitlenmenin nedenini bulmak

Verilerinizi güvence altına aldıktan sonra kilitlenmenin nedenini bulmak için işe

koyulabilirsiniz. Öncelikle hangi işlemin kilitlenmeye neden olduğunu düşünün. Kilitlenmeden önce yeni bir program veya sürücü mü kurdunuz? Ya da yanlışlıkla C:\ kök dizininde veya Windows dizininde önemli sistem dosyalarını mı sildiniz? Cevabınız evetse, bundan sonra yapmanız gerekenler için iyi bir ipucu olacaktır bu. Zira sonuçta yapmanız gereken, Windows'un tekrar düzgün bir şekilde çalışabilmesi için son yaptığınız işlemi geri almak olacaktır.

Önce Windows'u alışık olduğunuz şekilde açmayı deneyin. İşletim sistemi kısıtlı oranda da olsa kendi kendini tamir etmeye çalışır, ya da bir uygulamadaki geçici ve hatalı bir fonksiyon da kilitlenmeye neden olmuş olabilir. Çoğu durumda sistemi yeniden başlattıktan sonra Windows tekrar alışık olduğunuz gibi çalışacaktır. Ancak siz yine de tedbiri elden bırakmayın ve düzenli olarak önemli doküman ve dosyalarınızı yedekleyin.

Boot sırasında hata mesajlarıyla karşılaşsanız veya işletim sistemi birkaç fare tıklamasından sonra tekrar çakılıp kalırsa olaya artık müdahale etmeniz gerekir: Hataya neden olduğunu düşündüğünüz sorunlu sürücüyü veya programı, sistemi *Güvenli Kip*'te açarak sistemden kaldırın. *Güvenli Kip*'e bilgisayar açılırken çıkan Boot menüsünden girebilirsiniz. İşletim sistemi bu kipte sadece en önemli sürücülerini yükler, böylece olası hata kaynakları en aza indirgenir ve sistem daha stabil çalışır. *Denetim Masası*'ndan yeni eklenen sürücülerini ve programları silebilir veya silinmiş dosyaları *Geri Dönüşüm* →

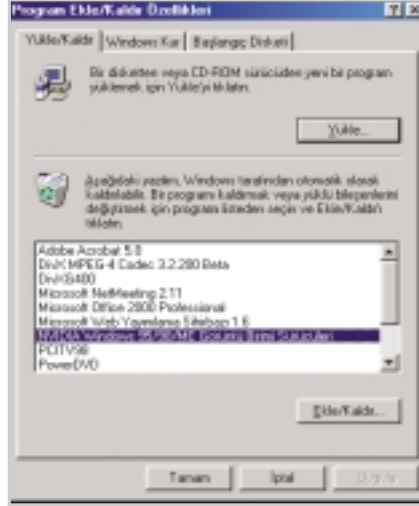
Kutusu'ndan geri alabilirsiniz. Windows yeniden başladıktan sonra tekrar normal şekilde açılacaktır.

Acil operasyon: Önemli sistem dosyalarına transplantasyon

Güvenli Kip de kısmen çalışmıyor olabilir. Ancak Windows'u komple yeniden kurmadan önce, Registry'yi tamir etmeyi deneyebilirsiniz. Windows işletim sistemleri, en önemli sistem dosyalarını düzenli ve otomatik olarak yedekleyerek işinizi kolaylaştırır.

İşletim sistemi, SCANREG.EXE ile her gün ilk açılışta \WINDOWS\SYSTEM32\KUP dizininde Registry'nin SYSTEM.DAT ve USER.DAT dosyalarından oluşan güncel halini yedekler. Bunlara ayrıca, Windows'un yapılandırma dosyaları olan WIN.INI ve SYSTEM.INI'yi ekler. Bu dört dosyanın hepsi bir CAB arşivine sıkıştırılır. Bu işlem beş gün boyunca yenilenir, dosyaların adları RB000.CAB ile RB005.CAB arasında değişir. Windows daha sonra sistem arşivinin en eski sürümünün üzerine yazmaya devam eder.

Bu CAB dosyaları yardımıyla çoğunlukla hasarlı bir Windows kurulumunu tamir etmek mümkündür. Bunun için şunları yapmalısınız: PC'nizi DOS komut isteminden açın ve burada "scanreg /res-

WINDOWS TAMİRİ: Hata düzeltme için, son adımı geri almanız ve kurduğunuz bir sürücüyü tekrar kaldırmamız gerekiyor.

avantajı, kaydedilen belgeler, e-posta veya geçmiş ve sık kullanılanlar listesi gibi son çalışmalarınızı kaybetmeden sisteminizi önceki bir zamana geri yükleyebilirsiniz. Sistem Geri Yükleme'yi sisteminiz üzerinde olumsuz etkilere neden olan değişiklikleri ve ayarları geri almak için kullanabilirsiniz.

Sistem Geri Yükleme aracı artanda kendi kendine sistem geri yükleme noktaları oluşturur, ancak siz de gerekli gördüğünüzde, mesela bir sürücü veya prog-

GERİ YÜKLEME: Sistem Geri Yükleme aracıyla daha önceki bir Windows yapılandırmasını geri yükleyebilirsiniz.

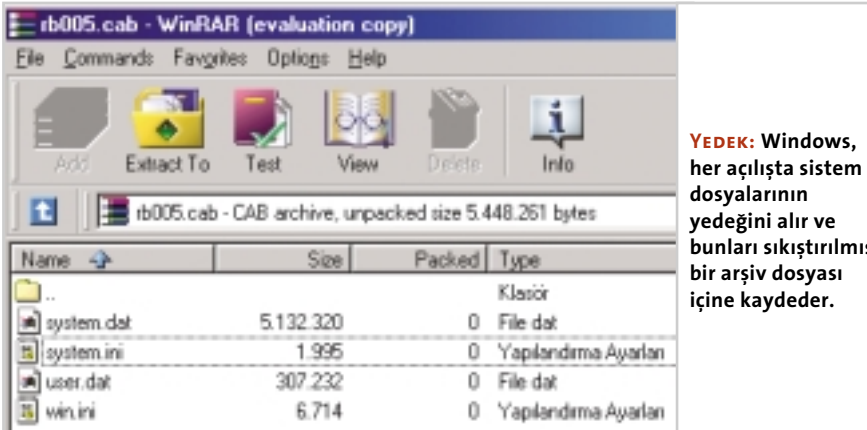
için "Lütfen, başlatılacak işletim sisteminizi seçin" iletisini gördüğünüzde F8'e basın. En Son İyi Yapılandırma seçeneğini işaretlemek için ok tuşlarını kullanın ve ENTER'a basın.

En Son İyi Yapılandırma ve Kurtarma Konsolu ile tamir

En Son İyi Yapılandırma'nın kullanılması işe yaramadıysa ve bilgisayarını Güvenli Mod'da da başlatamıyorsanız Kurtarma Konsolu'nu (Recovery Console) kullanabilirsiniz. Bu yöntem, ancak sorunlu sürücüler ve dosyaları tanımlamak ve bulmak için temel komutları kullanabilen ileri düzeyde bir kullanıcı iseniz önerilir. Kurtarma Konsolu'nu kullanmak için, işletim sisteminizin CD'sini CD sürücüsüne koyup bilgisayarınızı yeniden başlatın. Metin modunda yükleme sırasında size sorulduğunda, R tuşuna basıp Kurtarma Konsolu'nu başlatın.

Kurtarma Konsolu'ndan, bilgisayarınızdaki sürücülere erişebilirsiniz. Böylece, bilgisayarınızı başlatabilmek için, aşağıdaki değişikliklerden istediklerinizi yapabilirsiniz:

- Aygıt sürücülerini veya hizmetleri etkinleştirme veya devre dışı bırakma
- İşletim sisteminin yükleme CD'sinden dosya kopyalama veya başka bir kaldırılabilir ortamdan dosya kopyalama
- Örneğin, silinmiş olan gerekli bir dosyayı kopyalayabilirsiniz.
- Yeni bir önyüklemesi kesimi ve yeni MBR (ana önyüklemesi kaydı) oluşturma
- Varolan önyüklemesi kesiminden başlatma konusunda sorunuz varsa bunu yapmanız gerekebilir. ■

YEDEK: Windows, her açılışta sistem dosyalarının yedeğini alır ve bunları sıkıştırılmış bir arşiv dosyası içine kaydeder.

tore" komutunu girin. "Kayıt Denetleyicisi" size şimdi CAB dosyalarını gösterecektir. Güncel sürümü seçin ve "Geri Yükle"ye tıklayın. Sisteminizi yeniden test edin. Halen çalışmıyorsa, daha eski olan başka bir CAB dosyası sürümünü kullanın.

Windows XP'nin sistemin geri yüklenmesi için sunduğu en önemli araç Sistem Geri Yükleme'dir. İlk defa Windows Me'de karşımıza çıkan bu aracın diğer yedekleme/geri yükleme araçlarına göre

ram yüklemeyi önce, kendi geri yükleme noktalarınızı oluşturabilirsiniz. Sistemi önceki bir duruma geri yükledikten sonra bundan pişman olursanız bu geri yüklemeyi geri alma şansınız var. Bunun için açılışta "Son geri yüklemeyi geri al" seçeneğini seçmelisiniz. Sistem Geri Yükleme'nin işe yaramadığı durumlarda (veya Windows'u hiçbir şekilde açmak mümkün olmuyorsa) Windows XP'nin "En Son İyi Yapılandırma" sistem açılış seçeneğinden faydalanabilirsiniz. Bunun

Daha Güvenli PC

Veri Casuslarına Geçit Yok!

Komşunuz aynı zamanda dostunuz olmak zorunda değildir. Kıskanç arkadaşlarınızın veya meraklı iş arkadaşlarınızın dokümanlarınızı çalmalarını istemiyorsanız, gerekli güvenlik önlemlerini almalısınız.

■ Çoğu bilgisayarda önemli veriler, açık bir şekilde ve şifrelenmemiş olarak bulunur. Vergi bildirimleri, firma sunumları, konseptler veya hesaplar... Bu tip değerli, ancak korunmamış belgeler, bazılarının dikkatini çekebilir ve bu kişiler en azından bunlara göz atmak veya çalmak isteyebilirler.

Win98/Me: İstenmeyen erişimlere karşı yeterince güvenli değil

Windows 98 veya Me gibi profesyonel kullanıma yönelik olarak tasarlanmayan işletim sistemleri, önemli verilerinizi korumada size pek de yardımcı olmazlar. Bu işletim sistemlerinin kapıları herkese açıktır ve etkili bir koruma da sağlamazlar. Şifre ve kullanıcı adı ile sisteme giriş yapmak da, normalde sadece ağa bağlandığında söz konusudur ("Zorunlu Windows Login'i" kutusuna bakınız) ve dosyaların şifrelenmesi için de sisteme

entegre bir fonksiyon yoktur. Böyle bir bilgisayardaki kayıtlı dosyalara erişmek için işletim sistemini açmanız bile gerekmez. Basit bir boot disketi ile isteyen herkes sabitdiske erişebilir ve kendisi için en uygun dosyaları, arkasında hiçbir iz bırakmadan kopyalayabilir.

Bilgisayarınız bir ağa bağlıysa, fiziksel olarak orada bulunulması da gerekmez: Birkaç fare tıklaması ile dosyalar başka bilgisayarlara aktarılabilir. Bu yüzden verilerinizin mümkün olduğunca başkaları tarafından erişilemeyecek şekilde saklanmasına dikkat etmelisiniz.

Windows 98/Me gibi işletim sistemlerinde de istenmeyen kişilerin sisteminize erişmesini en azından zorlaştırabilirsiniz. Bu işletim sistemleri gerçi veri güvenliği için tasarlanmamışlardır, ancak sisteminize girmek isteyen bir kullanıcıyı da en azından engellemek için bazı fonksiyonlara sahipler. Bu özellikleri bilinçli bir şekilde

kilde kullanırsanız, önemli verilerinizi meraklı bakışlardan koruyabilirsiniz. Burada anlatılacak güvenlik önlemlerinin çoğunu, Windows 2000 veya XP gibi profesyonel işletim sistemlerinde de uygulayabilirsiniz.

Windows fonksiyonları: Mümkün olan en iyi korumaya ulaşmak

Takip eden sayfalarda, Windows işletim sistemlerinde verilerinizi daha iyi koruyabilmek için ipuçları vereceğiz. Ancak şunu unutmayın ki, bu güvenlik önlemlerini almakla tecrübeli bir hacker'ı tamamen durdurmuş olmazsınız. Verilerinizi profesyonel bir şekilde korumak istiyorsanız, en azından Pretty Good Privacy gibi ek profesyonel güvenlik yazılımları kullanmanız gerekir.

Yine de profesyonel hacker saldırılarına karşı etkili bir savunma kurabilmek için, daha yüksek bir güvenlik seviyesi su-

Veri Güvenliği

nan, Windows XP veya Linux gibi bir işletim sistemine terfi etmeyi düşünmelisiniz. Bu işletim sistemlerinde ihtiyaç duyacağınız güvenlik fonksiyonları, sisteme entegre ve kolay ayarlanabilir bir şekilde sunuluyor. Bu işletim sistemlerindeki kullanıcı yönetimiyle hangi kullanıcının, hangi dosyalara erişebileceğini ayarlayabilir ve kimin ne yaptığını gözetleyebilirsiniz.

BIOS: Sistemi daha boot etmeden güvenceye almak

Sistemin güvenliğini artırmak için, müdahale edebileceğiniz ilk noktalardan biri, sistemin açılmamasını sağlamaktır. Her bilgisayar açılırken BIOS'a bir sorgu gönderir. Bu sorguyu bir şifre ile güvenli hale getirebilirsiniz.

Şifreyi şu şekilde kullanacaksınız: BIOS ayarlarını değiştirmek için bilgisayar açılırken ya [Delete] tuşuna ya da [F1]'e basın, bilgisayar açılırken ilk sistem mesajlarıyla birlikte bununla ilgili bir uyarı çıkar. BIOS menüsünde bu tip bir şifrenin tanımlanması için bir menü bulunur. Yeni bilgisayarlarda "Security" adında bir menü bulunurken, daha eski PC'lerde ise

genelde "Password Protection" adında bir alt seçenek bulunur.

Yeni BIOS sürümlerinde bu şifre en fazla sekiz karakter uzunluğunda olabilir. Daha eski sürümlerde ise çoğunlukla en fazla altı karaktere izin verilir. Kısım burada bir de User ve Administrator şifresi ayrımı yapılabilir. Böyle bir durumda her ikisi için de farklı şifreler tanımlayın. User şifresi bilgisayara erişmek için gereklidir ve ancak bu şifre girildikten sonra bilgisayar boot eder. Administrator şifresi ise bir kullanıcının BIOS ayarlarını değiştirmesine engel olur.

Şifreler girildikten ve bilgisayar yeniden başlatıldıktan sonra ilk açılışta size şifre sorulacaktır. Şifre doğru olarak girilmezse, açılış işlemi bu noktada kalacaktır. Bir BIOS şifresi çözülemeyeceği, en fazla silinebileceği için etkili bir koruma sağlar, özellikle de tatile çıkıp uzun süre bilgisayarınızın başında olmayacağınız zamanlarda...

Ekran koruyucusu: PC başından ayrılırken sistemi koruma

Ekran koruyucusu için bir şifre tanımlamak da, ekstra bir erişim koruması sağla-

yacaktır. Bunun için ekran koruyucusunu, kullanıcı girişi olmadığı durumlarda, birkaç dakika sonra devreye girecek şekilde ayarlayın. Ekran koruyucusuna bir şifre verdiğinizde, sistem yine ancak bu şifre girildiğinde açılacaktır.

Ayarlar'a ya Denetim Masası üzerinden Görüntü'ye girerek ya da masaüstüne sağ tuşla tıklayıp Özellikler'i seçerek ulaşabilirsiniz. Ekran Koruyucusu sekmesine geçin ve açılır listeden bir ekran koruyucusu seçin. Birkaç dakikalık bir bekleme süresi tanımlayın ve "Parola korumalı" onay kutusunu işaretleyin. Değiştir'e tıkladıktan sonra şifreyi girin. Tüm ayarları Tamam ile onaylayın.

Ekran Koruyucusu etkin hale geldiğinde, kimse şifreyi girmeden tekrar masaüstüne ulaşamaz. Gerçi reset düğmesine veya PC'nin açma kapama düğmesine basarak sistemi yeniden başlatabilir, ancak bu sefer de daha önce tanımladığınız BIOS şifresi engeline takılacaktır.

Bununla ilgili bir ipucu daha verelim: Ekran Koruyucusu'nu elle de anında etkinleştirebilirsiniz. Bunu yapmanın bir yolu ekran koruyucusunun ayarlarında Önzileme düğmesine tıklamaktır. Diğer yandan da SCR dosyaları aslında normal, çalıştırılabilir EXE dosyalarıdır. C:\WINDOWS dizininde bir ekran koruyucusu bulun ve masaüstüne bunun bir kısayolunu yerleştirin. Şimdi ekran koruyucusunu tanımladığınız şifreyle birlikte etkinleştirmek için yapmanız gereken tek şey, bu kısayola çift tıklamak olacaktır.

Gözlerden uzak, tehlikeden uzak: Dosya ve dizinleri saklamak

Windows, özel dosyalarınızı kaydetmek için standart olarak C:\My Documents (Belgelerim) dizinini sunar. Önemli dokümanlarınızı buraya kaydederek, bir hacker'ın işini fazlasıyla kolaylaştırmış olursunuz. Dokümanları bir diskete, yazılabilir CD veya USB Drive gibi harici bir diske kaydetmek ve PC'nin başından ayrılırken bunu yanınızda götürmek, çok daha güvenli bir yol olacaktır.

Ağınızda bulunan Windows 2000/XP veya Linux yüklü bir server da iyi bir korumaya sağlayacaktır. Dosyalarınızı bu sunucu üzerinde size ait bir dizine kaydettiğinizde, bu işletim sistemlerinin kullanıcı yönetimleri sayesinde, bunlara sizden başka hiç kimsenin erişemeyeceğinden emin olabilirsiniz. Ancak bilgisayarınızın başından kalkarken ağdan çıkmış olmaya →

PRATİK İPUCU

» Zorunlu Windows Login'i

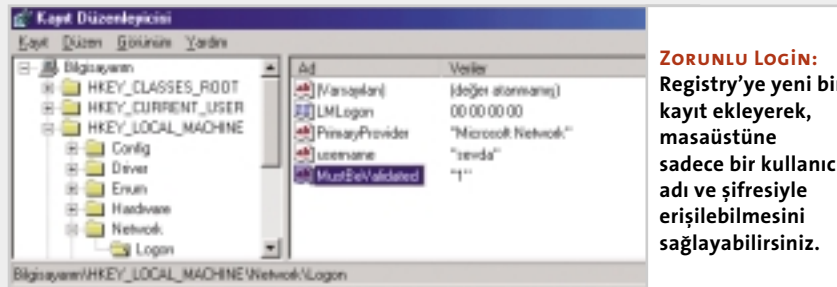
Windows 98/Me'deki kullanıcı adı ve şifre girilerek gerçekleştirilen sistem açılışını [Esc] tuşu ile kolayca atlatmak mümkün. Bu durumda sisteminize girmeyi başaran istenmeyen biri, gerçi ağa erişemeyecek, ancak bilgisayarınız içinde dilediği gibi gezinebilecektir.

Registry'deki bir kayıtla bu tehlikeli açıktan kurtulabilirsiniz: REGEDIT.EXE'yi çalıştırın ve "HKEY_LOCAL_MACHINE\Network\Logon" a girin. Düzen menüsün-

yeniden başlattıktan sonra [Esc] tuşuna veya lptal düğmesine basıldığında, sistem açılmayacak ve sadece bir hata mesajı çıkacaktır.

Ancak bu sadece Windows 2000 veya XP Server bulunan bir ağda işe yarar. Ağda bir sunucunuz yoksa Windows 98/Me'de ağ ayarlarında Ekle/İstemci/Ekle/Microsoft ile "Microsoft Family Oturum Açma"yı kurmalısınız.

Bilgisayarı yeniden başlattıktan sonra,

ZORUNLU LOGIN:
Registry'ye yeni bir kayıt ekleyerek, masaüstüne sadece bir kullanıcı adı ve şifresiyle erişilebilmesini sağlayabilirsiniz.

den Yeni'ye ve Dize Değeri'ne tıklayın. Yeni değer olarak "MustBeValidated" ifadesini girin. [Enter] tuşuyla girişi onaylayın ve kayda çift tıklayın. Değer altında "1" girin ve Tamam ile onaylayın. Windows'u

sisteme giriş yaparken Family Logon'u seçin ve Denetim Masası'ndaki Kullanıcılar ile yeni bir kullanıcı tanıttın. Bir sonraki sistem açılışında desktop'a ancak kullanıcı adı ve şifresiyle girilebilecektir.

(logout) veya en azından daha önce açıldığımız şifreli ekran koruyucusunu etkinleştirmeye dikkat edin.

Tüm bunlar size zor geliyorsa, en azından dosyaları, mesela bir program dizininin alt dizini olarak kendinizin tanımladığı bir dizine kaydedin. Ad olarak dikkat çekmeyecek, standart olarak çoğu uygulamada kullanılan bir ad verin, mesela "System" veya "Images".

Daha sonra bu dizini gizlemelisiniz. Bunu yapmak da çok kolaydır, sağ fare tuşu ile dizine tıklayın ve *Özellikler*'i açın. *Gizli* özelliğini işaretleyin ve pencereyi *Tamam*'la kapatın. Windows standart ayarında bu dizini artık göstermeyecektir. Dizin halen görünüyorsa, gizli dosyaların da gösterilmesi seçeneği açık demektir. Bunu iptal etmek için Explorer'ı açın ve *Araçlar* menüsünden *Klasör Se-*

çenekleri'ne girin. *Görünüm* sekmesine geçin, "Gizli dosyalar" altında "Gizli dosyaları gösterme" seçeneğini işaretleyin ve *Tamam* ile değişiklikleri onaylayın.

Şimdi dosyanın yolunu girerek, dosyalara tekrar ulaşabilirsiniz. Ancak Explorer üzerinden bu dizine artık ulaşamaz. Bunun bir de yan etkisi var: Windows'un arama fonksiyonu da (sadece Windows XP'de özel olarak seçilmezse) gizli dosyaları veya dizinleri bulamayacaktır.

Dosyalarının keşfedilmesine daha da engel olmak için adlarını değiştirebilirsiniz. Mesela Word ve Excel dokümanları için DOC ve XLS gibi standart uzantılar yerine, bir şey ifade etmeyen RET veya ZLK gibi dosya uzantıları verin. Ayrıca dosya adı da dosyanın içeriği hakkında bir bilgi vermemeli. Gizli dosya veya dizinlerin gösterilmesi seçeneğini etkinleştiren ve "*.doc" ile Word dokümanlarını aratan biri bile, bu şekilde gizlediğiniz dokümanlara asla ulaşamayacaktır.

Windows 2000 ve XP'nin özel dosya sistemi olan NTFS, FAT dosya sistemlerine göre çok daha gelişmiş özelliklere sahip. NTFS sayesinde disk üzerinde kullanıcı kotaları belirleyebileceğiniz gibi dosyaları şifreleyebiliyorsunuz da. Böylece sizden başka bir kullanıcının dosyayı açabilmesi veya kullanabilmesi imkansız

oluyor. Dosyaları şifrelemek için ilgili dizin veya dosyaya Explorer'dan sağ tuşla tıklayıp *Özellikler*'i seçin ve Genel sekmesindeki *Gelişmiş* düğmesine tıklayın. Pencerenin en altındaki iki seçenekle dosya veya dizininizi sıkıştırabilir veya şifreleyebilirsiniz.

İzleri temizlemek: MRU listelerini silmek

Bu gizleme işlemlerinin maalesef açık bir noktası var: MRU listeleri sayesinde son olarak hangi dokümanların açıldığı takip edilebilir. MRU ifadesi "Most Recently

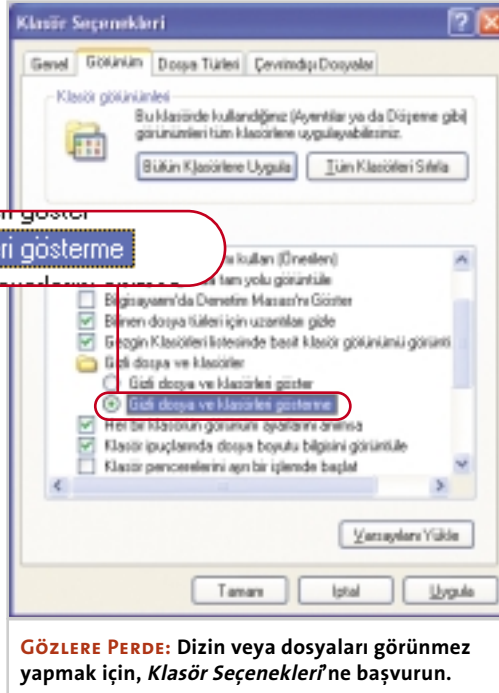
Now" düğmesiyle listeleri silebilirsiniz. Tweak UI ayrıca her sistem açılışında kayıtları otomatik olarak siler.

Uygulamaların yarattığı MRU listelerini silmekse pek kolay değildir. Ancak Office programlarında yine de bunları çok kolay bir şekilde iptal edebilirsiniz. Mesela Word'de *Araçlar/Seçenekler* ile Genel sekmesine girin ve buradaki "Son kullanılan dosyalar listesi" seçeneğini iptal edin. Paintshop Pro gibi programlar ise, maalesef bu listelerin iptal edilmesi özelliğine sahip değildir.

Network 1: Paylaşımları tasarruflu kullanmak

Dosya hırsızlığının en güzel yöntemi, bir ağ üzerinden erişim sağlamaktır. Siz bilgisayarınızın başında otururken, başka biri sizin farkına varmayacağınız bir şekilde sabitdiskinizi network üzerinden karıştırır ve kendisi için ilginç olabilecek bilgileri toplar ve yine sizin fark etmeyeceğiniz bir şekilde kendi diskine kopyalayabilir.

Windows 98/Me'de bu tehlike, özellikle bir peer to peer ağında sabitdiskinizin üzerinde dosya paylaşımını açtıysanız ortaya çıkar. Peer to peer, bilgisayarın açılışında login olunması gereken bir sunucunun bulunmadığı bir ağ yapısını ifade →

İPUCU

» Güvenli şifreler tanımlamak

Çoğu kullanıcı, şifrelerini tanımlarken, kolay tahmin edilebilecek ifadeler seçme hatasını yapar. Unix veya Windows 2000 gibi profesyonel sistemler, bu yüzden kullanıcının güvenli bir şifre girmesini belli kurallarla sağlayacak fonksiyonlarla gelirler. Bu tip bir fonksiyon Windows 98 veya XP'de bulunmasa da, şifre tanımlama kurallarından bu işletim sistemlerinden de elbette istifade edebilirsiniz.

- Bir şifre en azından yedi karakterden oluşmalıdır.
- Harflerin yanı sıra, en azından bir sayı ve nokta veya soru işareti gibi bir özel karakter içermelidir. Özel karakter şifrenin başında veya sonunda bulunmamalıdır.
- Şifre kullanıcı adıyla veya gerçek adınızla kısmen de olsa herhangi bir benzerlik taşımamalıdır.
- Mümkün olduğunca sözlükte bulunmayan ifadeler tercih edilmelidir.

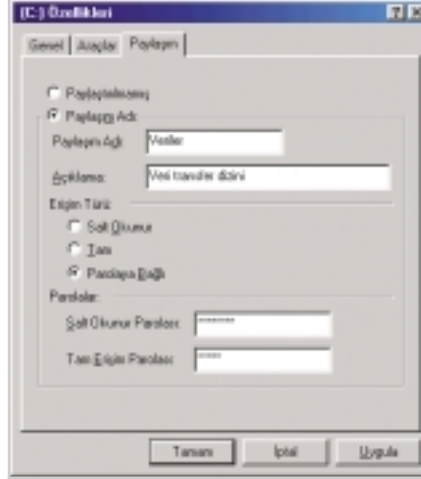
eder. Dosya transferi, bu durumda bu sunucu yerine, doğrudan iki bilgisayar arasında gerçekleşir. Bu tip ağların kullanımı ne kadar pratik olursa olsun, beraberinde mutlaka en azından kötü niyetli kullanım doğrultusunda büyük tehlikeler getirir.

Bu tehlikelere karşı daha iyi korunabilmek için, en iyisi bu tip bir ağa özel bir bilgisayar bağlayın ve bunun üzerinde dosya paylaşımı için değişik izinler tanımlayın. Bu izinler, bu durumda, ağda kullanıma sunmak istediğiniz dosyalar için önbellet görevi görecektir.

Dosya paylaşımlarını kendi sabitdiskiniz üzerinde açmaktan mümkün olduğunca kaçının. Windows'un dosya ve yazıcı paylaşımı özelliğini devre dışı bırakın, *Denetim Masası*'nda Ağ bölümüne girin, ilgili düğmeye tıklayın ve açılan penceredeki her iki seçeneğin önündeki onay işaretlerini kaldırın. Yine de bilgisayarınızda bir paylaşım tanımlamak istiyorsanız bunun için mutlaka bir şifre belirlemeli ve *Windows'un Ağ İzleyicisi*'ni kurmalısınız. Bu araç PC'nize yapılan bağlantılar hakkında sizi bilgilendirecektir.

Bir paylaşımı Explorer üzerinden tanımlayabilirsiniz. Paylaşımı açmak istediğiniz dizine sağ tuşla tıklayın ve *Paylaşım*'ı seçin.

Dikkat! Bir dizini paylaşımı açtığınızda, diğer kullanıcılar bu dizinin alt dizinleri-

PAYLAŞIMLARI KORUMAK: Paylaşım açtığınız izinlere okuma ve yazma hakları için mutlaka ayrı ayrı şifreler tanımlayın.

ne de ulaşabilirler. Bu yüzden asla tüm bir sürücüyü paylaşım açmayın.

Şimdi "Paylaşım Adı:"nı işaretleyin ve paylaşım için uygun bir ad girin. Daha sonra "Erişim Türü" altında "Parolaya Bağlı" seçeneğini işaretleyin ve *Salt Okunur* ve *Tam Erişim* için ayrı ayrı şifreler tanımlayın.

Şimdi bir kullanıcı, başka bir bilgisayardan paylaştığınız dizine erişmek istiyorsa, şifreyi bilmek zorunda. Tanımladığınız iki farklı şifre sayesinde de bu kullanıcının, verileri sadece okuyabileceğini mi, yoksa üzerinde değişiklik de yapabileceğini mi, kontrol edebilirsiniz.

Gözetleme için *Ağ İzleyicisi*'ni sisteme kurun. *Denetim Masası*'nda *Program Ekle/Kaldır* bölümüne girin ve "Windows Kur" sekmesine geçin. *Sistem Araçları*'nı işaretleyin ve *Ayrıntılar* düğmesine tıklayarak "Ağ İzleyicisi"ni işaretleyin. Pencereyi *Tamam* ile kapattıktan sonra, Windows kurulum CD'sini isteyecek ve gerekli dosyaları kopyalayacaktır. Kurulduktan sonra programı *Başlat* menüsünde *Programlar/Donatılar/Sistem Araçları* altında bulabilirsiniz.

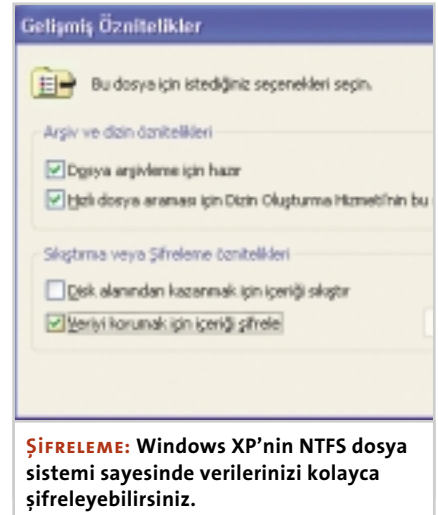
Bilgisayarınızda bir paylaşım açıtıysanız, *Ağ İzleyicisi*'ni sürekli olarak açık bırakmalısınız. Bilgisayarınıza biri girmek istediğindeyse, program bu kişinin adını, bilgisayarının adını ve ağ üzerinden açtığı dosyaları gösterecektir.

Windows 2000 ve XP'de ise Ağ İzleyicisi yerine Yönetim ve İzleme Araçları'nı sisteme kurabilirsiniz. Bu araçlar standart kurulumda sisteme yüklenmiyor ve sonradan kurmak için Denetim Masası – Program Ekle veya Kaldır – Windows Bi-

leşenlerini Ekle/Kaldır ile listenin sonundaki "Yönetim ve İzleme Araçları" kaydını işaretleyip Windows kurulum CD'sini sürücüye yerleştirmeniz gerekiyor. Bu araçları kurulumdan sonra Yönetimsel Araçlar (Administrative Tools) altında bulabilirsiniz. Microsoft'un Netmon programına alternatif ve daha fazla fonksiyonlar sunan araçları da <http://www.webattack.com/Freeware/network/fwnetmoni.shtml> adresinde inceleyip download edebilirsiniz.

Network II: Kullanıcı yönetimiyle daha fazla güvenlik

Ağinizda bir XP veya Windows 2000 Server bilgisayarına bağlanabiliyorsanız, bu işletim sistemlerinin güvenliğini, Windows 98 veya Me'deki dosya paylaşımları için de kullanabilirsiniz. Bunun için sunucu bilgisayarda kullanıcı yönetimine başvurmanız gerekiyor: *Denetim Masa-*

ŞİFRELEME: Windows XP'nin NTFS dosya sistemi sayesinde verilerinizi kolayca şifreleyebilirsiniz.

sından Ağ bölümüne girin ve burada "Erişim Denetimi" sekmesine geçin. "Kullanıcı düzeyi erişim denetimi" seçeneğini işaretleyin ve bunun altında sunucu bilgisayarın adını girin. *Tamam* düğmesine tıklayın ve *Evet* ile çıkan soruyu onaylayın. Bilgisayarı yeniden başlattıktan sonra sunucu için administrator (sistem yöneticisi) haklarıyla Windows 98/Me'ye giriş yapın.

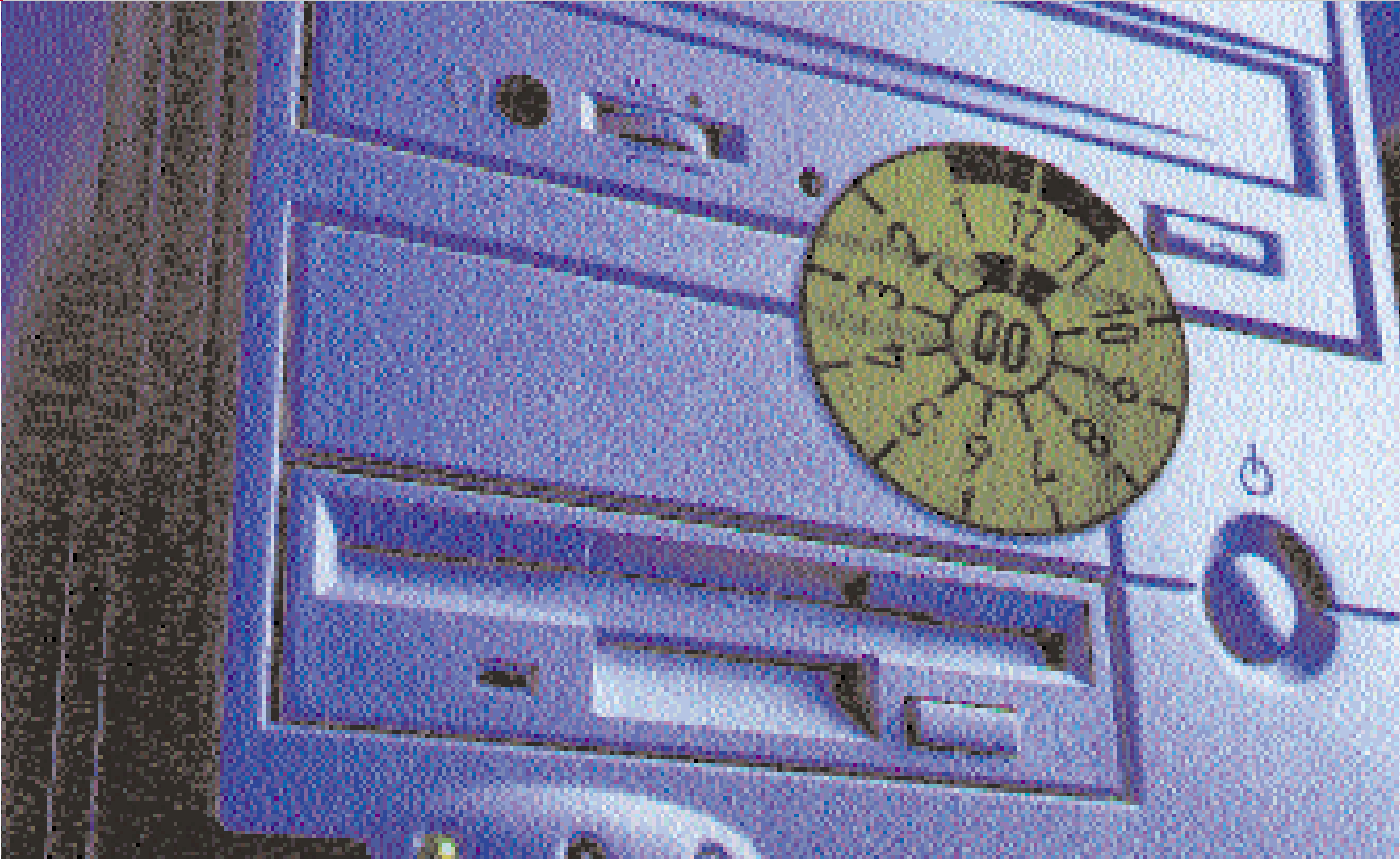
Bir paylaşım açtığınız anda ve *Ekle* düğmesine tıkladığınızda sunucu üzerinde tanımlanmış kullanıcıların listesini görebilirsiniz. Salt okunur, tam erişim veya kullanıcıya bağlı erişim haklarını burada ilgili düğmeler üzerinden istediğiniz gibi belirleyebilirsiniz. *Düzenle* düğmesine tıklayarak, hakları daha ayrıntılı olarak ayarlayabilirsiniz. ■

PRATİK İPUCU

» Tek tek dosyalar için şifre koruması

Değişik programlar, dokümanlara bir şifre vererek onları istenmeyen erişimlere karşı koruma imkanını sağlıyorlar. Word'de mesela *Araçlar/Seçenekler/Kaydet* ile açma ve değiştirme şifrelerini belirleyebilir veya şifreyi iptal edebilirsiniz. Excel'de bu fonksiyona *Araçlar/Koruma* ile ulaşabilirsiniz.

Dosyalarınızı meraklı gözlerden korumanın bir diğer pratik yöntemi de, dosyaları sıkıştırılmış bir arşivde saklamak ve arşive bir şifre vermektir. Bu tip bir fonksiyonu, Winzip veya Winrar gibi sıkıştırma programlarında veya yeni Windows sürümlerine entegre edilen sıkıştırılmış klasörlerde de bulabilirsiniz. Ancak bu tip bir koruma pek de güvenli değildir, zira bir dizi hack programı, bu şifreyi çok kısa sayılabilecek bir sürede bulabiliyorlar.

PC Kilitlenmelerini Engellemek

Test Edildi, Onaylandı

Windows kilitlenmeleri, değerli zamanınıza ve dolayısıyla paranıza mal olabilir. Bu yüzden iş iştin geçmeden, sisteminizin güvenliği için gerekli önlemleri şimdiden almaya başlayın.

■ Windows 98/Me gibi işletim sistemlerinin, yüksek güvenlik ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde tasarlanmadıklarını biliyorsunuz. Halen bu işletim sistemleriyle çalışan ve Windows 2000 veya XP'ye terfi etmemiş birçok kullanıcı var. Bu sistemlerin yüklü olduğu PC'ler genelde en az iki, üç senelik ve artık düzenli bir bakıma ihtiyaç duyan bilgisayarlardır. Bu sistemler ayrıca yılların ağırlığını üzerlerinde taşırlar ve mutlaka gereksiz yüklerinden kurtarılmalıdırlar. Bu işletim sistemleri, ayrıca Windows 2000, XP veya Linux gibi güvenliğe önem veren sistemlerin aksine, birçok kritik işlemin gerçekleştirilmesine izin verirler. Bu da ilk aşamada, söz konusu işletim sistemleriyle çalışırken bazı güvenlik önlemlerine dikkat etmeniz gerektiği anlamına gelir. Ayrıca Windows'a entegre edilmiş bazı fonksiyonları da kilitlenmelere karşı önlem olarak kullanmalısınız.

En önemli kural: Sadece en gerekli olanları kurmak

Gerçekten de kilitlenmelerin en az sorumlusu Windows'un kendisidir. Çoğunlukla sonradan kurulan sürücüler ve programlar, önceden tahmin edilemeyecek yan etkilere, başka programlarla çakışmalara ve kilitlenmelere neden olabilirler. Windows'a sadece bu kilitlenmelere engel olmadığı ve tüm sistem çakıldığı için kızılabilir.

Windows kullanıcılarına bu bağlamda verilebilecek en önemli ipuçlarından biri, sistemin kaynaklarını mümkün olduğunca tasarruflu bir şekilde kullanmaktır. Sisteme sadece gerçekten de ihtiyaç duyduğunuz programları yükleyin. Ek olarak yükleyeceğiniz her ekran koruyucu, her shareware veya freeware program, sadece sistem performansını düşürmekle kalmaz, aynı zamanda kilitlenme tehlikesini de yükseltir.

İNCELTME:
Artık ihtiyaç duymadığınız programları, anında sistemden silebilirsiniz.

Veri Güvenliği

Bu kuralın daha keskin bir şekli de henüz tamamlanmamış programlar, yani beta sürümler için geçerli. Her gün çalıştığınız PC'nizde bu tip programların yeri asla yok. Bir programın bu tip bir beta sürümünü yine de denemek istiyorsanız, bunun için başka bir bilgisayar kullanın ya da en azından test Windows'u yüklü başka bir disk bölümünde programı kurup deneyin.

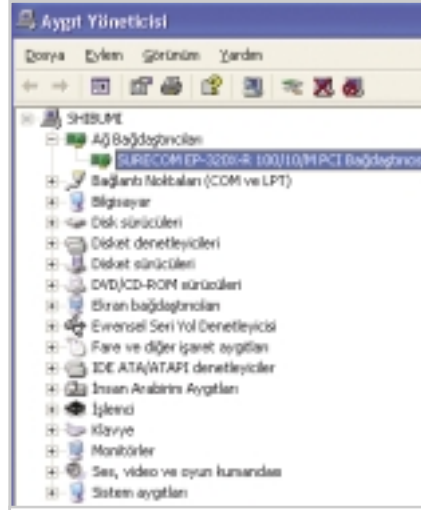
Temizlik: Gereksiz programları sistemden temizlemek

Windows da tıpkı bir ev gibi, çalışabilir durumda olmak için düzenli olarak bakıma ve temizliğe ihtiyaç duyar. Bu temizliğin ilk aşaması, artık ihtiyaç duymadığınız programları ve sürücülerini silmektir.

Microsoft, Windows için yazılmış tüm programların beraberinde bir kaldırma (uninstall) rutini içermelerini talep eder. Bu uninstall rutinlerine *Denetim Masası/Program Ekle/Kaldır* üzerinden ulaşabilirsiniz. Yani düzenli olarak, bu programlardan hangilerine halen ihtiyaç duyduğunuzu kontrol edin. Kullanmadıklarınızı *Ekle/Kaldır* düğmesi üzerinden silebilirsiniz.

ÖNEMLİ: Program dizinin kabaca elle silinmesi, programın tamamen kaldırılması için yeterli değildir. Zira hemen her program, Windows'un sistem dizinlerine önemli DLL dosyalarını kopyalar ve sistem dosyalarına da genelde onlarca kayıt bırakır. Ancak bu artıklar da temizlendiğinde, yazılım gerçekten de sistemden kaldırılmış olur.

Ancak maalesef çoğu programda

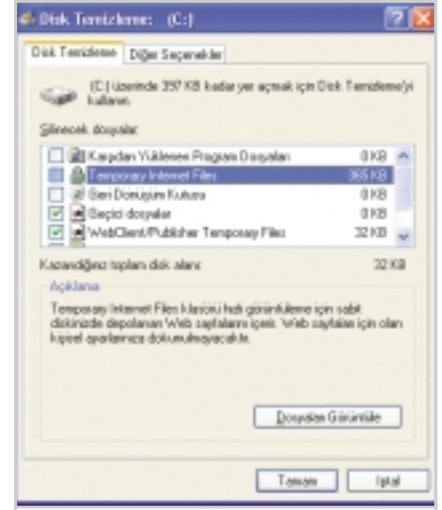
DAHA GÜVENLİ: Windows XP, çoğu PC bileşeni için test edilmiş, kendi sürücülerıyla geliyor.

madığı durumlarla da karşılaşılabilir.

Birçok programı test ediyorsanız, bunları daha sonra silmek için özel bir program kullanmalısınız. Bunun için de bir yığın uzmanlaşmış yazılım mevcut. İçlerinde en bilineni Symantec'in Cleanseep yazılımı. Bu tip programlar kurulum sırasında yeni eklenen dosyaları veya Windows yapılandırmasındaki değişiklikleri kaydediyorlar. Bu log (günlük) dosyası sayesinde programlar, ileride temiz bir şekilde sistemden silinebiliyorlar.

Tutucu olmak: Sadece Windows standart sürücülerini kullanın

Stabil çalışmayan Windows kurulumlarının en önemli nedenlerinden biri de hatalı sürücülerdir. Windows işletim sistemleri, donanımların neden olduğu so-

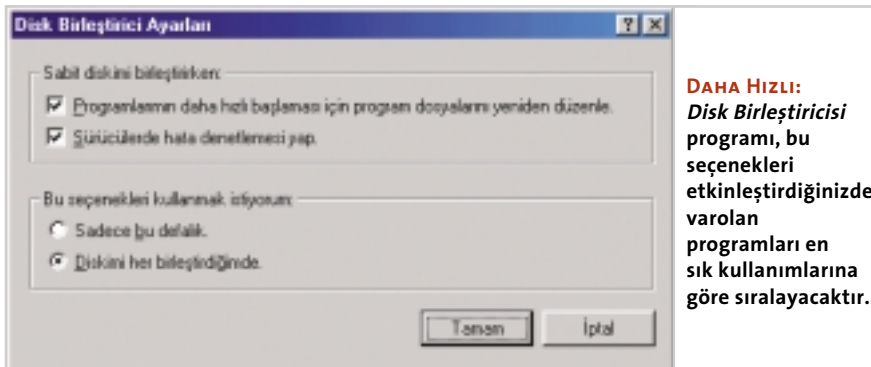
DAHA TEMİZ: Disk Temizleme sayesinde, sabitdiskinizdeki gereksiz yüklerden kurtulma imkanına sahipsiniz.

rini kurduysa, bunları çok gerekmedikçe değiştirmeyin. Özellikle Windows XP'nin hemen her donanım için bir sürücü sağlaması, işinizi kolaylaştıracaktır. Zira bu sürücüler Microsoft tarafından yayınlanmadan önce, sıkı bir testten geçirilmişler ve sorunsuz çalışıyorlar. Donanım üreticilerinin sonradan Microsoft tarafından imzalanmış (test edilip onaylanmış) sürücülerini ilgili web sitelerinden yükleyebilirsiniz. Onaylanmamış bir sürücü yüklemeye çalıştığınızda da, Windows sizi zaten uyaracaktır. Windows'un kendi sürücülerini çoğunlukla, donanım üreticisinin sürücüsü kadar çok özellik sağlamayacaktır ve büyük ihtimalle daha yavaş çalışacaktır, ancak bu sürücüler gerçekten de en sağlam ve güvenli sürücülerdir.

Piyasaya yeni çıkan donanımlardan bazıları, özellikle ekran kartları, Windows işletim sisteminiz tarafından tanınmayabilir. Bu durumda mutlaka üreticinin web sayfasında bir sürücü güncellemesi olup olmadığını kontrol edin ve CD'deki sürücüyle yetinmeyin. Rekabet baskısı ve ürünlerin düzenli aralıklarla yenilenmesinin gerekmesi yüzünden, çoğu donanım henüz "olgunlaşmamış" sürücülerle piyasaya sürülüyor. Ve çoğunlukla da ancak ikinci veya üçüncü güncellemeden sonra, donanım –sürücü– işletim sistemi birlikteliği düzgün olarak yürütebiliyor.

Radikal çözüm: Windows'u komple yeniden kurmak

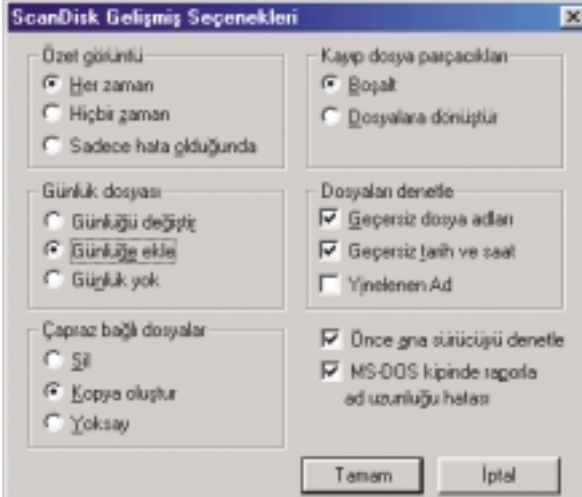
Tüm temizleme, toplama ve dikkatli uninstall işlemlerine rağmen Windows'ta →

DAHA HIZLI: Disk Birleştirici programı, bu seçenekleri etkinleştirdiğinizde varolan programları en sık kullanımlarına göre sıralayacaktır.

uninstall rutini temiz bir şekilde yürütülüyor. Bu yüzden kaldırma işleminden sonra bile registry'de artık kayıtlar kalıyor. Ayrıca uzun süreli bir çalışmadan veya Windows yapılandırmasındaki değişikliklerden sonra, uninstall programının, kurulumun log dosyasını artık bula-

runlara karşı çok duyarlılar. Ayrıca Windows 2000/XP için sürücü programlamasının pek de kolay olmaması yüzünden, çoğu üretici bu işletim sistemleri için sürücü yazmıyorlar ya da yazılan sürücüler problemlili olabiliyor. Bu yüzden Windows, donanımınızı algıladı ve sürücüle-

KOMPLİKE: ScanDisk'in seçenekleri, programın çalışmasını optimize edecek birçok imkan sunuyor.

TAM ZAMANINDA: Bakım Sihirbazı ile, Windows'un ne zaman önemli sistem işlerini gerçekleştireceğini tam olarak ayarlayabiliyorsunuz.

gözle görülür bir yavaşlama mutlaka olacak ve çoğunlukla kilitlenmelere daha yatkın olacaktır. Zira uygulamaların sayısının artması, sürücü ve program güncellemeleri yüzünden sistem dosyalarının kapsamı ve sayısı da aynı şekilde artacaktır. En azından yılda bir defa radikal bir temizlik yapmanız tavsiye edilir: Windows'un komple yeniden kurulumu!

Önceden önemli tüm dosyalarınızı yedekleyin. En yeni Windows güncellemeleri ve sürücü sürümlerine sahip olduğunuzdan emin olun. Daha sonra sabitdiskinizi formatlayın ve ihtiyaç duyacağınız programlar ve güncellemelerle birlikte, temiz bir Windows kurulumu yükleyin. Windows'u tam olarak istekleriniz doğrultusunda kurduysanız, komple bir yedekleme gerçekleştirebilirsiniz. (Bkz. 22)

Temizlik robotları: Windows araçlarını kullanmak

Windows işletim sistemlerinde, bilgisayarın bakımı için gerekli araçlar bulunur. Bu araçlar çalışma hızınızı artırır ve kilitlenme riskini azaltır. Disk Temizleme, Disk Birleştiricisi ve Scandisk gibi programları *Başlat* menüsünün *Programlar/Donatılar* grubundaki *Sistem Araçları* altında bulabilirsiniz. Bunlardan başka bir de *Bakım Sihirbazı*'nı dikkate alabilirsiniz, bu sihirbaz bu üç programın zaman yönetimli olarak kullanımına izin verir.

Disk Temizleme sabitdiskinizi artık ihtiyaç duymadığınız dosyalardan arındırırken, aynı zamanda Windows'u hızlandırır ve yetersiz disk alanı yüzünden

düzensiz çalışmaması tehlikesini de ortadan kaldırır. Programın ayarları gayet anlaşılır ve basit.

Sadece dosya gruplarının seçiminde dikkat etmelisiniz. Zira ilk iki grup olan "Geçici Internet Dosyaları (Temporary Internet Files)" ve "Karşıdan Yüklenen Program Dosyaları" Internet Explorer tarafından önbellekte (cache) tutulan nesneleri içerir. Bunları silerseniz, Explorer, bir sonraki açılışta tekrar açtığınız bir web sayfasını yüklerken, dosyaları yeniden yüklemek zorunda kalır ve sayfalar daha geç açılır. Ayrıca daha önce yüklediğiniz ek applet'leri, script'leri ve cookie'leri tekrar yüklemeniz, oluşturmanız ve ayarları yeniden yapmanız gerekebilir.

SCANREG

» Registry bakımı ve DOS'tan tamiri

Windows 98, registry kayıt bilgilerinin yedeklenmesi ve bakımı için Scanreg adında bir sistem programına sahiptir. Bu normalde ortalanda farkına varılmayacak bir şekilde otomatik olarak çalışır. Windows, açılış sırasında sürücülerin yüklenmesinde hatalar oluştuğunu söylerse, bunu elle de çalıştırabilirsiniz. Bunun için en iyisi aracın DOS sürümünü kullanın.

Sistemi komut isteminde açtıktan sonra "scanreg /fix" komutunu girin. Scanreg şimdi registry'deki olası hataları denetleyecek ve tamir edecektir. Araç bu sırada ayrıca kayıt defterinden artık geçerli olmayan kayıtları da silecektir.

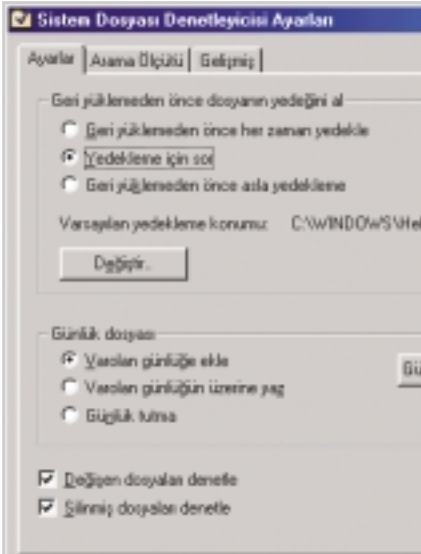
"Ayarlar" sekmesine de bir göz atın. Burada disk alanı kritik bir düzeye düştüğünde Windows'un otomatik olarak *Disk Temizleme*'yi çalıştırmasını sağlayacak bir seçenek gizli.

Disk Birleştiricisi (Defrag) aracı da önemli. Bu program, disk üzerinde dağınık olarak kaydedilmiş dosya parçacıklarını bloklar halinde bir araya topluyor. Bu da programların daha hızlı açılmasını sağlarken, aynı zamanda dosyaların yer ihtiyacını da azaltıyor. Ayrıca Windows'un dosyaların bazı parçalarını bulamaması ve bu yüzden programın açılmaması tehlikesi de azalmış oluyor.

Mümkün olduğunca hissedilebilir bir etki elde etmek için, ayrıca *Ayarlar* düğmesiyle "Programlarımın daha hızlı başlaması için program dosyalarını yeniden düzenle" seçeneğini de işaretlemelisiniz. Windows, hangi programları en çok kullandığınıza dair bir günlük dosyası tutar. Bu listeyi \WINDOWS\APPROG dizini ve OPTLOG.TXT dosyası altında bulabilirsiniz. Disk Birleştiricisi bu listeyi dikkate alarak ve en çok kullandığınız programların dosyalarını diskin başlarına alarak, açılışlarını hızlandırabilir.

Üçüncü bakım aracı olan Scandisk, Windows kurulumunuzun sağlığı için en önemli olanı. Bu araç sabitdiskinizi analiz eder ve hataları ortaya çıkartır. Özellikle eski sabitdiskler, artık veri kaydedilemeyecek hatalı sektörler (bad blocks, sectors) içerebilirler. Ancak Windows bunun farkına varmaz ve bu hatalı bölümlere yine de veri kaydetmeye çalışır. Buralara kaydedilmiş verilere erişmek istediğinizdeyse, işletim sistemi bazı durum-

→

ÖNEMLİ: *Sistem Dosyası Denetleyicisi*, sadece aşağıdaki iki seçenek etkinleştirildiğinde düzgün olarak çalışabilir.

larda kilitlenip kalacaktır. Scandisk disk yüzeyini tarayarak bu tip hatalı alanları tespit edebilir ve verileri kurtarmaya çalışabilir. Ayrıca diskin bozuk olan bu sektörlerini işaretleyerek ileride buralara veri yazılmamasını da sağlayabilir.

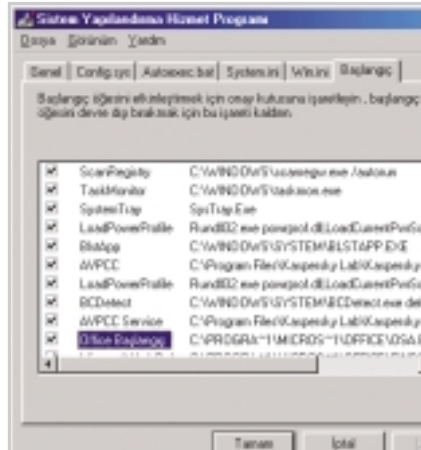
Scandisk ayrıca dosyaların artık kullanılmayan bölümlerini arayabilir (kayıp dosya parçacıkları). Bu tip dosya parçacıkları, sabitdisk aşırı bir şekilde fragmente olmuşsa veya bir program ya da Windows çakılmışsa ortaya çıkabilir. Scandisk, bu kayıp dosya parçacıklarını kendi isimleri altında kaydetmeyi veya silmeyi önerir. Bu parçalanmış dosya parçacıkları, çoğunlukla hiçbir işinize yaramayacağı için, programın bunları tamamen silmesini isteyin. Scandisk'i çalıştırdıktan sonra "Tam" sınaama türünü seçin. *Seçenekler* düğmesinin altındaki ayarları olduğu gibi bırakın. Daha sonra *Gelişmiş'e* tıklayın. "Kayıp dosya parçacıkları"nda *Boşalt*'ı seçin, *Dosyaları denetle* seçeneğindeyse "Geçersiz tarih ve saat"ı işaretleyin. Bunlara ek olarak "MS-DOS kipinde raporla ad uzunluğu hatası" seçeneğini etkinleştirin. Diğer tüm ayarları olduğu gibi bırakın. Pencereyi *Tamam* ile kapatın ve "Hataları otomatik olarak düzelt" seçeneğini işaretleyin.

Scandisk'in ayrıca Windows 98 ve Me'de bir de DOS sürümü var. Bilgisayarınız düzgün olarak kapatılmadığında Windows, bir sonraki açılışta bunu otomatik olarak çalıştıracaktır. Windows'un bu güvenlik mekanizmasının çalışmasına izin verin ve tamamlanmasını bekleyin.

Bakım işlemlerini otomatik olarak yürütmek

Disk Birleştiricisi, ScanDisk ve Disk Temizleme bakım programlarını düzenli ve uzun sayılmayacak aralıklarla çalıştırmalısınız. Ayda bir defa, iyi bir bakım periyodu olacaktır. Windows'un Bakım Sihirbazı burada işinizi kolaylaştıracaktır, bu sihirbaz da *Sistem Araçları* altında bulunuyor.

Windows XP'de bunun yerine yine *Sistem Araçları*'ndaki Zamanlanmış Görevleri kullanmanız gerekiyor. Zamanlanmış Görev Ekle seçeneğine çift tıkladıktan sonra listeden bir program seçin veya Gözet düğmesine tıklayarak çalıştırılabilir program dosyasını kendiniz seçin. İleri düğmesine tıkladıktan sonra bu görev için bir isim verin ve görevi gerçekleştirme sıklığını belirleyin. Saat ve tarih bilgilerini de girdikten sonra tekrar İle-

BAŞLANGIÇ: *Sistem Yapılandırma Aracı* sayesinde, programların otomatik olarak açılmasını düzenleyebilirsiniz.

ri'ye tıklayın. Şimdi işlemin hangi kullanıcı hesabında gerçekleştirileceğini ayarlayabilirsiniz. İlgili şifreleri girdikten sonra son bir kez İleri'ye tıklayın ve Son ile yeni görevinizi onaylayın.

Program ilk açılışta bakım ayarlarını kendinizin mi ayarlamak istediğini, yoksa standart ayarların mı kullanılacağını soracaktır. Burada *Özel* seçeneğini işaretleyin ve *İleri'ye* tıklayın. Bir sonraki pencerede, Windows'un bu programları hangi zaman aralıklarıyla çalıştıracağını belirleyebilirsiniz. PC'niz sürekli olarak açıksa *Geceleri'yi* seçin. Eğer açık değilse *Gündüzler'yi* seçin. Ancak, bakım sihirbazı devreye girdiğinde ve programları çalıştırdığında, bilgisayarınızı kullanamayacağınıza dikkat edin. Daha sonra *İleri'ye*

tıklayın. Sonraki üç pencerede Windows bu araçların ne zaman çalıştırılacağına dair bir zaman planı sunacaktır. *Yeniden zamanla* düğmesine tıklayarak, önceden ayarlanmış saatleri değiştirin. *Ayarlar* ile programları konfigüre edebilirsiniz. Son olarak *Son'a* tıklayın.

Sistem Dosyası Denetleyicisi ile kontrol ve tamir

Sistem Araçları arasında bir de *Sistem Bilgisi'ni* bulacaksınız. *Sistem Bilgisi'nde* bilgisayarınızın yazılım ve donanım konfigürasyonu hakkında bilgiler bulabilirsiniz. *Araçlar* menüsünde ise işletim sisteminin daha güvenli yapacak ve kısmen tamir edebilecek faydalı birkaç program da gizli.

Bunların arasında en önemlilerden biri *Sistem Dosyası Denetleyicisi*. Bu araç Windows'un önemli sistem dosyalarının, başka programların kurulumu sonucunda başka sürümlerle değiştirilip değiştirilmediklerini kontrol eder. Windows çakılmalarının en önemli nedenlerinden biri de budur: Orijinal sistem dosyaları, özellikle de eski programlar tarafından güncel olmayan ve başka programlarda kullanılmaları halinde sorunlar çıkartabilecek sürümlerle değiştirilir. Windows bu dosyalara eriştiğinde, gerekli fonksiyonları bulamaz ve çalışamaz hale gelir. Program bu tip bir dosya bulursa, bu sistem dosyasını Windows kurulum CD'sindeki orijinaliyle tekrar değiştirebilirsiniz.

Sistem Dosyası Denetleyicisi'ni açın ve *Ayarlar'a* tıklayın. *Ayarlar* sekmesinde

İPUCU

» Antivirüs yazılımı kullanın

Düzenli bir yedeklemenin yanında, bilgisayarınızdaki verileri korumak için bir antivirüs yazılımı kullanmak da bir o kadar önemlidir. Çoğu antivirüs programı kişisel kullanım için pek de pahalı değildir. Hatta ücretsiz olanları bile var. Temmuz 2002 sayımızdaki antivirüs yazılımları testimizde bu programlarla ilgili daha ayrıntılı bilgi bulabilirsiniz. Ayrıca bazı üreticilerin internet sayfalarında programlarının ücretsiz deneme sürümleri de mevcut. Bunları kurduktan sonra yapmanız gereken tek şey, virüs tanımlama dosyalarını düzenli olarak güncellemek olacaktır.

Değişen dosyaları denetle ve Silinmiş dosyaları denetle seçeneklerini etkinleştirin. Arama Ölçütü sekmesinde hangi izin ve dosya türlerinin program tarafından taranacağını görebilirsiniz. Bu ayarları olduğu gibi bırakabilirsiniz. Gelişmiş sekmesinde ayarları Oluştur düğmesiyle kaydedebilirsiniz.

Tamam düğmesine tıklayın ve Başlat ile tarama işlemi başlatın. Windows, daha sonra, sırayla değiştirilen tüm dosyaları gösterecek ve size bunlara ne yapacağını soracaktır. Disk üzerinde dosyanın her zaman daha yeni olan sürümüne sahip olmalısınız. Bu yüzden hem dosyanın sürüm numarasına hem de tarihine ve saatine dikkat edin.

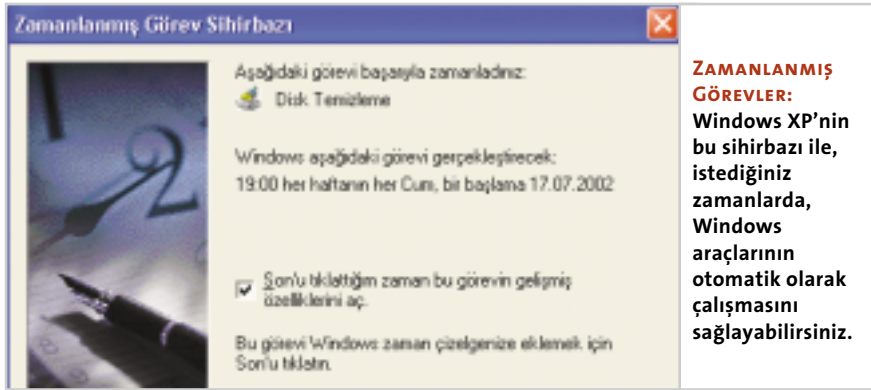
Ancak DİKKAT! Bazı sistem dosyalarının eski sürümleri yerine yenileri yüklendiğinde, özellikle bu eski sürümlere ihtiyaç duyan programlar artık çalışmayabilir. Bu yüzden, Sistem Dosyası De-

Explorer güncellemesi yaptıysanız, Değişen tüm dosyalar için doğrulama bilgisini güncelleştir'i seçin.

Otomatik yüklenen programların kontrolü ve iptal edilmesi

Belirli programları sistem açılışında otomatik olarak yükleyebilmek için Windows, Başlangıç (Startup) dizinini sunar. Burada kayıtlı olan her kısayol veya program, işletim sisteminin açılışında kullanıcının herhangi bir girişi olmadan otomatik olarak yüklenir.

Aynı zamanda registry üzerinden de programlar otomatik olarak çalıştırılabilir ve çoğu program da bu özellikten faydalanır. Hatalı uninstall programları yüzünden, bu kayıtlar çoğunlukla programın kaldırılmasından sonra bile registry'de kalırlar ve daha sonra Windows'ta hatalı fonksiyonlara neden olabilirler. Böyle bir durumda Sistem Yapılan-

netleyicisi'ni, sadece bir programın veya sürücünün kurulumundan sonra Windows stabil bir şekilde çalışmıyorsa ve bunun kaldırılması da bir sonuç vermiyorsa çalıştırmalısınız.

Bulunan dosya daha yeni tarihliyse, Doğrulama bilgisini güncelleştir'i seçin ve Tamam düğmesine tıklayın. Daha eski olan dosyalarda ise Dosyayı Geri Yükle seçeneğini tercih edin. Windows şimdi kurulum CD'sinin sürücüyü yerleştirilmesini isteyecek ve dosyayı geri yükleyecektir. Daha sonra değiştirilen dosyaları C:\WINDOWS\HELPDESK\SFC dizinine yedeklemeyi önerecektir. Bu teklifi geri çevirmeyin; ileride sorunlar çıktığında, eski sürümleri tekrar daha kolay bir şekilde geri yükleme şansına sahip olabilirsiniz.

Eğer emin değilseniz Yoksay seçeneğini etkinleştirin. Windows'u yeni kurduysanız ve daha sonra üzerine bir Internet

dırma Aracı'ndan yardım almalısınız. Bu araç da Sistem Bilgisi'nin ek araçları arasında bulunuyor.

Bu araç sayesinde, yapılandırma dosyalarında otomatik olarak çalıştırılan programlara ve modüllere erişebilirsiniz. Özellikle Başlangıç sekmesi bizim için önemli. Bu izin Başlangıç dizininin ve registry'nin ayarlarını bir arada sunar. Burada artık ihtiyaç duymadığınız veya kaldırdığınız programların kayıtlarını arayın. Bunların açılışta otomatik olarak yüklenmesini, ilgili onay kutusunun önündeki işaretini kaldırarak engelleyin.

Windows XP'de Sistem Yapılandırma Aracı oldukça iyi gizlenmiş. Bu araca ne Sistem Bilgisi'nden ne de diğer Sistem Araçları'ndan ulaşabiliyorsunuz. Ancak Başlat/Çalıştır ile "msconfig" girerek Sistem Yapılandırma Yardımcı Programı'nı çalıştırabilirsiniz. ■

Ufuk Yamankılıçoğlu, uyaman@chip.com.tr

İÇİNDEKİLER

54	Yeni Donanımlar Testte
64	Biyometrik Sistemler: Biyometri teknolojisi
68	Test: Mürekkep Püskürtmeli: 11 yazıcının testi
80	Yazıcı Nasıl Çalışır?: Yazıcıların çalışma prensipleri
82	Yazıcı Tasarrufu: Baskı masraflarını azaltın
86	Test: Athlon Anakartlar: KT333 chipsetli anakartlar
98	Donanım Günlüğü: CHIP Test Merkezi'nden...
102	Araştırma Laboratuvarları: Sinirsel bilgisayarlar
108	CHIP TOP 10: Ağustos ayının en iyileri

**KABLOSUZ MODEM
TEKNOLOJİSİ:**
Intel'in PRO/Wireless
5000 LAN ürün ailesi,
54 MBit/s'lik hızı ile IEEE
802.11a standardına
hükmediyor.

Yeni Bir Trend Doğuyor

Kesintisiz İnternet

Nerede olursanız olun, hızlı bir şekilde internete bağlanabileceğinizi bir düşünün. "Always on" tekniği, tanıtım turlarına başladı bile...

■ 2006 yılında günlük internet kullanımı: Süper hafif, ultra ince 10 GHz'lik notebook'unuz genişliği gigabit seviyelerindeki firma ağınıza bağlı ve günlük video konferans görüntülerini alıyor... Artık eve gitmeniz gerektiği için, aktarımın tam ortasında, tereddüt etmeden, ağ kablosunu çekiyorsunuz. Ve hiçbir sorun yaşamadan, çalışmaya devam ediyorsunuz. Notebook bağlantıyı rahatlıkla değiştiriyor ve artık bağlı olduğunuz 54 MBit/s'lik kablosuz ağ (Wireless LAN, 802.11a) sayesinde video görüntüsünde sorun çıkmıyor. WLAN alanını terk ederken, otomatik olarak UMTS bağlantısına geçmeden önce, birkaç metre ilerideki Bluetooth ağına (görüntü şimdi hafif bir şekilde bozuluyor) bağlanıyor. Yarım saat sonra bindiğiniz metro, UMTS alanın sınırlarındaki elektronik iletkenleri eski, kullanışlı GPRS ile değiştiriyor. Video, kendisini nispeten düşük veri aktarım hızına uyduruyor ve sadece sabit resimler göstermeye başlıyor. Ancak ses yayını kesintisiz devam ediyor. Söz konusu gelecek öngörüler "Seamless Connectivity" ve "Always on" isimleri altında IT ve telekomünikasyon gruplarının kendi laboratuvarlarında,

heyecanlı bir şekilde test ediliyorlar. Ve Intel, kablolu ve kablosuz ağı kesintisiz bir şekilde birbirleriyle bağlanabileceğini kendi geliştirici forumunda, başarılı bir şekilde hayata geçiriyor. İlk alan denemesi ise San Francisco'da gerçekleştiriliyor. WiFi Metro isimli sunucu, WiFi Hotspots ve GPRS arasında kesintisiz olarak dönüşümü sağlıyor. Ancak, teknik sorunlar her zaman mevcut. Farklı aktarım standartları, sinyal kalitesi seçiminin zorluğu ve hepsinden önemlisi farklı ağların bir arada kullanılması zorunluluğu, geliştirme aşamasının en önemli sorunları olarak ortaya çıkıyor. Ancak bu bağlantı türündeki en önemli problem olan ücret hesaplaması, muhasebecilerin de en az teknikerler kadar çalışması gerekliliğini ortaya çıkartıyor. WLAN, Bluetooth, UMTS ve GPRS ücretleri karışıklığını kim çözecek ve ücret hesaplaması gerçekten de doğru yapılabilecek mi? Teknolojinin bu noktada da geliştirilmeye devam edilmesi gerekiyor. Çünkü, ancak dolar ve euro kesintisiz bir şekilde akmaya devam ettiği sürece, "Always On" bağlantısı gerçek olabilir.

Seagate'ten 120 Gigabyte'lık Disk Sürücü Yeni Sabitdisk Sürücüsü

Barracuda ATA V, 7,200-rpm'lik performansı ve sadece iki disk içeren yapısı ile ilgi topluyor. Yeni Barracuda ATA V'nin, yüksek performanslı PC'ler, konutlarda kullanılan eğlence sistemleri, NAS/Network Attached Storage (ağa bağlı depolama) ve giriş seviyesi ATA server'lar için ideal bir seçim olacağı düşünülüyor. Bunun yanı sıra, neredeyse her PC uygulaması, 7,200-rpm disk sürücülerin sunduğu performans artışından yararlanacak. Genel uygulamalar neredeyse yüzde 44'e varan performans artışları yaşayacak, PC'ler daha hızlı açılacak ve uygulamaları daha çabuk yükleyecek ve kullanıcılar günlük işlerini daha süratli gerçekleştirebilecek. Barracuda ATA V, dünyanın en süratli PC sabit sürücüsü olarak saniyede 570 Mbit'e kadar çıkabilen içsel

transfer oranı ve 9 ms erişim süresine sahip. Ultra ATA/100 versiyonu 2 Mbyte cache'e sahipken, Serial ATA versiyonu da 8 Mbyte'lık cache ile bir PC sabit sürücüsünün sahip olduğu en yüksek cache'i suna-

cak. Sürücü, aynı zamanda patentine sahip olduğu Seagate'in sessiz sabitdisk motoru teknolojisini de kullandığından, piyasadaki en sessiz sabitdiskler arasında yer alıyor.

Bilgi için: www.seagate.com

Terratec Midi Master USB Üzerinden Pişano Çalmak

Eğer pişano derslerinizi PC üzerinden gerçekleştirmek istiyorsanız, ses ürünleri uzmanı Alman Terratec firması, sizler için en uygun enstrümanı geliştirdi. Midi Master USB klavyesi, isminden de anlaşılabilir gibi, tamamen Tak&Çalıştır tekniği kullanılarak USB üzerinden rahatlıkla bağlanabilir. Terratec, PC piyanosu, profesyonel özellikleri kolay kullanım ile birleştiriyor. Elektrik ihtiyacı ise, USB veya ekstra bir adaptör ile karşılanıyor. Ayrıca, Windows 98'den itibaren tüm Windows versiyonları ve Mac OS9 sürücüleri mevcut.

Fiyatı: 205 euro

Bilgi için: www.terratec.com

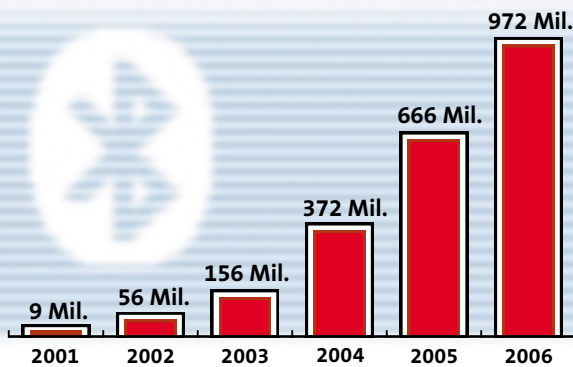
Itanium 2 Intel'in Yeni İşlemcisi

Intel, Itanium 2 işlemcisini tanıtırken, bu işlemciyi taban alan sistem ve yazılımların da bu ay pazara sunulacağını duyurdu. Diğer kurumsal platformlara gö-

re daha fazla işletim sistemi tarafından desteklenen Itanium 2, bir önceki Itanium işlemcisine göre de iki kat daha fazla performans sergilemesi ile öne çıkıyor.

BLUETOOTH ZİRVEYE

Bluetooth Chip'lerinin artış tahmini

Mavi Mucize: Yapılan bir analize göre, Bluetooth chip'lerinin kullanımı 2006'ya kadar 108 kat artacak. 2005'ten itibaren satışlardaki grafiğin çok hızlı bir şekilde yükselmesi bekleniyor.

Camedia C-220Zoom Dijital ve Hesaplı Fotoğraf

İki megapikselli efektif çözünürlüğün 3x zum objektif (= 35'ten 114 mm'ye kadar) ile süslenmesi çok önemli bir özellik değil! Ancak, şu anki genel fiyat olan 500 yerine 280 euro'luk etiketi, Digicam'i rakiplerinden ayıran en önemli özelliği. Bu fiyata 3,8 cm'lik LC TFT ekran haricinde USB ve TC bağlantısı da sunuluyor. Kullanımı çok kolay olan ürün, sahip olduğu donanım özellikleri ile kendinizi geliştirmeniz için yeterli değil. Bu şartlar ve uygun fiyatı göz önüne alındığında, yeni kullanıcılar için uygun bir kamera olarak göze çarpıyor.

Fiyatı: 280 euro

Bilgi için: www.olympus.com

KISA... KISA...

- **Nvidia Chip'li Grafik Kartları**
Uzun süren kararsızlıktan sonra Creative, Nvidia Geforce 4 chip'li ekran kartlarını piyasaya sunuyor. Satışa 3D Blaster 4 MX460 (160 euro) ve 3D Blaster 4 Titanium 4200 (250 euro) ile başlanacak.

EDİTÖRDEN NOTLAR

Cem Şancı,
CHIP Haber Merkezi

BiyoDonanım

Teknoloji, bilimkurgularda rastladığımız biyoteknoloji insanların ilk işaretlerini vermeye başlıyor. Bu ay duyduğumuz bir haber, göz hareketleri ile bilgisayar ekranındaki imleci fare kullanıyormuş gibi yönetme imkanının önünü açtığı gibi savaş aletlerinde askerin nişan almasından, bir yönetmenin filmini kendi gözüyle yönlendirdiği kamera vasıtası ile çekebilmesine kadar pek çok olasılığı gündeme getiriyor. Biyodonanımlar gün geçtikçe hayatımızın parçası haline geliyor. Parmak izinizle kilitlediğiniz bilgisayar, retinanızla açtığınız kapılar, sesinizle yazdığınız metinler, gözünüzle yönettiğiniz imleçler, deri altında saklanan ve bilgisayarlarla iletişim kurabilen sağlık çipleri... Tüm bunlar yeni yüzyılda bilgisayarların ve insan biyolojisinin birleşmesinin ilk habercileri. Yakın gelecekte, başka donanım ürünlerinin de insan bedeni yanında gereksiz kalacağını duymak şaşırtıcı olmayacaktır.

IN & OUT

Wireless

Kablosuz iletişim kabiliyetine sahip donanımlar, hızla güç kazanıyor. İnsanlar, ufak bir dosya transferi için onca kabloyu tak/sök istemiyorlar.

Avuçiçi

Kullanıcılar, fiyatları 100 doların altına inmediği sürece yaygınlaşması beklenmeyen avuç içi bilgisayarlardan umutlarını kesmeye başlıyorlar.

KISA... KISA...

► Diz Üstünde 2 GHz

Dizüstü bilgisayarlarda 1 GHz hızı 11 yılda ulaşılrken, Intel sadece 15 ayda bu hızı iki kat artırdı. 2 GHz. hızındaki Intel Pentium 4 Processor-M, arka tarafta şifreleme, sıkıştırma, virüs tarama, istemci yönetimi ve Virtual Private Networks gibi programlar çalışırken, çok sayıda yaygın uygulamayı aynı anda verimli bir şekilde çalıştırabilecek performans sunuyor. 2 GHz hızındaki Intel Pentium 4 Processor-M, ofis uygulamalarında iki kat daha fazla performans sağlarken, bir yıl önceki en hızlı işlemci Intel PIII'e göre pil ömrünü de en az üç saat artırıyor. **Bilgi için:** www.intel.com.tr

► Bir Milyar PC...

Gartner şirketinin yaptığı araştırmaya göre, 1970'lerden bugüne kadar satılan kişisel bilgisayar (PC) sayısının 1 milyarı geçtiği anlaşıldı. Bu bilgisayarların yüzde 75'i iş için, yüzde 25'i ise ev kullanımı için satılmış. Satılan PC'lerin %82'sini masaüstü sistemler oluşturuyor. Nisan 2002 tarihinde satılan bir milyarıncı PC'den sonra, iki milyar rakamına ulaşmak için 20 yıl beklenmeyeceği, 2010'a ulaşmadan iki milyarıncı bilgisayarın satılacağı hesaplanıyor. **Bilgi için:** www.gartner.com

► Fujitsu Tarayıcılar

Fujitsu fi-4120C ve fi-4220C imaj tarayıcıları, ikili arayüz özelliği (SCSI ve USB) ile yüksek hızlı, çift taraflı ve renkli okuma özelliklerine sahip. Doküman arşiv, OCR işlemi veya düşük maliyetli doküman yönetim sistemlerinde belge tarama ihtiyaçları için tasarlanan yeni tarayıcılar, yüksek düzeyde verimlilik sağlayan özellikleri ile kullanıcıların ilgisini çekecek gibi görünüyor. **Bilgi için:** www.kets.com

► Sigortalı Vaio'lar

Sony Vaio dizüstü bilgisayarlar, Türkiye'de ilk kez KVK tarafından sigortalı olarak satılacak. KVK tarafından 1 yıl süreyle hasara ve çalınmaya karşı sigortalanan Sony Vaio'lar, tüketiciye ayrıca sigortalama yükü de getirmiyor. **Bilgi için:** www.ozel.com

Philips DVD Q50

Şık DVD Player

Philips'in yeni DVD Player'ı teknik özellikleriyle göz doldurduğu kadar, evlerinin dekorasyonuna önem verenleri de tatmin ediyor.

■ Philips'in sadece 72.5 mm yüksekliğindeki cihazı, dijital video performansının yanında, sıra dışı tasarımı ile de DVD severlerin ilgisini çekecek.

Ürünün ön yüzü, alüminyum ve açık yeşil cam ile oluşturulmuş. Ön yüzdeki controller; stop, backward/forward search gibi basit ama temel birkaç tuştan (vb.) oluşuyor. DVD Q 50, farklı tasma-

mak için, ayrı bir alıcıya ihtiyaç duymayacağı anlamına geliyor. Audio performansı ise, her türlü ses teçhizatına bağlanabildiğinden ötürü, kaliteli bir ses garanti ediyor.

Philips DVD Q 50'nin diğer önemli özellikleri CD-R ve CD-RW diskler dahil olmak üzere, DVD ve CD disklerinin en iyi şekilde okunmasını sağlayan

İNCE DİZAYN: 7 cm kalınlığındaki cihaz kasasının içinde yüksek teknoloji barındırıyor.

rımının yanı sıra, Philips'in en son görüntü geliştirme teknolojisine de sahip. Görüntüyü izleyiciye en iyi şekilde ulaştırmak için, çok sayıda görüntü zenginleştirme özelliği de bu ürünün içinde yer alıyor. Ürünün en önemli özelliklerinden birisi, çok sayıda çıkış bağlantısının ve entegre Dolby Digital ve DTS çözücüsünün bulunması. Bu özellik, kullanıcının DTS veya Dolby Digital özelliğine sahip bir ev sinema sistemi kur-

iki ayrı lazer disk ve Smart PictureTM ile Smart PowerTM On/Off mevcut olması. Philips'in 80 disk hafızalı ebeveyn kontrolü, ailelere çocuklarının DVD seyretmesini kontrol edebilme imkanı sağlıyor. SCART'ta, RGB ve geleneksel TV ve video projektörler için yüksek kalite veren, Component Video/Bileşik Video gibi çeşitli paralel video bağlantıları sunuyor. **Bilgi için:** www.philips.com.tr

Viewsonic VX900

Profesyoneller için TFT Ekranlar

TFT ekranından maksimum performans bekleyenler için, Viewsonic, en iyi görüntüyü ve 25 milisaniyelik reaksiyon zamanı ve 500:1 oranında kontrast ayarı sunuyor. MVA (Multi Domain Vertical Alignment) sayesinde, 170 derecelik açıdan fotoğraf kalitesinde görüntü elde edilebiliyor. Bilgisayar bağlantısı ise analog veya dijital (DVI) olarak gerçekleştirilebiliyor. **Fiyatı:** 2100 euro

Bilgi için: www.viewsonic.com

ThinkPad'i Zirvede Test Ettiler IBM Everest'te

Teknoloji devi IBM'in lider dizüstü bilgisayarları ThinkPad'ler, dünyanın en yüksek tepesi olan Everest'e IBM bayrağını dikmeyi başardı. Atsushi Yamada adlı Japon üniversite öğrencisi, deniz seviyesinden 8 bin 848 metre yukarıya taşıdığı T22'si ile bir ilke imza attı. T22, dünyanın en yüksek tepesinde bile, en üst düzey uygulamaları çalıştırarak, performansından taviz vermedi ve en zor koşullarda dahi çalışabileceğini bir kez daha kanıtladı. **Bilgi için:** www.ibm.com

Plextor Plexwriter 40/12/40U

USB 2.0'lı Harici Yazıcı

Plextor, 40/12/40 hızındaki ilk harici yazıcısını tanıttı. Ancak,

günümüzde hız tek başına bir

şey ifade etmediği için, ek özellikler ile donatılmış. Plextor, artık zorunlu olan Burn-Proof ve PowerRec II'nin haricinde, kendi test fonksiyonlarını ve stres kontrolü veya serbest yansıma ile hata oranını minimuma indirmeyi vaat ediyor. PC bağlantısı için kullanılan USB 2.0 ise yüksek hız sunuyor.

Fiyatı: 240 euro

Bilgi için: www.plextor.com

DC-133 RAID

Dahili ve Harici ATA-133

Yeni ATA-133 standardı, her şeyden önce, bilgisayarı hızla bir IDE RAID uygulamak isteyen profesyonel kullanıcıların ilgisini çekiyor. Controller, RAID Mod Striping ve Mirroring veya her ikisinin beraber kullanılmasına izin veriyor. Ayrıca, sahip olduğu IDE yuvalarını DVD-ROM gibi optik sürücüler için de kullanabilirsiniz. IDE portu ile de yedekleme işlemlerini çok hızlı bir şekilde gerçekleştirebilirsiniz.

Fiyatı: 80 euro

Bilgi için: www.dawicontrol.com

Mac'ler Yenileniyor

iMac Flat'leri Büyütüyor

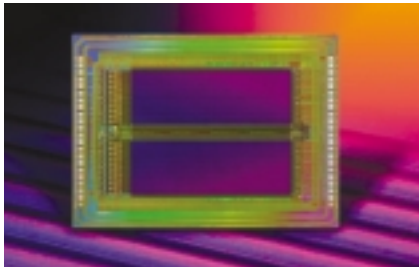
Eski 15 inçlik flat ekranlara sahip iMac'ler, Ocak ayında San Francisco'da yapılacak Macworld Expo fuarına kadar yenileniyor. Kaynaklara göre Apple Computer, yeni modellerde 17 inç ebadında LCD ekranlar kullanmayı planlıyor. NPDTechworld analisti Stephen Baker, orijinal iMac'lerin satışlarındaki uzun süreli tıkanıklığın sebebinin 17 inç boyutundaki ekranlara geçişin 4 yıl sürmesi olduğunu belirtiyor.

Bilgi için: www.apple.com

Motorola'dan İçeriğini Kaybetmeyen Bellek

Yeni Bellek Teknolojisi

Motorola Yarı İletken Ürünler Bölümü, Motorola laboratuvarları ile işbirliği içerisinde 1 megabit (Mbit) MRAM "içeriğini koruyan bellek" chip'ini ürettiğini duyurdu. Motorola'nın geliştirdiği dünyanın ilk 1 megabit (Mbit) MRAM (Magnetoresistive Random Access Memory) genel amaçlı bellek chip'inin seri üretimine 2004 yılında

başlanacak. Yeni chip, cep telefonları, bilgisayarlar ve otomobillerde büyük avantajlar sağlayacak. "İçeriğini koruyan bellek"

konusunda yapılan ileri araştırmalar sonucu yaratılan ve yarı iletken bellek piyasasında devrim yaratan yeni chip, kamuoyu-

na "2002 VLSI Çok Geniş Ölçekli Entegrasyon Teknoloji ve Devletler Sempozyumu"nda açıklandı.

Bilgi için: www.motorola.com.tr

İÇİNDEKİLER

Profesyonel Ses Kartı
Creamware Luna II
İşlemci
Intel Celeron 1,7 Ghz
Anakart
Gigabyte-8IEXP

Ekran Kartı
Chess Radeon 8500
Parmak İzi Okuyucusu
Billionton Fingerprint
Anakart
Abit BG7

CD Yazıcı
Samsung SW-240
Phone Card
Billionton GSM Phone Card
Anakart
Aopen Ax4GPRO

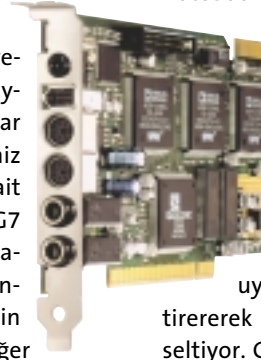
CD Yazıcı
Philips PCRW4012K
Mouse
Safeway Optical Mouse
Anakart
Azza 845G-MLT

LCD Monitör
LG Flatron L1510S
Hoparlör Seti
Philips A5.100 Extreme Surround Power
Anakart
EpoX EP-4G4A+

Yeni Donanım TESTLERİ

Bilgisayar piyasasına her ay yeni ürünler katılıyor. CHIP Test Merkezi olarak, bu ürünleri mümkün olduğunca tanıtmayı hedefliyoruz. Her ay bu sayfalarda yeni ve ilginç donanım ürünlerinin incelemelerini bulabilirsiniz.

■ Intel şu sıralar oldukça iyi bir trend yakalamış durumda. i845e chipsetinin başarılı olması, anakart üreticilerini de Intel'in yeni chipseti olan i845G'li modeller üretmeye sevk ediyor. Bu yeni chipsetin en önemli özelliği, entegre grafik birimine sahip olması. Bu sayede sistem entegratörleri çok uygun bir maliyetle bilgisayarlar oluşturabilecekler. İncelememiz için gönderilen bu chipsete ait anakartlardan biri, ABIT'in BG7 modeliydi. ABIT BG7, zengin donanım bileşenlerine sahip olduğundan, çok fazla dikkat çekti. Intel'in bu chipsetine sahip olan bir diğer anakart Aopen'in Ax4Gpro modeliydi. Bu anakart da, ABIT'in kartı gibi zengin donanım bileşenlerine sahip. Farkı ise DDR333 bellek modüllerini desteklemesi. İncelenen benzer ürünler ise Epox ve Azza'ya ait olan anakartlar. Sonuç olarak, bu ayın Donanım Testi bölümünde ele aldığımız her bir kartın

kendisine göre artışı ve eksisi var! Anakartlar dışında, Billionton'un notebook kullanıcıları için tasarladığı iki adet ürünün de ilginizi çekeceğini düşünüyoruz. Bunlardan ilki notebook'u bir iletişim istasyonuna dönüştüren GSM Phone Card. İkincisi ise, güvenliği sağlamak için kullanılan Billionton Fingerprint. Ayın ürününü, profesyonel bir ses kartı olan Creamware Luna II olarak tespit ettik. Ülkemiz pazarına girmek üzere olan bu ses kartı, profesyonel özelliklerini uygun sayılabilecek bir fiyatla birleştirerek "home studio" standartlarını yükseltiyor. Geçen ay CD yazıcılar testimize yetiştirmeyen Samsung ve Philips'in 40X yazma hızına sahip ürünlerinin incelemeleri bu ayın Donanım Testi'nde yer alıyor. Bu ürünlerin performans değerlerini ve TOP10 tablosundaki sıralamalarını ise, ilerideki sayfalarda okuyabilirsiniz.

Ecevit Bıktım, ecevitb@chip.com.tr, (MCSA+MCSE)

DEĞERLENDİRME

Donanım test sayfalarında, ürünler hakkında detaylı bilgi ve ürünleri puanlandıran bir not sistemi bulabilirsiniz. Puanlama sisteminin karmaşık olmaması için iki kategori oluşturduk. Bunlar "CHIP Puanı" ve satın almada önemli bir rol oynayan "Fiyat/Performans Oranı". Tüm ürünleri daha önce belirlediğimiz test platformu ve test kriterlerine uygun olarak inceleyip değerlendiriyoruz. Böylece önceki aylarda yer alan benzer ürünleri de birbirleri ile karşılaştırma fırsatını yakalayabilirsiniz. Bu yeni puan sistemini ürünleri daha kolay değerlendirip sıralandırmak

için uygun gördük. Böylece puanlandığımız ürünleri başka ürünler ile kıyaslayıp size göre bir alternatif oluşturup oluşturmadığını belirleyebilirsiniz. Ürünlerin teknik verilerini ayrıca bir kutu halinde vermemizin sebebi ise, ürünler arasında karşılaştırmayı kolaylaştırmak. Burada test edilen ürünler, eğer puanları tutarsa her ay güncellediğimiz TOP 10 listelerimizde yer alabilecekler. Bu sayede piyasada bulunan en iyi 10 ürünü bir bakışta görebilirsiniz. Top 10 listelerinin tamamına www.chip.com.tr adresinden de ulaşabilirsiniz.

CHIP ONLINE

Ayın ürünü hakkında daha fazla bilgiyi ve geçmiş sayılarda tanıtılan ürünlerden bazılarını www.chip.com.tr/donanim adresinde bulabilirsiniz.

TOPLAM CHIP PUANI

çok iyi	■■■■■	(100-90 Puan)
iyi	■■■■■	(89-75 Puan)
orta	■■■■■	(74-60 Puan)
vasat	■■■■■	(59-45 Puan)
kötü	■■■■■	(44-20 Puan)
çok kötü	■■■■■	(19-0 Puan)

FİYAT/PERFORMANS

çok iyi	■■■■■	(100-90 Puan)
iyi	■■■■■	(89-75 Puan)
orta	■■■■■	(74-60 Puan)
vasat	■■■■■	(59-45 Puan)
kötü	■■■■■	(44-20 Puan)
çok kötü	■■■■■	(19-0 Puan)

Donanım Testi

AYIN ÜRÜNÜ
CHIP
08/2002

Profesyonel Ses Kartı

CREAMWARE LUNA II

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

FİRMA CreamWare
BİLGİ İÇİN www.creamware.de
FİYAT YAKLAŞIK 500 EURO

TEKNİK VERİLER

Ses chipi 3 adet 60 MHz Sharc DSP
Arabirim PCI
Ses çıkışları Analog Line out, SP/DIF
Ses girişleri Analog Line In, SP/DIF
Diğer bağlantılar MIDI giriş/çıkışı, Z-Link bağlantısı

PC'nizdeki kayıt stüdyosu: Creamware tarafından Almanya'dan test merkezimize gönderilen Luna II, sahip olduğu 3 adet DSP chip'i, mükemmel yazılım desteği ve 24bit/96 KHz örnekleme kalitesiyle profesyonel bir ses kartı. ULLI (Ultra Low Latency Interface) sayesinde kayıt sırasında pek çok müzisyene sorun çıkaran gecikme süresi problemi, bu kartta neredeyse tamamen ortadan kaldırılmış (1ms). Donanım destekli ASIO desteği sayesinde Luna II, Cubase ya da Cakewalk gibi yazılımlara kolayca performanslı bir şekilde entegre olabiliyor. Ayrıca Creamware'in desteklediği Z-Link arabirimi üzerinden Luna II'ye bağlayabileceğiniz Luna 2496 I/O Box ya da ADAT kartı gibi ek donanımlarla I/O olanaklarınızı genişletebilirsiniz. Luna II'nin en dikkat çekici özelliklerinden biri de, tabii ki gerçek zamanlı efektleri. Donanımsal olarak desteklenen Delay, Reverb ve Chorus gibi 15 adet efekt, CPU'ya yüklenilmeden neredeyse tamamen kart üzerinde gerçekleştiriliyor.

SONUÇ: Müzikle amatör ya da profesyonel olarak ilgileniyorsanız, yazmakla bitmeyecek özellikleri sayesinde Luna II'yi seveceksiniz.

- + Yüksek performans
- + Mükemmel yazılım desteği
- + Zengin genişleme olanakları

İşlemci

INTEL CELERON
1,7 GHZ

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

FİRMA Armada, Datagate
BİLGİ İÇİN (212) 230 84 80
(212) 282 98 82
FİYAT 105 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

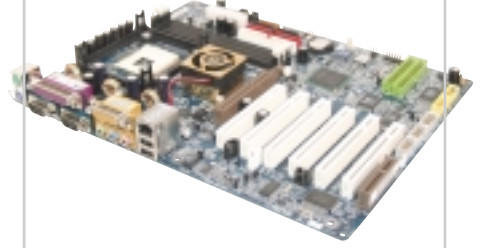
İşlemci frekansı 1,7 GHz
FSB hızı 400 MHz
L2 ön bellek 128 KB
Yapı Socket 478
Teknoloji 0.18-µm

Socket 478'li Celeron: Intel, yeni 1.7 GHz'lik Celeron işlemcisi ile performans artışına girdi. Bu yeni işlemci, ilk bakışta yeni nesil Pentium4 işlemcilerine fiziksel olarak çok benziyor. Netburst mimarisine sahip olan bu yeni işlemci, 400 MHz'lik bir FSB hızı ile çalışıyor. Pentium 4 Willamette işlemcisi ile aynı mikrometre teknolojisine sahip olan bu işlemciye tek fark, 128 Kbyte L2 ön belleğe sahip olması. Tualatin işlemcilerinin sonuna gelmesiyle birlikte, bu yeni nesil Celeron işlemcilerde görev değişimi yapılmış gibi görünüyor. Intel'in bu konuda oldukça doğru bir karar verdiğini düşünüyoruz. Çünkü testlere baktığımızda bu işlemcinin 256 Kbyte'lık önbelleğe sahip olan Willamette 1,7 GHz işlemcisine yakın sonuçlar verdiğini söyleyebiliriz. Özellikle video işleme uygulamalarında, işlemcinin performansı şaşırtıcı derecede iyi. Buna karşın oyun testlerinde, önbelleğinin düşük olmasından dolayı, FPS oranında diğer işlemcilere göre daha düşük sonuçlar veriyor...

SONUÇ: Bu işlemcinin, yeni başlayanlar ve maddi imkanı sınırlı olan kullanıcılar için epey uygun olduğunu söyleyebiliriz.

- + Yeni nesil anakartlarla uyumlu
- + Fiyat/performans oranı iyi
- + NetBurst mimarisine sahip

Anakart

GIGABYTE
GA-8IEXP

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

FİRMA Armada, Empa, Kont
BİLGİ İÇİN (212) 230 84 80,
www.empa.com.tr, (216) 499 62 99
FİYAT 137 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Form faktörü ATX
Chipset i845e
İşlemci yuvası Socket 478
FSB hızı 533 MHz
Bellek yuvası 3 x 184 pin DDR-SDRAM

Anakart üreticilerinden i845E atağı: Intel'in yeni chipseti birçok anakart üreticisini memnun etmeyi başardı. Bu anakart üreticilerinden biri de GA-8IEXP ürünü bu ay incelediğimiz Gigabyte firması. Gigabyte her zaman olduğu gibi bu modeline de Dual BIOS özelliğini entegre etmiş. Bu özellik sayesinde BIOS güvenlik altında tutulabiliyor. GA-8IEXP'de BIOS'un kullanımının oldukça iyi olması bir artı. Çünkü bir USB cihazını açılışa atayabiliyorsunuz. Ayrıca, FSB hızının ayarlanabilmesinin yanı sıra gerilim değeriyle de oynayabilmeniz, özellikle overclock tutkunları için arananlar arasında. Gigabyte, diğer anakartlarda rastladığımız AC97 ses chip'ine karşın, bu ürününde Creative'in CT5880 ses chip'ini kullanıyor. Buna ek olarak Intel'in 10/ 100Mbit ethernet kontrolleri ve NEC'in USB 2.0 kontrolleri de mevcut. Anakartı donanımsal olarak güçlendirmek için Promise'in ATA 133 destekli PDC 20265 IDE RAID chip'i de kullanılmış.

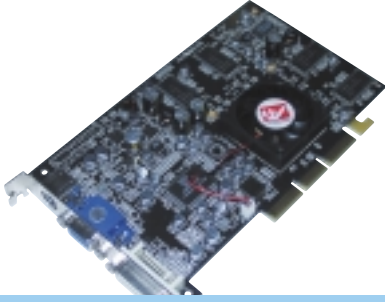
SONUÇ: Gigabyte, donanım birleşenlerindeki doğru seçimini overclock performansı ile birleştirerek, oldukça başarılı bir ürün ortaya çıkarmış.

- + Donanım bileşenlerinin seçimi
- + SPDIF çıkışına sahip
- USB 2.0 ve firewire desteği var

Donanım Testi

CHIP TOP 10 7.Sıra

Ekran Kartı

CHESS RADEON 8500

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

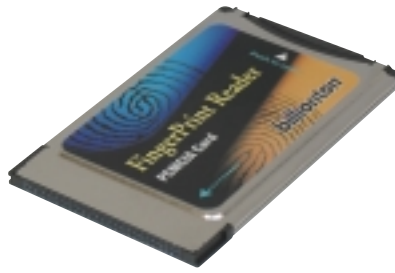

FİRMA Datagate
BİLGİ İÇİN (212) 282 98 82
FİYAT 155 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Chipset	ATI Radeon 8500LE
Bellek	64 MB DDR
Chip frekansı	275 MHz
Bellek frekansı	400 MHz
Bus	AGP 4X/2X
Diğer	TV-Out çıkışı var

Parmak İzi Okuyucusu

BILLIONTON
FINGERPRINT

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

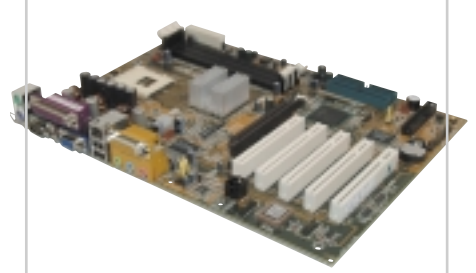

FİRMA Turanlı
BİLGİ İÇİN (212) 216 05 20
FİYAT 175 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Arabirim	PCMCIA Typell
Tarama alanı	11.43x11.43mm
Sensör çözünürlüğü	96x96 piksel
Tanımlama zamanı	1.5 sn
Boyut	85.6x54.0x5.0mm
İ. sistemi	Win 95/98/2000/ME/XP/NT4.0

Anakart

ABIT BG7

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

-

FİRMA Okyanus
BİLGİ İÇİN (212) 356 70 70
FİYAT FİRMAYI ARAYINIZ

TEKNİK VERİLER

Form faktörü	ATX
Chipset	i845G
İşlemci yuvası	Socket 478
FSB hızı	533 MHz
Bellek yuvası	3 x 184 pin DDR-SDRAM
Slot sayısı	5 PCI, 1 AGP

Nvidia'nın tahtı tehlikede: ATI Radeon 8500 grafik chip'i, Nvidia'nın Geforce3 serisinde kullanılan programlanabilen grafik birimi özelliğini kullanıyor. Bu özelliği TruForm ve HydraVision teknolojileri ile genişleten ATI, bu sayede geniş yazılım ve donanım fonksiyonlarına ulaşıyor. Geforce3'de bulunan 57 milyon transistora karşı Radeon 8500'ün üzerinde 60 milyon transistör bulunması, teknik olarak da artı sağlıyor. Bu nedenlerden dolayı, ATI Radeon 8500 chipsetine sahip olan kartların gün geçtikçe yayılmaya başladığını söyleyebiliriz. Ülkemizde bu chipsetine sahip olan ekran kartlarından biri de, Chess'in Radeon 8500 ürünü... Bu ürün, adından da anlaşılacağı gibi, Radeon 8500LE grafik chip'ini üzerinde barındırıyor. LE, chip frekansının 250 MHz yerine 275 MHz'de çalıştığı anlamına geliyor. Kartın dikkatimizi çeken önemli yanlarından birini de, test sonuçlarından tespit ediyoruz, çünkü kartın performansı GF3 kartlarına yakın. Ayrıca, kartın TV-Out fonksiyonu da oldukça başarılı.

SONUÇ: GF3 grafik kartlarına yakın bir performans sunan kart, uygun fiyatı ile de ilgi çekeceğe benziyor.

- + Fiyat/performans oranı yüksek
- + TV-Out çıkışı var
- Kılavuzu ve yazılım desteği zayıf

Şifre unutmalarına son: Biometriyle bilgisayar sektörünün birlikte çalışması sonucu, örneğin artık kolaylıkla parmak izinizi bilgisayarınızda bir şifre olarak kullanabilir ve makinenizin parmak izinizle açılmasını sağlayabilirsiniz. Bu özelliğin bilgisayar dünyasının güvenlik alanına eklendiğini bir düşünün! Getirdiği avantaj aslında çok önemlidir, çünkü şifreler unutulabilir. Hatta şifrelerinin karmaşık olması da, genellikle akıllarda zor tutulmalarına ve dolayısıyla bir kağıda yazılmalarına neden olur. Veri güvenliğinin öneminin çok arttığı günümüzde, donanım üreticileri de çeşitli biometrik ürünlerle karşımıza çıkıyorlar. Bu üreticilerden biri de notebook'lar için geliştirilen bir parmak izi okuyucusu tasarlayan Billionton firması. Bu parmak izi okuyucusu PCMCIA yuvasına takılan ve üzerinde var olan küçük bir sensör ile parmak izinizi alan ve vereceğiniz haklara göre sistemi açan bir güvenlik sistemi. Bu güvenlik sistemi sayesinde Boot'a koyduğunuz şifreyi aklınızda tutmanıza gerek yok, çünkü şifreniz tek ve her zaman yanınızda.

SONUÇ: Bu ürün notebook kullanıcıları için güvenliği maksimuma çıkarıyor.

- + Yüksek güvenlik sağlıyor
- + Kurulumu oldukça kolay
- Uygun fiyatı

P4 işlemcilere yeni bir chipset: i845, i850, i845E ve i850E derken, Intel şimdi de i845G chipseti ile Pentium 4 işlemcilerini destekliyor. Anakart üreticileri de zaman kaybetmeyerek, bu yeni chipseti ürünlerine entegre etmeye başladılar. Test merkezimize bu chipsete sahip ürününü herkesten önce yollayan anakart üreticisi BG7 modeli ile ABIT oldu. BG7 donanım bileşenleri ile göze çarpan bir anakart. Örneğin Realtek 8100B Ethernet Controller ve Realtek ALC650 5.1 destekli ses chip'i bu bileşenlerin temelini oluşturuyor. Daha önceden de belirttiğimiz gibi, i845G chipsetinin i845E'ye göre en önemli avantajı, entegre bir grafik chip'ini üzerinde barındırması... Bu grafik chip'inin en önemli özelliği, GeForce2 MX ayarında bir performans değerine sahip olması. Ancak ABIT, profesyonel kullanıcı ve oyun çılgınlarının bu bileşenle yetinmeyeceklerini düşünerek, BG7'de AGP (4X destekli) portunu da unutmamış.

SONUÇ: Entegre donanım bileşenleri ile birçok isteği rahatlıkla yerine getirebilen bu anakart, özellikle yeni başlayanlar ve ofis sistemleri için iyi bir seçenek oluşturuyor.

- + Toplam sahip olma maliyetini düşürüyor
- + 533 FSB hızında çalışıyor
- DDR333 desteği yok

Donanım Testi

CHIP TOP 10 1.Sıra

CD Yazıcı

SAMSUNG SW-240

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

-

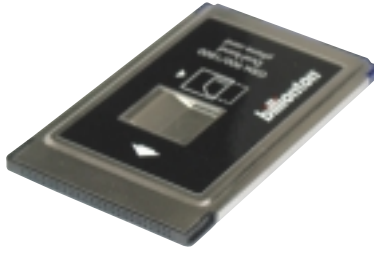
FİRMA Koyuncu, Kont
BİLGİ İÇİN (216) 522 99 00,
(216) 499 62 99

FİYAT FİRMAYI ARAYINIZ

TEKNİK VERİLER

Arabirim	ATAPI
CD-R yazma hızı	40X
CD-RW yazma hızı	12X
CD-ROM okuma hızı	40X
Tampon bellek boyutu	8 MB

Phone Card

BILLIONTON GSM
PHONE CARD

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

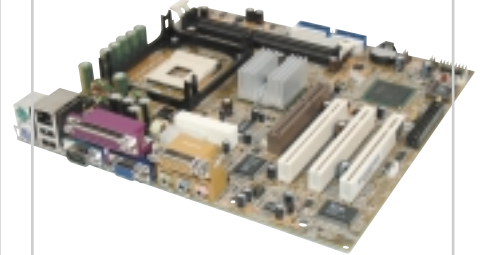

FİRMA Turanlı
BİLGİ İÇİN (212) 216 05 20
FİYAT 295 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Arabirim	PCMCIA Typell
Band	Dual Band 900/1800
Veri hızı	14 kbps
Boyut	85x54x5mm
Ağırlığı	39gr
İ. sistemi	Win 95/98/2000/ME/XP/NT4.0

Anakart

AZZA 845G-MLT

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

FİRMA Koyuncu
BİLGİ İÇİN (216) 522 99 00
FİYAT 105 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Form faktörü	Micro-ATX
Chipset	i845G
İşlemci yuvası	478
FSB hızı	533 MHz
Bellek yuvası	2 x 184 pin DDR-SDRAM
Slot sayısı	3 PCI, 1 AGP

Plextor'un tahtı tehlikede: Plextor bugüne kadar gerçekleştirdiğimiz CD yazıcılar testlerimizde genellikle hep zirvede yer aldı. Ancak yaptığımız en son testte, diğer markaların da çok iyi olduğunu tesbit ettik. Testimizde fiyat/performans birinciliğini alan Samsung, geçen testimize yetiştiremediği SW-240'ı bu ay yolladı. Samsung SW-240'ı test ettiğimizde, özellikle audio CD yazma performansı gözümüze çarptı. Bu CD yazıcısı 211 sn'lik bir değer ile şu ana kadar test ettiğimiz CD yazıcılar arasında en iyi sonucu verdi. Buna karşın sabitdiskten ve CD'den CD'ye yazma kriterlerinde diğer ürünlere göre bir üstünlük sağlamayan Samsung, yine de ortalamanın üzerindeki sonuçlarla göz doldurdu. Samsung SW-240, CD performans testindeyse, ikinci bir sürpriz ile karşımıza çıktı. Erişim hızı bu cihazda diğer ürünlere göre çok daha iyiydi. Ayrıca hata düzeltme süresi de övgüye değerdi. Son olarak diğer değerlere baktığımızdaysa, sonuçların genel olarak test ortalamasının üzerinde olduğunu gördük.

SONUÇ: Samsung SW-240, özellikle CD yazma kategorisinde iyi sonuçlar vererek, Top10 listemizde en üst sıraya yerleşti.

- + Audio CD yazma çok başarılı
- + Yüksek bir veri erişim hızına sahip
- + 8 MB bellek var

Kesintisiz iletişim: İletişimin çok önemli olduğu günümüzde, Billionton firması gibi çeşitli üreticiler de değişik ürünler ile karşımıza çıkıyorlar. Billionton'un yeni ürünü, PCMCIA kart yuvasına sahip notebook kullanıcılarını ilgilendiriyor. GSM Phone Card olarak adlandırılan bu ürün, Dual Band özelliğine sahip olan bir haberleşme cihazı. Notebook'un PCMCIA yuvasına takılan bu ürün, var olan sistemi bir haberleşme istasyonuna dönüştürebiliyor. Yani GSM Phone Card ile ses ve veri iletiminin yanı sıra faks da göndermeniz mümkün. Üstelik uygun bir yer koşuluna da ihtiyacınız yok. Kısaca e-mail almak ve göndermek ve internete istediğiniz an bağlanmak da dert değil. Bu küçük cihaz tüm bunları, üzerindeki anteni ve bağlanabilen kulaklığı ile gerçekleştiriyor. Üstelik ekstra bir donanım gerektirmeden ya da bir telefon kablosunu sisteme bağlamadan. Yalnız bu cihazı kullanırken antenine dikkat etmek gerekiyor. Ayrıca takacağınız SIM kartının veri hattının da açık olması gerekir.

SONUÇ: Billionton bu ürünü ile notebook kullanıcılarına komple bir haberleşme çözümü sunuyor.

- + Dual Band özelliğine sahip
- + Kolay kurulum ve kullanım
- Kullanım kılavuzu yetersiz

Yüksek performans aramayanlara: Azza 845G-MLT, Pentium 4 ve yeni nesil 478 pin Celeron işlemcileri destekleyen bir Micro ATX anakart. Bu anakartın yapısının micro ATX olması, avantaj kadar dezavantaj da getiriyor. Örneğin, anakartı küçük kasa sistemlerine entegre edebilmemiz bir avantaj. Böylece azımsanmayacak derecede bir yer kazancınız oluyor. Dezavantaj ise, yapının küçük tutulmasını sağlamak için bazı bileşenlerden vazgeçilmesi. Azza 845G-MLT'ye baktığımızda, sadece 3 adet PCI slotu ve 1 AGP slotunun bulunduğunu görüyoruz. Ayrıca bellek yuvası da diğer anakartlarda 3 adet iken bu anakartta 2 adetle sınırlandırılmış. Şirket içi bilgisayar sistemleri için bu tür bir anakart iyi bir seçenek olabilir. Özellikle işstasyonu uygulamalarında istenilen sonuçlara rahatlıkla ulaşılabilir. Yeni başlayanlar için de uygun görünen bu anakart, zamanla bilgisayar kullanmayı öğrenecek olan kullanıcıya zor anlar yaşatabilir.

SONUÇ: Yüksek performans aramayan kullanıcıların, Pentium4 işlemcisinden ziyade yeni nesil Celeron işlemcilerle bu anakartı çalıştırmalarını tavsiye ederiz.

- + Entegre ethernet ve ses chip'i var
- + Uygun fiyatı
- Slot ve bellek yuvalarının miktarı

CD Yazıcı**PHILIPS PCRW4012K**

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

FİRMA Boğaziçi
BİLGİ İÇİN (212) 217 29 29
FİYAT 114 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Arabirim	ATAPI
CD-R yazma hızı	40X
CD-RW yazma hızı	12X
CD-ROM okuma hızı	48X
Tampon bellek boyutu	2 MB
İ. sistemi	Win 98/2000/Me/XP/ NT4.0

Mouse**SAFEGWAY OPTICAL MOUSE**

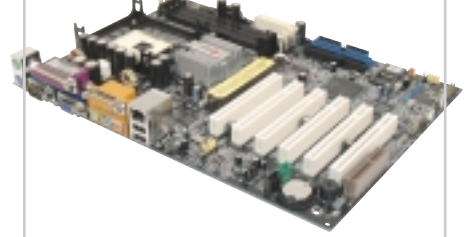
CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

FİRMA Boğaziçi
BİLGİ İÇİN (212) 217 29 29
FİYAT 15 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Arabirim	PS/2
Tuş sayısı	5 tuş
Diğer	2 adet scroll var
Teknolojisi	Optik
Çözünürlüğü	520 dpi
İ. sistemi	Win95/98/Me/XP/NT 4.0/2000

Anakart**AOPEN AX4GPRO**

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

FİRMA Çözüm Bilgisayar
BİLGİ İÇİN (212) 217 40 10
FİYAT 120 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Form faktörü	ATX
Chipset	i845G
İşlemci yuvası	478
FSB hızı	533 MHz
Bellek yuvası	3x184 pin DDR-SDRAM
Slot sayısı	6 PCI, 1 AGP, 1 CNR

Ergonomi her şey demek değil: Günümüzün aynı hıza sahip CD yazıcılarını karşılaştırdığımızda, birbirlerini küçük farklarla geçtiklerini görebiliriz. Bunu TOP 10 tablolarımıza baktığınızda da fark edebilirsiniz. Bu nedenle biz de testimizin kriterleri arasına klasik CD yazma metodlarından başka metodlar da kattık.

Bu ay CD yazıcı testimize gelen Philips'in PCRW4012K modelini inceledik. Philips PCRW4012K'ya baktığımızda, oldukça havalı bir ürün ile karşı karşıya kaldığımızı hemen fark ettik. Ama Philips'in bu havası, test sonrasında biraz söndü. Çünkü PCRW4012K, audio CD yazma testinde CD yazıcılar testinin en kötü sonucunu elde etti. CD performansının da pek parlak olmadığı bu ürün, hemen hemen her kategoride ortalamanın altına düştü. Sabitdiskten yazma ve CD'den CD'ye yazma kategorisinde ise beklenen sonuç geldi. Philips PCRW4012K, her iki kategoride de en iyi ikinci olma sonuçlarına kavuştu.

SONUÇ: Philips PCRW4012K, birçok ekisinin yanı sıra bir o kadar da artısı bulunan bir CD yazıcı.

- + Sabitdiskten ve CD'den CD'ye yazma metodları başarılı
- Audio CD yazma performansı kötü
- CD-ROM performansı düşük

Kirden hareketsizliğe son: Microsoft'un başlattığı mouse'larda kullanılan optik teknolojisinin kullanıcılar tarafından tutulması, diğer mouse üreticilerini de harekete geçirdi. Çünkü optik teknolojisi, mouse'ların kirlenmeden dolayı oluşan hareket kabiliyetlerinin azalmasını engelliyor. Bu teknolojiyi ürünlerinde kullanmaya başlayan üreticilerden biri de, ülkemizde yeni duyulmaya başlayan ve geniş bir ürün portföyüne sahip olan Safeway firması. Safeway Optical Mouse, yalnızca optik teknolojisini değil, aynı zamanda, farenin standart donanımı haline gelen ve aşağı doğru devam eden uzun internet sayfalarındaki hareketi kolaylaştıran tekerlek teknolojisini de destekliyor. Üstelik bu üründe iki adet scroll, yani tekerlek kullanılmış. İki adet scroll kullanmanın nedeni ise, uzun ve geniş sayfalardan birinin düşey, diğerinin de yatayda hedefe ulaşma zamanını kısaltmak. Mouse'un beğenmediğimiz özellikleri ise, işçiliğine pek önem verilmemiş olması ve sadece PS/2 portundan bağlanabilmesi.

SONUÇ: Safeway'de kullanılan optik teknoloji sayesinde, daha hızlı hareket edebilme yeteneği sağlanıyor.

- + Optik teknolojisini kullanıyor
- + 2 adet scroll var
- Sadece PS/2 bağlantısına sahip

Her göreve hazır: Intel Pentium 4 işlemcileri için yeni bir chipset geliştirdi. i845G olarak adlandırılan bu chipset'in en önemli özelliği, entegre bir grafik birimini üzerinde barındırması. Bu sayede yüksek bir grafik performansı aramayan kullanıcılar, düşük bir maliyetle kendilerine uygun bir sistem oluşturabilirler. Aopen Ax4Gpro ürünü de bu tür bir sistem oluşturmayı düşünen kullanıcılara hitap eden bir anakart. Aopen AX4G Pro, entegre grafik birleşeni dışında kullanıcılara oldukça zengin donanım bileşenleri de sunuyor. Örneğin bu anakarta entegre ethernet, 6 kanallı ses ve USB 2.0 desteği de dahil edilmiş durumda. Anakartı i845G chipsetine sahip diğer anakartlardan ayıran birçok özellik mevcut. DDR333 desteği bu özelliklerden biri. Diğerleri ise PCI, AGP ve CNR slot seçeneğinin yanı sıra 6 adet PCI slotunun bulunması. Yazılım desteğini de zengin tutan Aopen, Dr Led, Dr Voice gibi bir çok uygulama programlarının yanı sıra tam sürüm Norton Anti-virüs programı da veriyor.

SONUÇ: Performans değerlendirmesinde ortalarda yer alan Aopen, zengin donanım ve yazılım desteği ile ilgi çekiyor.

- + DDR 333 bellek modüllerini destekliyor
- + Yazılım desteği
- + Slot sayısı

LCD Monitör**LG FLATRON L1510S**

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

FİRMA Ufotek
BİLGİ İÇİN (212) 336 61 00
FİYAT 451 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Ekran	TFT LCD Aktiv-Matrix
Görüntü alanı	15 inç
Maksimum çözünürlük	1024x768 piksel
Güç tüketimi	33 watt
Boyut	356x360x152 mm
Ağırlık	4 kg

Her eve bir LCD: CRT monitörlerinin LCD monitörlerine kıyasla, çok daha fazla alıcısının olması bir gerçek. Bunun başlıca nedeniyse, CRT monitörlerinin LCD'lerden çok daha ucuz olması. Ama bu ince yapılı LCD monitörlerin yüksek fiyatlarına rağmen, yine de alıcıları buluyor. Ayrıca monitörlerin maliyetlerinin düşmesiyle birlikte, fiyatlarının da düşmesi, alıcı kitlesini gün geçtikçe genişletiyor. LCD monitör üreticilerden biri olan LG firması, L1510S modeliyle her kesime hitap eden bir ürünü piyasalara sürdü. Bu üründe gözümüze çarpan ilk özellik, ayar düğmeleri oldu. Birçok monitörde kullanılan tek ayar düğmesine karşın L1510S, toplam 6 ayar düğmesi ile hızlı bir erişim sağlıyor. Menü kullanımı da oldukça basit. Fakat kullanma kılavuzunun CD'nin içinde yer alması bir dezavantaj. Diğer bir dezavantaj ise, ürünün sadece analog bağlanabilmesi. LG Flatron L1510S'in resim kalitesi oldukça iyi. Cihazın genel ergonomisi ise, ortalama değerlerin üstüne çıkmıyor.

SONUÇ: L1510S, iyi bir resim kalitesine sahip ama, bununla birlikte fiyatı da bir o kadar yüksek.

- + Resim kalitesi başarılı
- + Kontrol menülerine kolay erişim
- Kablo karmaşasına yol açıyor

Hoparlör Seti**PHILIPS A5.100 EXTREME SURROUND POWER**

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

FİRMA Boğaziçi
BİLGİ İÇİN (212) 217 29 29
FİYAT 91 \$ + KDV

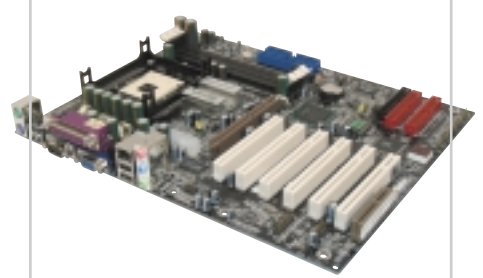
TEKNİK VERİLER

Hoparlör	5 satellite, 1 subwoofer
Subwoofer	24 watt
Satellite	8 watt
Subwoofer ağırlığı	3,55 kg
Satellite ağırlığı	0,35 kg
Diğer	Kablo kumanda

Oyunlara heyecan katın: A5.100 Extreme Surround Power, oyun ve sinema çılgınları için tasarlanmış olan bir multimedya hoparlör seti. Bir subwoofer ve beş adet satellite hoparlörlerden oluşan set, toplam 80 watt'lık bir RMS çıkışı oluşturabiliyor. PMPO çıkışı ise 1000 watt civarında olan set, 6 kanal ses iletimi ile oyunları, müzik dinlemeyi ve film izlemeyi daha zevkli hale getirebiliyor. Bunun nedeni Bassreflex-Subwoofer'in bir tahta yapının içinde olması. Dolgun ve derinden bir bas efekti oluşturan subwoofer, Bass Boost fonksiyonunun aktif hale getirilmesi şartıyla, ekstra bir bas gücü oluşturabiliyor. Tabii bu gücü bir ayar düğmesi sayesinde kontrol edilebiliyor. Yüksek ses frekansları söz konusu olduğundaysa, A5.100'ün satellite hoparlörleri devreye giriyor. Bu iki özelliğin birleşmesi sonucundaysa, güçlü bir Surround Sound oluşturuluyor. Ancak, ürünün sadece analog bağlantıya sahip olması, özellikle DVD sevenleri üzecek gibi görünüyor.

SONUÇ: Bu set ile birlikte, özellikle oyun severler, ses efekt dünyasını yeniden keşfedecekler. DVD severler ise, bu üründen üstün bir performans beklemesinler.

- + Baslar oldukça iyi
- Kablo kumanda yetersiz
- Sadece analog bağlanıyor

Anakart**EPOX EP-4G4A+**

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

FİRMA Mascom
BİLGİ İÇİN (212) 321 17 00
FİYAT 139 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Form faktörü	ATX
Chipset	i845G
İşlemci yuvası	Socket 478
FSB hızı	2533 MHz
Bellek yuvası	3 x184 pin DDR DIMM
Slot sayısı	1 AGP, 6 PCI, 1 CNR

Intel nForce'a özendi: Nvidia'nın nForce chipsetini çoğumuz biliyoruz artık. Bu chipsetinin en önemli özelliği, entegre grafik chip'inin diğer entegre grafik chip'lerine göre çok daha iyi bir performans sağlaması. Fakat, nForce'un sadece AMD'li sistemlerde kullanılması başlı başına bir dezavantaj. Intel'in bu boşluğu iyi fark etmiş olması gerekiyor, ki bu chipsetinden yararlanamayan kullanıcılar için i845G chipsetini geliştirdi. Bu chipset genel olarak grafik özelliği ile ön plana çıkıyor. Anakart üreticileri de nForce ile yakalanan bu trendi, yeni chipset ile sürdürmek istiyor. Bu anakart üreticilerinden biri de, ICH4 I/O Controller Hub ve 533 FSB desteğini yeni chipset ile birleştiren Epox. EP-4G4A+ olarak adlandırılan anakart, hata kontrol fonksiyonu olan P.O.S.T, Realtek RTL8100B'nin ethernet controller'ını, Highpoint'in HPT372 Ultra-DMA-133 RAID controller'ını ve Realtek ALC650 ses chip'ini üzerinde barındırıyor. Bu anakart, yüksek bir performans değeri aramayan kullanıcılar için ideal.

SONUÇ: Çok çeşitli fonksiyonu aynı anda destekleyen Epox EP-4G4A+, özellikle işistasyonları için iyi bir alternatif...

- + Genişleme yuvalarının sayısı
- + Hata kontrol özelliği
- DDR333 desteği yok

Biyometri İnsanları Sayısal Verilere Dönüştürüyor

Varoluşun Biyometrisi!

Bir zamanlar sadece askeri uygulamalarda kullanılan iris, parmak izi tanımlaması gibi gittikçe artan sayıda ürün, güvenlik uygulamalarını günlük yaşamın bir parçası haline getiriyor.

lemine biyometri deniyor. Bunun için de, her insanda farklılık gösteren, parmak izi, iris ve retina şekli, yüz yapısı, el geometrisi, el yazısı ve ses gibi farklı özellikler kullanılıyor. Her yöntemin kendine has avantajları ve dezavantajları bulunduğundan, kullanılacak uygulamanın hassasiyetine ve uygulanabilirliğine bağlı olarak, kişiyi tanımak için izlenen yöntemler değişebiliyor.

Şifrelerde sayı yerine insan vücudunun bileşenleri

Biyometrik güvenlik sistemleri konusunda uluslararası bir standart da söz konusu. International Committee for Information Technology Standards (INCITS) (Uluslararası Bilgi Teknolojileri Standartları Komitesi) tarafından, parmak izi, iris-retina tabakası, ses tanımı gibi biyometrik tanımlama sistemlerinde kullanılacak işlemlere uluslararası bir standart getirme çabası sonucunda, örneğin, Türkiye’de bir banka hesabı ve parmak izi tanıma sistemi bulunan bankamatiklerden, bankamatik veya kredi kartı kullanmadan sadece parmak izini göstererek para çekebilen, bankacılık işlemlerine ulaşabilen bir kullanıcının dünyanın başka bir ülkesindeki bir bankanın da bankamatik cihazından, Türkiye’deki mevduat veya kredi hesabına ulaşarak, işlem yapmasını mümkün kılmak için gerekli olan standartlar belirleniyor.

Dosya formatları, okuma yöntemleri, bilgilerin depolanması, değerlendirme şekilleri... Biyometri teknikleri, bugün şimdilik sadece dizüstü bilgisayarları açmak, dışsal sabitdiskleri kullanabilmek gibi nispeten küçük uygulamalar için kullanılsa da, parmak izi, iris, retina tanımlaması işlemleri elektronik ticaret, web güvenliği gibi alanlarda da etkili olacak. Bu sebeple, dizüstü veya masaüstü sistemde bulunan tanımlama cihazına basılan parmak izi ile web üzerinden ulaşılan banka hesabında kayıtlı parmak izini karşılaştırmak için iki sistemin de okuduğu biyometri verilerinin

Dizüstü bilgisayarınız çalışmak için, sizin siz olduğundan emin olmak istiyor, sabitdiskinizle okuma yazma yapabilmeniz için üzerine parmağınızı bastırıp, ona sizden şüphe etmemesini göstermeniz gerekiyor. Günlük yaşamlarımızı kaplayan sıradan uygulamalar, artık bizi tanımak için sayılardan ve harflerden oluşmuş şifrelere, pin numaralarına güvenmek istemiyorlar.

Bilgisayarlarımız daha güvenli çalışmak için bizzat sahibinin parmak izini, retinasını, iris tabakasını, yüzünü görmek, sesini duymak istiyor. Biyometri olarak adlandırılan, insan vücudundaki

bu parçaların ölçümlendirilmesi işlemi, artık dizüstü bilgisayarımızı başkasının kullanmasını engellemekten, bankamatiklerden para çekmeye kadar pek çok uygulama için standart güvenlik prosedürü olarak hayatımıza girmeye hazırlanıyor.

Matematik insan sırrını çözüyor: Gözlerin ve parmakların formülleri

Biyometri, insanın fiziksel veya davranışsal özelliklerini tanımlamada sayısallaştırmayı ifade ediyor. Yani, bir insanı bilgisayarların anlayacağı şekilde, birer ve sıfırlardan oluşan kodlar haline getirme iş-

Biyometrik Sistemler

de mutlaka bir standart oluşması gerekiyor ki, biyometri teknolojisi yaygın ve etkin bir biçimde kullanılabilirsin.

Biyometrik güvenlik sistemlerini, en çok kullanılan yöntemlere göre yedi başlık altında toplamak mümkün.

1 | Yüz Şekli

Daha çok askeri uygulamalarda, silah kontrolü gibi çok kritik uygulamalarda, kullanıcının kimliğinde oluşabilecek şüpheleri tamamen ortadan kaldırmak için kullanılan sistem, geçen yıl Florida'da, kalabalık caddelerin kameralarla izlenmesi ve aranan suçluların yüz tanımlama yazılımları vasıtası ile tespit edilerek derhal yakalanması önerisi gündeme getirildiğinde, adından sıkça bahsettirmişti.

Sivil toplum örgütlerinin, insanların fişlenmesi ve devamlı gözetlenmesi anla-

YÜZÜN BİYOMETRİSİ: Bilgisayarlar insan yüzündeki belirli noktaları karşılaştırarak insanları tanımlayabiliyor.

mına gelen bu uygulamaya çok büyük tepki vermelerinin ardından, bu uygulamadan vazgeçilmişti.

Sistemin çalışması için, kameradan alınan görüntüdeki insan yüzünün belirli noktalarının bilgisayar tarafından işaretlenmesi ve kayıtlardaki yüz resimleri ile karşılaştırılması gerekiyor. Yüzde tanımlanacak işaretli noktaların sayısı arttıkça, ihtiyaç duyulan işlemci gücü de artıyor, ama tanımlamada hata olasılığı da aynı oranda azalıyor.

PARMAK İZİ: Teknoloji her türlü donanımın üzerine adapte olabiliyor.

2 | Parmak İzi

Uygulaması en basit ve ucuz biyometri teknolojisi olduğu için hızla hayatımıza giren parmak izi tanımlama sistemleri, aslında yüzlerce yıldır insanların imzaları olarak kullandıkları parmak izlerini dijital teknoloji ile buluşturuyor. Dizüstü bilgisayar sistemlerinin çalınması veya izinsiz kullanılmasına ya da kullanıcıların sık sık bilgisayarlarındaki onca şifreyi unutmasına karşılık, IBM'in, daha bu sene içinde, kolay ve etkili bir güvenlik sistemi olarak kullanmaya başladığı parmak izi sistemleri, hızla yayılarak mini USB sabit-disklere hatta farelere kadar her cihazın üzerinde görülmeye başlandı.

Bağlı olduğu cihazı, tanımlı kullanıcılardan başkasının kullanmasına izin vermeyen parmak izi sistemlerinin yaygınlaşacağı ve bankamatik makinelerindeki işlemlerden, mağazalarda alışveriş yapmaya kadar pek çok alanda kullanılacağı tahmin ediliyor. Elbette, parmak izini yanından taşıyan kullanıcıların da cüzdanlarını onlarca banka ve kredi kartı ile doldurmalarına ve şifre hatırlamaya çalışmasına gerek kalmayacak.

Ülkemizde de kolayca bulunan teknolojinin örneklerini parmak izi kontrolü destekli mouse (Secudesktop 2000) veya sadece parmak izi kontrolü yapan bir aparat ile (EyeD Hamster) gibi ürünlerde incelemek mümkün.

Windows'u açmak, ekran korucuyu kapatmak, klasörleri gizlemek veya açmak gibi şifre girişi isteyen uygulamaları parmak izinin tespitine bağlayan farenin üzerindeki okuyucuya parmak bastırmak yeterli oluyor. Şifre hatırlamaya çalışmak-

tan, şifre çaldırma tehlikesinden, şifre yazma külfetinden kurtaran pratik ve güvenli bir teknoloji

3 | El Geometrisi

Aktif olarak kullanılan biyometri sistemlerinden biri de el geometrisini tanımak için kullanılan sistemlerdir. Kimi insanların parmak izi verdiklerinde, bir suçlu gibi fişlenmek duygusuna kapılmaları, bu sistemin gelişmesinde etkili olmuş. Parmak izi yönteminin tercih edilmeyeceği alanlarda ihtiyaç duyulacak bir tanımlama sistemi arayışından yola çıkılarak geliştirilen sistem, bina girişlerinde, işyerlerinde, fabrikalarda hatta sınır kapılarında kullanılabilir.

İşaret ve orta parmağın üç boyutlu fotoğraflarını çeken cihaz, bu resmi, hafıza-

ELİN ŞEKLİ: Sadece iki parmağın üç boyutlu görüntüsü bile insandan insana farklılık gösteriyor.

sındaki resimlerle karşılaştırarak kullanıcının kimliğini teşhis etmek mantığı ile çalışıyor ve bu işlem bir saniyeden kısa sürüyor. Ancak, sistemin gerektirdiği donanımın, parmak izi sistemleri gibi küçük ve kolay taşınabilir olmayışı, el geometrisi sistemlerinin özel uygulamalardaki sınırlı kullanımlardan daha geniş kullanım alanlarına yayılmasının çok zor olduğunu gösteriyor.

4 | El Yazısı

El yazısı tanıma teknolojisi, diğer biyometrik sistemlerden farklı olarak, sadece güvenlik için değil, aynı zamanda veri gi-

Biyometrik Sistemler

rişi için de kullanılan ve diğer sistemlere oranla insanların hayatlarına daha fazla girmiş, daha fazla tanınan bir teknoloji. Avuççi bilgisayarlardan tablet PC'lere kadar pek çok bilgisayar sistemi, hatta kimisi cep telefonları bile, bu teknolojiyi değişik biçimlerde kullanıyor. Yabancı bankaların kimilerinde de, müşterinin imzasını dijital ortamda kaydetmek ve daha sonra kimlik teyidi gerektiğinde tablet PC benzeri bir ortama tekrar atılan imza-yı ilk kayıtla karşılaştırmak, imza taklit

ÖZEL KAMERA: Panasonic'ın iris tabakasını analiz eden kamerası, insanda gözlerin yerini otomatik bulup odaklanıyor.

etme vakalarına karşı banka görevlilerinin göz yanılsamalarını devre dışı bırakıp, güvenliği dijital teknolojiye emanet etmeyi sağlıyor.

Ancak teknoloji, imza kontrolü gibi spesifik amaçlarda başarılı sonuç verse de, el yazısı okumak gibi daha zor alanlarda şimdilik kat edilecek yollar olduğu gerçek. Örneğin avuççi bilgisayarlar ve tablet PC'ler el yazısı ile veri girişine olanak veriyor gibi görünse de, buradaki "el yazısı" tanımının, avuç içi bilgisayarın anladığı, "grafiti" isimli el yazısı olduğunu ve harfleri belli şekillere ve kurallara uyarak yazmak gereği, el yazısının klavyenin yerini alması için daha fazla zamana ihtiyacı olduğunu gösteriyor.

5 | İris ve Retina

Göz bebeğinin ön kısmında yer alan iris tabakasını veya göz merceğinin ardında görme sinirlerinin toplandığı alan olan retinayı analiz ederek kullanıcının kimliğini tespit eden sistemler, askeri alanlarda sıklıkla kullanılıyor olsalar da, sivil kullanımlara çok rastlanmıyordu. Ancak bu teknoloji de hızla hayatlarımıza girme

potansiyeline sahip. Şu anda Panasonic gibi firmaların, biraz geliştirilmiş bir web kamerası yardımı ile bilgisayar kullanıcılarının iris tabakalarını analiz ederek, klavyenin başına kimin oturduğunu belirleyecek ticari ürünleri mevcut. Aynı şekilde, binaların, evlerin kapılarına bağlanan ve eve girecek veya çıkacak insanları gözlerinden tanıyarak kapıları açan veya kilitleyen sistemler, batılı ülkelerde çok yaygın olmasa da kullanılıyor.

Teknolojinin bir sonraki aşamasında, banka otomatları gibi sistemlerde, Panasonic'ın iris tanıma ürünü "Authenticam" ürünü olduğu gibi, kullanıcının eğilip büzülmesine gerek bırakmadan, kişinin yüzünü bulup, gözüne odaklanıp, iris tabakasını analiz eden robot kameralar kullanılması ve insanların, parmak izlerini bile basmaya gerek kalmadan, hesaplarına ulaşabilmeleri, mağazalarda ödemelerini yapabilmeleri gibi senaryolar üzerine çalışılıyor.

6 | Ses Tanıma

El yazısı tanıma teknolojisi gibi, ses tanıma teknolojisi de emekleme döneminden yeni çıkmış, henüz nereye gideceğini, ne yapacağını bilemez şekilde ortalıkta dolaşan bir teknoloji. Ses tanıma teknolojisinin ulaşması beklenen nihai hedef, klavye-

MİKROFON: Ses tanıma teknolojisinin olmazsa olmazı bilgisayarlar insan sesini ileten mikrofonlar.

yeleri, fareleri ortadan kaldırarak bilgisayarlarla konuşarak iletişim kurmak, veri girişini konuşarak gerçekleştirmek. Gerçi, bir word dosyasına, mikrofonla konuşmak yoluyla yazı yazmak hedefine ulaşmak için henüz vakit var, ancak değişik alanlarda ses tanıma teknolojisi başarı ile kullanılıyor.

Call Center olarak adlandırılan telefonlu müşteri hizmetleri servislerinde,

AVUÇÇİNDEN GÜVENLİK: Avuçtaki kılcal damarların şekli farklı bir güvenlik uygulaması için kaynak oluşturuyor.

müşterileri seslerinden tanıyan veya konuşulanları anlayarak istenilen hizmeti sunan yazılım tabanlı ürünler, Türkiye'de de kullanılıyor. Özellikle finans sektöründe, bankalarda, aracı kurumlarda müşteriye sesinden tanıyarak kimlik doğrulaması yapan ve hizmet vermeye başlayan ürünler, ses tanıma teknolojileri için en iyi örnekleri oluşturuyor.

7 | Kılcal Damar

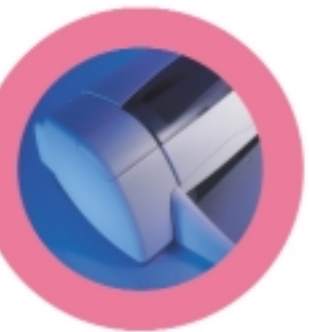
Avuç içindeki kılcal damarların kızılötesi ışınlarla taranması mantığı ile çalışan teknoloji, diğer yöntemlere oranla, kullanımının zor olması nedeni ile yaygınlaşma potansiyeli taşımıyor, ancak belirli noktalarda, güvenliğin artırılması amacı ile ek bir tanımlama sistemi olarak kullanılması mümkün. Düşük maliyeti ile otellerde, sağlık kurumlarında, düşük askeri güvenlik bölgelerinde, fabrikalarda kullanımı mümkün olan cihaz, aynı el geometrisi sistemleri gibi, yüze göze tutulan ışınların rahatsızlığından veya parmak izi basmanın yarattığı suçlu psikolojisinden kullanıcıları uzak tutmak adına yararlı bulunuyor.

Bir kapıyı açmak için buton'a basar gibi, sadece avucu bir tarayıcıya bastırmanın yeterli olduğu sistem, sınırlı olsa da uygulama alanı bulabiliyor. Yine de, avuç içindeki kılcal damarları ölçümlemek olanağı, yakın tarihte "smart mouse" gibi bir kavramla, kullanıcısını tanıyarak çalışan fareler, joystick'ler üretmek isteyebilecek üreticilerin başvuracağı uygun bir teknoloji gibi görünüyor. ■

Cem Şancı, cemsanci@chip.com.tr

BİLGİ İÇİN

www.biometrics.org
www.ergosis.com.tr

HER MİLİLİTRE ÖNEMLİ: Tekrar doldurulmuş kartuşları satın almadan önce dikkat etmeniz gereken nokta ve kartuşları doldurma yöntemlerini 82'de bulabilirsiniz.

İÇİNDEKİLER

Test Birincisi: Canon S750	70
Uygun Fiyat: Xerox Docuprint M750	72
Nasıl Test Ettik?: Test kriterleri ve puanlama	74
Sonuç: Her bütçeye farklı çözüm	76
Tablo ve Teknik Veriler: Test sonuçları ve bilgiler	78

Test: 11 Mürekkep Püskürtmeli Yazıcı

Son Damlasına Kadar Baskı

Gürültücü ve çok yer kaplayan nokta vuruşlu yazıcıların üstünden çok fazla zaman geçmedi. Fakat artık ev kullanıcıları bile özel fotoğraf kağıtlarına binlerce rengi gerçekçi bir şekilde basabilen yazıcılara sahip.

Inkjet teknolojisi, hayatının baharını yaşıyor gibi. Renkli lazer yazıcılar (eskisi kadar olmasa da) hala çok pahalılar ve eğer renkli baskı sizin için önemliyse, çalışma ortamınız ne olursa olsun (ister ev isterse ofis) inkjet varyasyonu bir baskı teknolojisi kullanan yazıcı, emrinize amade.

Kim hangi tür yazıcı satın almalı?

Yazıcı satın alırken tüm diğer bileşenlerde olduğu gibi çalışma şartlarını dikkate almalısınız. Yani yoğun bir ofis ortamındaysanız, örneğin saatte ortalama 30-40 sayfa doküman basıyorsanız ve bu dokümanlar genelde siyah beyazsa, tabii ki lazer yazıcı almak hem baskı maliyetini düşürür hem de baskı hızının yüksek olması sebebiyle çalışma veriminizde düşme olmaz.

Öte yandan, renkli baskının daha az kullanıldığı bir iş ortamında ya da ev kullanıcıları için inkjet yazıcılar uygun seçim olacaktır. Aslına bakarsanız ofis ortamı söz konusuysa, ideal durum, doğal olarak hem lazer hem de inkjet yazıcının bir arada kullanılmasıdır. Böylece hem sayfalar dolu-su metin içeren doküman hem de renkli broşür ya da fotoğraflar, en uygun maliyetle basılabilir. Yoğun iş ortamları için satın alınması düşünülen inkjet yazıcıların 4 ayrı kartuşu olması baskı maliyetini düşürecektir. Zira böylece sadece biten renge ait kartuş değiştirilir. Ayrıca dakikadaki basılan sayfanın yüksek olması pek çok durumda kaliteden

önemli olabilir. Bu aşamada hızlı bir inkjet yazıcı (ki hızlı inkjet yazıcıların fiyatları yüksektir) kalite ve verimli çalışmayı bir arada sunar.

Kaliteli ve uygun fiyatlı inkjet yazıcılar

Ev kullanıcıları içinse, sıradışı bir durum yoksa, lazer yazıcıya genelde gerek yoktur. Inkjet yazıcıların çoğu zaten genellikle ev kullanıcılarının ihtiyaçları dikkate alınarak tasarlanır. Bu yazıcılar çoğunlukla uygun kağıt kullanıldığında oldukça iyi sonuç verebilirler.

Ev kullanıcıları, ofis ortamlarının aksine, hızdan çok kaliteye önem verir. Zira onların basacağı doküman sayısı genellikle çok yüksek değildir fakat fotoğraf ya da takvim gibi grafiksel dokümanlar söz konusudur. Öte yandan fiyat faktörü, ev kullanıcıları için önemli bir kriter olarak ön plana çıkar.

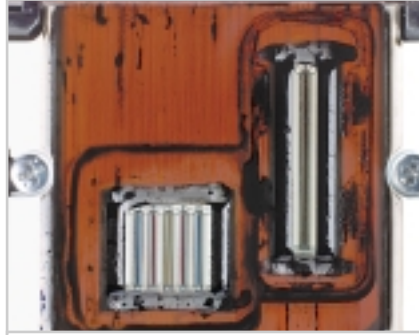
Sadece yazıcının fiyatı da değil, sayfa başı baskı maliyeti de bir diğer kriterdir. Yazıcı üreticileri, çeşitli yönetmelerle baskı maliyetini düşürmeye çalışıyorlarsa da aynı üreticilerin kartuş da satıyor olması kafaları karıştırmıyor değil. Bu doğrultuda HP gibi bazı yazıcılar, kartuş değişimi yüzünden kafanın da değişmesini gerekli kılarken, diğer bazı yazıcılar sadece mürekkep haznesini değiştirerek maliyeti düşürüyor. Yazıcı satın alırken bu gibi konulara dikkat etmeniz de fayda var.

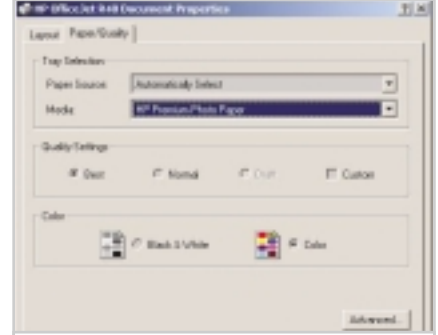
Baskı sırasında kullanılan kağıdın önemi

Yazıcılar geliştirilirken kullanıcıların genelde çok önemsemedikleri iki temel faktör dikkate alınır. Mürekkep ve kağıt. Yazıcılarda kullanılan mürekkebin kimyasal yapısı, nihai sonucu hayati derecede etkileyebilir. Mürekkepten daha önemlisi ise tabii ki kullanılan kağıttır.

Plain Paper denilen ve fotokopi makinelerinde kullanılan kağıtlar, genellikle mürekkebi bolca emer ve bunun sonucunda baskının netliği önemli ölçüde azalır. Bunu önlemek için inkjet kağıtları kullanabilirsiniz. Bu kağıtlar nispeten daha iyi bir baskı kalitesi sunarlar. Öte yandan fotoğraf kalitesinde baskı yapmak istiyorsanız tabii ki bu amaçla kullanılan ve Photo Paper adıyla satılan kağıtlardan kullanmak durumundasınız. Photo Paper aslında bir anlamda klasik fotoğraf kağıdını andıran bir yapıya sahiptir. Photo Paper'ın mürekkebi az emmesi, mürekkebin kağıt üzerinde yayılmasına en-

BİNLERCE KÜÇÜK PÜSKÜRTEÇ: Yazıcı kafaları üzerinde, saç telinden bile daha küçük, gözle görülemeyecek yüzlerce püskürteç bulunur.

DOĞRU KAĞIT SEÇİMİ ŞART: Yazıcı ayarları içindeki seçeneklerden kullandığınız kağıdı doğru bir şekilde belirtmelisiniz.

gel olur ve böylece mürekkep, kağıdın üst kısmındaki parlak kaplamada ince bir tabaka olarak kalıp, dağılmaz. Tabii bunun olabilmesi için baskı işlemi öncesinde kullanılacak kağıt türünün, yazıcının baskı özellikleri kısmında belirtilmesi gerekir.

Bunun sebebi, farklı kağıtlar için farklı miktarda mürekkep püskürtülmesi

olarak açıklanabilir. Inkjet kağıtları farklı markalarla piyasada çok çeşitli fiyatlarda bulunabiliyor. Photo Paper özelliği taşıyan kağıtlarınsa hangi marka olursa olsun, oldukça pahalı olduğunu söylemeye sanırsız gerek yok. Dolayısıyla Photo Paper baskısı yapmadan önce daha ucuz bir kağıda deneme baskısı yapmanız faydalı olacaktır. →

» TEST BİRİNCİSİ

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

çok kötü

FİYAT
BİLGİ

289 dolar
www.canon.com.tr

DÜŞÜK BASKI MALİYETİ: 4 adet değiştirilebilir kartuş, baskı maliyetini düşürüyor.

- + Yüksek baskı hızı
- + Kaliteli baskı
- Çift taraflı baskı yapamıyor

Canon S750

Hız ve kalite bir arada

Ağır iş yüküne sahip ofis ortamları için aranan kan bulundu. Canon S750, genel özellikleri itibarıyla pek çok açıdan başarılı bir yazıcı.

■ Resim baskı kalitesi testinde harikalar yaratmadıysa da, grafik/yazı baskı kalitesi olarak dikkat çeken bir performans gösteren Canon S750, genel toplamdaki başarısını büyük ölçüde yüksek baskı hızına borçlu. Gerçekten de ürün, testteki diğer bazı yazıcılardan hız konusunda 2 kat hatta 3 kat daha iyi derecelere imza atarak bu alanda rakipsiz olduğunu tartışmasız bir şekilde kanıtladı. Öte yandan fiyat açısından baktığımızda, yazıcının 11 inkjet yazıcının katıldığı testimizdeki en yüksek fiyatlı katılımcılardan biri olduğunu görüyoruz. Yüksek hızını da dikkate alırsak bu yazıcının renkli doküman baskılarının yapıldığı ofis ortamları için ideal bir seçim olacağını söyleyebiliriz. Evet ürün resim baskı kalitesi olarak tüm testin şampiyonu değil belki, fakat yeterli sayılabilecek bir resim baskı kalitesiyle beraber oldukça kaliteli grafik/yazı baskısı ve tüm bunları yaparken kırıdğı hız rekorları, Canon S750'yi performans birinciliğine taşı-

yor. Hem USB hem de paralel bağlantıyı destekleyen ürün, Türkçe kurulum ve dökümantasyonla gelmesi açısından da beğenimizi kazandı. 2400x1200 dpi maksimum baskı çözünürlüğüne sahip olan yazıcının dahili belleği 248 KB.

Kuşkusuz Canon S750'nin artılarından biri de 4 adet kartuşunun bulunması ve bunların tek tek değiştirilebilmesi. Böylece sadece biten renge ait kartuş değiştirilerek, kartuş masrafının minimum düzeyde kalması sağlanmış. BubbleJet (Microfine Drop-let) yöntemini kullanan yazıcıda bizi rahatsız eden tek şey, çift taraflı baskı özelliğinin olmamasıydı. Bu fiyata satılan ve bu klasmanda bulunan bir yazıcıda çift taraflı baskı özelliği de kullanıcıya sunulabilirdi diye düşünüyoruz. Bunun dışında Canon S750 özellikle lazer yazıcının yeterli olmadığı (renkli baskı gereken yerlerde) ortamlarda ağır iş yükünün altından kalkabilecek başarılı bir inkjet yazıcı.

Baskı yaparken nelere dikkat etmek gerekir

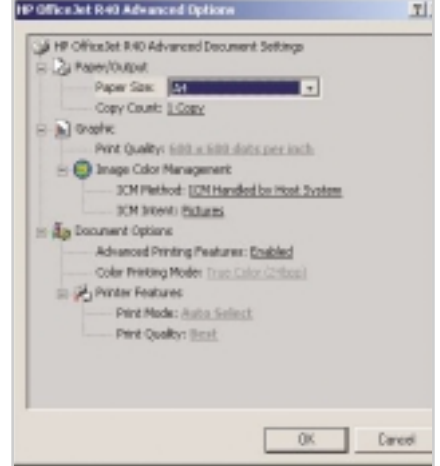
Herşeyden önce basmak istediğiniz dokümana göre kağıt ve baskı kalitesi seçmeniz gerektiğini unutmayın. Sözelimi 30 sayfalık bir metin için yazıcı ayarlarınızdan Draft modunu seçmeniz, belli oranda ekonomi yapmanızı sağlayabilir. Yazılar belki normal moddaki kadar koyu renkli olmaz, fakat bu çoğu zaman önem taşımaz. Draft modunda yapacağınız bir baskının size sağlayacağı avantajlardan biri de, baskı süresinin oldukça kısalmasıdır. Kalite beklentisinin arttığı durumlarda inkjet kağıdına yapacağınız normal moddaki baskılar işinizi görür. Maksimum kalite ise tabii ki en yüksek baskı kalitesi ayarları ve Photo Paper ile olur.

Yazıcınızı haftada bir iki kere mutlaka kullanın. Bunu yapmazsanız yazıcı kafa üzerindeki minik mürekkep püskürtücü gözenerler (Nozzle) tıkanır ve baskı kalitesi gözle görünür şekilde düşer. Böyle bir durumda alkol emdirilmiş bir pamukla gözenerleri temizlemeniz işe yarayabilir.

Yazıcıyı sağlam bir düzleme oturtturarak çalışırken hareket etmemesini sağlayın. Yeni kartuş taktığınızda yazıcınız sizden ayar yapmanızı isteyebilir. Bunun için yazıcının size vereceği çıktıyı dikkatle inceleyerek gerekli kafa ayarlarını yapın.

Hazır kartuş mu yeniden doldurmak mı?

Bazı yazıcıların kartuş değişimi sırasında yazıcı kafanın da değişmesini şart koştuğunu bazılarında ise sadece haznenin değişmesinin yeterli olduğunu söylemiştik. Sadece haznenin değiştiği durumlarda bile kartuş fiyatları bazı kullanıcılara yüksek gelebilir. Bu durumda hazır refill kitlerden kullanmak ya da varsa çevrenizdeki kartuş dolduran dükkanlardan faydalanmak işe yarayabilir. Kartuş dolmuşu ehil ellerde yapıldığı zaman sorun çıkarmayabilirse de, bu konuda garanti vermek her zaman mümkün olmayabilir. Her halükarda, her yeniden dolum işleminde baskı kalitesinin belli bir miktar düşeceği ve bu kalite düşüşünün özellikle

GELİŞMİŞ BASKI AYARLARI: İdeal bir baskı işlemi için, baskı seçeneklerindeki ince ayarlara bir göz atmanızda her zaman fayda var.

fotoğraf baskılarında kolayca dikkat çekeceğinden emin olabilirsiniz.

Ayrıca, kafanın değişmesini şart koşan yazıcılarda kafanın da içinde bulunduğu hazneye çeşitli yollarla mürekkep enjekte etmek mümkün. Kartuş dolmuşu için →

» UYGUN FİYAT

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

çok iyi

FİYAT
BİLGİ

75 dolar
www.xerox.com.tr

İHMALE GELMEZ: Yazıcınızı haftada bir iki defa kullanmazsanız baskı kafasındaki minik gözenerler tıkanabilir.

- + Uygun fiyat
- + 4 adet kartuş
- Düşük baskı kalitesi

Xerox Docuprint M750

Sadece düşük bütçeler için

Uygun fiyat sizin için en önemli kriterse bu yazıcıyı dikkate alabilirsiniz. Fakat kalite ve hızdan ödün verdiğinizizi de bilmelisiniz.

■ Bir yazıcı almak istiyorsunuz, fakat bütçeniz sizi kara kara düşündürüyor. Eğer özellikle resim baskı kalitesi sizin için hayati önem taşımıyorsa, 75 dolarlık fiyatıyla Xerox Docuprint M750, sizin için doğru seçim olabilir. Pek çok kişi, yazıcıları evinde metine dayalı doküman basmak için kullanıyor. Bu aşamada özellikle bütçenin ön plana çıktığı durumlarda fazladan para vermek gereksiz. Testimizin fiyat/performans ödülünü alan Xerox Docuprint M750, gerek hız, gerekse baskı kalitesi itibarıyla tüm test içindeki en düşük değerlere imza attıysa da, dediğimiz gibi düşük fiyatı sayesinde bazı kullanıcıları cezbedebilir. Öte yandan bu yazıcıdan fotoğraf kalitesinde çıktılar beklemeyin. Zira yazıcı grafik/yazı ağırlıklı çıktılar için daha uygun. Termal inkjet teknolojisini kullanan ürün, dahili 2MB bellekle satışa sunulmuş ve maksimum baskı çözünürlüğü

olarak 1200x1200 dpi'ya kadar çıkabiliyor. Kutusundan iyi hazırlanmış bir Türkçe kitapçık da çıkan ürün, hem paralel hem de USB arabirimini destekliyor.

Yazıcının 4 ayrı kartuşa sahip olması baskı maliyetini düşürürken kuşkusuz testteki ergonomi puanını da yükseltiyor. Büyük boyutlarıyla dikkat çeken yazıcı 7 kg'lık ağırlığıyla testteki en ağır yazıcı. Bu fiyata sahip bir yazıcıdan bekleyebileceğimiz gibi, ürünün çift taraflı baskı özelliği yok.

Sonuç itibarıyla Xerox Docuprint M750, bazı artıları olan bir yazıcıysa da, genel toplamda eksileri daha ağır basan ve bütçe konusunda tutucu olmak zorunda kalan kullanıcılara hitap eden bir ürün. Yazıcı, 100 doların altında bir yazıcı arayan okuyucularımızın ilgisini çekebilirse de bütçesini zorlayabilecek olan okuyucularımız için testimizde daha başarılı katılımcılar var.

UYGUN FİYAT
CHIP
08/2002

söylediğimiz herşey burada da geçerli. Yeniden dolum sayesinde maliyet düşer, fakat baskı kalitesi de bundan etkilenir. Bu aşamada seçim size kalmış.

Canon S520: Özellikle baskı hızı testle-

rindeki başarısıyla ön plana çıkan bu yazıcı, baskı kalitesi testlerinde de kabul edilebilir sonuçlara imza attı. 2400x1200 dpi maksimum baskı çözünürlüğüne sahip olan yazıcı, BubbleJet (Microfine Droplet) yöntemini kullanıyor ve 62 KB

dahili önbellekle satışa sunulmuş. Test birincisi Canon S750 ile pek çok benzer yanı olan Canon S520, paralel ve USB arabirimini desteklemesi ve 4 adet değiştirilebilir kartuş kullanması gibi özelliklerin yanında Türkçe dökümantasyon →

MÜREKKEP PÜSKÜRTMELİ YAZICILARI NASIL TEST ETTİK?

Hız ve baskı kalitesi için sofistike test kriterleri

Testimizde yazıcılar, metin, grafik ve fotoğraf değerlendirmesi için üç ayrı test dokümanı yazdırdılar. Metin hızı, çeşitli yazı tiplerine ve bir de firma logosuna sahip 10 sayfalık bir iş mektubu ile ölçüldü. Yazıcılarda, yazdırma parametrelerinin ayarları arasında birçok seçenek olduğundan doğrudan bir karşılaştırma yapabilmek için metin baskısında standart kalite için normal kağıt kullandık. Hız ve kalite arasındaki ikilem için en uygun orta yolu, bu şekilde bulmaya çalıştık. Zira ofis dokümanlarının basımında inkjet kağıdının kullanılması ya da yazıcı ayarlarının maksimum kalitede olmasına gerek yok. Ofis belgesinin basımını Word programı içinde gerçekleştirdik. Hız testini yaparken yazdır komutunun ardından son kağıdın tamamen tablaya düştüğü anın arasındaki süreyi dikkate aldık.

Kombi doküman ile tüm baskı hataları ortada

İkinci değerlendirmede, hem grafik, hem metin, hem de fotoğraflar içeren bir kombi doküman kullandık. Bu çıktı en yüksek kaliteyle yazdırıldı. Bu test için özel inkjet kağıdı kullandık.

Kullandığımız kombi dokümandaki grafikler, özel olarak hazırlanıp seçildi. Bu grafik ve resimler baskı kalitesini zorlayacak birbirine yakın çizgiler ya da renk geçişleri gibi unsurları içeriyor. Örneğin test grafiğindeki daireler ve merkezden çıkan çizgileri izleyerek baskı kalitesi hakkında fikir sahibi olmak çok kolay. Çizgiler, merkeze yaklaştıkça netlikleri kayboluyor ve birbirine karışıyor. Bazı yazıcıların çıktılarında çizgilerdeki netlik kaybı 2. daireden başlarken, bazılarında merkeze çok yakınlaşınca bile çizgiler kaybolmuyordu. Kombi doküman içinde farklı boylarda yazı tiplerinden oluşan farklı renklerde metinler de vardı. Bu metinlerde gittikçe küçülen harflerle oluşturulan cümleler sayesinde çıktılardaki metin okunaklılığını puanlama şansını elde ettik. Kimi yazıcılarda gittikçe küçülen harflerle yazılmış cümlelerde örneğin 14. kelimeye kadar okumak mümkünken kimi çıktılarda bu,

9. kelimenin 2. harfine kadar düşebiliyordu. Kombi doküman zengin içeriği ile baskı kalitesi testini gerçekleştirirken yararlandığımız en önemli kriterlerden biri oldu. Kombi

ÖZEL HAZIRLANMIŞ TEST RESMİ: Fotoğraf baskısı testi için kullandığımız resim oldukça yüksek çözünürlükte ve sadece bu test için tasarlandı.

dökümanın sadece baskı kalitesini değil, baskı süresini de puanlamaya dahil ettik doğal olarak.

Yazıcılar için en zor sınav: Fotoğraf baskısı

Fotoğraf baskısı için kullandığımız resim, özellikle bu iş için hazırlanmış ve 1878x2710 çözünürlüğe sahip. Fotoğraftaki güzel bayanın saçları, derisindeki gözeneklerin belirginliği, ya da alt dudağının alt tarafındaki minik tüylerin görünebilme oranı, yazıcılardan aldığımız çıktılarda dikkat ettiğimiz kriterlerden sadece bazıları. Bunlardan başka yüz ve kenardaki yaprağın oluşturduğu kontrast, ten rengi, yaprakların iç kısımlarındaki puanlama sırasında spesifik olarak dikkat ettiğimiz kriterlerdendi. Tabii resimdeki genel kontrast ve renk dağılımını ayrıca dikkate aldık.

Yazıcıların fotoğraf baskısı, en çok dikkat edilmesi gereken testlerden biriydi. Her yazıcının fotoğraf baskısını titizlikle incele-

yerek belirlediğimiz kriterlere göre puanladık.

Yazıcılarda baskı hızı ve çıktı kalitesi herşey demek değil

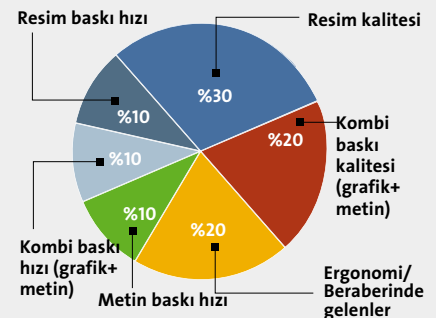
Yazıcıyla beraber gelen yazılım veya ek donanım, desteklediği arabirimler ve Türkçe kullanım kılavuzu olup olmaması Ergonomi/Beraberinde Gelenler puanı başlığı altında puanladığımız kriterlerin başında geliyor. Türkçe el kitabına özellikle önem verdiğimiz burada tekrar belirtmekte fayda var.

Zira Türkiye'de satılan bir yazıcıda Türkçe kullanım kılavuzu olmasını istemek her kullanıcının en doğal hakkı. Kartuş sayısı ve renkli kartuşların tek tek değiştirilebilmesi ya da çift taraflı baskı yapabilmek gibi beceriler de Ergonomi başlığı altında incelendi.

CHIP Toplam Puanı'nın hesaplanması

Teker teker tüm testleri büyük bir dikkatle tamamlayıp puanladıktan sonra sıra bu puanlardan bir toplam CHIP puanı çıkartarak sıralamayı belirlemeye gelmişti. Toplam puanı oluştururken, metin, fotoğraf ve kombi doküman hızını %10'ar ağırlıkla toplam puana kattık. Fotoğraf kalitesinden alınan puan %30 gibi yüksek sayılabilecek bir oranla genel toplama etkilerken, grafik ağırlıklı kombi dokümanın toplamda etkisi %20 oldu. Birçok kriteri dikkate alarak oluşturduğumuz Ergonomi puanı ise geri kalan %20 ağırlığın sahibi oldu.

TEST KRİTERLERİ

ve kurulum gibi özelliklerle ön plana çıkıyor. Ürün fiyat olarak çok cazip değilse de, genel toplamda test içinde edindiği yer dikkat çekici. Sonuç itibarıyla Canon

SONUÇ

» Farklı bütçelere farklı çözümler

Şahin Ekşioğlu,
CHIP Test Merkezi
Editörü

Ecevit Bıktım,
CHIP Test Merkezi
Editörü

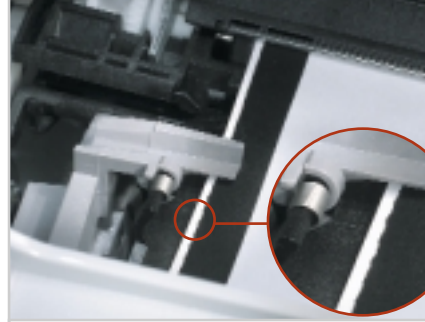
Testimizin birincisi olan Canon S750, yüksek hız ve baskı kalitesiyle kolayca ön plana çıkıyorsa da bu ürünü ortalama ev kullanıcılarından uzak tutan önemli bir özellik var: Yüksek fiyat. S750, bu fiyatıyla geniş bütçeli kullanıcılara, hatta çok ofis ortamlarına hitap ediyor gibi. Üçüncü sıradaki Epson C80 ise, nispeten uygun fiyatıyla iyi bir alternatifse de fiyat olarak yine sadece geniş bütçeli kullanıcılar için cazip. 4. sıradaki Epson Stylus Photo 810, mükemmel baskı kalitesi ve düşük baskı hızıyla dikkat çekerken, arkasından gelen Stylus Photo 895, zengin özelliklerinin yanı sıra testteki en yüksek fiyatlı katılımcı olmasıyla dikkat çekiyor. Akabinde gelen Stylus Photo 890'ın baskı kalitesine diyecek yok. Hatta ürün, bu konuda tüm testin en iddialı yazıcısıydı. Fakat baskı hızının düşük olması ürünü ofis ortamları için cazibesiz kılarken yüksek fiyatı ev kullanıcılarını başka alternatiflere itiyor.

Fiyat/performans oranı ve uygun fiyat

Üst sıralarda bunlar olurken, 7. sırada karşımıza çıkan HP Deskjet 3820, oldukça başarılı bir ürün olarak beğenimizi kazanıyor. Bu yazıcı kesinlikle 100 doları hak ediyor. Eğer satın almayı düşündüğünüz yazıcı için ayırdığınız bütçe 100 doların altındaysa biraz zorlanıp bu yazıcıyı alın. Pişman olmayacaksınız. Genel toplamda son sırada bulunan Xerox Docuprint M750 ise, performans olarak dikkat çekemedi, fakat 75 dolar gibi oldukça düşük bir fiyata sahip olmasının getirdiği avantajla testimizin fiyat/performans oranı birincisi oldu.

S520 nispeten uygun fiyatıyla test birincisine bir alternatif olabilir.

Epson Stylus C80: Advanced Micro Piezo yöntemini kullanan bu inkjet yazıcı, 256KB belleğe sahip. Baskı kalitesi ve hızın ilginç bir kombinasyonu olan ürün, grafik baskı hızı testinde tüm testin en iyi değerini elde ederken, aynı başarıyı resim baskı hızı testinde gösteremiyor. Baskı kalitesi testlerindeyse tatminkar sayılabi-

ÜRETİM HATASI: HP yazıcıyla kağıt kenarlarına baskı yapıldığında o bölgede bulunan plastik donanımlar mürekkebi akıtabilirler.

lecek bir performans ortaya koyan Epson Stylus C80, tek tek değiştirilebilir 4 ayrı renk kartuşa sahip. Kurulumunu Türkçe bir sihirbaz yardımıyla gerçekleştirdiğimizi yazıcının çıkabildiği maksimum baskı çözünürlüğü 2880x720. Büyük sayılabilecek boyutlara sahip olan ürün hem paralel hem USB arabirimini desteklemesinin yanında çift taraflı baskı yapabilmesiyle dikkat çekiyor. Gerçi çift taraflı baskı için kağıdı otomatik olarak geri alan bir mekanizma yok ve dolayısıyla bunu elle yapmak gerekiyor.

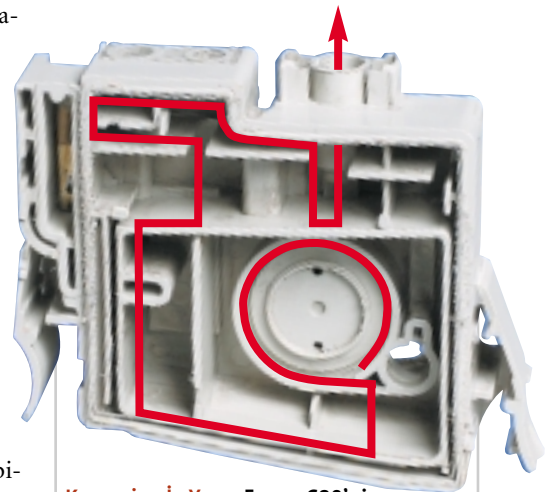
Epson Stylus Photo 895: Resim ve grafik baskı kalitesi sizin için en önemli kriterse bu yazıcı kesinlikle tam size göre. Bunun dışında mükemmel ön panel tasarımı oldukça sofistike bir yapı arz ediyor ve çok başarılı. Hepsi bu da değil, ön kısımdaki PCMC Flash okuyucusu sayesinde yazıcı oldukça fonksiyonel hale getirilmiş. Öte yandan ürünün önemli dezavantajları da yok değil. Epson Stylus Photo 895, her şeyden önce 320 dolar gibi yüksek bir fiyata satılıyor. Ayrıca baskı kalitesi testlerine bakılırsa ürün, hız konusunda testteki en zayıf katılımcılardan biri. Yazıcının tasarımı sırasında kalite için hızdan ödün verildiği düşünülebilir. Renkli ve siyah olmak üzere 2 adet kartu-

şa sahip olan yazıcı, 32KB bellekle satışa sunulmuş ve çift taraflı baskı yapamıyor. Sadece USB arabirimini destekleyen ve Türkçe elkitabıyla gelen Epson Stylus Photo 895'in çıkabildiği maksimum baskı çözünürlüğü ise 2880x720.

Epson Stylus Photo 890: Bir üst sıradaki Stylus'un kardeşi sayılabilecek olan Epson Stylus Photo 890, ondan farklı olarak kullanışlı ön panelden yoksun ve PCMC yuvası da yok. Baskı kalitesi testlerinde tıpkı Stylus 895 gibi mükemmel sonuçlara imza atan yazıcı hız olarak yine beklenenin altındaydı. Stylus 895'in aksine hem paralel hem de USB arabirimini destekleyen yazıcının dahili belleği ise 256KB. Sonuç itibarıyla Epson Stylus Photo 890 baskı kalitesinin her şeyden önemli olduğunu düşünen kullanıcılara hitap ediyor. Gerçekten de bu yazıcıyla uygun baskı kağıdı kullanarak fotoğraf kalitesinde çıktılar alabilirsiniz. Rulo kağıt ünitesi bulunan ürün yazık ki fiyat olarak pek cazip sayılmaz.

HP Deskjet 3820: Yazıcı denince akla ilk gelen marka olan HP'den test için sadece tek bir ürün yollanması, bizi şaşırttı. Köşeleri yuvarlatılmış olsa da genel olarak kübik bir dizayna sahip olan HP Deskjet 3820, testin dikkat çeken katılımcıları arasında. Zira ürün yüksek baskı kalitesine sahip olması bir yana hız olarak da test ortalaması dahilinde kabul edilebilir değerlere imza attı. Hepsi bir yana yazıcı fiyat olarak çok cazip.

2MB bellekle satışa sunulmuş olan HP Deskjet 3820, 100 dolarlık satış fiyatıyla uygun fiyat ve yüksek kalitenin ideal bir-

KOMPLİKE İÇ YAPI: Epson C80'nin mürekkep kartuşu, tekrar doldurulmaya müsait değil.

Test: Inkjet Yazıcılar

leşimi gibi. Her ne kadar bizden fiyat/performans ödülü alamadıysa da bu yazıcıyı uygun fiyatını da dikkate alarak, derli toplu bir yazıcı satın almak isteyen kullanıcılara rahatlıkla tavsiye edebiliriz. Öte yandan yazıcının Türkçe el kitabının olmamasını HP'ye yakıştıramadık doğrusu. Ürünün piyasaya yeni girmiş olması yüzünden ortaya çıktığını düşündüğümüz bu durumu, HP'nin yakında düzelteceğini sanıyoruz.

Lexmark Z65: Baskı kalitesi iyi olmasına rağmen hız olarak sınıfta kalan bir başka yazıcı olan Lexmark Z65, Ethernet girişi olmasıyla testteki diğer yazıcılardan ayrılıyor. Bu özelliği, onu ağ ortamları için ideal yapıyorsa da düşük baskı hızı, yazıcının yoğun ofis ortamları için pek de yeterli olamayabileceğini düşündürdü bize. Termal inkjet yöntemini kullanan Lexmark Z65, ethernet girişinin yanı sıra USB girişine de sahip doğal olarak. 128KB bellekle satışa sunulmuş olan yazıcının Türkçe elkitabı yok. Renkli ve siyah olmak üzere 2 adet kartuşa sahip

İLGİNÇ TASARIM: Z65 dış görünümü itibarıyla diğer yazıcılardan kolayca ayrılıyordu.

olan Lexmark Z65, fiyat/performans oranı açısından pek de parlak bir tablo çizemiyor.

Canon S300: Türkçe dökümantasyon ve kurulumla gelen Canon S300, BubbleJet yöntemini kullanan bir yazıcı. Maksimum 2400x1200dpi çözünürlüğü destekleyen yazıcının dahili belleği 56KB. Sadece USB arabirimini destekleyen ürün, siyah ve renkli olmak üzere 2 adet kartuş kullanıyor. Baskı hızı testlerinde

test ortalamasının üzerinde değerlere imza atan Canon S300, aynı başarıyı baskı kalitesi testlerinde gösteremeyince kendine, ancak testin son sıralarında yer bulabildi. Uygun sayılabilecek fiyatıyla dikkat çeken yazıcı, testin "kendi halinde" katılımcıları arasında.

Lexmark Z55: Oldukça ilginç sayılabilecek tasarımıyla dikkat çeken Lexmark Z55, dış görünüm itibarıyla bir uzay gemisini andırıyor. Baskı kalitesi testlerinde kabul edilebilir bir performans ortaya koyan yazıcı, düşük baskı hızının kurbanı oldu ve genel sıralamada başarılı olamadı. Baskı çözünürlüğü olarak maksimum 3600x1200 dpi'ya kadar çıkabilen ürünün Türkçe elkitabı yok, fakat kurulum Türkçe olarak gerçekleşiyor. Hem paralel hem USB bağlantıyı destekleyen yazıcının dahili belleği 128KB. Termal inkjet yöntemini kullanan Lexmark Z55'in renkli ve siyah olmak üzere 2 adet kartuşu bulunuyor. ■

Şahin Ekşioğlu, esahin@chip.com.tr,

Ecevit Bıktım, ecevitb@chip.com.tr, (MCSA+MCSE)

CHIP yardım

TÜM SORUNLARINIZ İÇİN CHIP EMRİNİZDE

ÜCRETSİZ CHIP DESTEK HATTI

0800 211 6117

Pazartesi, Çarşamba, Cuma

10.00-12.00 / 13.00-15.00

yardim@CHIP.com.tr

Bilgisayar ve internet ile ilgili tüm sorunlarınız için, ücretsiz telefon hattımızı arayarak ya da e-posta'yla CHIP'e danışabilirsiniz. **CHIP YAZI İŞLERİ EMRİNİZDE...**

1

2

3

4

Ürün	Canon S750	Canon S520	Epson Stylus PhotoC80	Epson Stylus Photo 810
Firma	Hesmak	Hesmak	Epson Türkiye	Epson Türkiye
Telefon	(216) 523 81 11	(216) 523 81 11	(212) 336 03 03	(212) 336 03 03
Faks	(216) 523 67 99	(216) 523 67 99	(212) 217 04 90	(212) 217 04 90
İnternet (www.)	canon.com.tr	canon.com.tr	epson.com.tr	epson.com.tr
Fiyat (dolar)	289	217	215	214
Değerlendirme	87 Puan 0 50 100 Office baskı hızı 100 Grafik baskı hızı 87 Resim baskı hızı 93 Resim kalitesi 82 Grafik+Metin kalitesi 91 Ergonomi/Beraberinde gelenler 82 Fiyat/Performans çok kötü	83 Puan 0 50 100 Office baskı hızı 74 Grafik baskı hızı 82 Resim baskı hızı 100 Resim kalitesi 81 Grafik+Metin kalitesi 85 Ergonomi/Beraberinde gelenler 82 Fiyat/Performans kötü	82 Puan 0 50 100 Office baskı hızı 75 Grafik baskı hızı 100 Resim baskı hızı 48 Resim kalitesi 86 Grafik+Metin kalitesi 84 Ergonomi/Beraberinde gelenler 88 Fiyat/Performans kötü	78 Puan 0 50 100 Office baskı hızı 35 Grafik baskı hızı 42 Resim baskı hızı 51 Resim kalitesi 100 Grafik+Metin kalitesi 98 Ergonomi/Beraberinde gelenler 80 Fiyat/Performans kötü
Özetle	Kaliteli ve hızlı baskı	Oldukça hızlı baskı, Türkçe dokümantasyon ve kurulum	Çift taraflı baskı yapabilme	Mükemmel resim baskı kalitesi
Teknik Bilgiler				
Baskı yönetimi	BubbleJet - Microfine Droplet	BubbleJet - Microfine Droplet	Advanced Micro Piezo	Adv. Micro Piezo, Print Image Match.
Baskı hızı siyah beyaz (sayfa/dakika)	20	14	20	12
Baskı hızı renkli (sayfa/dakika)	13	9	10.5	11.7
Maksimum baskı çözünürlüğü (Dpi)	2400 x 1200	2400 x 1200	2880 x 720	2880 x 720
Bağlantı şekli	Paralel, USB	Paralel, USB	Paralel, USB	Paralel, USB
Bellek	248KB	62KB	256 KB	32 KB
Çift taraflı baskı opsiyonu	yok	yok	manuel	yok
Boyutları (mm)	430 x 294 x 177	430 x 294 x 177	452 x 320 x 201	480 x 260 x 181
Ağırlığı (kg)	5	5	6	3.5
Ergonomi				
Gürültü oranı (db)	36	42	45	48
Kartuş sayısı	4	4	4	2
Renkli Kartuşlar tek tek değiştirilebilir mi?	•	•	•	—
Firmware				
Emulasyonlar	PCL Level 3	PCL Level 3	EPSON ESC/P2, EPSON Remote	EPSON ESC/P2, EPSON Remote
Birlikte verilen yazılımlar	Canon Printer Utility	Canon Printer Utility	Epson Stylus Monitor	Photo Quicker, Photo Starter, Card Monitor
Türkçe kullanım kılavuzu	•	•	•	•
Sürücüler	Win95/98/Me/XP/NT4.0/2000, Mac	Win 95/98/Me/XP/NT4.0/2000, Mac OS	Win 95/98/Me/NT 4.0/2000, Mac OS	Win 95/98/Me/2000, Mac OS
Test Sonuçları				
Office baskı hızı %10 (sn)	98	132	130	279
Grafik baskı hızı %10 (sn)	90	95	78	185
Resim baskı hızı %10 (sn)	130	121	254	236
Resim kalitesi %30	82	79	84	100
Grafik kalitesi %20	91	84	71	98
Ergonomi/Beraberinde gelenler %20	82	82	88	80

• = var — = yok

Test: Inkjet Yazıcılar

UYGUN FİYAT
CHIP
08/2002

5

6

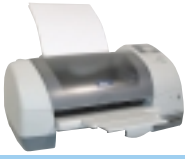
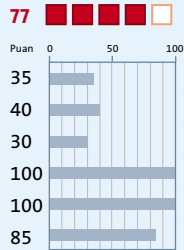
7

8

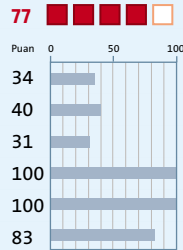
9

10

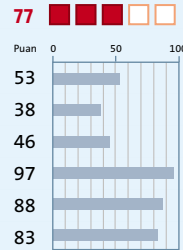
11

Epson Stylus Photo 895**Epson Stylus Photo 890****HP Deskjet 3820****Lexmark Z65****Canon S300****Lexmark Z55****Xerox Docuprint M750**Epson Türkiye
(212) 336 03 03
(212) 217 04 90
epson.com.tr
320Epson Türkiye
(212) 336 03 03
(212) 217 04 90
epson.com.tr
290HP Türkiye
(212) 224 59 25
(212) 224 59 39
hp.com.tr
100Pera
(212) 220 04 40
(212) 221 55 28
lexmark.com.tr
230Hesmak
(216) 523 81 11
(216) 523 67 99
canon.com.tr
137Pera
(212) 220 04 40
(212) 221 55 28
lexmark.com.tr
127Albim
(216) 349 33 51
(216) 347 59 34
xerox.com.tr
75

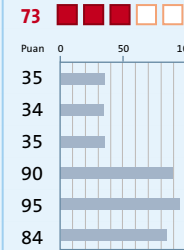
çok kötü

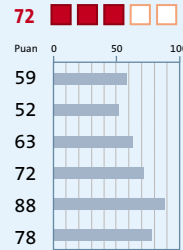
çok kötü

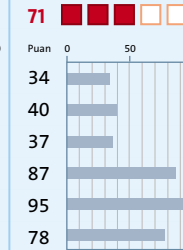
çok iyi

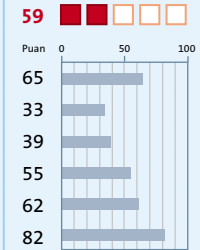
çok kötü

orta

orta

çok iyi

PCMCIA/Flash ATA okuyucusu ve gelişmiş ön panel monitörü var

Mükemmel baskı kalitesine sahip, rulo kağıt ünitesi var

Fiyat/performans oranı açısından harika bir yazıcı

Ethernet girişi var, Ethernet girişi olması ağ ortamları için büyük avantaj

Türkçe dokümantasyon ve kurulum

Düşük baskı hızına rağmen kaliteli resim baskısı

Fiyat/performans oranı açısından iyi, fakat baskı kalitesi daha iyi olabilirdi

Adv. Micro Piezo, Print Image Match.

Adv. Micro Piezo, Print Image Match.

Termal Inkjet

Termal Inkjet

BubbleJet - Droplet

Termal Inkjet

Termal Inkjet

7.8

9.6

12

21

11

17

10

7.6

9.2

10

15

7.5

13

6

2880 x 720

2880 x 720

1200x1200 dpi

4800 x 1200

2400 x 1200

3600 x 1200

1200 x 1200

USB

Paralel, USB

Paralel, USB

USB, Ethernet

USB

Paralel, USB

Paralel, USB

32 KB

256 KB

2 MB

128KB

56 KB

128KB

2 MB

yok

yok

manuel

yok

yok

yok

yok

467 x 256 x 212

471 x 290 x 175

445 x 380 x 197

445 x 305 x 216

390 x 248 x 185

440 x 318 x 197

470 x 385 x 219

5.25

6

3

4.93

3.4

2.81

7

48

48

46

45

45

48

47

2

2

2

2

2

2

4

-

-

-

-

-

-

•

EPSON ESC/P2, EPSON Remote

EPSON ESC/P2, EPSON Remote

PCL Level 3

PCL Level 3

PCL Level 3

PCL Level 3

PCL Level 3

Photo Quicker, Photo Starter, Card Monitor

Photo Quicker, Photo Starter, Card Monitor

HP Printer Assistant, HP Photo Printing, Easy Internet

Lexmark sürücü yazılımları

Canon Printer Utility

Lexmark sürücü yazılımları

Xerox sürücü yazılımları

•

•

-

-

•

-

•

Win95/98/Me/2000, Mac

Win95/98/Me/2000, Mac

Win95/98/Me/XP/NT4.0/2000, Mac OS

Win95/98/Me/XP/NT4.0/2000, Mac OS 8.6, Linux

Win98/Me/XP/2000, Mac OS 8.5

Win95/98/Me/XP/NT4.0/2000, Mac OS 8.6, Linux

Win95/98/Me/XP/NT4.0/2000, Mac OS

277

288

185

278

165

292

150

198

193

206

232

150

194

237

414

386

250

350

192

327

312

99

100

97

90

72

87

55

97

100

71

95

88

95

62

85

83

83

83

78

78

82

Püskürtmeli Yazıcılar

Mürekkep Püskürtmeli

Günümüzde yazıcılar konusunda ön plana çıkan üç önemli trend bulunuyor: Daha akıllı aygıtlar, daha fazla verimli ve kullanıcıları tatmin edecek yüksek kalite.

■ Yazıcılarda kullanılan teknoloji hızla gelişiyor. Yeni yazıcılardan bazıları, kağıdı özel bir alıcı yardımıyla hissedebiliyor, böylece basılacak yüzeyin kalınlığını tanıyabiliyor. Yazıcı kafası, benzeri bir yapay göz aracılığıyla otomatik olarak yönlendirilebiliyor. Ay-

rica geleceğin yazıcıları, atalarına göre çok daha fazla kağıt alabilme kapasitesine sahipler.

Böylelikle yazıcılar uzun süren baskılarda tekrar tekrar kağıt yüklemekten işlerin sürdürülebilmesine olanak sağlıyorlar. Baskı kalitesi de ye-

ni yazıcılarda daha yüksek bir düzeye gelmiş bulunuyor: Daha keskin, göze hoş gelen daha iyi renkler, daha yüksek çözünürlükler... Özellikle fotoğraf baskılarında yeni yazıcıların eski cihazlardan farkları çok belirgin bir şekilde ayırt ediliyor.

Silindirler

Silindirler, kağıt besleme bölgesinin altında bulunurlar (ikinci silindir gizlidir). Karşılıklı olarak döner ve kağıdın yazıcının içinden doğru şekilde geçmesini sağlarlar.

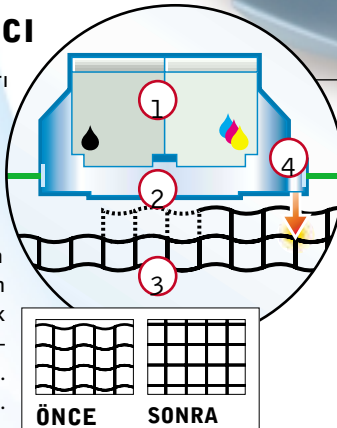
Yazdırma birimi

Mürekkep, kağıda yazdırma birimi üzerinden ulaşır. Yazdırma birimi, yazıcı kafası ve kartuştan oluşur. Baskı işlemine göre (sağ sayfadaki kutuya bakınız) yazıcı kafası ya kartuş içine entegre edilmiştir ya da kartuşların oturduğu adaptörün içindedir. Yazdırma birimi, üzerinde ileri geri hareket edebileceği bir ray üzerinde bulunur. Bir yassı bant kablosu üzerinden de yazdırma komutlarını aldığı kontrol kartına bağlıdır.

Bunlara ek olarak kullanılan mürekkep ağızları sayesinde, bazı yeni cihazlar 4800x1200 dpi düzeyinde çözünürlüğe ulaşabilmektedirler. Bu da baskı kalitesini arttırmaktadır.

Yazıcı kafasının ayarlanması için alıcı

Kartuş yerleştirildikten sonra ① yazıcı kafaları otomatik olarak ayarlanırlar. ② Bu işlem için yazıcı farklı ayarlanmış çizgilerle bir test sayfası hazırlar. Alıcının ③ yanına gelen küçük bir ışıklı di-yod çizgileri aydınlatır. Yazıcı kafasında bulunan alıcı ④ ışığın yansımalarını algılayıp, düz olmayan çizgileri belirleyebilir. Bu bilgilerin yardımıyla yazıcı, kafaları otomatik olarak ayarlar. Söz edilen alıcı teknolojisi, bu aralar piyasaya çıkan Lexmark Z65'de bulunuyor. Önce-sonra grafiğimizde de yazıcı kafasının ayarlanmasının etkileri görülüyor. Resimler böylece çok daha net basılıyorlar.

ÖNCE SONRA

Bir Yazıcının İçi

Kağıt bölmeleri

Çoğu yazıcıda iki kağıt bölmesi bulunur. Biri besleme, diğeri de kağıdın baskıdan sonra çıkışı için... Bazı yeni cihazlar iki ayrı besleme bölümüyle donatılmaktadırlar. Böylece 250 sayfaya kadar olan uzun süreli baskılar bile bir seferde yapılabilir. Yazdırma düğmesine her basıldığında, besleme bölümü bir kağıdı içine alır. Ardından kontrol kartı, kağıdı alan besleme bölümündeki silindirleri çalıştırır.

Kontrol kartı

Kartın üzerinde PC'den gelen komutları mekanik elemanlara (silindirler, yazdırma birimi ve ray) ileten chip'ler bulunur. Bunun dışında her yazıcı modelinde farklı büyüklükte olan bir bellek de bulunmaktadır. Ucuz yazıcılar çoğunlukla 1 megabyte'lık bellekler kullanırlar. Daha yüksek fiyatlı ürünlerde yaklaşık 16 megabyte büyüklüğünde bellekler bulunabilir. Bellek büyüdükçe, PC uzun baskı komutlarını yazıcıya hızla iletebilir ve boşalan kendi belleğini başka görevler için kullanabilir.

BASKI YÖNTEMİ

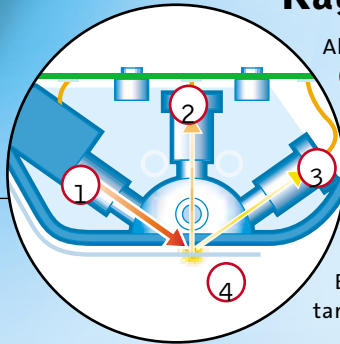
» Kristal ya da baloncukla baskı

Mürekkepli yazıcılarda iki tip yazdırma işlemi söz konusudur. Bu iki yöntem, mürekkep damlalarının kartuştan püskürtülme şekline göre ayrılırlar. Piezo tekniğinde bu işten bir kristal sorumludur. Kristal gerilime maruz kaldığında kubbeleşme ve böylelikle mürekkebi püskürtme yeteneğine sahiptir. Bu sistem Epson firması tarafından kullanılmaktadır.

İkinci metot Bubblejet olarak adlandırılır. Burada kartuştaki bir ısıtıcı mürekkebin baloncuklar haline gelmesinden ve bir yüksek basınç oluşmasından sorumludur. Isıtma sonucu oluşan basınç o kadar yüksektir ki, mürekkep damlaları mürekkep ağzından fırlarlar. Bubblejet tekniği Canon, Hewlett-Packard ve Lexmark firmalarınca kullanılmaktadır.

Piezo tekniğinde yazıcı kafaları yazdırma biriminin içine sabit olarak yerleştirilmiştir. Bubblejet tekniğinde ise kafalar kartuşun yanında yer alırlar.

Kağıt kalınlığı için alıcı

Alıcı bir ışıklı diyottan (1) ve iki detektörden (2) oluşur. Kağıt alıcının yanından geçerken diyod tarafından aydınlatılır. İlk detektör (2) ışığın kağıt yüzeyinde (4) nasıl kırıldığını analiz eder. Örneğin kopya kağıtlarının yüzeyleri fotoğraf kağıtlarına göre çok daha pürüzlüdür. İkinci detektör ise (3) ışığın yüzeyden hangi şiddette yansıtıldığını belirler. Böylelikle alıcı kalın kartonlarla ışığı az yansıtan asetatları ayırt edebilir.

Baskı Giderlerinde Yüzde 75'e Varan Tasarruflar

Ucuza Baskı Ama Nasıl?

Ucuz yazıcılarla ucuz baskı mı? İlk kartuşlar hızla tükenir ve sonra her şey pahalılaşmaya başlar. Neyse ki orijinal mürekkep tankları için hesaplı yedekler var.

Önceleri, kullanıcılar kendi mürekkeplerini kendileri üretmeye çalışıyorlardı. Bunun için de akla hayale gelmeyecek çeşitli yollar deniyorlardı... Örneğin suyla kurumu karıştırmak gibi... Daha sonra üreticiler de mürekkep konusuna ciddiyetle eğilmeye ve çok çeşitli ürünler geliştirmeye başladılar ve böylelikle maliyetleri düşürmeye çalıştılar. Buna rağmen son kullanıcı için fiyatlar el yarmaya devam ediyordu... Bunun da nedeni belliydi: Üretici firmalar rekabet ortamında pazar paylarını ellerinde tutabilmek için yazıcı fiyatlarını maliyetinin altına indiriyor, ama kazançlarını da aşırı pahalı tüketim ürünleri satarak garanti altına alıyorlardı. Bu tıpkı beş milyara sıfır kilometre bir araba almaya, ama benzini hep aynı benzinciden ve litresine 50 milyon ödeyerek satın alacağınıza dair kontrat imzalamaya benziyor.

Yazıcı üreticileri, gelirlerini garantilemek için çok farklı yollara da başvuruyorlar: Bazı -şüpheli sayılabilecek- yapım değişiklikleriyle pahalı modellere ait ucuz mürekkep tanklarının, daha ucuz yazıcı

serilerinin raylarına uymaması için çalışıyorlar.

Aynı zamanda da o ev yapımı renkli sistemin kullanılmasını şiddetle tavsiye ediyorlar, güya en sorunsuz çalışan ve en iyi sonuçları veren o. Artık her yazıcı modeli kendisine özgü orijinal mürekkebi kullanıyor. Oysa bu da tamamen yanlış: Testlerimiz gösterdi ki, kullanımı kanun dışı kabul edilen bazı yabancı mürekkepler, kullanıcıya önerilen pahalı mürekkeplerden çok daha yüksek baskı kalitesine sahipler.

Alternatif mürekkepler orijinal kalitesinde baskı yapıyorlar

Müşterilerin yetersiz dozda aldıkları orijinal mürekkeplere, neden astronomik fiyatlar ödemek zorunda kaldıklarını anlamak mümkün değil. Önerimiz: Üreticinin yaptığı hesabı siz de yapmayın ve yabancı mürekkeplere dikkatinizi yönlendirin! Kullandığınız mürekkebe uyumlu bir şişe mürekkeple, yüzde 50 kazanç sağlayabilirsiniz. Bir Canon siyah kartuş yaklaşık 12 euro, ama tekrar dolumu yaklaşık 6 eu-

ro'ya mal oluyor. Boş bir HP-C6625 A renkli kartuşunu (yenisi 36 euro) yeniden doldurma setiyle doldurarak, yüzde yetmiş tasarruf edebilirsiniz.

Canon yazıcı sahiplerinin söylediklerine göre, cihazları her renk için ayrı, basit yapılı bir hazne içeriyor ve kolaylıkla tekrar doldurulabiliyorlar. Bu hazneler çok hesaplı ve satılan pek çok modelde "Rebuild" ya da "compatible" şeklinde tanımlanıyorlar.

Epson firması ekonomik ayrı tank tekniğini kısa süredir ve yalnızca en üst modellerinde kullanıyor. İlk klasik fotoğraf yazıcılarının üreticisi, kartuş yapısının karmaşıklığı nedeniyle tekrar dolum yapmak isteyenlere zor anlar yaşıyor. Mürekkep tankının yanında yapışık bir akıllı chip bulunuyor: Bu entegre devre, dolum durumunu kontrol ediyor ve belli bir düzeyde boşalmaya izin veriyor. Ancak bu da bir sorun yaratmadı: İlk akıllı chip'le donatılmış mürekkepli yazıcı Stylus Color 680'in piyasaya çıkmasından kısa bir süre sonra, uyumlu ve hesaplı benzerleri satılmaya başlandı.

Boş kartuşlarla bile para kazanmak mümkün

Bazen alternatif yolların önü, patent kanunlarıyla kesildiğinde işler zorlaşabiliyor: HP ve Lexmark'ın pek çok yazıcısı, içinde yazıcı kafasının birlikte bulunduğu mürekkep tankları kullanıyorlar. Bu akıllıca tasarım, üretici firmayı koruyor: Lisans olmadan başka hiçbir firma bu tankların benzerlerini üretme hakkına sahip değil. Bu nedenle alternatif mürekkep satıcıları, böyle durumlarda boş kartuşları topluyorlar.

Kartuşlar dolumcu tarafından deneniyor, temizleniyor, yeniden dolduruluyor, çalışması gözden geçiriliyor ve en sonunda "Yeniden doldurulmuş kartuş" sloganıyla satışa sunuluyor. Son kullanıcılar yalnızca yeniden doldurulmuş kartuşlardan satın alarak kazanç sağlamıyorlar, aynı zamanda boş kartuşlarını satarak da paralarının bir kısmını geri alabiliyorlar. Bu nedenle boş kartuşlarınızı çöpe atmazsanız, hem onları paraya dönüştürebilir hem de çevrenin korunmasına yardımcı olursunuz.

Yazıcı kafası içinde olan kartuşlar sorunludur

Ama ne yazık ki, tekrar doldurulan mürekkep hazneleri, sorunları da beraberinde getirebiliyor. İçinde yazıcı kafası bulunan tanklar, üretici tarafından en az bir kere sorunsuz çalışmak üzere tasarlanıyorlar. Birden fazla kullanıldıklarında aynı garanti söz konusu değil. Örneğin HP boş kartuşların tekrar değerlendirilmesi konusunda çok ilgili olmayabilir, ancak önde gelen bazı dolum şirketleri, HP kartuşlarını çöpe gitmeden önce yedi kez yenileyebiliyor.

Bu tip kartuşlarla çalışırken özellikle dikkat etmek gerekiyor, çünkü hasar görme riski gerçekten yüksek. Her şeyden önce yapıları buna izin vermeyebiliyor: Yazıcı kafasının küçük mürekkep ağızları tıkanıp iş göremez duruma gelebiliyor. Özellikle farklı renkteki mürekkepleri bir haznede barındıran kombi-tanklarda hasar tehlikesi büyük: Renkler farklı hızda kullanılıyorlar ve sarı çoğunlukla en önce kuruyor. Kullanıcı, kartuşu son damla mürekkebe kadar kullanırsa, her yazıcı kafasında bulunan ısıtıcı elemanlar, mürekkebin gerekli soğutucu etkisi olmaksızın boş haznelerde de çalışmaya devam ediyorlar. Bu uygunsuz kullanım, hem dolumcular hem de pahalı yedek kartuş-

ları satın alanlar tarafından kolay kolay fark edilemiyor.

Bir kartuşun zamansız bozulması ya da kötü bir baskı, elbet sinir bozucudur, ama müşteri bu durumda daha avantajlı: Avrupa Birliği haklarına göre, ucuz kartuş satıcısı iki yıl boyunca bozulma riskini üzerine almakla ve müşteri şikayetçi olursa tazminat ödemekle yükümlü. Ayrıca malın satımını izleyen ilk altı ay içinde, son kullanıcının, parasını geri alma hakkı da bulunuyor: Bu durumdan kurtulmak için satıcı mallarında satış öncesinde hiç bir arıza olmadığını kanıtlamak zorunda.

Böyle gerginliklere yol vermemek için en iyisi, yedek HP tanklarınızı güvendiğiniz satıcılardan almanız. Ayrıca tüm rafı pahalı kartuşlarla doldurmak da doğru değil: Uzun süre bekleme, mürekkebin ağızda kurumasına neden olup bozulma riskini artırıyor. Bu durum yeni üretilen kartuşlar için de geçerli.

Pratikte görülüyor ki, sonradan doldurulan kartuşlarla alınan baskı sonuçları orijinallerinin gerisinde kalmıyor, hatta zaman zaman onlardan daha kaliteli bile olabiliyor. Yazıcı üreticilerinin koydukları fiyatlardan yola çıkarak, bu şekilde yüzde 50'ye varan kazançlar sağlandığı söylenebilir. Yalnız hemen en ucuz mü-

GARANTİ SORUNU

» Garanti ve sorumluluk

Kartuş arızaları ya da yazıcının hasar görmesi, hoş bir durum değil elbette. Ancak tüketici kanun tarafından korunuyor. Satıcı, kartuşlarındaki arızalardan iki yıl boyunca sorumlu kabul ediliyor. Bu kanun Avrupa Birliği içinde geçerli, hatta internet üzerinden yapılan satışlarda kartuş Avrupa'dan alınırsa da geçerliliğini koruyor. Bir yazıcı kafasının kalitesiz mürekkep yüzünden tıkanması da, satıcının sorumluluğu altında. Eğer yazıcı satıştan sonraki altı ay içinde bozulursa, yasal görevliler satış öncesindeki bir hatanın varlığından yola çıkıyorlar.

Net bir garanti! Satıcı şüphelenirse yazıcının örneğin orijinalden farklı mürekkep yüzünden bozulduğunu kanıtlamak zorunda. Kanıtlarsa bu durum mürekkep üreticisinin sorumluluk kapsamına giriyor.

oyunseverin yeni adresi

http://www.level.com.tr

rekkep şişesine saldırmayın! Örneğin Inkjet ve Pearl ile edilen sonuçlar pek tatmin edici olmayabilir. KMP ya da Uprint gibi orta fiyat kategorisindeki mürekkepler hesaplı fiyat ve kaliteli baskının bir bileşimini sunuyorlar. Beklendiği gibi (ve ne yazık ki) en pahalı mürekkepler, kağıt üzerinde en iyi sonuçları da veriyorlar. Buna karşın hala orijinal mürekkebin üçte biri kadar daha ucuzlar. Ne yazık ki henüz tüm yazıcılara uyumlu, hesaplı, alternatif mürekkepler bulmak mümkün değil. Çok satış yapabilmek için, dolum firmaları da ilk aşamada piyasada yaygın olarak kullanılan, pazar payı büyük modeller üzerinde çalışıyorlar.

En çok kazanç sağlayanlar, kartuşunu kendi dolduranlar

Lexmark kullanıcılarının iki seçenekleri var: Ya pahalı orijinal tanklardan satın alacaklar ya da kendileri bir dolumcu dükkanına gelecekler. Kartuşlarını dolum firmalarında yenilemedikleri için de çok daha fazla tasarruf etme şansına sahipler. Bu yöntem aslında her firmanın ürünlerinde kullanılabiliyor. Aşağıda adım adım bir HP Deskjet 900'un nasıl doldurulacağını ve dolumda dikkat edilecek noktaları açıklıyoruz.

Artık enjektör, mürekkep ve kullanım kılavuzundan oluşan dolum setlerini hemen her yerde bulabilmek mümkün. İyi haber: Dolum firmalarının verdiği bilgiye göre Lexmark kartuşları da tekrar doldurulup piyasaya sürülecek. Size önerimiz Lexmark yazıcınızın boş kartuşlarını da atmamanız, çünkü başlı başına maddi değere sahipler. www.kartusyenileme.com adresinde boş kartuşunuzu nakde dönüştürebileceğiniz yerler konusunda bilgi edinebilirsiniz. Benzer bir alım yeri de www.kartusyenile.com adresindeki online dükkan, ki inkjet kartuşlarını da orada bulabilmeniz mümkün. ■

ES / Batu Hergünel, batuhergunsel@hotmail.com

BİLGİ İÇİN

Toner ve kartuşlarınızı değerlendirebileceğiniz ve doldurabileceğiniz yerlerden bazılarının internet adresleri şöyle: www.inkjetlaser-yenileme.com
www.egedolum.com
www.kartusdoldurma.8m.com
www.interpos.com.tr/kartus/index.html
www.jetdolum.com
www.cmdolummerkezi.com

ADIM ADIM KARTUŞ DOLDURMA

» Tasarruf için bir iğne, enjektör ve yapıştırıcı

Bir HP 900 Deskjet üzerinde tekrar dolum setleri kullanılarak kartuşun nasıl doldurulacağını gösteriyoruz. Diğer yazıcılar için de işlem benzerdir, ayrıntılı bilgiyi "BİLGİ İÇİN" kutusundak adreslerde bulabilirsiniz. En iyisi son damla mürekkebi

ancak bu şekilde mürekkebi tam olarak emebilir.

DİKKAT! Dolum esnasında kartuş ağzından ve hava deliklerinden mürekkep taşabilir. Bu nedenle kartuşun altına kalın bir kat gazete kağıdı ve kağıt havlu ko-

HER RENGE AYRI DELİK:
Yapıştırıcının arkasında renk haznelerinin delikleri bulunur.

harcamadan önce dolum yapın. Sıcak yapıştırıcı tabancasını, enjektörü, mürekkebi, 3 mm'lik iğneyi ve kağıt havlunuzu hazırlayın. Mutlaka eski elbiselerinizi giyin, eldiven kullanın ve çalışma alanını iyice örtün.

- ① Yazıcı açıkken kapağı kaldırın. Baskı kızırtıya ortaya kayacaktır. Kartuşu çıkarın.
- ② Kartuşu yapıştırıcı yüzü size bakacak şekilde yerleştirin, (yazıcı kafasının üstünde duracak şekilde yerleştirmeyin). Bazı dolum setlerinin bu iş için tasarlanmış özel zeminleri vardır, ama olması

EŞİT DOLUM: Yeni mürekkebi çok yavaş doldurun.

şart değil. Solda sarı, ortada magenta ve sağda siyah renkli mürekkep hazneleri bulunur.

- ③ Her hazneye bir delik açın. Her delikten sonra iğneyi iyice silin ki renkler karışmasın.
- ④ Enjektöre yaklaşık 10 ml. sarı mürekkep çekin ve ucunu iğneyle açtığınız deliğe sokun. Bu arada doğru hazneyi doldurduğunuzdan bir kez daha emin olun!
- ⑤ Mürekkebi çok yavaş bir şekilde enjektörden sıkarak hazneye boşaltın. Sünger,

yun. Yazıcı kafasının ucundaki ağızdan çıkan mürekkebi hafif dokunuşlarla emdirin (silmeyin!) ki, bir hazneden diğerine mürekkep geçişi olmasın.

- ⑥ İğne deliğini mürekkep sızmamaması için sıcak yapışkan tabancasıyla kapatın.
- ⑦ 3 ve 6 arasındaki adımları magenta ve siyah için tekrarlayın. En iyisi her renk için ayrı bir enjektör kullanın. Aksi takdirde enjektörü her kullanımdan sonra suyla iyice yıkmanız gerekecektir.
- ⑧ Kartuşu yazıcıya yerleştirin. Deskjet kablaryona başlayacaktır. Sağ fare düğmesiyle Windows durum çubuğundaki yazıcı sembolüne tıklayın ve "HP-Tool-box" programını çalıştırın. Menüden "Kartuş temizleme"yi seçin.

Deskjet en son kullanılan iki kartuşun durumunu hafızasında tuttuğu için sizin yeni doldurduğunuz kartuşları boş sanabilir. İki renkli kartuşu art arda kızığa yerleştirin. Bu ikisini takip eden kartuşu, yazıcı tek bir kartuş olarak kabul edecektir. Aksi takdirde yazıcı programının hata uyarısını reddederek de aynı sonuca kolaylıkla ulaşabilirsiniz.

SIZINTI YOK: İğne delikleri sıcak yapışkan tabancası ile kapatılıyor.

LÜKS DONANIM: HER KULLANICININ HAYALİNDEKİ ANAKART

Lüks Çizgi:
MSI KT3 Ultra,
USB 2.0, RAID ve 5.1
ses ile ideal
donanıma çok yakın.

Abit, MSI ve Asus mükemmel çok yakın olsalar da, hiçbir anakart düşlenen tüm özelliklere sahip değil. Günümüz anakartlarının sunabileceği özellikler şunlar:

USB 2.0: Anakartın puanlanmasında çok belirleyici bir argüman. 2.0 sürümüyle birlikte çevre donanım bileşenleriyle firewire olmaksızın iletişim sağlayabiliyor. MSI, Abit, Asus ve Aopen; Turbo-Interface sunuyor.

FİREWIRE: Video tutkunları için ilk seçim. Abit ve Asus'ta oldukça verimli.

ETHERNET LAN-PORTU: Rağbet edilse ve KT333 tarafından desteklense de yalnızca Abit AT7, LAN girişine sahip.

5.1 SES: DVD keyfi sırasında kişisel bilgisayardan ayrılmak istemeyen kullanıcılar için MSI, Abit, Asus ve Aopen'ın kartları dikkatle incelenmesi gereken ürünler.

S/P-DIF: Hi-Fi tutkunları MSI, Abit ve Asus'la en iyi hizmeti alacaklar.

ATA-133: Aopen dışında ATA-133 ek RAID özelliğiyle geliyor.

İÇİNDEKİLER

Testin Birincisi:
MSI KT3 Ultra

88

Fiyat/Performans Birincisi:
Aopen AK77-333

90

Sonuç ve Tablolar:
Teknik veriler ve
değerlendirmeler

94

Test: KT333 Chipsetli Athlon Anakartlar

Nihayet İşler Yolunda

Artık Athlon tutkunları için, KT333 chipsetli yeni anakartlar moda. Bu chipset, hız kriterinde bir önceki teknoloji KT266A'dan çok daha parlak sonuçlar sunmasa bile, stabilite değerleriyle birleşen mükemmel donanım özellikleri, anakartın adından sıkça söz ettireceği benzer.

Dünya nüfusunun önemli bir kısmının Dünya Kupası çılgınlığının esiri olup, gözlerini Kore ve Japonya'dan alamadığı Haziran ayında bir grup insan, bu psikolojinin dışında kalmayı başarıp, gözlerini dünyanın dört haftalık bu geçici merkezinin güneyindeki küçük adaya, Tayvan'a çevirmişti. Sebep, anakart üzerine çalışan elit üretici tabakasının burada toplanması ve Athlon tutkunlarının uzun süredir heyecanla beklediği VIA KT333 chipsetli anakartların üretimiyle meşgul oluşuydu. VIA'nın en son yıldızının PC dünyasının yeni performans ölçütlerini belirleyeceği yönündeki beklenti, hayal kırıklığıyla sonuçlanmışa benziyor. Ancak yine de yaşanan ilk şokun ardından, KT333 anakartların sistem bileşenleri listesinin zenginleştirilmesine katkıda bulunacağını gözlemledik. Nedenlerimizden ilki, söz konusu chipsete sahip anakartların öncülerinden çok daha sağlam olması ve bellek slotlarının üçünü kullanmayı talep etmemizde çökmemesi. Adaylardan bazıları test öncesinde BIOS güncellemesi ile teste hazır hale geldiler.

KT333'ün tercih edilmesini sağlayabilecek ikinci cazip neden, günümüz modern PC'sine yakışacak donanım özelliklerinin varlığı. Asus, Abit, ve MSI; USB 2.0, dijital 5.1 ses, UDMA/133 tabanlı RAID

ve hatta Firewire (Abit ve Asus) gibi özelliklerle övünüyor. Abit, bol miktarda etkileyici niteliği kartında barındırırken bir yandan da bazı eski bağlantı standartlarının hala gerekebileceğini unutmuş gibi. Bu kartla ilgili daha fazla bilgiyi **88**'de bulacaksınız. UDMA/133 tüm günümüz anakartların standart özelliklerinden, USB 2.0 ise nadiren karşılaşılan bir destek.

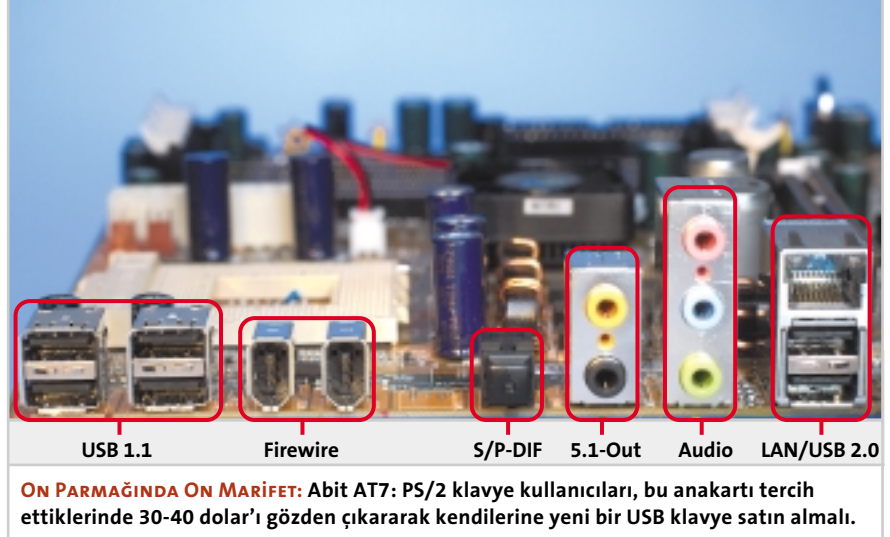
Chipset prensipte destekliyor olsa da Abit dışında hiçbir kart network bağlantı noktasıyla birlikte gelmiyor. Klasik bir kendi kalesine gol atma talih-sizliği. KT333'ün Şubat ayındaki ilk tanıtımının ardından birkaç ay geride kaldı. Ancak bazı firmaların söz verdiği KT333 kartları test merkezimize bu süre zarfında ulaşmadı. Teste katılan dokuz anakart, en güncel test bileşenleriyle birlikte değerlendirildi. Windows XP, GeForce 4 grafik kartı ve Athlon-XP-2000 işlemci, tüm anakartların en yüksek performans değerlerine ulaşmasını sağladı. CHIP, her zamanki gibi en iyi performans sergileyen kartı testin birincisi sıfatıyla ödüllendirdi ve fiyat/performans birincisi de centilmenlik ödülü olarak tanımlanabilecek bir unvana hak kazandı. Teste tabi tutulan kartlarla ilgili detaylı yorumları ilerleyen sayfalarımızdan okuyabilirsiniz.

Test: Athlon Anakartlar

MSI KT3 Ultra: MSI, stabil yapısıyla, sorunları kesen bir çekişmenin ardından, Abit AT7'nin önünde birinci. Testin şampiyonuyla ilgili daha fazla bilgiyi aşağıda bulabilirsiniz.

Abit AT7: Aslında uzun bir süre AT7, testin mutlak galibi görünümündeydi. AT7 oldukça stabil, müthiş hızlı ve kapsamlı özellikler listesiyle etkileyici: Dört USB 2.0 ve altı USB-1.1 portuna ek olarak üç FireWire, LAN portu, 5.1 ses, S/P-DIF ve sekiz IDE sürücü için High Point RAID. Diğer yandan eski PS/2, paralel, seri veya oyun portlarından tamamen vazgeçilmesi rakipleriyle arasındaki farkı kapatan etkenlerdendi. Sadece üç PCI slotunun varlığı ve kart tasarımındaki zayıflıklar, diğer rakiplerin çekişmede yeniden söz sahibi olmasını sağladı. AT7, 170 dolar'lık fiyatıyla listedeki ikinci en pahalı kart olan Asus'un dahi 35 dolar üzerinde yer aldığından bütçelere ciddi bir darbe vuracağına benzer. Bu fiyata muhtemelen yeni edinilecek USB klavye ve fare de eklenmeli, çünkü eski PS/2 bileşenler için AT7'de bağlantı noktalarını aramak boşuna. Anakart tüm bunlara rağmen etkileyici.

ON PARMAĞINDA ON MARİFET: Abit AT7: PS/2 klavye kullanıcıları, bu anakartı tercih ettiklerinde 30-40 dolar'ı gözden çıkararak kendilerine yeni bir USB klavye satın almalı.

Asus A7V333: Fairplay Asus'ta yeniden büyük harflerle vurgulanıyor. Sadık okuyucular Asus'un daha önceki testlerimizde performans artışı avantajından faydalanmak için Frontside-Bus'ı (FSB) birkaç megahertz arttırarak gizlice faul yaptığını hatırlayacaklar. Artık veriler 133MHz ile BUS üzerinden yeniden dopingsiz yol alıyor. Ancak tüm bellek yuvalarının dolu olması halinde veri aktarım hızı önemli miktarda azalıyor.

Asus, Setup'ta DRAM timing'i "Optimal"dan "Turbo"ya çıkaran bir seçenek barındırıyor. "Optimal" değerini arttırabilen kullanıcılar, alışlagelmedik özellikleri de kullanabilmeli. Ancak setup'ın hamlesinin gerçekte farklı bir hedefe yönelmediği ve ASUS'un pek dürüst olmayan bir yolla FSB hızını 135 MHz'e çıkardığı görülüyor. Bu da uzman çevrelerin overclock adını verdiği bir uygulama. DRAM-Timing konusundaki değeri- →

» TEST BİRİNCİSİ

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

İyi

FİYAT
BİLGİ105 dolar
www.msi-computer.com

TAKIM DOKTORU: USB diagnose girişi sayesinde sistem sorunlarını teşhis etmek kolay.

- + Yüksek performans
- + Geniş donanım yelpazesi
- + En iyi overclock seçenekleri
- + Çok stabil

MSI KT3 Ultra

Ultra sıkı takım performansı

Göze çarpan bir eksiği olmayan ve çok iyi bir işçilik ve tasarım kalitesine sahip MSI'nın KT333 chipsetli bu modeli, test birincisi olmayı başardı.

■ Teknoloji, donanım ve hizmet alanlarında en başarılı sonuçları sergileyen ve hiçbir zayıf ögenin genel sistem performansını frenlemediği anakart, testin birincisi unvanını kazandı.

MSI KT3 Ultra, Sysmark sonuçlarıyla kontrollü ofansif futbol oynayan bir takıma benzetilebilir. MSI, Quake 3 gibi oyun benchmark'larında veya 3D Marks'ta yeniden hücumu geçiyor ve bu koşulda bile stabilite zaaflarına fırsat tanımıyor. Kart, tıpkı Abit gibi heyecan uyandıran donanım özelliklerine sahip. USB 2.0, Promise ATA-133-RAID, 5.1 ev sineması sesi, S/P-DIF girişi, Diagnose-led'leri ve overclock olanakları. Fire-

wire veya bir ağ girişi elbette daha mutlu olmamızı sağlayabilirdi ama kart yine de mükemmele çok yakın. MSI'ın dışında hiçbir internet sitesi bu kadar yaratıcı özelliklere ve kullanıcı dostu olma sıfatına sahip değil. Bağlantının diğer ucundaki server, hız konusunda herhangi bir cimrilik sergilemiyor ve birinci sınıf el kitabı board tasarımı dikkat çekiyor. CPU soketinin açıkta olması, ATX güç bağlantısının anakartın ortasında yer almaması ve en alt uca konuşlandırılmayıp data kablosunun kısırlığı nedeniyle zorluk çıkarmaması (tıpkı Abit AT7deki gibi), sistem montajını kolaylaştırıyor. Şampiyon takımın kartları çok güçlü.

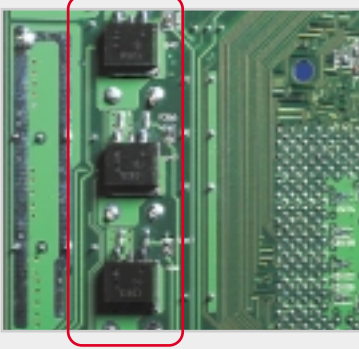
TASARIM SUÇLULARI

» Bazı boardların ufak hataları

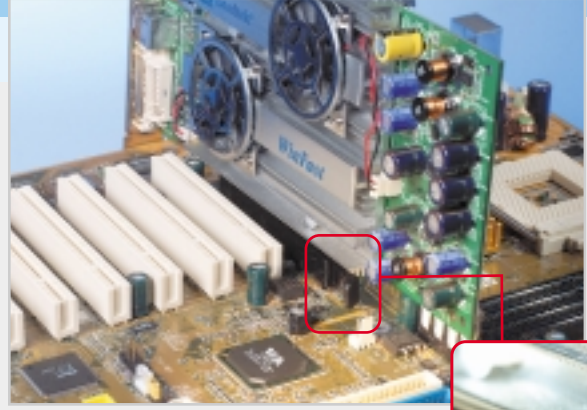
Anakart kalitesinin, özellikle amatörlerin sorumluluğuna bırakılması, bazen komik, bazen üzücü, zaman zaman da sinir bozucu. Epox'un bu kutuyu tek başına doldurabilecek hatalara sahip 8K3A+ anakartı ile buraya kadar.

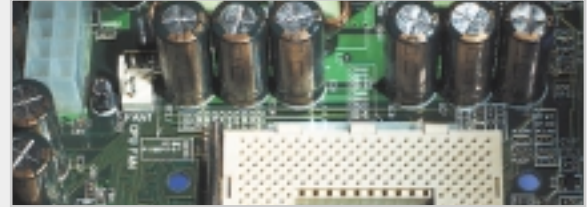
FAN KABLOSU: Bu kablunun kondansatörünün etrafına halka gibi dolandırılmasına doğrusu biz de herhangi bir anlam veremedik.

İLGİNÇ TASARIM: Epox 8K3A+'da üst yüzeydeki alanın tamamının kullanılması, geri kalan voltaj entegrelerinin kartın arka yüzüne monte edilmesine neden olmuş.

OFSAYTA DÜŞME: Önceleri şansları yoktu, sonradan buna bir de talihsizlik eklendi. Kart; bazı anakartların AGP slotuna, yuvanın durumu nedeniyle yerleştirilemedi. Winfast A250 Ultra'nın soğutma donanımı buna engel oldu.

DUVAR ORTADAN KALKMALI: Epox, duvarın uzağında bulunması zorunlu mesafeden bihaber. Bunun yerine ellerinizle kondensatörler arasında ikili bir savaş başlıyor.

» UYGUN FİYAT

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

Çok iyi

FİYAT
INFO60 dolar
www.aopen.com

Mavi Mucize: Aopen'ın yıldızı USB 2.0. Bu donanım kapsamını, söz konusu fiyat grubunda bulmak zor.

- + Çok stabil
- + USB 2.0
- + 5.1 ses
- Biraz düşük performans

Aopen AK77-333

Arkası sağlam, ön taraf sakat

Düşük bütçeye rağmen ön sıraların ardında kalmamak için stabilite sağlanması gereken birinci koşul. Aopen, bu duruma örnek.

■ AK77-333, belki hız açısından kullanıcıların kendinden geçmesine neden olmayacak, ama güvenilirlik yönüyle herkesi etkileyecek. Ön koşul, örnek gösterilecek başarıyla gerçekleştirildiğinden, anakart hiçbir testte bu açıdan sorun yaratmadı. Elbette bu özelliğe sahip başka kartlarla da karşılaşıldı, ama hiçbirinin bu özelliği 60 dolar karşılığında değil. Dört adet USB 2.0 portu, gerçek 5.1 ses, bu fiyat için oldukça cazip. Ancak Aopen, pek çok asını yedek kulübesinde bırakıyor. "Die Hard" isimli BIOS yedeği ve S/P-DIF interface tercihe bağlı özellikler.

"Dr. Led" Diagnose portu da yine opsiyonel olarak karta eklenebiliyor. Aopen, bu donanım ve yazılım ekleriyle daha yüksek puanlamayı hak ediyor, ancak bu durumda da fiyat yükseliyor. AK77-333'ün kaba tasarım hatalarına sahip olmaması olumlu. Detaylı bir el kitabı ve anlaşılır board tanımlamaları bu fiyat grubunda nadiren karşılaşılan özellikler. Aopen'ın, bölümlendirmesi başarılı web sayfasına kısa bir göz gezdirmemizin ardından perde arkasında gerçek profesyonellerin çalıştığı açığa çıkıyor. Bu taktikle başarısız olmak imkansız.

UYGUN FİYAT
CHIP
08/2002

dirmeler bu kadar. Artık A7V333'ün hayranlıkla üzerinde durabileceğimiz olumlu yönlerine geçebiliriz. Firewire veya Athlon için aşırı ısınma koruması bunlardan bazıları. Aynı şekilde USB 2.0 ve Promise'in UDMA/133-RAID'i, S/P-DIF ve ev sineması için gerçek 5.1-Hardware ses, kartın özellikler listesinde bir arada. Asus, bellek slotlarıyla ilgili birkaç kusunun gözlemlendiği üst düzey bir anakart.

Aopen AK77-333: Fiyat/performans birincisinin düşük bütçeli oluşuna rağmen, neden boş bir ürün olmadığını 90'da bulacaksınız.

EpoX 8K3A+: İki ay önceki haliyle oldukça başarısız bir anakart görüntüsü sergilese de, bir BIOS güncellemesi sonrasında teste katılma hakkı kazandı. Tümüyle dolu bellek slotlarıyla ilgili yersiz sorunların artık geride kaldığı görülmekte. EPOX overclock'çular için yeterli sayıda seçenek sunuyor. 133MHz FSB/1.75-V-

BELLEK PROBLEMATİĞİ

» KT333 neden yerinde sayıyor?

VIA'nın en yeni chipseti KT333, öncülü KT266A'dan yüzde 25 daha yüksek bellek veri yolu hızı hedeflemekte biraz acele etmiş gibi. İşletim sırasında ancak yüzde 2'lik bir artış gözlemlendi ve bunun için chipsetin şimdiye dek kolayca temin edilemeyen CL2 timing'li PC2700 bellek modülleriyle motive edilmesi gerekti. KT333'ün, uygun CL2.5 belleklerle yüksek performans değerlerine erişme dene-

mesi boşuna. Eski tip C2100 belleği, 266 MHz ve CL2 ile, PC2700 modülünde 333 MHz ve CL2.5 ile olduğundan daha hızlı. Hız artışının elde edilemeyişinin temel nedeni Athlon. İşlemcinin hızı 266 MHz (133 MHz DDR) ve bununla birlikte 333 MHz belleklerle (166 MHz DDR) asenkronize. Yani hızın 133 MHz'den 166 MHz'e dönüşümü PC2700'ün sağladığı performans ivmesini yutuyor.

Vcore normal değerleri yerine 255MHz FSB hızı ve 2.2-V-CPU-Vcore değerlerine erişmek mümkün.

Ancak EpoX, tasarım açısından kullanıcıların hayatını zorlaştırmakta. GeForce4Ti kartı, bellek slotlarını yalnızca birkaç milimetrelilik farkla sırıyıyor. Büyük CPU soğutucular, yerleştirme denemeleri sırasında EPOX'un CPU soketinin önüne

konuslandırdığı kondensatör engeline takılacak. Anakartın arka yüzündeki voltaj entegreleri de uzmanlar tarafından önerilen yerleşim planına uygunluk göstermiyor. IDE-RAID ve sistem durumunu göstermeyi hedefleyen Diagnose portu ile 8K3A'nın hayranlık uyandıracak nite-likleri listesinin sonuna geliniyor. ■

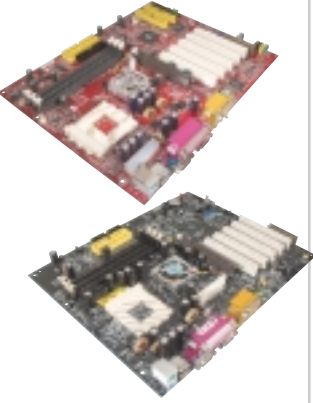
AI / Ozan Ali Dönmez, ozand@yahoo.com

Sonuç

KT333'ler daha iyi bir oyun çıkardı

■ VIA'nın KT333 konusunda testlerin ardından kesinlik kazanan, performans kaygısı nedeniyle kimsenin KT266 anakartından vazgeçmek zorunda olmadığı. Ek güç eldesi için CL2'yi temel alan PC2700 belleklerine başvurulabilir. Resmi olarak bu modüllerden hiçbirisi piyasaya çıkmış değil ve beş CL2.5 belleğinden yalnızca bir tanesi CL2 olarak kullanılabilir. Aslında VIA'nın,

bu yaz için KT400'ü müjdelemesiyle birlikte KT333 daha şimdiden oyunun dışında bırakıldı. Athlon, 266MHz Frontside-Bus (133Mhz DDR) ile çalıştığı müddetçe KT400'ün de gerekli olgunluğa ulaşmayacağı açık. Asenkron sistem hızı, sistemin performansını frenliyor. KT333'ün, belirgin ilerleme sergilemeyi başardığı alan stabilite. Stabilitenin nedeni VIA'nın KT333'e aktardığı gizli revizyon. Başlangıçta KT333CD revision çalışmaktaydı ama bu S3 (Suspend to RAM) moduyla birlikte zayıflatılmış olmalı. Anakartlarda artık KT333CE kullanılıyor ve bunun herhangi bir eksikliği göze çarpmıyor.

TEST BİRİNCİSİ
CHIP
08/2002

1

2

3

Ürün	MSI KT3 Ultra	Abit AT7	Asus A7V333
Fiyat (dolar)	105	170	135
Internet (www.)	msi-computer.com	abit.com.tw	asus.com
Genel Değerlendirme	99 ■■■■■	97 ■■■■■	95 ■■■■■
Stabilite (%40)	100	100	100
Performans (%30)	99	100	97
Donanım (%20)	95	100	87
Dokümantasyon/Servis (%5)	100	63	82
Kalite/Tasarım (%5)	100	77	84
Fiyat/Performans	İyi	Orta	Orta
Sonuç	Diğerlerinin vites düşürdüğü noktalarda dahi sabit performans değerleri göstermeyi başardı.	Pahalı kadro, iyi oyun. Ancak birinci olabilmek için yeterli değil	Asus'lar için üst sıralarda olmak bir görev ve bu görev donanım'la bu kez de tamamlandı
Benchmark'lar			
CHIP Bench 32	417,95	429,70	412,20
Sysmark 2002	182	185	179
3DMark 2000	12.959	12.944	12.947
3DMark 2001	10.742	10.560	10.697
Quake 3	213,7	213,4	212,9
3DMark 2001 tamamı dolu anakartla	10.075	10.202	9.968
BIOS Özellikleri			
Interrupt ataması	•	•	•
SPD/bellek zamanlaması ayarlanabilirliği	•/•	•/•	•/•
4-Way-Bank-Interleave	•	•	•
CPU-FSB ayarlanabilir üst sınır	220 MHz	250 MHz	230 MHz
CPU voltaj üst sınırı	1,85 Volt	1,85 Volt	1,85 Volt
AGP voltaj üst sınırı	1,8 Volt	—	—
RAM voltaj üst sınırı	2,8 Volt	2,85 Volt	—
CPU aşırı ısınma alarmı	—	•	—
Donanım Özellikleri			
CPU fan delikleri	•	•	•
Chipset soğutucu	etkin	etkin	pasif yüksek
Soğutucu bağlantıları	4	4	3
Ses	Realtek ALC650 5.1	Realtek ALC650 5.1	C-Media 5.1
S/P-DIF-Out	•	•	•
Bütünleşik network	—	•	—
IrDA/WOL/WOR	•/•/•	—/•/•	•/—/—
USB 1.1/USB 2.0/Firewire	4+4+0	6+4+3	4+4+1
RAID	Promise	High Point	Promise
Thermaldiyottan faydalanma	•	bilgi yok	•
PCI-/Bellek yuvaları	5+3	3+4	5+3
PS/2 / seri / paralel / oyun portu	2/2/1/1	0/0/0/0	2/2/1/1

• = evet — = hayır

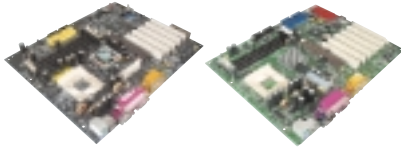
■■■■■ Değerlendirme kutucukları: 90-100 Puan = 5 Kutu, 75-89 Puan = 4 Kutu,

Test:Athlon Anakartlar

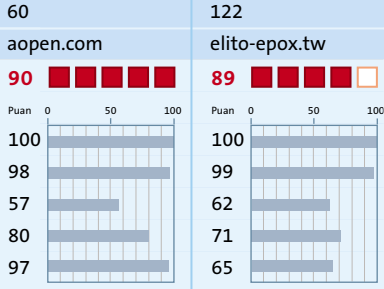
UYGUN FİYAT
CHIP
08/2002

4

5

Aopen AK77-333 Epox 8K3A+

Çok iyi

Orta

Düşük maliyetiyle zirveye yerleşmek niyetinde. Fiyat/performans birincisi olmayı haketti

8K3A+ kendini güçsüz değil ama renksiz bir anakart olarak tanıtıyor.

406,10	420,97
181	186
12.767	12.879
10.341	10.497
207,9	211,7
10.128	9.811

—	•
seçilebilir değil/•	•/•
—	•
248 MHz	255 MHz
1,85 Volt	2,2 Volt
—	—
—	3,2 Volt
•	•
•	•
etkin	pasif orta
3	3
Realtek ALC650 5.1 opsiyonel	AC97
—	—
•/•/•	•/•/—
4+4+0	4+0+0
—	High Point
bilgi yok	bilgi yok
5+3	6+3
2/2/1/1	2/2/1/1

60-74 Puan = 3 Kutu, 45-59 Puan = 2 Kutu, 0-44 Puan 1 Kutu

NASIL TEST ETTİK?

Stabiliteyi koruyan kazandı

CHIP, bu anakart testiyle savunmaya dayalı taktiklerin kabul göreceği dönemin başlangıcını duyurmuş oldu. Anlamı, stabilitenin daha sıkı kontrol edileceği ve gereğince değerlendirileceği. Yüksek hızlara ulaşsa da gerekli kararlılık koşullarını yerine getiremeyen kart, can sıkımla yetindi.

Test sistemimiz, modern gereksinimlere uygun hale getirildi. Windows 98'in sunduğu hizmetin yerini Windows XP aldı. Donanım bileşenlerinin başında Athlon XP2000+ bulunuyor ve GeForce4 Ti4600 grafik ve SB-Live 5.1 ses kartlarıyla destekleniyor. Dolu beş bellek bankından üçü Transcend kaynaklı ve PC2700 teknolojisinde (CL2.5); diğer ikisi ise Samsung. Bunlardan biri CL2 olarak kullanılıyor. Yakında CL2 belleklerinin kullanılabilir olmasından yola çıkarak, modülü tam performans ölçümleri için görevlendirdik.

► STABİLİTE

Stabilite “her şey” değil ama stabilite olmadan sahip olunan “her şey” aslında “hiçbir şey”. Kriteri, bu nedenle yüzde kırklık payla can alıcı konumda tuttuk. Anakartlar, öncelikle tüm ölçümleri hatasız geçmeli, aksi durum puan kaybı anlamına geliyor. Performans tespiti için anakartın dört PCI slotu Adaptec 2940UW SCSI kartı, Promise-UDMA100-IDE bağdaştırıcısı, 3COM ağ bağdaştırıcısı ve Creative SB-Live ile dolduruldu. Ayrıca kullanılabilir bellek yuvalarının tümü farklı 256 MByte modüllerle donatıldı. Deneklerin çok sayıda ölçüm karşısında ayakta kalması ve 3DMark2001SE'nin uzun süreli testini başarıyla bitirmesi gerek. Kullanıcıların karşısında hileye başvurmeyen kartlar, geri kalan puanları topladı.

► PERFORMANS

Anakartların hatasız çalışmalarının ardından, performans değerlerini mercek altına aldık. Yüzde otuzla ikinci önemli puanlama kriteri performans. Her bir anakart, 7 benchmarka tabi tutuldu. CHIP Bench 32 (Bellek veri yolu), Sysmark 2002 (İnternet ve Office hız ölçümü),

3DMark 2000/2001 SE (DirectX 7/8), Q3A ve VGL-Bench (OpenGL) ve ayrıca Athlon için Nbench2. Bellek veri yolu hızı ve 3DMark-2001-SE- değeri tüm slotları kullanılan kartlarda yeniden gerçekleştirildi ve sonuçlar eşdeğer ağırlıkla performans değerlendirme tablosuna dahil edildi. Yer kısıtlamaları, karşısında tabloyu tüm ölçüm sonuçlarını yansıtacak şekilde yayınlamıyoruz.

► DONANIM

Bazı anakartların fonksiyon çeşitliliği inanılmaz boyutlarda. IDE-RAID, 5.1 Ses ve USB girişleri her kartın olmazsa olmazı. Firewire, USB 2.0, network yuvası, diagnose göstergeleri ve diğer araçların varlığı sevindirici. Interrupt, bellek zamanlaması, overclock araçları gibi yardımcı BIOS özellikleri, bu başlık altında değerlendirildi ve puanlamaya dahil edildi.

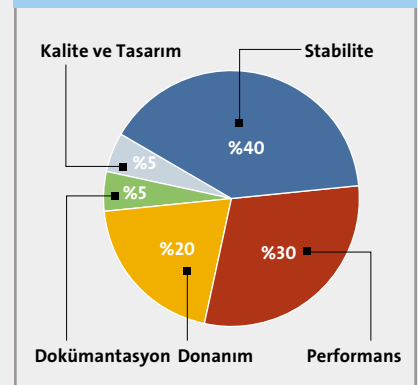
► DOKÜMANTASYON VE SERVİS DESTEĞİ

Şifrelenmiş adlandırmalarla anılan ve anlaşılabilir kullanım kılavuzlarına sahip anakartlar, daha başlangıç aşamasında hoşnutsuzluk uyandırdı. Basit BIOS güncellemelerinin sıkıntı yaratması, aşırı yüklenmiş sunucular ve gerekli olanla sınırlı garanti süreleri, anakartların çok fazla puan elde etmesini engelleyecek.

► KALİTE VE TASARIM

Bu başlıkta, mekanik kalite değerlendirmeleri söz konusu. CPU soğutucunun montajı için bir saat tamircisi hassaslığında mı çalışmak zorundasınız? Yuvaların düzeni kablo karmaşası oluşmasına ne derece elverişli. Benzer durumlarda anakart, gerek duyduğu puanları başka kriterlerden kazanmalı.

TEST KRİTERLERİ

Şahin Ekşioğlu, esahin@chip.com.tr

Fırtına Öncesi Sessizlik

Yaz ayları genellikle donanım dünyasında çok hareketli geçmez. Oysa bunun fırtına öncesi sessizlik olduğunu çok az kişi bilir. Sonbahar aylarında başta grafik kartları ve anakartlar olmak üzere donanım dünyası oldukça hareketlenecek.

25 Haziran Creamware'den profesyonel ses kartı

Her ne kadar amatör müzik çalışmalarına yoğun iş temposu yüzünden ara verdiğim de, yüksek çalışma temposu, hobilerimi en azından online olarak takip etmeme engel olmuyor. Bu bağlamda uzun zamandır ilgiyle izlediğim Creamware şirketinden gelen ürün inceleme talebi beni oldukça sevindirdi.

Gerçek Zamanlı Efektler

Luna'nın mikser konsolu üzerinden erişebileceğiniz stüdyo kalitesindeki gerçek zamanlı efektler oldukça başarılı.

Creamware, hem Mac hem de PC'ler için ürettiği profesyonel Audio yazılım/donanım ürünleriyle haklı bir ün yaptıysa da şirketin ülkemizde henüz bir yetkili satıcısı olmaması, pek çok kişinin Creamware ürünlerden bihaber olmasına sebep oluyordu. Dolayısıyla distribütör bazında Türkiye pazarına girmeye hazırlanan şirketin ürün yollamak için CHIP'i tercih etmesi, beni ayrıca mutlu etti. www.creamware.com adresinden de görebileceğiniz gibi Creamware'in profesyonel anlamda ses kayıt ve sampling gibi konularda çok sayıda yazılım/donanım çözümü mevcut.

Bize yollanan LunaII adlı kart, sunduğu özelliklerle pek çok profesyoneli tatmin edecek düzeyde. 3 adet DSP işlemcisine sahip olan LunaII'nin örnekleme kalitesi (24bit/96KHz) ve gerçek zamanlı efektleri, ilk bakışta dikkatimi çeken özellikleri arasındaydı. Şirketin web sitesine gittiğimde Download bölümündeki yazılım güncellemeleriyle henüz deneme safhasında da olsa örnekleme kalitesinin daha da artabileceğini görmek beni şaşırttı. Ayrıca kartın desteklediği donanımsal synthesizer özellikleri de oldukça etkileyici. Creamware LunaII'nin özellikleri anlatmakla bitecek gibi değil 500Euro'luk bu kartı daha iyi tanımak için oldukça uzun bir zamana ihtiyacım olacağı kesin.

12 Temmuz: NV30'un hikmeti

Sonbaharda piyasaya sürülmesi beklenen ve kod adı NV 30 olan yeni nVidia grafik işlemcisi, her zamanki gibi ortalığı oldukça hareketlendirecek. Tamamen DirectX 9.0 destekli olan chip, 0.13 mikron teknolojisiyle üretilecek ve 120 milyon transistöre ev sahipliği yapacak. Çekirdek hızı olarak 350MHz'in üzerinde bir hıza sahip olacağı tahmin edilen NV30, tabii ki AGP 8X uyumlu olacak ve herbiri 2 TMU'ya (Texture Management Unit) sahip 8 pipeline içerecek. Yazık ki NV30'un performansı hakkında somut sayılabilecek bir

Donanım Günlüğü

bilgi henüz yok. Fakat sonbaharda ATI Radeon 9700 ile nVidia NV30'un savaşına tanık olacağımız aşîkar. Grafik işlemcileri sürekli hızlanırken, kısa bir süre sonra FSAA (Full Scene Antialiasing) ve Anisotropic Filtering gibi şu an pek çok kullanıcı için performans düşüren fakat grafik kalitesini arttıran "lüks" özelliklerin standart olacağını düşünmek istiyoruz.

14 Temmuz Creative yine sahnede

Ses kartı ve hoparlör denince akla ilk gelen marka olan Creative yeni hoparlör sistemlerini duyurdu. Yeni serinin en gözâlıcı modeli olan Inspire 5700 uzaktan kumandası ve 24bit/96KHz ses kartlarıyla uyumlu çalışabilmesiyle dikkat çekiyor. Uydu hoparlörleri 7W RMS ses gücü verebilirken, merkez hoparlör 21W'lık ses çıkışına sahip. 30W'lık ahşap Subwoofer ise her yönüyle tatmin edici görünüyor. Optik koksîyel ya da Digital DIN girişleri sayesinde, Inspire 5700'e farkı arabirimi kullanan ses kaynakları bağlamak mümkün. Setin hem Dolby Digital hem de DTS uyumlu olduğunun da altını çizmekte fayda var. Öte yandan yaklaşık 400 dolarlık fiyatıyla oldukça pahalı olan set, bence halihazırda bir Creative hoparlör sisteminiz varsa (4.1 bile olsa) sizin için çekici olmamalı. Creative cephesinden bir yeni haber de sonbaharda şirketin tamamen yeni bir grafik işlemcisi üreteceği yönünde. Bu konuda çok fazla bilgi yoksa da Creative büyük ihtimalle, 3D Labs'ı satın almasıyla elde ettiği lojistik gücü nihayet hayata geçirecek. Üretilcek grafik işlemcisinde doğal olarak 3D Labs'ın üst uç grafik tecrübelerini kullanacak olan Creative grafik pazarına kesinlikle renk katacak.

PC'nizden Derin Bas Sesleri:

Inspire 5700, güçlü ses çıkışını büyük ölçüde kaliteli Subwoofer'ına borçlu. Bu set alışık olmayan kullanıcıların başını ağrıtabilir ya da komşularınızla aranızı açabilir.

nVida Artık Daha Tecrübeli:

Anakart chipset'i arenasına nForce ile ilk giriş yaptığında şüphelye karşılanan nVidia, artık bu alanda da kendini ispatlamış durumda ve nForce 2 ile gücüne güç katmak istiyor.

15 Temmuz nForce 2 geliyor

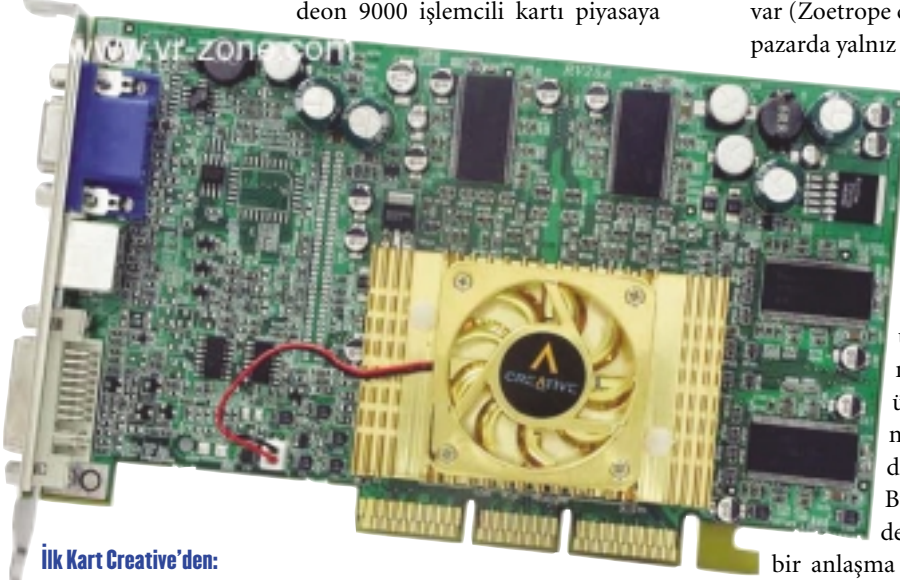
nVidia yeni chipset'i olan nForce'un üretimine Temmuz sonunda başlayacağını belirtti. ATA 133 ve DDR400 destekli olan Nforce2'nin ilk mühendislik örneklerinin, VIA'nın DDR400 destekli chipset'inden %20 daha hızlı olduğu, kulağıma gelen söylentiler arasında. nForce2, Hypertransport teknolojisiyle chipset içinde 800MB/sn'lik bir veri aktarım hızı sağlarken, DDR266, DDR333 ve tabii ki DDR400 bellekleri destekliyor. NVidia Communication Suite adlı özel bir yapı içeren nForce bu sayede HomePNA, Firewire, USB 2.0 ve 10/100T Ethernet desteğini komple paket halinde sunacak. Chipset'in Dolby Digital 5.1 destekli olması yeni birşey değil fakat bu sefer nVidia Dolby Digital Interactive Content Encoder başlığı altında kullanıcılara yepyeni Dolby Digital olanakları sağlıyor ki görmeden bunun hakkında yorum yapmak doğru olmaz. nVidia 2'deki hoş bir yenilik dual ethernet yapısı. Böylece nForce 2 chipset'li bir anakartınız varsa bilgisayarınızı HUB olarak kullanabilir ve örneğin tek bir kablo internet ya da ADSL bağlantısını kolayca evinizdeki diğer bilgisayara dağıtabilirsiniz. Bu arada Epox, ilk nForce 2 chipset'li anakartı üreterek piyasaya sürdü bile.

19 Temmuz: ATI'dan atak :Radeon 9000 ve 9700

ATI öyle ya da böyle nVidia'ya karşı durabilen tek şirket olarak takdir toplarken, oluşan rekabet ortamı en çok kullanıcılara yarıyor doğal olarak. Geçen ay haberini verdiğim Radeon 9000 nihayet resmen duyuruldu ve üretime geçildi. Pek çok özelliğiyle Radeon 8500'ü andıran Radeon 9000'in 100 dolar civarında satılacağı tahmin ediliyor ki bu da grafik kartlarındaki performans çitasının oldukça yükseldiğini ortaya koyması açısından dikkat çekici. Öte yandan Radeon 9000'in performans açısından Radeon 8500'ün altında kaldığını söylemek mümkün. Radeon 9000'in, 250/400 ve 275/550 saat hızlarında olmak üzere iki farklı versi- →

yonu olacak. Radeon 8500'den farklı olarak sahip olduğu iki adet 400MHz'lik RAMDAC ünitesi bu işlemcinin dikkat çeken özellikleri arasında. Başta Gigabyte, Creative ve Guillemot olmak üzere pek çok üreticinin Radeon 9000 işlemcili grafik kartlarını üretmek için kolları sıvadığı gelen haberler arasında. Hatta Creative bu konuda atik davranıp ilk Radeon 9000 işlemcili kartı piyasaya

İlk Kart Creative'den:

ATI Radeon 9000 işlemcisi bir anlamda yeni nesil Radeon 7500 olarak düşünülebilir. Performans olarak R8500'ün oldukça gerisinde olan R9000 fiyat olarak çok uygun.

sürdü bile. DirectX 8.1 destekli ve uygun fiyatlı Radeon 9000'in aksine daha gelişmiş olan Radeon 9700, DirectX 9.0 destekli olacak ve yaklaşık 400 dolar gibi bir fiyata satılacak. Tahmin edebileceğiniz gibi performans açısından zirveye oynayacak olan Radeon 9700'ün Ağustos sonunda piyasaya sürülmesi bekleniyor. 107 milyon transistör içeren Radeon 9700 0.15 mikron teknolojisiyle üretiliyor ve 315MHz çekirdek hızına sahip. Video Shader özelliği sayesinde pixel shader ünitesini MPEG hızlandırıcı olarak kullanabilen Radeon 9700'ün P4 işlemcili sistemler için yaklaşık 15.000 3D Mark 2001 puanı verebildiği belirtiliyor ki aynı sistemlerde çalışan

Yüksek Güç Tüketimi:

Radeon 9700 oldukça hızlı bir grafik işlemcisi fakat tükettiği güç için gereken akımı sağlamak için ek giriş gerekiyor.

bir GeForce4 Ti 4600 sadece 12.000 3D Mark 2001 puanı alabiliyor. Öte yandan kartın aşırı güç tüketimi yüzünden AGP yuvasının yeterli akımı sağlayamaması, Voodoo5 kartlardan hatırlayacağınız PCB üzerinde ek güç girişi çözümünü gündeme getiriyor.

20 Temmuz AMD'nin Hammer'ı için chipset'ler hazır

20 Temmuz:AMD'nin merakla beklenen yeni işlemcisi Hammer için VIA, SiS hatta Ali yeni chipset'ler duyurdu. Üreticiler K8 platformuna oldukça özeniyor gibi. Zira chipset'ler AGP 8x, Firewire ve USB 2.0 gibi hoş özelliklerle donatılmış. Ayrıca bazılarında (VIA-KBM400) entegre görüntü birimi de var (Zoetrope çekirdeği). AMD'nin üst uç işlemcisi Hammer, pazarda yalnız kalmayacak gibi. Üst uç pazarda Intel ve AMD yeni bir savaşın eşiğindeler. Ortalık epey karışacak gibi.

21 Temmuz Chipset üreticileri işlerini sağlama alıyor

Daha önce birkaç defa yaşanan DDR bellek üretiminde ihtiyaca cevap verememe durumu, hem kullanıcılara hem de bellek ve chipset üreticilerine sıkıntılı anlar yaşatmıştı. Bu durumu tekrar yaşamak istemeyen üreticiler ellerinden geldikçe kendilerine göre önlemler alıyor. Bu doğrultuda, SiS, VIA ve nVidia dünyanın önde gelen bellek üreticilerinden Samsung ile özel bir anlaşma yaptılar. Bu anlaşmaya göre Samsung bu üç üreticiye belli bir miktar bellek satmayı garanti ediyor. NVidia'nın yeni chipset'i olan nForce2'nin ve SiS'in SiS648 chipset'inin DDR400 desteklediğini hatırlatmakta fayda var. Samsung geçtiğimiz Mart ayında duyurduğu dünyanın ilk DDR400 modülleriyle büyük sükse

DDR Bellek Gelişiyor:

RDRAM'e nazaran daha esnek bir tablo çizen DDR SDRAM, yakında çıkacak DDR400 ile gücüne güç katacak. Bu durumun piyasadaki bellek/chipset alternatiflerinin sayısını arttıracaklarını söylemek mümkün.

yapmıştı. Chipset üreticilerinin ağzı yandı ve artık daha dikkatli olmak zorundalar. Sonuçta ne kadar hızlı bellek destekleyen chipset'ler üretilirse üretsinler bu bellekler piyasada bulunmayınca o kadar Ar-Ge çalışmasının da çok anlamı almıyor. Zira chipset gerçek performansını önceki nesil belleklerle ortaya koyamıyor. Sanırım chipset üreticileriyle bellek üreticileri arasında yapılacak bu tür anlaşmalara artık sıkça tanık olacağız.

MİKROCHIP ÜZERİNDE FARE BEYİNİ:
Elektronik parçaları olan, yaşayan hücrelerin bağlantısı için bir prototip.

Sinirsel Chip'ler

Beyinden Chip'e

Bilim kurgu yazarları için iyi bir malzeme: Bilgisayarı yöneten beyin hücreleri veya vücuttaki fonksiyonları devralan implant chipler. Bilim adamları bunlar üzerinde çalışıyorlar.

Deney faresi, beyaz önlüğü içindeki bilim adamını görünce acaba ne düşünür? Bunu bilemiyoruz. Fare beyni bir bilgisayara entegre edildiğinde de bunu büyük ihtimalle bilemeyeceğiz. Ancak gerçek olan şu ki, küçük, akıllı kemirgenlerin gri hücreleriyle donatılmış bilgisayarlar, günün birinde, bugün bildiğimiz silisyum bilgisayarlara göre çok daha fazlasını becerebilecekler. Zira bilgisayarın işlem gücü ne kadar yüksek olursa olsun, bir canlının düşünce sistemi karşısında ümitsiz bir şekilde çok ezik kalı-

yor. Bilgisayarlar mesela araba süremezler. Otomobil içindeki bir araç bilgisayarı, çok acemi bir sürücünün bile yapabileceklerin yapamazken, en azından günümüzde bile tüm teknolojik olanakların gerisinde kalıyor. İnsan, karşısına çıkan durumlara bağlı olarak davranabilir ve olayları çözümlerken, bilgisayarın, kendisini geliştirenlerin çarpıcı ifadesiyle, bu tip yetenekleri eksik. Kısaca, "bilgisayar, bir insan gibi düşünemez ki!"

Bilim adamlarının vizyonları dikkat çekici bir biçimde daha da cesaretleniyor ve daha önce bilim kurgu yazarlarının hayallerindeki bazı şeyleri artık gerçekten de gerçekleştirmek istiyorlar. Fizikçiler, bilgisayarı bir hayvan beyninin parçalarıyla bağlamayı düşünüyorlar. Mesela bir fareye ait olabilecek, bağlantılandırılmış gri hücrelere, çözülmesi gereken bir görev veriliyor. Bu düşüncenin sonucunu daha sonra bilgisayar veriyor. Bu planın cazip tarafı şu: Beynin yetenekleri, bilim adamlarının beynin çalışma şeklini ve sır-

SERİ

ARAŞTIRMA LABORATUARLARINDAN YENİLİKLER

Geleceğin dünyasıyla şimdiden tanışın: Bilim ve endüstri, yaşamınızı köklü şekilde değiştirecek anahtar teknolojiler üzerinde çalışıyor. CHIP bu yazı dizisinde sizi geleceğin dünyasıyla tanıştırıyor.

larını tam olarak anlamalarına gerek kalmaksızın, ele geçirilebilir ve kullanılabilir. Beyin burada bir kara kutu gibi girişleri ve çıkışları olan, elektronik parçalar sayesinde işini gören bir parça olarak düşünülüyor. Bunun gerçekleştirilmesinin önkoşulu ise hücre ve chip'in elektrik sinyallerini birbirleriyle değiş tokuş edebilmesi. Elektronik ve biyolojik sistem arasındaki iletişim problemsiz bir şekilde işlemeli.

Bu aynı zamanda bilimin başka bir hayali projesi için de geçerli: Protez ve implantların doğrudan beyinden yönetilebilmesi. Bilim adamları bu sayede görme özürlülerin ağ-tabaka implantlarıyla yeniden görebilmelerinde yardımcı olmak istiyorlar. Burada aradaki bağlantı, optik sinyalleri alan ve sinir hatlarıyla beyne ileten bir chip üzerinden gerçekleştirilebilir. Buraya kadar sadece ışık çakmalarının algılanmasının değil, hastanın gerçekten de bir çevreyi yansıtan görüntüler görebilmesi için, çok fazla temel buluşun yapılması gerekiyor. Bundan çok daha zor olan girişim ise yapay el ve ayakların, sinirler üzerinden beyinden kontrol edilebilmek istenmesi. Bu kadar komplike, üç boyutlu sistemlerle çalışabilmek, ancak uzak bir gelecekte (o da mümkün olursa) mümkün görünüyor.

Profesör Peter Fromherz, vizyonlardan bilimin günlük çalışmalarının yoluna dönerek "Bu halen bir bilim kurgu" diye dostça bir söylemde de bulunuyor. Münih -Martinsried'deki biyokimya için Max Planck enstitüsünün (MPI) membran ve nörofizik bölüm müdürü olan Fromherz, yaşayan hücrelerin elektronik parçalarla bağlantılandırılmasında bir öncü konumunda. 17 yıldan beri sülüklerden, sü-müklüböceklerden ve farelerden aldığı sinir hücrelerini elektronik bağlantılarla birleştiriyor. İşe önce Ulm Üniversitesi'nde başlamış.1994'den beri Martinsried'deki MPI'da işine devam ediyor.

Hücreler mikrochip'ler üzerinde gelişiyor

Bu alandaki araştırma çalışmalarının ne kadar uzun sürdüğünü ve ileriye doğru atılan küçük adımların bile ne kadar zor olduğunu Fromherz'den başka kimse bu kadar iyi bilemeyeceği için, iyimser beklentileri yatıştırmak da onun için artık bir alışkanlık haline gelmiş: "Her zaman sadece gerçekleştirilmesi mümkün olan adımları atmalı, bir seferde çok fazla şey istenmemeli."

Kısa bir zaman önce o ve 30 kişilik takımı, oldukça başarılı sonuçlar almışlar ve bu kilit başarılar, Fromherz'in pek de uzun sayılmayacak bir süre önce bunlar hakkında konuşmaya bile cesaret edemediği daha fazla şeyin başarılabilir düzeye gelmesini sağlamış. Sinir sinyallerini bir silisyum chipi üzerinden elektronik yoldan bir hücreden diğerine iletmeyi ve hücreleri bu tip bir chipten yapılma sinir ucu üzerinde oluşturabilmeyi başardığından beri Fromherz artık o kadar da çekingen konuşmuyor.

"Vizyonu olmayan bir şüpheci değilim. Aksine, nöro-bilgisayar konusunda umulan gelişmeyi ve protez bilimi alanındaki yeni imkanları çok ilginç buluyorum." Fromherz 1991 yılında ilk defa bir sülükten aldığı bir nöronu (sinir hücresi) bir chipe yerleştirmeyi başarmıştı. Bir transistor hücreden gelen sinyalleri alıyordu. 1995 yılında bu temel deney tersi yönde de başarılıydı: Bir hücre bir chip üzerinden elektronik darbelerle maruz bırakılıyordu ve hücre bunlara sinyaller olarak ölçülebilen bir aksiyon potansiyeli

ARAŞTIRMA PROJELERİ:
Biyofizikçiler, deneylerinde kullanılmak üzere sinir hücrelerini sağlayan salyangozlar yetiştiriyorlar.

Sinir İş: Dört salyangozun beyni bir kabuk altında. Bunlardan sinir hücreleri alınıyor.

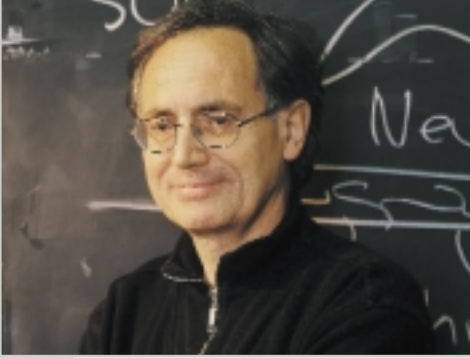
ile cevap veriyordu.

Sülüklerin deney hayvanları olarak tercih edilmesinin nedeni, diğer hayvanlarınkilerle karşılaştırıldığında büyük sayılabilen sinir hücrelerinin kolayca birbirinden ayrılabilmesi şanssızlığına sahip olmalarıydı. Elektrik tarafında da bu yüzden yapılar görece kaba olduğu için, fizikçiler silisyum altyapısını kolayca üretmeyi başardılar, komplike CMOS proseslerine ya da nanoteknolojiye burada gerek yoktu.

Salyangozlar gözde hayvanlar

Günümüzde salyangozlar Martinsried MPI'daki biyofizikçilerin gözde hayvanları. Bunların sinir hücreleri, sülüklere göre daha iyi bir sinyal davranışına sahipler. "Salyangozlardan nöronlarını ayıklamak biraz daha ince çalışma gerektiriyor," diye açıklıyor Fromherz. Sadece sülüklerden salyangozlara geçiş yapmak bile bilim adamlarının iki araştırma yılına mal olmuş. Deney hayvanları, laboratuvarların hemen yanındaki birçok akvaryumda yetiştiriliyor. Bu hayvanların sinir hücrelerini elde edebilmek için, bilim adamları onları yuvalarından çıkartıyor, sonra bayılıyor ve beyinlerini göv- →

BİYOFİZİKÇİ PETER FROMHERZ İLE RÖPORTAJ

» Bilgisayarlar, günümüzde sadece bir beynin yapabildiği gibi, düşünecekler «

Profesör Dr. Peter Fromherz,
Biyokimya için Max-Planck
Enstitüsü, Martinsried/Münih

Bay Fromherz, günün birinde beynimize bir chip takabilecek miyiz?

Fromherz: Bu saf bir bilim kurgudan başka bir şey değil. Bence o kadar ileriye hiçbir zaman gidemeyeceğiz. Ancak bu tip spekülasyonlara katılmak pek de hoşuma gitmiyor. Küçük adımlar atabilmek için bile çok uzun ve zahmetli temel araştırmalara ve buluşlara ihtiyaç var. Çoğu bilim adamı günümüzde projelerine para bulabilmek için, güncel sloganlara hizmet etmek ve abartılı sonuçlar vaat etmek zorundalar. Bazı bilim adamlarının öngördükleri şeyler sadece bir saçmalık.

Çalışmalarınızla hangi hedeflere ulaşmak istiyorsunuz?

Fromherz: Öncelikle nörobiyoloji için

yeni ölçüm yöntemleri geliştiriyoruz. Sadece bir, iki veya on elektrotla, 10.000.000.000 sinir hücresinden oluşan bir beynin nasıl çalıştığını anlamak imkansızdır. Bir mikrochip milyonlarca kontakt sağlayabilir ve bizi bu sonuca yaklaştırabilir. Biyosensörlerde başarılı sonuçlar elde tutulacak kadar yakın. Hücre genetiği kombinasyonu farmakolojik deneyler yapılabilir, yani yeni ilaçların etkisi deney tüpünde önceden kolayca denenebilir.

Uzak gelecekte bizi neler bekliyor?

Fromherz: Gerçi bir beynin nasıl çalıştığını bulmaya çalışmayacağız, ancak belki sinir hücrelerinin ağ özelliklerini bilişim için kullanabiliriz. Bu da sinirsel bilgisayara giden yolu açıyor. İlk başa-

rılı sonuçları beş ile on yıl içinde görebiliriz. Ancak burada beyni olan bir bilgisayar değil, deney tüpündeki deneyler sözkonusu olacaktır. Protezleri sinirlerle bağlayabilme imkanına çok iyimser bakılıyor, bu aslında uzmanların tahmin ettiklerinden çok daha zor bir iş. Bu konuda çok fazla temel bilgi eksikliği var. Uzun vadede bunun gerçekleşebileceği konusunda iyimserim, ama bu herhalde en erken 20 yıl içinde olur.

Çalışmalarınızla kişisel olarak elde etmek istediğiniz başka neler var?

Fromherz: Araştırmalarımıza on yıl erken başladık. Bugün işimize gösterilen ilgi, başlangıçta yoktu. Şimdi zamanın biraz gerisinden koşuyorum. Ancak ağ-tabaka implantı araştırmalarına katılmayı düşünüyorum. Bir retinayı bir chip üzerine yerleştirdiğimde ne olacağını görmek istiyorum.

Hangi alanda en büyük gelecek şansını görüyorsunuz?

Fromherz: Uzun vadeli düşündüğümüzde biyobilgisayar çok ilginç görünüyor. Sinir hücreleriyle mikroişlemcilerin bağlantısı tam olarak başarılıldığında, daha önce sadece bir beynin yapabildiği şekilde, bilgisayarlar da günün birinde düşünebilirler,

delerinden ayırıyorlar. Hücreler bir besleyici çözeltide gelişmeye devam ediyorlar ve deneyler için hazır hale geliyorlar.

“Diğer araştırma alanlarının aksine, burada tamamen yalnızız,” diyor Fromherz, ekibinin özel durumuna da bir açıklama getiriyor. Bu yüzden aşama kaydetmeleri ve başarıya ulaşmaları daha zor ve yavaş oluyor, ne de olsa o ve çalışma arkadaşları herşeyi kendileri başarmalıdır. Membran ve nörofizik bölümünde, altbölümler arasında sıkı bir işbirliği var ve çok sayıdaki fizikçinin yanında biyologlar ve kimyagerler de burada çalışmalarını sürdürüyorlar. Max Planck enstitüsü, bilim adamlarının, sonuçları halen çok belirsiz olan, alışılmadık bilimlerde de uzun sürebilecek araştırmalar yürütmelerine imkan sağlıyor. “ABD’de kimse bu tip araştırmaları yapma şansına sahip değildir,” diyor Fromherz.

“Araştırmalarımıza 10 yıl erken başladık”

Gerçekte uzun süre hemen hiç kimse küçük hayvanlarla, sinir hücreleri ve yarı iletken teknolojisiyle zahmetli bir şekilde uğraşmak istememiş, zira zaten az olan araştırma sonuçlarından pek de elle tutulur bir fayda çıkartılamamış. “Halkın ya da bu işin içinde etkin olarak bulunmayanların açık

SİNİRSEL AĞ: Bir silisyum chip’i üzerindeki dairesel bağlantılarda sinir hücreleri bulunuyor, bunlar sinir uçlarını oluşturuyorlar.

ilgisi belki biraz da zamanın ruhuna yani trende bağlı,” diye bir eklemeye bulunuyor Fromherz: “Sanırım araştırmalarımıza on yıl kadar erken başladık.”

Bu durum, MPI'daki ekibin chip'ler ve hücrelerle neyin başarılabilceğini göstermesiyle birlikte değişti. Nöron-silisyum bağlantısıyla yapılan başarılı denemelerden sonra günümüzde artık silisyum chip'leri üzerinde yetişen hücrelerin birlikte yetismeleri ve sinir uçları oluşturmaları da başarıldı.

Bu tip hybrid (heterojen) sistemlerle sinyal transferindeki temel deneylerden biri, iki sinir hücresinin bir chip haline dönüşüp büyüdüğü bir arabirim. Hücrelerden biri, biyolojik yoldan ikinci hücreye aktarılan ve daha sonra yine chip tarafından yakalanan bir aksiyon potansiyeli göndermek için elektronik üzerinden uyarılıyor. Nöronal (sinirsel) ağlar bunun sonucunda, hücreler ve chip'lerle bağlantılandırılabilir. Şimdi birdenbire elektronik mühendisleri de biyoteknikerlerin kapısını aşındırmaya başlamışlar. Fromherz, bunu neden yaptıklarını iyi biliyor: “Dünya on yıl içinde, yapıtaşları yaklaşık olarak 10 nanometre boyutuna indirgindiklerinde, bilgisayarların gelişiminde tıkanıp kalacak ve yolun sonuna gelecek.” Ancak “biyolojik bilgisayarlarla,” spekülasyonu yapıldığı üzere, gelişim devam edebilir.

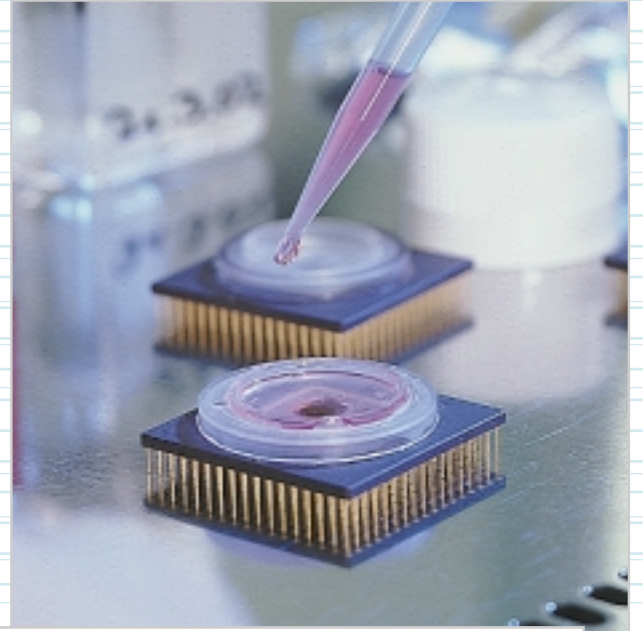
Öğrenebilen sinir uçları

Sinirsel sistemler doğrultusunda atılacak bir sonraki adım- sa öğrenen sinir uçları. Birbirine bağlı iki hücreye, her iki iletişim kanalı üzerinden hitap edildiğinde, aktivite daha da güçleniyor, bu da biyolojik ağda bir öğrenme süreciyle aynı anlama geliyor. Martinsried'deki biyofizikçiler iki doğrultuda çalışmalarına devam ediyorlar. Bir yandan hücre ve chip arasındaki arabirim optimize edilmek isteniyor. Diğer yandan da aynı zamanda daha komplike sistemler ele alınıyor.

Gerçi hem sinir hücrelerinde, hem de yarı iletkenlerde sinyaller elektriksel olarak aktarılıyor, ancak daha fazla ortak nokta da yok. Silisyumda elektronlar yardımıyla bilgiler taşınırken, hücrelerde bunun yerine iyon hatları bulunuyor.

ÇOK YAKIN: Biyolojik ve elektronik sistemin içsel olarak bağlanması diğer araştırmalar ve buluşlar için bir önkoşul. Fizikçi Raimund Gleixner aradaki mesafeyi ölçüyor.

BIYOLOJİ VE ELEKTRONİK: Pipetle bir besleyici çözeltide yetiştirilen hücreler chip'ler üzerine yerleştiriliyor, burada büyümeye devam ediyorlar ve elektronik sinyal alışverişinde bulunuyorlar.

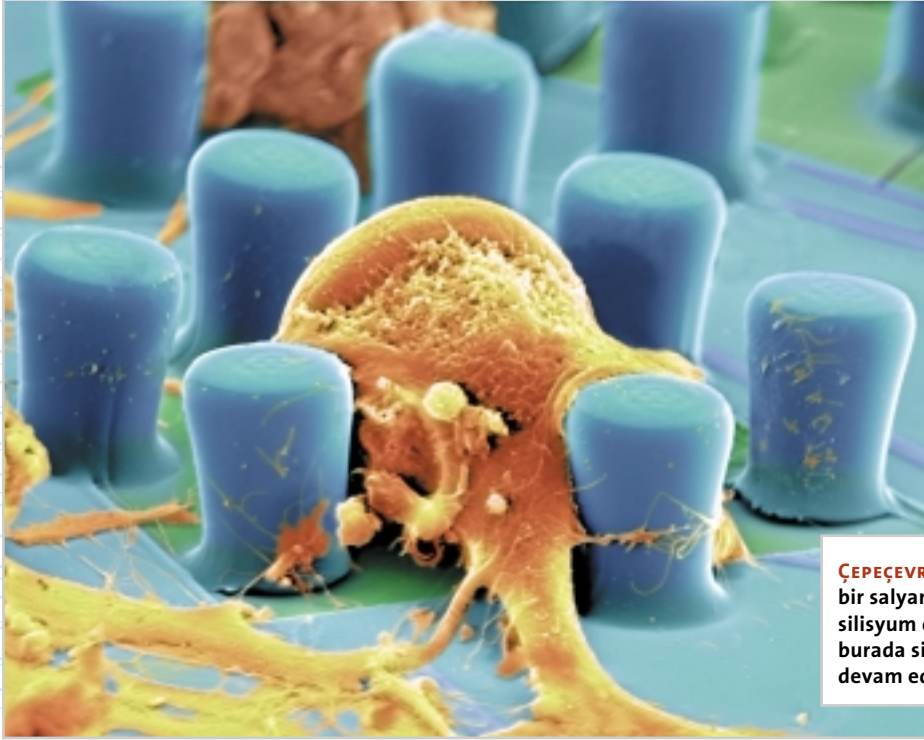
Her iki sistem de temelde birbiriyle uyumlu değil. Doğrudan bağlantıda elektronlar hücreye hasar verirken, iyonlar chip'in paslanmasına neden oluyorlar. Bu yüzden chip üzerindeki ince bir silisyumoksit tabakası doğrudan bağlantıyı engelliyor. Bilgiler doğrudan yük taşıyıcılarının değişimiyle iletilmiyor, bunun yerine her iki ortam arasındaki elektriksel bir alanda transfer gerçekleşiyor.

Nörochip'lerin yaşam süresinde de ayrıca çoğunlukla elektronik parça daha önce bozuluyor. Sinir hücreleri neredeyse istenildiği kadar uzun bir süre aktif olarak tutulabiliyor, ancak bunlar büyüdükçe çoğunlukla chip'lere hasar veriyorlar, tıpkı bir ağacın köklerinin günün birinde asfaltı

» Sanırım araştırmalarımıza on yıl kadar erken başladık. «

Profesör Dr. Peter Fromherz

delip çıkması gibi. Ancak sınır değerlerin ne olduğunu iyi bilen biri, bu arabirimi geliştirebilir. Bu yüzden chip ve hücre arasındaki mesafe ölçümünü geliştirmek ve elektriksel direnci mümkün olduğunca kesin olarak belirleyebilmek için yöntemler üzerinde yoğun bir şekilde çalışılıyor. “Yan etkileri ne kadar iyi belirleyebilir ve kontrol altında tutabilirsek, hücreler ve transistörler arasındaki sinyalleri de o kadar iyi iletebiliriz” diye açıklıyor MPI'daki fizikçi Raimund Gleixner. Kuşkusuz daha heyecan verici olan diğer araştırma doğrultusu: komplike mikrochip'lerin büyük hücre ağlarıyla bağlantılandırılması. Bir farenin beyninden alınan kesitler ilgili deneme çalışmalarının çekirdeğini

ÇEPEÇEVRE: Minicik plastik kazıklar bir salyangozun sinir hücrelerini silisyum chipine sabitleyorlar, burada sinir boğumları büyümeye devam ediyorlar.

oluşturuyorlar. Fromherz: “Memeli hayvanların beyinde tek bir hücre, salyangozlarda olduğu kadar büyük bir öneme sahip değil.” Bu yüzden tipik olarak tek tek hücrelerden gelen aksiyon potansiyelleri ölçülmüyor, bunun yerine birçok hücreden gönderilen sinyaller dikkate alınıyor.

Bilim adamları tek tek hücreleri tek tek transistörlere yerleştirmek yerine şimdi, bunlardan daha büyük olan provaları, yoğun transistör ızgaralardan oluşan mikrochip’lerle bağlıyorlar. Temasların olduğu yerde sinyaller hemen ölçülebiliyor. Fromherz ilk başarılı sonuçların haberini veriyor: “İlk aşamada bu şaşılabilecek derecede iyi gerçekleşiyor. Bunu daha önce yapmalıydık.” Membran ve nörofizik bölümü, bugüne kadar kullandığı chip’lerin büyük bir bölümünü kendisinin ürettiği tam hijyenik kendi özel üretim odasına sahip. Nörofizikçiler birkaç yıldan beridir Siemens’le

işbirliği yaptıkları için, Infineon şimdi CMOS teknolojisinde 15.000 kontaklı bir chip üretecek, bu chip sayesinde beyin hücreleri uyarılacak ve bunlardan alınan cevap sinyalleri yakalanabilecek. Böylece büyük ağlarda bir sinyal alışverişi bir mikrometrelik bir çözünürlükte bile gerçekleşebilecek. Cevabı belli olmayan soru ise bu sırada ortaya çıkacak devasa veri yığınlarının nasıl işlenebileceği. Günümüzün bilgisayarları, tıpkı araba sürebilmek gibi bu yükün altından kalkamazlar.

MF / Ufuk Yamankılıçoğlu, uyaman@chip.com.tr

Konuyla ilgili ayrıntılı bilgi için

www.biochem.mpg.de/mnphys/

www.nero.uni-bonn.de/projekte/ri/ri-index-en.htm

www.kevinwarwick.com/

BİR DÜŞÜNCENİN SAPLANTISINDA: PROFESÖR İLK “CYBORG” OLMAK İSTİYOR

Bir yandan birileri sabırla temeller konusunda kaplumbağa hızında araştırmalarına devam ederken, diğer yandan başka birileri de insan ve bilgisayarın nihayet içiçe bağlanmalarına kadar bekleyemiyorlar. İngiltere’deki Reading Üniversitesi’nden Profesör Kevin Warwick herhalde kaçık İngilizlerin en renkli simalarından biri. Dünyanın ilk Cyborg’u olmak saplantısındaki bu

profesör, bu yıl ikinci defa kendisine bir mikrochip implante ettirmiş. Cyborg ifadesi (cybernetic organism, sibernetik organizmadan türetilmiş) yarı insan, yarı makine, yapay bir varlığı tanımlıyor.

Oxford’daki bir klinikte, iki saat uzun süren bir operasyon sonucunda Warwick, el bileğine bir chip yerleştirtmiş. Bu chipin tam 100 tane bağlantı noktasının her birine alt koldan ince bir tel uzanıyor.

Dirseğin altından teller War-

wick’in derisinden çıkıyor ve bunlar bir vericiye bağlılar, bu sayede bilgisayarla iletişim sağlıyorlar. İlk denemede sadece alt koldan sinir sinyalleri bilgisayara gönderildiyse de, artık sinir sistemiyle bilgisayar arasındaki iletişim çift yönlü olarak gerçekleşebilmeli.

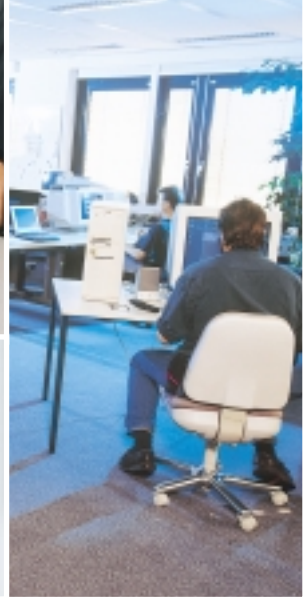
Bu da şu demek: Warwick’in eline beyninin değil, PC’nin gönderdiği sinyaller de geliyor. Bir bilim adamı olarak İngiliz Warwick tek başına: Meslektaşlarının gözünde ise o katıksız bir kaçık.

AĞUSTOS 2002 CHIP TOP 10

En İyi Donanımlar

Donanım piyasasına güncel bir bakış! Burada yer alan ürünler, CHIP Test Merkezi tarafından bu ayki ve daha önceki sayılarda yer alan testlerle değerlendirilip sıralamaya konmuştur. Yeni bir donanım almaya karar verdiğinizde TOP 10 tabloları size rehberlik edecektir.

CHIP donanım ürünlerinin en iyilerini yayınlamaya devam ediyor. Her sene yaklaşık 1000 tane ürün Test Merkezimize gelerek incelemeye alınıyor. Burada donanım editörlerimiz her bir ürünü tek tek ve test prosedürlerine sadık kalarak en ince ayrıntılarına kadar test ediyorlar. Böylece sizinle paylaşabileceğimiz çok büyük bir donanım veritabanı oluşuyor.

12 kategorilik TOP 10 tablolarımızda test edilen donanımlarla ilgili her türlü bilgiye rahatlıkla ulaşabilirsiniz. Hatta

aydan aya eklenen yeni ürünleri güncel fiyatları ile bu listede bulabilmek de mümkün. Fakat yine de satın alma aşamasında, CHIP CD'sinde yer alan CHIP TOP 10 bölümündeki irtibat telefonunu arayarak fiyat alırsanız, herhangi bir sürprizle karşılaşmamış olursunuz. Kategorilere ayırdığımız ürünlerin her biri ayrı bir tabloda bulunuyor. Bu tabloda ürünler performans puanlarına göre sıralandırılıyorlar. Satın almada etkili olması için her ürün için ek olarak fiyat/performans puanı da yer alıyor. Fiyat/performans sadece TOP

10 tablosunda yer alan o ayki ürünler için geçerli bir puanlama. Yani performans puanı yüksek olan bir ürünün fiyatı da uygunsa, diğer ürünlerin fiyat/performans oranlarını da değiştirebiliyor.

Tabloya bakıp bir ürünü seçip beğendiğinizde, onun hangi ayda incelemesinin yayınladığını da anında görme imkanına sahipsiniz. Dergimizle birlikte verilen CD'den TOP 10 listelerimizdeki ürünleri hangi kriterlere göre test ettiğimizi, nasıl puanlandığımızı ve ürünlerle ilgili firmalara ait bilgileri bulabilirsiniz.

DEĞERLENDİRME

» Kendi kriterlerinize göre değerlendirin

Test tablolarına dergiden olduğu gibi www.chip.com.tr adresinden de ulaşabilirsiniz. Bu tablolarda, TOP 10 listesine girmeyi hak eden yeni ürünlerle birlikte, performans puanı yüksek olan ürünleri aynı anda görebilirsiniz.

Tablolarda iki ayrı puan türü yer alıyor. Bunlar Performans ve Fiyat/Performans

olarak sınıflandırıldı. Sizin için ürünün fiyatından çok performansı önemli ise, size hitap edecek olan performans puanlandırmasıdır. Ama eğer bir ürünün performansından çok fiyatına önem veriyorsanız, o zaman Fiyat/performans oranı belirleyici faktörünüz olacaktır. TOP 10 sıralamasını yaparken ürünler performans puanına göre en iyiden

en kötüye göre yer alırlar.

Bu liste her ay güncellendiğinden, fiyatların değişmesi fiyat/performans oranını da her ay değiştiriyor. Fakat fiyatın test kriterleri içinde bir ayrı bir başlık olmamasından dolayı, fiyat/performans sıralamasını tabloya bakarak kendinizin oluşturması gerekiyor.

CHIP TOP 10

Samsung SP80A4H: Yüksek yazma transfer hızı ile dikkat çekiyor.

Seagate ST373405LW: TOP 10'un en değerli ürünü.

Epson Perfection: Yüksek tarama çözünürlüğüne sahip.

IDE Sabitdiskler

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/Perfor.	Ort. Oku. Trans. H.	Ort. Yaz. Trans. H.	Veri Erişim Hızı	Rastgele Okuma H.	Dönüş Hızı (rpm)	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
1	Seagate Baracuda ATA III	96	■ ■ ■ ■ ■	99	100	96	92	7200	100	30 GB, U-DMA/100, 2MB	6/01
2	Seagate Baracuda ATA III	96	■ ■ ■ ■ ■	100	89	100	96	7200	115	40 GB, U-DMA/100, 2MB	6/01
3	Samsung SP8004H	95	■ ■ ■ ■ ■	95	89	96	98	7200	155	80 GB, U-DMA/100, 2MB	4/02
4	Samsung SP80A4H	94	■ ■ ■ ■ ■	94	90	95	96	7200	156	80 GB, U-DMA/100, 2MB	5/02
5	Maxtor Diamond Max D740X	93	■ ■ ■ ■ ■	93	93	94	91	7200	132	80 GB, U-DMA/133, 2MB	6/02
6	Seagate Baracuda ATA IV	92	■ ■ ■ ■ ■	94	97	88	90	7200	79	20 GB, U-DMA/100, 2MB	10/01
7	Seagate Baracuda ATA IV	91	■ ■ ■ ■ ■	94	96	87	90	7200	115	80 GB, U-DMA/100, 2MB	11/01
8	Quantum Fireball Plus AS	90	■ ■ ■ ■ ■	86	77	98	100	7200	99	30 GB, U-DMA/100, 2MB	6/01
9	Samsung SP4001H	86	■ ■ ■ ■ ■	84	78	82	99	7200	75	40 GB, U-DMA/100, 2MB	2/02
10	Quantum Fireball Plus AS	84	■ ■ ■ ■ ■	82	76	80	99	7200	68	10.2 GB U-DMA/100, 2MB	6/01

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

SCSI Sabitdiskler

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/Perfor.	Ort. Oku. Trans. H.	Ort. Yaz. Trans. H.	Veri Erişim Hızı	Rastgele Okuma H.	Dönüş Hızı (rpm)	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
1	Seagate ST373405LW	99	■ ■ ■ ■ ■	100	98	100	98	10000	755	73.4 GB, Ultra160/m SCSI, 4 MB	4/02
2	Quantum Atlas 10 KII	98	■ ■ ■ ■ ■	98	97	98	99	10000	1100	73.4 GB, Ultra160/m SCSI, 8 MB	6/01
3	Seagate ST173404LW	90	■ ■ ■ ■ ■	91	100	82	88	10000	947	73.4 GB, Ultra160/m SCSI, 4 MB	6/01
4	Seagate ST336706LW	89	■ ■ ■ ■ ■	89	95	88	88	10000	500	36.9 GB, Ultra160/m SCSI, 4 MB	3/02
5	Quantum Atlas 10 KII	78	■ ■ ■ ■ ■	83	32	94	100	10000	485	36.7 GB, Ultra160/m SCSI, 8 MB	6/01
6	Seagate ST318451LW	77	■ ■ ■ ■ ■	65	72	79	94	15000	378	18 GB, Ultra160/m SCSI, 4 MB	9/01
7	Quantum Atlas V	77	■ ■ ■ ■ ■	69	74	69	98	7200	470	36.7 GB, Ultra160/m SCSI, 4 MB	6/01
8	Quantum Atlas V	75	■ ■ ■ ■ ■	81	78	55	87	7200	269	18.36 GB, Ultra160/m SCSI, 4 MB	6/01
9	Seagate ST1181677LW	74	■ ■ ■ ■ ■	67	73	64	97	7200	1998	180 GB, Ultra160/m SCSI, 16 MB	9/01
10	Fujitsu MAH3182MP	74	■ ■ ■ ■ ■	67	70	68	96	7200	261	18.2 GB, Ultra160/m SCSI, 4 MB	6/01

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

Tarayıcılar

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/Perfor.	600 dpi R.R.T.H.	300 dpi R.R.T.H.	600 dpi R.R.T.K.	300 dpi R.R.T.K.	Doküman-tasyon	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
1	Epson Perfection 1640SU	94	■ ■ ■ ■ ■	83	95	100	100	100	248	1600 x 3200 dpi, 42 bit, USB, SCSI	08/01
2	Epson 1240U	89	■ ■ ■ ■ ■	100	98	96	96	100	137	1200 x 2400 dpi, 42 bit, USB	01/01
3	Microtek Scanmaker 4700	82	■ ■ ■ ■ ■	71	57	70	91	88	205	1200 x 2400 dpi, 42 bit, USB	01/01
4	Epson Perfection 640U	80	■ ■ ■ ■ ■	69	71	76	78	100	104	600 x 2400 dpi, 36 bit, USB	08/01
5	HP Scanjet 3400C	80	■ ■ ■ ■ ■	65	90	73	84	84	96	600 x 1200 dpi, 36 bit, Paralel, USB	01/01
6	HP Scanjet 4300C	80	■ ■ ■ ■ ■	74	95	75	89	80	104	600 x 1200 dpi, 36 bit, Paralel, USB	01/01
7	Acer ScanPris 640BU	79	■ ■ ■ ■ ■	54	38	92	69	84	67	600 x 1200 dpi, 48 bit, USB	01/01
8	Genius ColorPage HR7	79	■ ■ ■ ■ ■	49	74	81	82	100	116	1200 x 2400 dpi, 42 bit, USB	01/01
9	Acer ScanPris 1240UT	78	■ ■ ■ ■ ■	47	29	94	73	94	149	1200 x 1200 dpi, 48 bit, USB	01/01
10	HP Scanjet 3300C	78	■ ■ ■ ■ ■	94	100	70	87	77	81	600 x 1200 dpi, 36 bit, USB	01/01

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

17" Monitörler

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/ Perfor.	Conver- gence	Kontrol Seviyesi	Renk Skala Değerlen.	Ergo- nomi	Geometri	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
1	Sony CPD-G220P	94	■ ■ ■ ■ □	76	100	97	100	95	348	T. CRT, 0.24 mm, 1600 x 1200 P.	4/02
2	Sony CPD-G200P	92	■ ■ ■ ■ □	71	100	98	97	94	375	T. CRT, 0.24 mm, 1600 x 1200 P.	10/01
3	ADI Microscan G700i	80	■ ■ ■ ■ □	74	50	95	89	93	298	T. CRT, 0.24 mm, 1600 x 1200 P.	10/01
4	Samsung SyncMaster 757 NF	80	■ ■ ■ ■ □	76	50	94	88	92	264	N.Flat, 0.25 mm, 1920x1440 P.	06/02
5	Samsung SyncMaster 757 DFX	79	■ ■ ■ ■ □	75	50	93	88	90	238	D.Flat, 0.20 mm, 1920x1440 P.	11/01
6	Miro 17F95	78	■ ■ ■ ■ □	74	50	91	89	87	223	D. Pitch, 0.25 mm, 1600x1200 P.	10/01
7	Viewsonic GS773	77	■ ■ ■ ■ □	90	50	83	83	81	276	D. Pitch, 0.26 mm, 1280x1024 P.	10/01
8	Iiyama VisionMaster Pro 410	76	■ ■ ■ ■ □	43	50	100	91	100	345	D.Tron, 0.25 mm, 1600 x 1200 P.	10/01
9	Sony CPD-E220E	76	■ ■ ■ ■ □	57	50	98	86	92	295	T. CRT, 0.24 mm, 1280 x 1024 P.	10/01
10	Philips 107B	76	■ ■ ■ ■ □	71	50	84	90	88	225	D. Pitch, 0.25 mm, 1920x1440 P.	10/01

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

GxYxD: GenişlikxYükseklikxDerinlik - P.: Pixel

19" Monitörler

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/ Perfor.	Conv.+ Geo. P.	Ergonomi Puanı	Yatay Fre. (kHz)	Düşey Fre. (Hz)	Boyutları (GxYxD)	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
1	Sony G400	98	■ ■ ■ ■ □	96	100	30-96 kHz	48-120 Hz	446 x 464 x 461	632	Trinitron, 0.24 mm, 1600 x 1200 dpi	3/01
2	LG 995FT	95	■ ■ ■ ■ □	96	94	30-96 kHz	50-160 Hz	470 x 480 x 470	467	Flat S. Tube, 0.24 mm, 1600 x 1200 dpi	6/01
3	Philips 109P	95	■ ■ ■ ■ □	95	94	30-110 kHz	50-160 Hz	456 x 469 x 438	380	Flat S. Tube, 0.25 mm, 1920 x 1440 dpi	1/01
4	Samsung SyncMaster 959 NF	94	■ ■ ■ ■ □	97	90	30-110 kHz	50-160 Hz	468 x 493 x 458	414	N.Flat, 0.24 mm, 1920x1440 Pixel	6/02
5	Nec FP950	94	■ ■ ■ ■ □	100	85	31-110 kHz	55-160 Hz	442 x 456 x 447	615	G. Pitch, 0.25 mm, 1600 x 1200 dpi	1/00
6	ViewSonic PF790	91	■ ■ ■ ■ □	92	83	30-97 kHz	50-160 Hz	470 x 470 x 477	573	P. Flat, 0.25 mm, 1600 x 1200 dpi	11/00
7	Sony E400	91	■ ■ ■ ■ □	96	83	30-96 kHz	48-120 Hz	446 x 464 x 461	425	Trinitron, 0.24 mm, 1600 x 1200 dpi	3/01
8	Sony G420	90	■ ■ ■ ■ □	87	95	30-96 kHz	48-120 Hz	446 x 464 x 461	600	Trinitron, 0.24 mm, 1600 x 1200 dpi	5/02
9	Eizo FlexScan F 67	84	■ ■ ■ ■ □	86	82	30-96 kHz	50-160 Hz	452 x 455 x 478	481	Flat S. T., 0.26 mm, 1600 x 1200 dpi	11/99
10	ADI Microscan G66	77	■ ■ ■ ■ □	77	77	30-95 kHz	50-160 Hz	470 x 483 x 425	477	D.Pitch, 0.26 mm, 1600 x 1200 dpi	11/99

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

GxYxD: GenişlikxYükseklikxDerinlik

DVD Sürücüler

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/ Perfor.	DVD Perfor.	CD Perfor.	Audio Grabbing	Hata Düz. Perfor.	Beraber. Gelenler	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
1	Pioneer DVD-105SZ	87	■ ■ ■ ■ □	99	93	49	50	100	111	16X, 40X, Slot	9/01
2	Acer DVP1640A	87	■ ■ ■ ■ □	100	100	57	26	90	79	16X, 40X, Tray	9/01
3	Aopen DVD-1640PRO	83	■ ■ ■ ■ □	87	94	57	52	95	75	16X, 40X, Slot	9/01
4	LG DRD 8160B	83	■ ■ ■ ■ □	80	85	60	95	87	73	16X, 40X, Slot	12/01
5	LG DRD 8120B	74	■ ■ ■ ■ □	73	74	44	100	87	62	12X, 40X, Tray	9/01
6	Aopen DVD-1240	69	■ ■ ■ ■ □	72	82	59	20	85	55	12X, 40X, Tray	9/01
7	BTC BDV 316B	67	■ ■ ■ ■ □	65	77	74	18	90	59	16X, 48X, Tray	9/01
8	Sony DDU1621	63	■ ■ ■ ■ □	65	55	98	26	85	46	16X, 40X, Tray	10/01
9	Lite-On LTD-163	60	■ ■ ■ ■ □	44	78	100	4	90	55	16X, 40X, Tray	9/01
10	Nec DV-5800A	53	■ ■ ■ ■ □	59	55	26	21	85	75	16X, 48X, Tray	9/01

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

2500 \$'ın Altındaki Lazer Yazıcılar

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/ Perfor.	Office Baskı H.	Grafik Baskı H.	Resim Kalitesi	Grafik Kalitesi	Ergono. + B. Gelen	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
1	Lexmark Optra T614	94	■ ■ ■ ■ □	93	100	95	86	93	1255	1200 x 1200 dpi, 16 MB	4/01
2	Xerox Docuprint N2125	87	■ ■ ■ ■ □	64	54	97	100	100	1340	1200 x 1200 dpi, 32 MB	4/01
3	Oki Okipage 24	80	■ ■ ■ ■ □	100	100	84	73	84	1245	600 x 1200 dpi, 16 MB	4/01
4	HP Laserjet 4100 DTN	79	■ ■ ■ ■ □	90	60	100	87	93	2107	1200 x 1200 dpi, 32 MB	4/01
5	Lexmark Optra T520	79	■ ■ ■ ■ □	76	78	80	84	70	755	1200x1200 dpi, 8 MB	3/02
6	Xerox Phaser 3400	74	■ ■ ■ ■ □	55	42	74	80	76	752	1200x1200 dpi, 4 MB	1/02
7	Lexmark Optra E320	72	■ ■ ■ ■ □	66	64	78	75	50	303	1200x1200 dpi, 4 MB	3/02
8	Brother HL-1440	68	■ ■ ■ ■ □	65	55	80	74	60	286	1200x600 dpi, 2 MB	6/02
9	Lexmark Optra E312	64	■ ■ ■ ■ □	42	46	93	77	76	384	600x600 dpi, 4 MB	4/01
10	Canon LBP-1000	61	■ ■ ■ ■ □	42	22	99	89	80	811	1200x1200 dpi, 4 MB	4/01

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

CHIP TOP 10

CD Sürücüler

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/ Perfor.	CD Tach Perfor.	Hata Düz. Perf.	Ergonomi	Audio Ripping	Bellek	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
1	Kenwood UCR-421	75	■ ■ ■ ■ ■	100	25	80	12.4 X	2 MB	79	72X, IDE Ultra DMA 33	4/00
2	Asus CD-S520	69	■ ■ ■ ■ ■	69	52	70	17X	128 Kb	27	52X, IDE Ultra DMA 33	4/02
3	Aopen CD-948E	64	■ ■ ■ ■ ■	53	55	65	20 X	128 Kb	28	48X, IDE Ultra DMA 33	8/00
4	Aopen CD-952E	60	■ ■ ■ ■ ■	47	51	65	19.1X	128 Kb	28	52X, IDE Ultra DMA 33	8/00
5	Asus CD-S550	60	■ ■ ■ ■ ■	62	44	65	13.9 X	128 Kb	26	50X, IDE Ultra DMA 33	8/00
6	Creative CD5233E	58	■ ■ ■ ■ ■	51	86	70	7.8 X	256 Kb	48	52X, IDE Ultra DMA 33	8/00
7	Samsung SC-152	58	■ ■ ■ ■ ■	47	100	60	7.9 X	128 Kb	25	52X, IDE Ultra DMA 33	8/00
8	Sony CDU4811	58	■ ■ ■ ■ ■	54	85	60	7.8 X	128 Kb	26	48X, IDE Ultra DMA 33	8/00
9	LG CRD-8520B	53	■ ■ ■ ■ ■	50	35	60	13.6x	128 Kb	31	52X, IDE Ultra DMA 33	3/01
10	Sony CDU4821	53	■ ■ ■ ■ ■	50	70	60	7.8 X	512 Kb	26	48X, IDE Ultra DMA 33	8/00

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

150\$'ın Altındaki Ekran Kartları

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/ Perfor.	3DMark 2001 SE	Quake III Arena	Dronez	Aquamark	Ergonomi	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
1	MSI GeForce4 MX 440	89	■ ■ ■ ■ ■	96	98	90	95	76	110	N GF4 MX 440, AGP 4X, 64 MB DDR	6/02
2	Asus GeForce MX 440	88	■ ■ ■ ■ ■	96	96	88	96	74	123	N GF4 MX 440, AGP 4X, 64 MB DDR	6/02
3	Abit GeForce4 MX 440	87	■ ■ ■ ■ ■	96	98	90	95	70	106	N GF4 MX 440, AGP 4X, 64 MB DDR	6/02
4	Gainward GF4 Golden Sampil	87	■ ■ ■ ■ ■	100	100	91	96	65	125	N GF4 MX 440, AGP 4X, 64 MB DDR	6/02
5	Evil Master Radeon 7500	84	■ ■ ■ ■ ■	97	75	91	92	74	146	ATI Radeon 7500, AGP 4X, 64 MB DDR	6/02
6	Utopia GeForce4 MX 440	82	■ ■ ■ ■ ■	96	94	82	95	60	115	N GF4 MX 440, AGP 4X, 64 MB DDR	6/02
7	Asus GeForce MX 420	70	■ ■ ■ ■ ■	71	62	67	75	74	104	N GF4 MX 420, AGP 4X, 64 MB DDR	6/02
8	Asus GF2 MX 400 V7100 Pro	65	■ ■ ■ ■ ■	67	45	62	66	76	95	N GF2 MX 400, AGP 4X, 64 MB SDR	6/02
9	MSI GeForce2 MX 400	60	■ ■ ■ ■ ■	65	42	55	66	68	70	N GF2 MX 400, AGP 4X, 64 MB SDR	6/02
10	Powercolor GeForce2 MX200	45	■ ■ ■ ■ ■	30	21	29	31	58	65	N GF2 MX 200, AGP 4X, 64 MB SDR	6/02

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

150\$'ın Üstündeki Ekran Kartları

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/ Perfor.	3DMark 2001 SE	Quake III Arena	Dronez	Aquamark	Ergonomi	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
1	MSI Geforce4 Ti 4600	100	■ ■ ■ ■ ■	100	99	100	100	98	400	Nv. GF4 Ti 4600, AGP 4X, 128 MB DDR	5/02
2	Asus V8460	95	■ ■ ■ ■ ■	99	99	99	100	85	443	Nv. GF4 Ti 4600, AGP 4X, 128 MB DDR	6/02
3	Abit Siluro GF4 Ti4400	88	■ ■ ■ ■ ■	87	92	91	93	80	320	Nv. GF4 Ti 4400, AGP 4X, 128 MB DDR	5/02
4	MSI GF3 Ti 500 Pro-VTG	81	■ ■ ■ ■ ■	81	88	89	72	100	300	Nv. GF3 Ti 500, AGP 4X, 64 MB DDR	5/02
5	Leadtek Winfast Ti 500 TDH	81	■ ■ ■ ■ ■	81	87	89	69	78	327	Nv. GF3 Ti 500, AGP 4X, 64 MB DDR	5/02
6	Abit Siluro GF3	79	■ ■ ■ ■ ■	69	79	86	61	90	307	Nv. GF3, AGP 4X, 64 MB DDR	5/02
7	Chess Radeon 8500LE	78	■ ■ ■ ■ ■	92	66	91	71	78	155	ATI R. 8500LE, AGP 4X, 64 MB DDR	8/02
8	Leadtek Winfast GF3 TDH	76	■ ■ ■ ■ ■	69	78	85	66	78	217	Nv. GF3, AGP 4X, 64 MB DDR	5/02
9	Datron Speed Force Ti 500	75	■ ■ ■ ■ ■	76	87	88	71	60	327	Nv. GF3 Ti 500, AGP 4X, 64 MB DDR	5/02
10	Abit Siluro GF3 Ti200	69	■ ■ ■ ■ ■	63	65	83	53	78	173	Nv. GF3 Ti 200, AGP 4X, 128 MB DDR	5/02

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz.

CD Yazıcılar

Tüm Değerlendirmeler Puanlandırılmıştır

Sıra	Marka - Model	CHIP Top. P.	Fiyat/ Perfor.	Audio CD Yazma	Data CD Yazma*	Data CD Yazma**	CD Okuma Perf.	Yazılım-Donan. Öz.	Fiyatı (\$ + kdv)	Teknik Veriler	CHIP
1	Samsung SW-240	86	-	100	81	83	82	82	F.A.	40/12/40, 8 MB	8/02
2	LG GCE-8400B	81	■ ■ ■ ■ ■	45	100	100	77	88	126	40/12/40, 8 MB	6/02
3	Lite-On LTR-501255	75	■ ■ ■ ■ ■	47	62	98	85	78	130	40/12/48, 2 MB	6/02
4	LG GCE-8320B	75	■ ■ ■ ■ ■	45	88	85	74	88	99	32/10/40, 8 MB	6/02
5	Asus CRW-4012A	70	■ ■ ■ ■ ■	46	52	88	86	84	101	40/12/48, 2 MB	6/02
6	Asus CRW-3212A	70	■ ■ ■ ■ ■	46	52	83	86	82	85	32/12/48, 2 MB	6/02
7	Samsung SW-232	68	■ ■ ■ ■ ■	46	58	91	71	82	108	32/10/40, 2 MB	6/02
8	Freecom NR-7900A	68	■ ■ ■ ■ ■	45	79	85	61	82	80	24/10/40, 2 MB	6/02
9	Teac CD-W540E	68	■ ■ ■ ■ ■	47	61	96	62	84	107	40/12/48, 8 MB	6/02
10	Samsung SW-224	68	■ ■ ■ ■ ■	44	61	79	76	82	75	24/10/40, 2 MB	6/02

* CD'den Yazma, ** HDD'den yazma

Ürünler hakkında bilgi alabileceğiniz firma telefonlarını CHIP CD'de yer alan CHIP TOP 10 bölümünde bulabilirsiniz. F.A.: Firmayı arayınız

İÇİNDEKİLER

Ayın Shareware'leri: Sizin için seçtiğimiz yazılımlar
Yeni Yazılımlar Testte: Yazılım incelemeleri
eCHIP İçeriği: Programlar ve bölümler
Excel Formülleri: Formüllerin pratik kullanımı
Office.NET: Yeni sürüme ilk bakış

Windows XP için SP1

Anlaşılamayan Microsoft Politikası

Windows XP Service Pack 1, istemeden de olsa rakip ürünler için yer açıyor. Microsoft bileşenleri ise silinemeyecekler.

■ Yaklaşık 10 bin beta testçisi, Windows XP için hazırlanan ilk servis paketini deniyorlar. İşletim sistemi bu sayede, .NET teknolojisinin işini de kolaylaştıracak olan USB 2.0 ve Wireless LAN'ı da destekleyecek. Ancak asıl patlama noktası olarak iki farklı özellik göze çarpıyor. Bunlardan ilki Internet Explorer, Media Player, Outlook Express ve Windows Messenger gibi entegre MS programlarının devre dışı bırakılması ve yerlerine diğer üreticilerin programlarının kullanımına imkan tanınması. Bu fonksiyon, işletim sistemleri tekeline karşı açılan davada bir taviz olarak görülebilir.

Microsoft'la uzlaşmak mümkün mü?

Microsoft ve Amerikan Adalet Bakanlığı ile davacı eyaletlerin bir kısmı arasında bir uzlaşma teklifi gündeme geldi. Microsoft uzlaşma karşılığında, Windows'un davaya neden olan bölümlerini değiştirme hakkına sahip olmak istedi. Ancak dokuz eyalet bu uzlaşmaya razı olmadı. Microsoft'un teşebbüsününse, bir şey

değiştirip değiştiremeyeceği henüz belli değil. Çünkü Windows'un *Başlat* menüsüne SP1 ile beraber sadece *Configure Program Defaults* adında yeni bir komut ekleniyor. Bu sayede browser, Media Player, e-posta istemcisi ve Messenger devre dışı bırakılabiliyor, ancak silinmiyorlar.

Korsan kullanıcıların şansı yok

Service Pack'in heyecan uyandıracak diğer önemli özelliği ise, işletim sisteminin etkinleştirilmesiyle ilgili. İlegal bir şekilde etkinleştirilen XP versiyonları güncellenemiyorlar. Bu durum, ürün etkinleştirmesinden tasarruf etmek için Corporate (şirketler için tasarlanmış) versiyonunun anahtarlarını internetten bulan kullanıcılar için geçerli. Firma müşterilerinin güncellenmesi, IT bölümleri tarafından gerçekleştirilecek, ancak firma anahtarı ile Microsoft'un lisans politikasını illegal bir şekilde kırmak isteyen kullanıcılar sistemlerini güncelleyemeyecekler.

America Want You!

Bilgisayar Oyunu ile Asker Aranıyor

Counter Strike tarzı FPS oyunlarının gördüğü ilgi üzerine, askerlik yapmak isteyen gençleri, bu tarz bir oyunla orduya hazırlamayı planlayan ABD ordusu, ticari oyunları aratmayan kalitedeki savaş oyununu bedava olarak piyasaya sundu. Asker alımları için talep yaratmayı hedefleyen ABD ordusunun oyun şirketleriyle işbirliğine giderek hazırladığı oyunun adı, America's Army. Geçmişte gazete ilanları ve posterlerle asker arayan ABD ordusu, bu kez www.americasarmy.com adresindeki siteden ücretsiz indirilen oyunu yükleyen genç kullanıcı-

ların ABD ordusuna katılmanın ve özel operasyonlarda yer almanın tadına varmalarını ve

gerçekten orduya katılmaları için başvurmalarını bekliyor. Oyun yayınlandıktan 36 saat sonra, bir kaç yüzbin kişi tarafından bilgisayarlarına indirildi. Bu süre içerisinde 500 bini aşkın

kişi de siteye üye olarak oyunu inceledi. Oyun ünlü grafik motoru Unreal'i kullanıyor ve oyun boyunca kötü tarafı (teröristler, düşman ülkeler...) seçmek mümkün olmuyor. Amerikan askerlerinin hiçbir sivile zarar vermediği ve birer kahraman gibi gösterildiği oyunu geliştirmek için, ordunun, yedi milyon dolar harcadığı söyleniyor. Amerikan ordusunun yeni gönüllüler bulmak için ayırdığı yıllık bütçesi, bu rakamın yaklaşık on katı olarak telif ediliyor. Dolayısıyla oyun sayesinde orduya kayıt yaptıracak birkaç yüz asker adayı bile, bir başarı olarak kabul edilecek.

Star Office 6.0

Kullanıcılar Ödemek İstiyor

Ofis yazılım paketi StarOffice'in ilk ticari versiyonu raflardaki yerini aldı. Prensip olarak www.openoffice.org sayfasından ücretsiz olarak temin edilen OpenOffice 1.0 gibi freeware olarak dağıtılıyor. Sun firması bu ofis paketine Adabas veritabanı ve birkaç yeni modül eklemiş, ayrı-

ca bir de el kitabı ile donatmış. Sun, kendisine yöneltilen sorularıyla, "Firma müşterilerimizin çok büyük bir kısmı, el kitabı ve destek istiyor ve bunun karşılığında ödeme yapmaya hazırlar," şeklinde cevaplandırıyor. **Fiyatı:** 90 euro **Bilgi için:** www.sun.com

Sharp Zaurus

Avuçiçi Linux'da Açık Kapı

Syracuse Üniversitesi'nin web sitesinde yayınlanan bir yazıda, öğretim görevlilerinin, Sharp'ın Zaurus SL-5500 ve SL-5000D avuçiçi bilgisayarlarında güvenlik açıkları buldukları belirtildi. Güvenlik açıkları, cihazın dosya sistemindeki dosyaların üzerine yazabilme ve klavye ya da ekran üzerinden girişi kilitleme hakkı veriyor.

Oluşan en büyük potansiyel tehlike ise, avuçiçi cihazın şirket ağına bağlandığı zaman, hacker'ların bu ağa girişi yapabiliyor olmaları. Açık, bağlı olunan ağ üzerinden dosya transferi yapılmasını da mümkün kılıyor.

Bilgi için: www.sharp.com

KISA... KISA...

► **Kopya Koruması Alpha-ROM**
Settec firması, Alpha ROM ürünü ile Clone CD gibi araçların ve Reverse Engineering'in çalışmasını önlemek için geliştirdiği yeni CD kopya koruma yöntemini Avrupa pazarına sundu.

Bilgi için: www.settec.net

EDİTÖRDEN NOTLAR

Cem Şancı
Haber Müdürü

Yazılımlar bilgisayarı ele geçince

Amerikan mahkemeleri, geçtiğimiz ay önemli bir karar vererek, bilgisayar kullanıcılarının karşısına izinsiz pop-up reklam açmanın yasalara aykırı olduğunu açıkladı. Böylece, Gator gibi yazılımların, bilgisayarın içinde gizli gizli çalışan bir casus gibi, kullanıcının ilgi alanlarını belirleyip, karşısına olur olmaz reklam pencereleri çıkaran bir hain olduğu ortaya çıktı. Büyük yazılım firmalarının da, Gator'un mantığına benzeyen, ancak şimdilik "teknik destek, uzaktan yardım" gibi masum bahanelerle yazılımlarının içine sakladıkları gizli ajanların ne zaman harekete geçip, insanları arkadan vuracakları merak ediliyordu. Bu açıdan mahkeme kararı, Gator benzeri çalışmalar yapma hesabındaki firmaların, planlarını bir daha düşünmelerine neden oldu.

IN & OUT

CD Yazılımları

CD yazıcıların fiyatlarının düşmesi ile birlikte artan satışları, yazılımlarda da kullanıcı sayısında artışa ve tabii ki rekabetin hızlanmasına neden oldu.

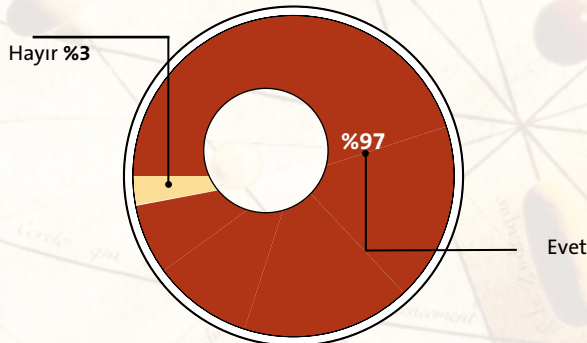
Remote

Windows XP ile birlikte gelen sunucu yazılımları nedeniyle, üçüncü parti uzaktan kontrol etme yazılımları artık bir anlam teşkil etmiyor.

KONTROL DIŞI BAĞLANTI

PC'nizin kontrolünüz dışında bilgi göndermesinden rahatsız oluyor musunuz?

Kaynak: CHIP Online

Etik ÖNEMLİ: 2295 kişi üzerinde gerçekleştirilen genişletilmiş araştırma, kullanıcıların tamamına yakının bilgisayarlarında kontrolleri dışında uygulama istemediğini ortaya koyuyor.

SHAREWARE

Top Downloads www.chip.com.tr

- KaZaA Media Desktop**
Bu program ile popüler P2P ağında arama yapabilirsiniz
- Morpheus Preview Edition**
Gnutella tabanlı P2P yazılımlarından biri
- ICQ 2002a**
Arkadaşlarınız ile sohbet için en tanınmış iletişim aracı
- WinZip**
Popüler dosya sıkıştırma yazılımının yeni sürümü
- Ad-aware**
İstenmeyen reklamlara karşı koruma sağlayan bir yazılım
- Download Accelerator**
Bağlantı kopmadan hızlı bir şekilde dosya transferi için
- Bulbster**
Audio Galaxy'nin yerini almaya aday yeni P2P protokolu
- Trillian**
IRC, ICQ ve MSN listenize ulaşabileceğiniz bir program

CD'DE YER ALANLAR
© eCHIP Code **SHAREWARE**

Fonix 2.7 ©

Minik MSN Yardımcınız

Popüler mesajlaşma aracı MSN Messenger'ınızdan bilgisayar başında değilken de verimli bir şekilde yararlanmak ister misiniz? İşte size mükemmel bir çözüm..

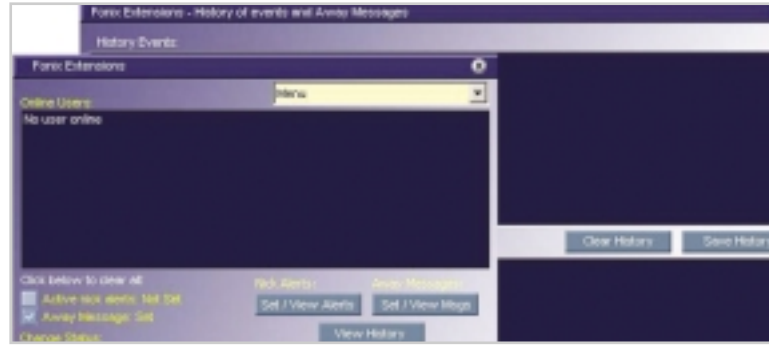
Bu küçük program, boyundan beklenmeyecek işler başararak, MSN Messenger'ın fonksiyonlarına büyük eklentiler gerçekleştirebiliyor.

Yerinizde olmadığınız zaman görüntülenecek mesajları değiştirerek, her kişiye farklı mesaj

konunun kaydını da tutabiliyor. Dolayısıyla eğer belirli süreler bilgisayarınızın başından ayrılıyorsanız, bu MSN Messenger bot'unun bilgisayarınızda kurulu olması yararınıza olacaktır. Program diğer kullanıcıların size sesli uyarı yapmalarına ve

danışıp sorunlarına cevap alabiliyorlar. Yeni sürüme takma adlara göre sesli uyarı yapabilmek ve MSN Messenger ile birlikte otomatik başlayabilme gibi özellikler de eklenmiş.

En son olduğunuz konumu sürekli izleyen Fonix, böylelikle

DAHA ÖNCEKİ MESAJLAR: Bu küçük programcık yardımıyla geçmişe dönük her türlü kaydın tutulması da mümkün oluyor.

belirlemenize ve gelen mesajların bir kaydını tutmanıza yardımcı olan program, ayrıca online olduğunuz andan itibaren, listenizde yer alan kişilerin ne zaman online olup ne zaman bağlantıyı kestikleri gibi birçok

MSN'inizi dünyanın neresinde olursanız olun uzaktan yönetmenize imkan tanıyor.

Eğlenceli yönleri de olan Fonix'i kullandığınız takdirde, listenizdeki insanlar siz yokken bile botunuza çeşitli konularda

bağlantınız koptuktan sonra geri geldiğinde de konumunuzu korumanıza yardımcı oluyor. Yani eğer görünmez konumda iseniz, tekrar bağlantı sağlandığında, yine aynı konuma sahip olabiliyorsunuz.

Elektronik Kütüphaneniz İçin İlginç E-Kitaplar

Bu ay da sizlere yine oldukça ilginç ve değişik konularda hazırlanmış elektronik kitaplar sunmaya çalıştık. Eğer İngilizce biliyorsanız, bu kitapları da mutlaka elektronik kütüphanenize eklemeyi unutmayın. Bu ayki ilk kitabımız, belki de içinde bulunduğunuz mali krizi atlatmanıza yardımcı olabilecek türden.

► **Ways To Save Money 2.0:** İsminden de anlaşılacağı gibi bu kitap size para biriktirebilmenin 692 yolunu sunuyor. Benzin giderlerinden ısınma masraflarına, telefon faturalarından araba servis giderlerine,

yiyecek, giyecek, sağlık gibi tüm masraflarınız için birçok konuda size ipucu veren kitap ile, günlük harcamalarınızı gerçekten önemli miktarlarda kısımlırsınız. Tabii ki harcayacak parayı bulmak için önce bir işe sahip olmanız gerekir. Eğer siz de iş arayanlar arasındaysanız, iş bulma konusunda çeşitli tavsiyelere ne dersiniz!

► **How To Get The Job You Want NOW!** Yaşamınızda yeni bir kariyere başlamak için gerekli teknikleri sunan bu kitap, işinizde yükselmeniz için de dikkat etmeniz gereken konuları adım adım anlatıyor. Başa-

rılı sonuçlar almanız için tasarlanmış kitap, iş görüşmelerinde özen göstermeniz gereken konulara da detaylı olarak yer veriyor. Ancak, halihazırda bir iş sahibiyse, bu her zaman mutlu olacağınız anlamına gelmiyor. Peki nasıl mı mutlu olacaksınız? İşte cevabı...

► **Book of Happiness and Hope 1.0:** Bu kitap mutluluğu arayanların hedeflerine ulaşmalarına yardımcı olmaya çalışıyor. Ne kadar başarılı bilemiyoruz, ama kitap, asıl istediğiniz kişi olmanızı sağlamak için kendinize nasıl yardımcı olabileceğinizi öğretiyor. Eğer düşüncele-

rinizi değiştirebilirseniz, dünyayı da değiştirebilirsiniz.

► **The Cold Embrace - Ghost Stories 1.0:** Eğer bu kadar ciddiye yeter diyorsanız, Microsoft Reader formatında yer alan bu e-kitaptaki 3 kısa hayalet hikayesi ile düşüncelerinizi biraz dağıtabilirsiniz. Mary Bradon'un 'The Cold Embrace', Amelia Edwards'ın 'The North Mail' ve Bram Stoker'ın 'Judge's House' hikayelerinin ilginizi çekeceğine inanıyoruz. Eğer 15 hayalet hikayesinden oluşan tüm kitabı istiyorsanız, **www.softeditions.com** adresine bir göz atabilirsiniz.

Trojan Guarder ☉**Truva Atını Kalenize Almayın**

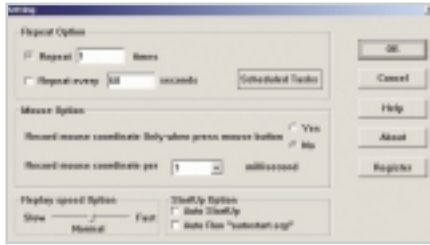
İnternete bağlıken trojanlara ve worm'lara karşı Windows'unuzu güçlendirebileceğiniz ve bilgisayarınızı koruyabileceğiniz bir yazılım olan Trojan Guarder, Guard Ghost isimli bir sistem ögesini devreye sokarak, hafızada gerçekleşen tüm işlemleri, tüm yerel dosyaları ve açık

olan portları sürekli gerçek zamanlı olarak izliyor. Herhangi bir trojan ya da worm, bir yazılımın içinde gizlenmiş bile olsa, yazılım anında bir uyarı görüntüleyerek dosyayı temizliyor. Aynı zamanda Trojan Guarder, virüslerin registry bağlantılarını da başarılı bir şekilde siliyor.

Auto Recorder ☉**İşlerinizi Otomatikçe Bağlayın**

Fare hareketlerinizi ya da klavye aracılığı ile bilgisayara yaptığınız her girişi tek tek kaydeden bu yararlı araç, daha sonra bunlardan oluşturduğu script dosyasını kullanarak, aynı işlemleri otomatik olarak tekrar gerçekleştirebiliyor. Bu dosya içinde istediğiniz değişiklikleri de kolayca yapabiliyorsunuz. Böylelikle işlemler ister 100 kere, ister 1 milyon kere tekrarlanacak olsun, otomatik olarak

gerçekleştirebiliyor. Ctrl+Alt+A kısayolunu kullanarak System Tray'i de açıp kapatabilirsiniz.

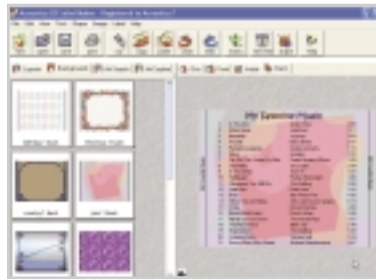
Yeni sürüm, zamanlayıcı ve komut satırı işlemlerini de destekliyor. Ayrıca, yazılıma hız ayarı seçeneği de eklenmiş.

ChatCraft 1.6 ☉**ICQ Mesajlarınızı Canlandırın**

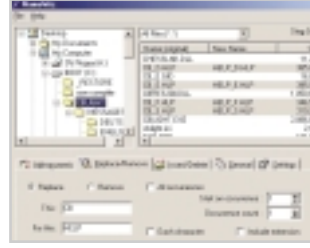
Oldukça dikkat çekici bir ICQ yardımcı aracı olan ChatCraft, sohbetlerinizin daha renkli geçmesini sağlayabiliyor. Mükemmel bir ASCII sanat koleksiyonuna sahip olan yazılımla, kendi resim ve metinlerinizin de güzel ASCII sanatına dönüştürülmesi mümkün oluyor. Etkili ve kullanılması kolay bir arabirime sahip olan yazılımı kullanarak, bir arkadaşınıza ASCII sanatından örnek göndermek istediğinizdeyse, sadece tek bir tuşa tıklamanız yeterli oluyor. Daha sonra ChatCraft, seçiminizi ICQ mesaj penceresine yapıştırıp, otomatik olarak gönderiyor. Daha önceki sürümlerdeki birçok ufak tefek hata, bu sürümde düzeltilmiş.

Acoustica CD Label Maker 1.13 ☉**Albümünüzün Kapağı Var mı?**

Yazmış olduğunuz CD'leriniz için CD kabı hazırlamak isterseniz, pratik ve kullanışlı bir yazılım olan Acoustica Label Maker ilginizi çekecektir. Kullanıcı

lara iki farklı mod sunan bu yazılımda, isterseniz sihirbaz yardımıyla doğum günü ve kutlama gibi hazır temaları kullanarak birkaç dakika içinde tasarımlar yapabilmemiz mümkün. Yazılım,

NameWiz 3.15 ☉**Değişiklik Her Zaman İyidir**

Hiç yüksek miktardaki bir dosyayı baştan isimlendirmeyi denediniz mi? Eğer böyle bir niyetiniz varsa, NameWiz yazılımına bir göz atmadan işleme başlamayın. Ana görevi, belirli bir grup dosyayı hızlı ve kolay bir şekilde baştan isimlendirmek olan program ile, dosya uzantılarının değiştirilmesi, tüm dosya adlarının küçük ya da büyük harfe çevrilmesi, dosya adından tek bir harfin silinmesi ya da değiştirilmesi ve yeni bölümler eklenmesi mümkün oluyor. Ayrıca NameWiz içinden dosyalara sıralı bir şekilde isim de verilebiliyor. Program, ayrıca kullanıcılara kopyalama ya da taşıma şansını da sunuyor.

KISA... KISA...**► MagicText Typers 2.0 ☉**

MagicTextTypers, günlük ofis işleriniz içinde periyodik olarak yapmanız gereken yazım işlerini otomatikleştirerek hızlandırır bir yazılım. En sık kullandığınız metin parçalarını program içine kaydederek, daha sonradan bunları sürükleyip bırak yöntemiyle formlara, belgelere, e-maillere ve diğer uygulamaların içine rahatlıkla taşıyabiliyorsunuz. İsterseniz girdiğiniz her metin kaydını şifreleyerek korumanız da mümkün oluyor.

► Db Analysis 1.0 ☉

Microsoft Access veritabanlarını daha kolay ve hızlı bir şekilde kullanmak için hazırlanmış olan Db Analysis, veri tabanı tasarımı ile ilgili bilmek istediğiniz her şeyi size sunabiliyor. Word belgesi olarak hazırlanmış profesyonel veri tabanı kılavuzunun yanı sıra, yazılım size daha birçok pratik yöntem de sunuyor. Veri tabanları ile uğraşıyorsanız, en iyisi tamamen ücretsiz olan bu programı kurup bir deneyin.

► Office Mail 1.1 ☉

Bu tamamen ücretsiz POP ve SMTP, e-mail sunucusu yerel ağ üzerindeki herkese, Outlook gibi standart yazılımlarla bile ulaşabilecekleri e-mail hesapları sunabiliyor. Aliase kullanımı ile birden fazla kullanıcının tek bir POP hesabını kullanarak posta almasına da olanak tanıyan yazılımın, zeki yönlendirme özelliği sayesinde, iç mesajlar da sahiplerine hızlı bir şekilde ulaştırılabilir. Ayrıca yazılım e-mail virüslerine ve worm'lara karşı da koruma sağlıyor..

► Venky Web Downloader ☉

Bu basit ve küçük uygulama, web sitelerinin tamamını offline olarak izlemek üzere sabitdiskinize indirebiliyor. Kullanımı da oldukça kolay olan programla, sadece web sayfasının adresini yazmak yeterli oluyor. Daha sonra site içindeki tüm bağlantılar resimler de dahil olmak üzere tek tek indirilmeye başlıyor.

İÇİNDEKİLER

Video Düzenleme Yazılımı
Adobe AfterEffects 5.5

CD Yazma Yazılımı
Roxio WinOnCD 5

Kişisel Para Yönetim Yazılımı
Intuit Quicken 2002

Kişisel Güvenlik Yazılımı
Steganos Security Suite 4

Video Düzenleme Yazılımı
Magix Video Deluxe

Resim Düzenleme Plug-in'i
Pictographics iCorrect 3.0

Web Sunucu Yazılımı
Zeus Web Server 4

Yardımcı Sistem Yazılımı
LI Utilities WinTasks 4 Professional

İşletim Sistemi
Lycoris Desktop/LX

CHIP CD

Yazılım inceleme bölümünde yer alan ve CD-Code'una sahip ürünlerin deneme sürümlerini eCHIP'te bulabilirsiniz.

Bu yazılımlardan bazıları için gerekli olacak deneme şifrelerini ise aşağıdaki internet adreslerine bağlanarak elde edebilirsiniz.

Zeus Web Server 4
<https://secure.zeus.com/downloads/>

CHIP ONLINE

Ayın ürünü hakkında daha fazla bilgiyi ve geçmiş sayılarda tanıtılan ürünlerden bazılarını www.chip.com.tr/yazilim adresinde bulabilirsiniz.

Yeni Yazılım TESTLERİ

Yazılım dünyasında firmalar, her geçen gün daha fazla özellik içeren yazılımlarla kullanıcıların karşısına çıkıyorlar. Bunlar arasından en dikkat çekenleri, yazılım testi sayfalarımızdan inceleyebilirsiniz.

■ Analog ve dijital video kameraların fiyatları düştükçe, anılarını ölümsüzleştirmek için bu donanımlardan edinen kullanıcıların sayısı hızla artıyor. Aynı zamanda bilgisayar sahibi olan kullanıcıların büyük bir kısmı da,

video çekim işini bir adım daha ileri götürüp, amatör olarak video düzenleme ile ilgilenmeye başlıyor. Durum böyle olunca, video düzenleme yazılımları sektöründe de, her geçen gün yeni bir yazılım görmek mümkün oluyor. Bunlar arasından özellikle düşük ve orta seviye bütçeler için seçtiğimiz iki yazılım olan Magix Video Deluxe ve Adobe After

Effects, çarpıcı özellikleriyle ön plana çıkıyorlar.

Bilgilerinizi yedeklemek ve çeşitli formlarda CD'ler yazmak için kullanabileceğiniz bir program olan Roxio, DVD yazma dışında her tür işlemi başarıyla gerçekleştiriyor. Bunun dışında sorunlu dijital fotoğraflarınızı düzeltebileceğiniz Pictographics ile verilerinizi şüphe uyandırmadan en güvenli şekilde transfer edebileceğiniz Steganos da diğer ilgi çekici yazılımlar arasında yer alıyor.

Bu ay Windows Task Manager'ın görevine talip olan WinTasks 4, başarısıyla sıvırlırken artık bir klasik haline gelen kişisel para yönetim yazılımı Quicken'in 2002 sürümü ise eski formundan çok uzak bir görüntü sergiliyor. Linux kullanıcılarını memnun edecek iki yazılımdan biri olan Lycoris Desktop/LX, Windows'a benzeyen arabirimi ile dikkat çekerken yine sadece Linux altında çalışabilen bir web sunucusu olan Zeus da performansı ile ön plana çıkıyor. Programın tek sorunu yüksek fiyatı.

Mahmut Karslıoğlu, mkars@chip.com.tr

DEĞERLENDİRME

CHIP, yazılımların kalitesini 0 ile 10 arasında bir puanlama sistemiyle değerlendiriyor ve burada ki üç kriter olan işlevsellik, ergonomi ve kaynaklar 4:3:3'lük bir ortalama ile toplam değerlendirilmeye giriyor.

Kriterlerden işlevsellik, yazılımın konusundaki görevini ne derece yerine getirebildiği sorusuna cevap veriyor. Burada ne kadar az hata yaptığı ve ne kadar fazla özelliğe sahip olduğu değerlendirilmeye giriyor. Ergonomide ise CHIP, yazılı-

mın dokümantasyon ve kullanımının kalitesi değerlendiriyor. Kullanım kitapçığı ne kadar anlaşılır ve kapsamlı? Online yardım alınabiliyor mu? Asistanlar mevcut mu?.. gibi sorulara cevap aranıyor. Kaynaklarda ise donanım ile arasındaki uyumluluğa puan veriliyor. Bu toplam puanlamadan sonra CHIP ayrıca fiyat ve performans değerlerini tavan puan 100 üzerinden değerlendiriyor. Bu değerlendirme yazılıma verilen paraya deyip deymediğini gösteriyor.

TOPLAM CHIP PUANI

çok iyi	■■■■■	(100–90 Puan)
iyi	■■■■■	(89–75 Puan)
orta	■■■■■	(74–60 Puan)
vasat	■■■■■	(59–45 Puan)
kötü	■■■■■	(44–20 Puan)
çok kötü	■■■■■	(19–0 Puan)

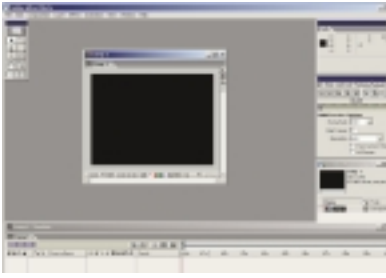
FİYAT/PERFORMANS

çok iyi	■■■■■	(100–90 Puan)
iyi	■■■■■	(89–75 Puan)
orta	■■■■■	(74–60 Puan)
vasat	■■■■■	(59–45 Puan)
kötü	■■■■■	(44–20 Puan)
çok kötü	■■■■■	(19–0 Puan)

Yazılım Testi

AYIN ÜRÜNÜ
CHIP
08/2002

Video Düzenleme Yazılımı

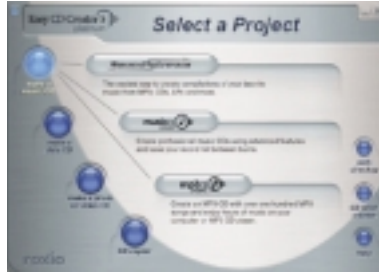
ADOBE AFTER EFFECTS 5.5

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

SİSTEM Win 95/98/ME/2000/XP
BİLGİ www.adobe.com
FİYAT 649 \$

CD Yazma Yazılımı

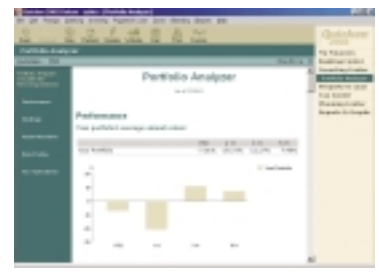
ROXIO WINONCD 5

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

SİSTEM Win 98/ME/NT/2000/XP
BİLGİ www.roxio.com
FİYAT 55 £

Kişisel Para Yönetim Yazılımı

INTUIT QUICKEN 2002

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

SİSTEM Win 98/ME/NT/2000/XP
BİLGİ www.intuit.com
FİYAT 60 \$ (DELUXE)

Profesyonel görünen videolar: Kes, yapıştır araçları ve birkaç basit fade ve transiti-on efekti, video düzenleme ile uğraşan ço-ğu kullanıcının temel ihtiyaçlarını rahat-lıkla karşılar. Ancak daha yaratıcı işler çı-karmak ve profesyonel görünen video dü-zenlemeleri gerçekleştirmek istiyorsanız, daha fazlasına ihtiyacınız olacaktır. İşte bu noktada devreye giren AfterEffects, sektördeki tüm profesyonel ve orta seviye kullanıcıların ihtiyaçlarını karşılayabili-yor. Ancak tabii ki yazılımı, çok üst seviye ve hızlı tamamlanması gereken işler için değil de, daha çok web animasyonlarında, düşük bütçeli video yapımlarında ve iş yerlerinde etkileyici sunumlar hazırlamak için kullanmak daha doğru olacaktır. 5.5 sürümünde ise birkaç önemli yeniliğin dışında çok fazla özellik yer almıyor. Eklen-en yeni özellikler içinde yer alan renkli gölgeler oluşturabilen Light Transmission ve yeni filtre setinin yanı sıra 3D desteği de iyice geliştirilmiş. Böylelikle artık yazı-lım içine Maya'da hazırlanmış kamera ha-reketlerini aktarmak mümkün oluyor.

SONUÇ: Satın alınabilir bir fiyata, gerçek-ten çok güçlü bir video düzenleme seti sunan bir yazılım. Kullanılması kolay ve performanslı bir şekilde kullanmak için birkaç haftalık öğrenme süresi yeterli ola-bilir.

- + Kullanımı kolay ve etkili
- + Yeni ve güçlü ışık filtreleri
- + Geliştirilmiş 3D desteği

eCHIP Code Effect

Bir tek DVD yazamıyor: Roxio'nun yeni WinOnCD 5 Power Edition'ı, kendisin-den beklenenlerin çoğunu başarıyla yeri-ne getiriyor. İlk bakışta, programın mü-kemmele yakın bir şekilde tasarlanmış ana arabirim ekranı, dikkatleri üzerine çekiyor. Buradan CD listelerini ve track'leri düzenlemek ya da video, data ve fotoğraf CD'leri hazırlamak gibi işlemler-in gerçekleştirilmesi mümkün oluyor. Ses düzenleme gibi çeşitli özellikler ise serbest pencereler içinde yer aldığından, bunları kullanırken kullanıcının ana pen-cereyi terk etmesi de gerekmiyor. Basit simge temelli araç çubuğu ve arabirim ise, kafa karıştıran sihirbazlarla uğraşmadan, istediğiniz her işleme tek bir tuş ile ulaş-manızı mümkün kılıyor. Tüm bunların yanı sıra WinOnCD 5, Data Overspan özelliğiyle seçilen verinin bir CD'den da-ha fazla bir alan kaplaması durumunda, bunu birden fazla CD'ye de paylaştırabili-yor. Herhangi bir video filmini de MPEG1 biçiminde Video CD (VCD) ola-rak yazabilen program, bunlara menüler ve tuşlar ekleme imkanı sunarak, Super VCD'ler (SVCD) hazırlamanıza da yar-dımcı oluyor.

SONUÇ: Ayrıntılı ve etkili bir CD hazırla-ma yazılımı. WinOnCD 5, yeni başlayan-lar için hazırlanmış, ancak ileri seviye kullanıcıları da çekebilecek profesyonel özellikler içeren bir yazılım.

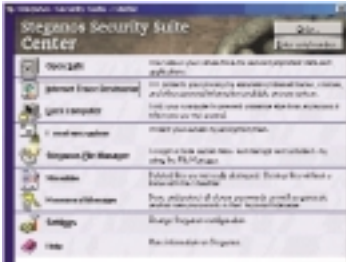
- + Data Overspan özelliği
- + VCD ve SVCD hazırlama
- DVD yazamıyor

Paranızın hesabını bilin! 1984 yılından beri piyasada olan popüler kişisel para yö-netim yazılımının en son sürümü olan Quicken 2002, Standard, Deluxe ve Busi-ness şeklinde 3 farklı paketle karşımıza çı-kıyor. Quicken Standard, borçlarınızı, ta-sarruflarınızı ve o anki hesabınızı denge-de tutup, bütçenizi planlamanıza yardım-cı oluyor. Deluxe sürümü ise, tasarrufları-nız ve yatırımlarınız için 'what if' sorula-rını yanıtlayıp, finansal kararlarınız için daha iyi teklifler sunabiliyor. Aynı zaman-da eviniz için bağımsız bir demirbaş mo-dülü de sunan yazılım, böylelikle sahip olduklarınızı kaydedip bir değer çıkara-rak sigorta işlemleri sırasında rahat he-saplamalar yapabilmenize de imkan sağlı-yor. Ayrıca Deluxe ve Business sürümleri, kısıtlı da olsa, faturalama, tahmin ve ra-porlama gibi özellikleriyle karmaşık mu-hasebe yazılımlarına ihtiyaç duymayan iş adamlarının yardımına koşabiliyor. Tabii ki Quicken'dan en iyi sonucu almak isti-yorsanız, bütçenizde yiyecek, yakıt ve eğ-lence gibi farklı konuları bölmüş olmak gi-bi ince hesaplar da yapmanız gerekiyor.

SONUÇ: Yazılım, paranızı yönetmenize, harcamalarınızı kontrol altında tutmanıza ve doğru mali kararlar vermenize yar-dımcı oluyor. Intuit, kişisel para yönetim yazılımlarının standardını belirlemesine rağmen, Quicken yazılımı aynı başarıyı gösteremiyor.

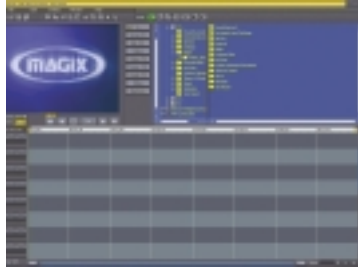
- + Faturaları ve ödemeleri izleyebiliyor
- + Mali durum raporları oluşturabiliyor
- Kullanımı kolay değil

Kişisel Güvenlik Yazılımı

STEGANOS SECURITY
SUITE 4CHIP PUANI ☐ ☐ ☐ ☐ ☐FİYAT/PERFOR. ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

SİSTEM Win 98/ME/NT/2000/XP
BİLGİ www.mediagold.co.uk
FİYAT 40 £

Video Düzenleme Yazılımı

MAGIC VIDEO DELUXE

CHIP PUANI ☐ ☐ ☐ ☐ ☐FİYAT/PERFOR. ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

SİSTEM Win 98/ME/NT/2000/XP
BİLGİ www.fasttrak.co.uk/magix
FİYAT 30 £

Resim Düzenleme Plug-in'i

PICTOGRAPHICS ICORRECT
3.0CHIP PUANI ☐ ☐ ☐ ☐ ☐FİYAT/PERFOR. ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

SİSTEM Win98/ME/NT/2000/XP
BİLGİ www.picto.com
FİYAT 40 \$

Ajanlar için birebir: Firewall ve antivirüs yazılımları, internet üzerinden gelebilecek tehlikelere karşı oldukça başarılı korunma yöntemleridir. Ancak başka yerlerden gelebilecek tehlikelere karşı da verilerinizi korumanız gerekir. Steganos işte bu amaçla üretilmiş bir yazılım ve PGP gibi yazılımlara benzer bir şekilde çalışıyor. Diğerlerinin yaptığı işleme ek olarak verileri özel olarak şifreledikten sonra, onları bulunamayacak bir şekilde gizliyor. Böylelikle, daha güvenli bir transfer işlemi için verileri WAV ve BMP dosyaları içine saklayan Steganos Security Suite ile hazırlanmış dosyalar, hiçbir şekilde şüphe çekmiyor. E-mail ile gönderebileceğiniz bu dosyalar, gerçek ses ve görüntü dosyaları gibi işlevlerini sürdürüyorlar. İçerindeki gizli bilgiye ulaşmak içinse, alıcının da Steganos yazılımına sahip olması ve şifreyi bilmesi gerekiyor. Karşı tarafta yazılım olmaması durumunda, kendi kendine açılabilen paketler yardımıyla ya da web sayfası üzerinden, ücretsiz bir şekilde içeriğe ulaşmak mümkün oluyor. Ayrıca, verilerinizi saklayabilen gizli sürücü özelliği de ilginizi çekebilir.

SONUÇ: Steganos, uygun bir fiyata üst seviye koruma sağlıyor. Kırılmayacak 128 bitlik şifrelemenin yanı sıra, verileri taşıyıcı dosyaların içine gizleyip şüphe çekmeden transfer etmesi de ek bir güvenlik sağlıyor.

- + Kırılmaz 128 bit şifreleme
- + Verileri dosyaların içine saklıyor
- Zayıf e-mail desteği

Ucuz ve yetenekli: Video kameraların fiyatları düştükçe, video düzenleme yazılımlarına olan ilgi de yavaş yavaş artıyor. Dolayısıyla, bu sektörde her geçen gün yeni bir yazılım görmek, sürpriz değil. Magix'in Video Deluxe'ü de bunlardan biri. Programa ilk baktığınızda pek 2 CD'den oluşabilecek bir yazılım izlenimi vermiyor. Ancak inceledikçe gücü ortaya çıkıyor. Ürün paketi sadece yazılımdan oluşuyor. Dolayısıyla video görüntülerini, kendi donanımlarınızla programa aktarmanız gerekiyor. Aktarmanın ardından, video dosyası, sahne değişimleri algılanarak, çeşitli parçalara ayrılıp, zaman çizelgesine yerleşiyor. Videonuzda yer almasını istediğiniz diğer bileşenler de yine kolay bir şekilde, sürükleyip bırak yöntemiyle buraya taşınabiliyor. Yazılım gerçek zamanlı düzenlemeye izin verdiği için, gösterim sırasında bile gerekli değişikliği yapmanız mümkün oluyor. 16 ayrı track üzerinde çalışabilme özelliği de Video Deluxe'ü bir adım öne çıkarıyor. Videolarınız için müziği doğrudan CD'den alabileceğiniz gibi müzik türünü, enstrümanları ve süreyi belirleyip, otomatik olarak oluşturulmasını da sağlayabiliyorsunuz.

SONUÇ: Çok fazla özellik sunan bir video düzenleme yazılımı daha... Uygun fiyatlı ve eğlenceli bir yazılım olsa da, diğer video düzenleme yazılımları arasında hantal kalıyor.

- + 16 düzenleme track'i
- + Gerçek zamanlı düzenleme
- Bazı efektler oldukça gereksiz

Fotoğraf sorunlarına son! ICorrect 3.0, dijital fotoğraflarınız üzerinde hızlı ve etkili bir biçimde düzeltmeler yapabileceğiniz bir yazılım. Hem tek başına hem de bir Photoshop plug-in'i olarak çalışan 2 ayrı sürüme sahip olan yazılım, çok fazla yer kaplamasına rağmen, kullanıcıya çok güçlü araçlar sunuyor. Eski ve solmuş fotoğrafların renk ve kontrast problemlerinin düzeltilmesinin yanı sıra, Icorrect, birçok farklı işlemi de basit ve kullanışlı arabirimiyle hızlıca tamamlayabiliyor. Bunu yapabilmek için kullanıcı ile etkileşimli bir biçimde çalışan iCorrect, göz tarafından kolaylıkla ayırt edilebilecek vücut ve çimen renkleri gibi renkleri baz alarak düzeltme yapıyor. Öncelikle nötr, gökyüzü, deri ve yaprak gibi referans renklerden birini seçip, fotoğrafınızdaki ilgili bölgelere tıklayarak işleme başlıyorsunuz. Görsel olarak düzeltme yapabilmek için, monitörünüzün parlaklık ve kontrast ayarlarını da kaba ama kullanışlı bir ayar penceresi üzerinden yapabiliyorsunuz.

SONUÇ: Tüm dijital kamera sahiplerine tavsiye edebileceğimiz mükemmel bir yazılım. Photoshop'un curves aracını başanlı bulanların, zaman kazandıracak yüksek kalitede sonuçlar veren bu ucuz yazılımı mutlaka denemeleri gerekiyor.

- + Çok başarılı sonuçlar
- + Kullanımı çok kolay
- Pencere boyutlandırma zor

© eCHIP Code Icorrect-Iccorrect Plug

Web Sunucu Yazılımı

ZEUS WEB SERVER 4

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

SİSTEM Unix/Linux
BİLGİ www.zeus.com
FİYAT 1700 \$

Yardımcı Sistem Yazılımı

LI UTILITIES WIN TASKS 4 PROFESSIONAL

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

SİSTEM Win 98/ME/NT/2000 /XP
BİLGİ www.liutilities.com
FİYAT 37 \$

İşletim Sistemi

LYCORIS DESKTOP/LX

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

SİSTEM -
BİLGİ www.lycoris.com
FİYAT 30 \$

Windows altında çalışmıyor: AIX, Solaris ve Tru64 gibi tüm 32bit ve 64bit Unix uygulamalarında, HP-UX platformunda ve Linux altında da çalışabilen Zeus Web Server 4.0, özellikle internet servis sağlayıcıları ve çok sayıda web sitesine ev sahipliği yapmayı düşünen şirketleri hedef alıyor. HTTP 1.1, Internet Server Application Programming Interface ve Netscape Server Application Programming Interface'i tam uyum içinde çalışabilen yazılım, ayrıca kendi uygulama geliştirme arabirimine de sahip. Ek olarak sand-boxing özelliği sayesinde dahili 128bit'lik Secure Sockets Layer'ı ve Public Key altyapısını kullanarak, Common Gateway Interface script'lerini güvenli bir biçimde test edebilen yazılım, diğer rakiplerine göre de oldukça fazla bir performans gösteriyor. Her ne kadar statik içerik sunumu sırasında Apache ve ISS ile yakın performans değerleri verse de, dinamik içerikte Zeus Web Server 4.0, Apache'ye göre yüzde 42, ISS'e göre de yüzde 102 daha fazla performans göstererek üçü arasında birinciliğe yerleşiyor.

SONUÇ: Yeni sürümle birlikte gelen performans artışı, ürünü rakipleri arasında bir anda ön plana çıkarıyor. Program, en fazla kullanılan web sunucusu değilse, bunun tek nedeni yüksek fiyatı.

- + Hızlı ve ölçeklenebilir
- + Dahili performans monitörü
- En yakın rakibi ücretsiz

© eCHIP Code Zeus

CTRL-ALT-DEL'e rakip: Sistem ve kullanıcı işlemlerini kolaylıkla ayırt etmenizi sağlayan Wintask, ayrıca bunlara farklı öncelikler vermenize ya da tamamen durdurmanıza da olanak tanıyor. Normalde Windows, tüm bu işlemleri kendisi otomatik olarak kontrol eder ve kullanıcının sadece Windows Task Manager (Ctrl+Alt+Delete) yardımıyla işlemi durdurmak gibi basit kontrolleri yapmasına izin verir. WinTasks 4 ile, sistem yöneticilerinin daha fazla veriye ulaşip bunlar üzerinde daha fazla kontrol şansı bularak, sistem sorunlarını daha kolay çözmeleri de sağlanmış oluyor. İşlemlerin durdurulması, önceliklerinin değiştirilmesi ve isimlendirilmesi gibi tüm işlemler, yazılımın ana penceresi üzerinden tek bir tuşa tıklamakla gerçekleştirilebiliyor. Autostart penceresi içinden Windows açılışında başlatılan tüm programlara ulaşılabilir ve bunların açılıp kapatılması mümkün oluyor. Seçilen işlemlerin kullandığı tüm DLL'leri görüntüleyen modül ise, programın başarılı özellikleri arasında yer alıyor.

SONUÇ: Windows Task Manager'a mükemmel bir alternatif. Ancak işlem tanımlamaları açısından zayıf kalıyor ve yardım dosyaları da çok yeterli değil. Sistem yöneticileri için gerçekten etkileyici bir ürün. Ancak diğerleri bu yazılımdan çok fazla bir şey beklemesin.

- + Gerçek zamanlı işlemci ve hafıza istatistikleri
- + Sorunları tanımlamak için log kaydı
- İşlem tanımlamaları yetersiz

Windows görünüşlü Linux: İşletim sistemine baktığınız zaman, görünüş ve kullanım özellikleri açısından Windows XP'ye benzerliği hemen dikkatinizi çekecektir. Bunun dışında aslında Desktop/LX, hala bir KDE masaüstü tabanlı Linux sistem. Ayrıca çeşitli popüler KDE uygulamaları ile de desteklenen bu sistem, Caldera'nın OpenLinux dağıtımı üzerine geliştirilmiş. Program içinde yer alan ve 'Lizard' kurulum programının geliştirilmiş bir sürümü olan Lizard ile de kurulumun hızlı ve sorunsuz bir biçimde tamamlanması sağlanabiliyor. 15 dakika gibi kısa bir sürede tamamlanan kurulumun ardından Lizard, USB üzerinden bağlı donanımlar da dahil olmak üzere tüm PC donanımlarınızı eksiksiz bir biçimde tanıyıp kullanıma sunuyor. Sisteminizdeki Windows'u kaldırmanıza gerek duymadan dual-boot olarak da kurulabilen sistem, benzer Linux dağıtımları gibi var olan Linux partition'ını bulup kendini buraya kurabiliyor. Fakat diğer Linux'lardan farklı olarak, istenirse standart ext3 dosya sistemi de kullanılabilir.

SONUÇ: Eğer Linux kullanmak istiyor, ancak Windows'un kullanışlı arabiriminden vazgeçemiyorsanız, bu Linux dağıtımına mutlaka bir göz atın. Desktop/LX, başarılı özellikleri geniş yelpazede yazılımlar ile de destekliyor. Tam Linux ile yeni tanışacaklara göre bir sistem.

- + Kullanımı Windows'a benziyor
- + Kurulumu çok kolay ve hızlı
- Unix kullanıcıları için çok basit kalacaktır

eCHIP İÇERİĞİ

- » HotHTML 2001 Professional
Tamamen ücretsiz editör
- » eCHIP
Ağustos eCHIP içeriği
- » Windows Registry Guide 2002
Windows sırlarını çözmek...
- » ICQ Lite
ICQ hafifledi, sistemler rahat
- » Blubster
Yeni yüzüyle yine MP3

HotHTML 2001 Professional

Tamamen Ücretsiz HTML Editör

HTML'e yeni başlayanlar için kullanımı basitleştirilmiş kod tabanlı bir HTML editör. Fakat profesyonellerin de ilgisini çekebilir.

HTML sayfası yapmak istiyorsunuz, fakat komutları bilmiyorsunuz! Belki de WYSWYG (Ne Görüyorsan Onu Alırsın) editörler ile çalışan web tasarımcıları da, yaptıkları sayfaların kodlarından habersizlerdir. Ücretsiz bir yazılım olan HotHTML ile kendinizi deneyebilirsiniz.

cerenin üstünde bulunan toolbar'dan simgeleri seçip, daha sonra editör içinde kod olarak görebiliyorsunuz. Örneğin bir table oluşturmak istediğinizde, table simgesine tıklıyorsunuz ve kaç hücreden oluşturmak istediğinizi, satır ve sütun sayısını seçiyorsunuz. Daha sonra kod,

zorlanmıyor hem de komut kodlarının birebir sayfaya nasıl yerleştiğini öğrenebiliyorlar. Daha sonra Preview penceresinde nasıl bir sayfa oluşturduğunuza bakabilirsiniz.

Menüler ve artı özellikler

Programın ana menüsünde ise

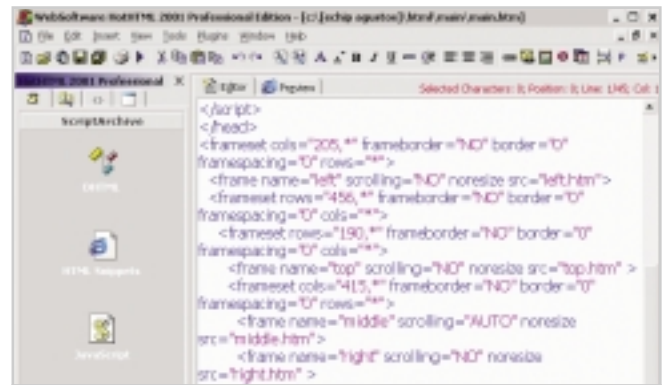
Herkese hitap eden arabirim

Program, hem yeni başlayanları hem de profesyonelleri tatmin edecek şekilde tasarlanmış.

Açılıştan yer alan template penceresinde birçok seçenek sunuluyor. Burada bilgi, tanıtım, download veya forum gibi konularda hazır site örnekleri bulunuyor. İstediğinize bağlı olarak, seçenekler arasında bir tasarım seçip kullanabilir veya üzerinde değişiklikler yapabilirsiniz.

Adım adım web sitesi...

Program, Dreamweaver veya FrontPage gibi WYSWYG tarzında olmasa da, HTML komutlarının görselleştirilmesi esasına dayanıyor. HTML kodları ile kullanılan programda, eğer HTML komutlarını bilmiyorsanız, pen-

HTML TAG'LAR: Programın toolbar'ında bulunan simgeler yardımıyla tag'ları otomatik olarak kod içine ekleyebilirsiniz.

otomatik olarak sayfaya ekleniyor. Bir link koymak istediğinizde, link simgesine basıyorsunuz. Karşınıza çıkan pencereye hangi kelime için hangi web sayfasının açılacağını belirliyor ve yeni bir pencerede veya kendi içerisinde açılabilir seçeneklerinden birini tıklıyorsunuz. Böylece hem yeni başlayan kullanıcılar

tüm HTML tag'ları harf sırasıyla dizilmiş. Buradaki bölümde de bir kolaylık mevcut: Her tag'ın altındaki menüde o komutla ilgili alt komutlar çıkıyor. Örneğin tag'ına tıkladığınızda, bir resim dosyası yerleştiriyor ve border, align, width, height gibi özellikler belirtiyor ve böylece işinizi çok kolaylaştırıyor.

Ağustos eCHIP İçeriği

Dergideki kapak konusu ve yazılım bölümünde adı geçen programları, eCHIP içerisinde sizlere sunuyoruz. MP3 encoder'lar, P2P dosya paylaşım programları, Cep2PC kodu altında yer alan bilgisayar ile cep telefonu arasında bağlantı kurabileceğiniz programlar... Bu aydan itibaren eCHIP programlarını daha detaylı kategorilere ayıracağız. Web/Yazılım, e-İş ve Network gibi

kategorilerde, web'deki en ilgi çekici programları bulabilirsiniz.

Dijital dergilerimizde ASP, Access, XML ve StudioWeb'in incelemesine yer verdik. eCHIP'in devamlı elemanlarından Bilgisayar Sözlüğü, profesyonel programcılar için hazırladığımız Marjinal ve sizden gelen yoğun ilgi sonucu ileride daha da genişletmeyi düşündüğümüz PC ONLINE da CD'mizle birlikte sizlere ulaşacak.

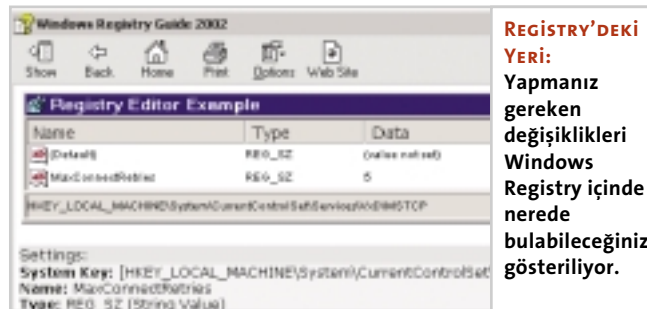
PROGRAM KATEGORİLERİ: Eklenen yeni kategorilerle kendinize uygun programları daha kolay bulabilirsiniz.

Windows Registry Guide 2002

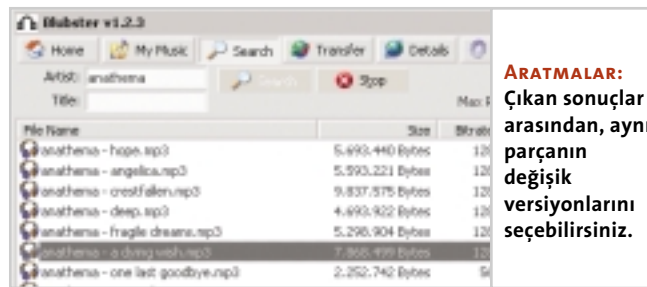
Windows kullanıcıları da, artık işletim sistemlerini anlamak istiyorlar. Sadece arabirim kullanmak dışında teknik detayları da merak edenler, az çok Windows Registry'yi incelemiştirler. Windows Registry Guide ise adından da anlaşılacağı gibi bir destek programı. Diğer Registry programları gibi değil. Aklınıza takılan Windows özelliğini registry'den bulmanız için yol gösteriyor sadece. Gerisi size kalıyor...

Performans ayarları

Ana sayfada Donanım, Network, Güvenlik ve Yazılım gibi bölümler bulunuyor. Bu bölümlerden yararlanarak alt başlıklara baka-

REGİSTRY'DEKİ YERİ:
Yapmanız gereken değişiklikleri Windows Registry içinde nerede bulabileceğiniz gösteriliyor.

ARATMALAR:
Çıkan sonuçlar
arasından, aynı
parçanın
değişik
versiyonlarını
seçebilirsiniz.

ICQ Lite

Şimdiye kadar net üzerindeki en popüler chat programı olan ICQ, artık o kadar büyüdü ki sadece sohbet amaçlı olmaktan çıktı. Dosya transferi, telefon konuşmaları, SMS yollama, tebrik kartı hazırlama, sesli chat, online oyun derken, oldukça kapsamlı bir program oldu.

ICQ'yu sadece gerçek amacı olan sohbet için kullanmak isteyenler için çıkarılan bu versiyon, oldukça az bellek harcıyor ve arayüzü pek de farklı değil. ICQ Lite, ICQ web sitesinden kullanılan ICQ2go'nun birebir aynısı. Mesaj ve SMS yollama ve gruplar, değişmeyen özellikler. Fakat ICQ Lite'da Hystory bulunuyor. Aslında bu da programın biraz daha hızlanmasına neden olmuş. ICQ'nun yeni versiyonlarında Prefences ve Security bölümü epey karışık. ICQ Lite'da ise çok basitleştirilmiş ve gerçekten de oldukça kullanışlı olmuş. Şu anda test aşamasında olan programı denemenizde yarar var...

Blubster

Napster, Audiogalaxy derken, şu sıralar KaZaa da yasal işlemlerle uğraşıyor... Durum böyleyken yine yeni alternatifler aranmaya başlandı tabii ki. Daha önce yıldızı pek parlamayan Blubster, belki de pek göz önünde bulunmamasının avantajıyla, yasal işlemlere takılmadan çalışmaya devam ediyor.

DİJİTAL DERGİLER

▶ PCONLINE

PCONLINE içerisinde, her ay olduğu gibi bu ay da, onlarca web sitesinin tanıtımı yer alıyor. Sitelerin kısa açıklamalarını okuduktan sonra, bulunan linklerine tıklayıp siteleri browser'ünüzden izleyebilirsiniz. Sizden gelen yoğun ilgi nedeniyle, ileride web sitelerine daha fazla yer ayırmayı düşünüyoruz.

► **Computer Easy**

Bilgisayar ve Elektronik
kursumuzda, OP-AMP
Uygulamaları Operational
Amplifier (işlemsel Yükselteç)
konusunun 3. bölümü yer alıyor.
Şekiller ve örneklerle anlaşılır bir
şekilde açıklanan konular, kolay
anlama için her geçen gün biraz

daha geliştiriyor. Bilgisayar sözlüğünde ise G ve H harflerindeki bilgisayar terimlerinin açıklamaları bulunuyor. Ayrıca A, B, C, D, E ve F harflerine de ulaşmanız mümkün.

► **Success**

ASP kursumuzda bu ay veritabanlarına giriş yapıyor. Bilgilerin çıktısını almanın detayları ise Acces kursunda... Saklamak, dağıtmak ve işlemek konusunun geçen aydan devamı ise XML bölümünde. XSL ile biçimlendirmeye de bu bölümde değiniliyor. Profesyonel programcılar için ele aldığımız makalemizde ise, uygulama dosyalarında kaynak belgeleri inceleniyor. Oyun grafik incelemesi, oyun programlama bölümünde yer alıyor.

▶ **LEVEL ÖZEL**

Yıllardır beklenen WarCraft III'ün inceleme yazısı LEVEL'dan Berker Güngör'e ait. Oyunun puanı, özellikleri, artıları ve eksilerini öğrenmek isteyenler, Berker Güngör'ün yazısını inceleyebilirler.

Değişken Başvuru Alanları

Formül ve Değişkenlerle Etkili Çalışmak

Formülleri, değişken başvuru alanları sayesinde, yeni sütun ve satırlarda kullanılmak üzere rahatlıkla kopyalayabilirsiniz. CHIP'in sizler için hazırladığı, TL ve dolar cinsinden veri girişi yapılabilen örnek kasa defteri ile, Excel altında formüller ve değişkenlerle çalışmayı göreceksiniz.

Bir den fazla para birimi ile çalışmanın ortaya çıkardığı en büyük problem, hesaplamaların devamlı olarak tekrar edilmesi ve özellikle para dönüşümlerinde yaşanan karşılıklardır. Bu noktada formülleri ve alanlarıyla yardımcı olan Excel ile örnek olarak hem Türk Lirası hem de euro ile işlem yapan bir kasa defteri hazırlayacağız.

Hazırlayacağımız tablonun ilk, yani "A" sütununu kayıt numarası, "B" sütununu TL ve "C" sütununu da dolar cinsinden gelir, "D" sütununu TL ve "E" sütununu da dolar cinsinden gider bilgilerini girmek için kullanacak ve daha sonra hazırlayacağımız formüllerde buradaki değerleri işleme sokacağız.

Tablo yapısının planlanması ve uygulanması

Kasa defteri için, tarih, lira ve dolar olarak girdi ve aynı şekilde lira ve yine dolar olarak çıktı sütunları gereklidir. Ayrıca kasa defterindeki tüm değişikliklerde hesabın güncel durumu TL ve dolar olarak görünmeli ve dolar sütununda en az iki ondalık hane bulunmalıdır. Hesap konumu, kasa defterinde de resmi hesap için kullanılan beş ondalık hane ile de görüntülenebilir.

Tablonun başlığını, durum ve parametre sorgularında kullanabilmek için, önce üçüncü satırdan sütun açıklamalarıyla başlayın. Burada, ileride değiştirilmeyecek basit bilgi girişi söz konusu olduğu için, metinler, örnekteki gibi direkt olarak hücre içerisine girilebilir ve ancak daha sonra *Biçim/Hücreler/Yazı Tipi* komutu kullanılarak biçimlendirilebilirler. Kasa defteri sıfır değeri ile başlamaya çağrı için F4 hücresine devir miktarını girebilirsiniz.

Bu hücreye sayı değeri gireceğiniz için, "TL olarak devir" açıklama metnini

Tarih	TL Olarak Gelir	Dolar Olarak Gelir	TL Olarak Gider	Dolar Olarak Gider	Hesap Durumu TL	Hesap Durumu Dolar
1 Ocak 2002					100 TL	66,67 Dolar
2 Ocak 2002	55 TL (+)				155 TL	83,33 Dolar
3 Ocak 2002					155 TL	83,33 Dolar
4 Ocak 2002					155 TL	83,33 Dolar
5 Ocak 2002			55 TL (-)		100 TL	66,67 Dolar
6 Ocak 2002	200 TL (+)				300 TL	166,67 Dolar
7 Ocak 2002					300 TL	166,67 Dolar
8 Ocak 2002		45,00 (+)			345 TL	191,67 Dolar
9 Ocak 2002					345 TL	191,67 Dolar
10 Ocak 2002					345 TL	191,67 Dolar
11 Ocak 2002					345 TL	191,67 Dolar
12 Ocak 2002					345 TL	191,67 Dolar
13 Ocak 2002	450 TL (+)				795 TL	416,67 Dolar
14 Ocak 2002			651 TL (-)		144 TL	77,67 Dolar
15 Ocak 2002	400 TL (+)				544 TL	293,33 Dolar
16 Ocak 2002					544 TL	293,33 Dolar

FORMÜL VE BAŞVURULAR İLE ÇALIŞMA ÖRNEĞİ: Dolar ve TL cinsinden para hesabı yapan ve son durumu tablonun üstünde gösteren bir kasa defteri üzerinde çalışacağız.

Tarih	TL Olarak Gelir	Dolar Olarak Gelir	TL Olarak Gider	Dolar Olarak Gider	Hesap Durumu TL	Hesap Durumu Dolar
1 Ocak 2002					100 TL	66,67 Dolar
2 Ocak 2002	55 TL (+)				155 TL	83,33 Dolar
3 Ocak 2002					155 TL	83,33 Dolar
4 Ocak 2002					155 TL	83,33 Dolar
5 Ocak 2002			55 TL (-)		100 TL	66,67 Dolar
6 Ocak 2002	200 TL (+)				300 TL	166,67 Dolar
7 Ocak 2002					300 TL	166,67 Dolar
8 Ocak 2002		45,00 (+)			345 TL	191,67 Dolar
9 Ocak 2002					345 TL	191,67 Dolar
10 Ocak 2002					345 TL	191,67 Dolar
11 Ocak 2002					345 TL	191,67 Dolar
12 Ocak 2002					345 TL	191,67 Dolar
13 Ocak 2002	450 TL (+)				795 TL	416,67 Dolar
14 Ocak 2002			651 TL (-)		144 TL	77,67 Dolar
15 Ocak 2002	400 TL (+)				544 TL	293,33 Dolar
16 Ocak 2002					544 TL	293,33 Dolar

AD KUTUSU: Sayı ve sütun adlarından meydana gelen hücre isimlerini, istediğiniz gibi değiştirebilirsiniz.

üçüncü satırda olduğu gibi direkt olarak giremezsiniz. Bunun yerine öncelikle hücreyi seçmeli, *Biçim/Hücreler/Sayı* komutunu çalıştırmalı ve buradaki *İsteğe Uyulanmış* ögesini seçtikten sonra *Tür* kutusuna "TL olarak devir: ##0,00" biçim kodunu girmelisiniz. Daha sonra tablo moduna geri döndüğünüzde, söz konusu hücreye sıfır değerini girecek

olursanız, "TL olarak devir: 0,00" ifadesi ekrana gelecektir.

İlk formülün tabloya girilmesi ve yer tutucusunun kullanımı

Biraz önce girilen devir miktarının G4 hücresinde dolar cinsinden görünmesi gereklidir. Burada farklı bir değer görüntülenmemesi için, TL devrindeki değer

Excel Formülleri

dolar için hesaplama çarpanı ile işlemle sokularak elde edilmesine dikkat edilme-
lidir. Bu çarpana tablonun birçok nokta-
sında ihtiyaç duyacağımız için, sabit bir
değer olarak girilmesi hiç de kullanışlı bir
yöntem olmayacaktır. F1'den I1'e kadar
olan hücrelerin tümü seçin ve *Bi-
çim/Hücreler/Hizalama* komutunu çalış-
tırın ve *Hücreleri Birleştir* seçeneğini işa-
retleyin. Sayı kartındaki *İsteğe Uyarlan-
mış* öğesini kullanarak, söz konusu hü-
crelerin biçim kodunu ""Hesaplama Çar-
panı TL*x=Dolar" 0.00000" olarak deği-
ştirin.

Tabloya geri döndüğünüzde başlık çu-
buğundaki ad kutusunu seçin ve "F1" is-
mini "Çarpan" olarak değiştirin. Bu de-
ğişikliği [Enter] tuşuna basarak sonlandır-
malısınız. Aksi takdirde Excel yapılan de-
ğişikliği kabul etmeyecektir. Artık "Çar-
pan" isimli alanda verilen değer, Çarpan
yer tutucusu sayesinde tüm formüllerde

kullanılabilecektir.

Şimdi G4 hücresine gidin. F4 hücre-
sindeki TL değerini ve Çarpan değerini
kullanarak, devreden paranın dolar kar-
şılığını hesaplamalısınız. Bunun için
"=F4/Çarpan" formülünü girmelisiniz.
Buradaki eşit işareti formülü, eğik çizgi
ise bölme işlemini ifade ediyor. Excel al-
tında karşılaşılabileceğiniz operatörlerin
bir listesini ve kullanım örneklerini, "Ex-
cel Formüllerindeki Operatörler" tablo-
sundan görebilirsiniz.

Girdiğiniz formülün çalışıp çalışma-
dığını kontrol etmek için, Çarpan alanına
değer olarak "2,5" ve F4 alanına da devir
olarak "100 TL" girin. Bunun sonucunda
G4 hücresinde değer olarak "40" görün-
melidir. Rakamlar yerine diyez (#) işaret-
lerinin ekrana gelmesi, hücre genişliğinin
içindeki değeri göstermeye yetmediğini
belirtir. Bunun için hücre genişliğini, içe-
risindeki değer tam olarak görünene ka-

dar arttırmalısınız.

Buradaki çarpan günlük olarak de-
ğiştirilecek olursa, bu değeri kullanan tüm
formüllerin sonuçları yapılan değişiklik-
ten etkilenecektir. Aşağıdaki tablo, Excel
formülleri ile çalışmayı göstermek ama-
cıyla örnek olarak hazırlanmıştır.

Hesap değişikliği için temel formüller

Devir miktarında ve girdi ve çıktı sütun-
larındaki herhangi bir değişiklik sonu-
cunda hesapta meydana gelen değişikliği
bulmak için, F5 alanına bu işlemi gerçek-
leştirecek bir formül girilmelidir. Bu for-
mül aşağıdaki gibidir:

=F4+B5+C5*Çarpan-D5-E5*Çarpan

F4 hücresinde devir miktarı tutuluyor.
Buna, B5 hücresindeki yani TL cinsinde-
ki girdi miktarı ekleniyor. Şayet bu hücre →

EXCEL FORMÜLLERİNDE KULLANILAN OPERATÖRLER

Aritmetik Operatörler

Simge	İsim	Örnek	Açıklama
=	Eşit	=F5	Hücre içerisindeki değer, F5'deki ile aynı olarak atanmıştır. Eğer F5 hücresinde "6" rakamı mevcutsa, bu hücrenin değeri de "6" olacaktır
+	Artı	=F4+9	Hücrenin değeri F4'üne 9 eklenmesi ile elde edilir.
-	Eksi	=F4-F6	Hücrenin değeri F4'ünden F6'ninkinden çıkartılması ile elde edilir.
*	Çarpım	6*F7	Hücrenin değeri F7'nin 6'yla çarpılması ile elde edilir.
%	Yüzde	=B11*(%1+15)	Hücrenin değeri B11+ %15 işlemi ile elde edilir.
^	Üs	=F1^2	Hücrenin değeri kendisi ile çarpılarak elde edilir. Eğer F1 hücresindeki değer 4 ise işlem sonucunda 4^2=4*4=16 sonucu elde edilir.

Karşılaştırma Operatörleri

Simge	İsim	Örnek	Açıklama
=	Eşit	=(EĞER((F1=F2); "Değerler aynı"; "Değerler farklı"))	Eşit işareti burada F1 ve F2 hücrelerini karşılaştırır. Şayet F1 ve F2 hücrelerinin aynı olma koşulu yerine getirilirse ilk metin, aksi takdirde ikinci metin görünür.
<	Küçüktür	=(EĞER((F1<F2); "İlk değer küçük"; "İlk değer küçük değil"))	Eğer F1, F2'den küçükse birinci metin, aksi takdirde ikinci metin ekrana gelir.
>	Büyüktür	=(EĞER((F1>F2); "İlk değer büyük"; "İlk değer büyük değil"))	Eğer F1, F2'den büyükse birinci metin, aksi takdirde ikinci metin ekrana gelir.
<=	Küçük Eşittir	=(EĞER((F1<=F2); "İlk değer küçük veya eşit"; "İlk değer küçük"))	Eğer F1, F2'den küçük veya eşitse birinci metin, aksi takdirde ikinci metin ekrana gelir.
>=	Büyük Eşittir	=(EĞER((F1>=F2); "İlk değer büyük veya eşit"; "İlk değer küçük"))	Eğer F1, F2'den büyük veya eşitse birinci metin, aksi takdirde ikinci metin ekrana gelir.
<>	Eşitsizlik	=EĞER((F1<>F2); "Değerler eşit değil"; "Değer eşit")	Eğer F1, F2'ye eşit değilse ilk metin, aksi takdirde ikinci metin ekrana gelir.

Metin Operatörleri

Simge	İsim	Örnek	Açıklama
&	Ekleme	=D16&D15	D16 ve D15'deki metinleri aynı sırada birbirlerine ekler.

Başvuru Operatörleri

Simge	İsim	Örnek	Açıklama
:	Alan Operatörü	=TOPLA(C21:D22)	Bir işlemde kullanılacak alanı belirtir. Burada C21 ve D22 hücreleri arasındaki hücrelerde bulunan değerler toplanır.
;	Birleştirme Operatörü	=TOPLA(C21:D22; F100:F200);F9)	Birden fazla alan bilgisini birleştirir. Burada, C21'den D22'ye, F100'den F200'e kadar olan ve F9 hücrelerindeki değerleri toplar.
Boşluk	Kesişim Kümesi	=TOPLA(C1:C10 A3:D5)	C1'den C10'a ve A3'den D5'e kadar olan alanların kesiştiği hücrelerdeki değerleri toplar. Yani burada C3, C4 ve C5 hücreleri toplanır.

Excel Formülleri

BAĞLI BAŞVURULAR İLE ÇALIŞMAK: Başvurular içeren formüller, kopyalandıkları hücreye uygun şekilde, otomatik olarak değiştirilirler.

boş ise, işleme sokulacak değer sıfır olacaktır. C5 hücresindeki dolar cinsinden girdilerin, işleme sokulduklarında TL cinsinden hesaplanabilmeleri için çarpan ile çarpılması gereklidir. Hesabın son durumunu hesaplamak için D5 hücresindeki çıktı değerinin toplama sonucundan çıkartılması gereklidir. Bu nedenle sonuçta yanlış etki etmemesi için D5 hücresindeki değerlerin pozitif olmaları gereklidir. Aynı durum, yine işleme konulmadan önce TL cinsine çevrilmesi için ilk olarak Çarpan ile çarpılması gereken E5 hücresi için de geçerlidir.

Formülleri diğer hücrelere aktarmak

Formül içerisinde kullanılan diğer hücreleri işaret eden kısayollar aslında nispi olarak ilişkilendirilmişlerdir. Şayet F5 hücresini seçecek ve içeriğini, sol alt köşesindeki doldurma kutucuğunu kullanarak F6'dan F9 hücresine kadar kopyalayacak olursanız, formüller de kopyalandıkları hücrelere bağlı olarak otomatik

şekilde değiştirileceklerdir. F6 hücresine kopyalanan formül aşağıdaki gibi görünecektir:

=F5+B6+C6*Çarpan-D6-E6*Çarpan

Bu durumda tüm satır numaraları bir tane yükseltilmiş olur. Böylece temel alınan değer F4 hücresindeki devir değil, ilk hesap değişimi sonucunda elde edilen F5 değeri olacaktır. Aynı otomatik uyarılma, formülün sağa doğru kopyalanması için de geçerlidir. Bunun sonucunda formüldeki sütun isimleri değiştirilecektir.

HESABIN SON DURUMU: Hesap yapmak için tüm gelir ve giderleri içeren bir formül hazırlamalısınız. Bunun için Topla komutu ve “;” alan operatörü yeterli olacaktır.

PROFESYONEL İPUCU

» \$ karakteri ile sabit bağlantılar

Kasa defteri için tavsiye edilmese de, kopyaladığınız formüllerin her zaman F4 hücresine erişmesi için aşağıdaki formülü kullanmalısınız:

=F\$4+B6+C6*Çarpan-D6-E6*Çarpan

Formülde önünde “\$” karakteri bulunan tüm veriler sabittir. Bu örnekte diğer bağlantılar otomatik olarak değiştirilirken, F4 hücresine ait bağlantı sabit kalacaktır. Ancak “\$” karakterini sadece bir değer önünde de kullanabilirsiniz. Örneğin, “F\$4” ifadesi ile sütun ismi değişirken, satır numarası aynı kalacaktır.

F5 hücresini yeniden seçin ve 369 numaralı hücreye kadar aşağıya doğru çekin. Böylece kasa defterinizde senenin her günü için bir formül oluşturabilirsiniz. Gün numarasını A4 hücresine girilebilir ve doldurma kutucuğunu kullanarak aşağıya doğru arttırabilirsiniz.

Dolar dönüşüm formülünü hazırlamak

Biraz önceki formülün dolar hesaplaması için, aşağıdaki şekilde değiştirilerek, G6 hücresine girilmesi gereklidir:

=G4+B5/Çarpan+C5-D5/Çarpan-E5

Bu sefer, G4 hücresinde otomatik olarak oluşturulan dolar cinsindeki devir, temel olarak kullanıldı. Buna, B5 hücre-

sindeki TL değerinin çarpan ile bölünerek elde edilen sonucu ve C5 hücresindeki dolar değeri eklendi.

Çarpma/bölme işleminin Excel’de de toplama/çıkarma işlemlerine göre önceliği olduğu için, TL cinsindeki değerler, çıkarma işleminden önce çarpma bölünerek dolara çevrildiler. Bunun sonucunda dolar cinsinden değerler elde edildi.

Hesapları ondalık haneler ile görüntülemek

Excel kendi içerisindeki işlemlerde görüntülenmesi gerekenden çok daha fazla ondalık basamak kullanır. Ancak dolar veya euro gibi yabancı para birimleri, resmi olarak iki tane ondalık hane ile görüntülenebilirler. Bu nedenle, görüntüleme biçimi uygun şekilde değiştirilmeli ve kullanılan para birimlerine bağlı olarak uygulanmalıdır.

Bunun için F5 hücresini seçin ve *Biçim/Hücreler/Sayı* komutunu çalıştırın ve ekrana gelen penceredeki *Kategori* listesinden *İsteğe Uyarlanmış* ögesini seçtikten sonra “##0,00 “\$”” biçim kodunu girin. Bu şekilde, sayıların virgülden son-

ra iki basamaklı ondalık haneyle ve birin altındaki değerlerin de “0” rakamı ile görüntülenmesi sağlanmış olur. Daha önceden hazırlanan sütun, doldurma kutucuğu üzerinden bir kez daha aşağı doğru çekilebilir. Böylece örnek hücredeki biçimlendirme özellikleri ve formüllerin aşağıdaki hücrelere de uygulanması sağlanabilir. Aynı işlemi, ondalık basamakla görüntülemek istediğiniz tüm değerler için uygulayabilirsiniz. Burada para birimi olarak dolar yerine euro kullanmak isteyebilirsiniz. Söz konusu çıktı biçimini hazırlarken, euro simgesini kullanmak için [Alt] tuşu basılı durumdayken klavyenin sol tarafındaki rakam bloğundan “0128” sayısını girebilir veya klavyenin üzerinde belirtilmemiş olsa dahi [Alt Gr]+[E] tuş kombinasyonunu kullanabilirsiniz. Her →

iki işlemin sonucunda da, resmi euro simgesi belgeye eklenecektir.

Formül içerisinde alanlar kullanmak

Güncel hesap bilgisini, tablonun başında A1 hücre içerisinde görüntülemek için, teorik olarak “=F369” formülünü kullanabilirsiniz. Eğer, ileride bir gün içerisinde çok sayıda kayıt girmek için ekstra satırlar eklerseniz, F369 hücresi artık tablonun sonunu göstermeyeceğinden dolayı, söz konusu basit formül sorunlara neden olabilir.

Hesap durumunu elde etmenin en güvenli yolu, tüm girdi ve çıktıların işleme konulduğu bir formül hazırlamaktır. Böyle formül hazırlamak için “Topla” komutuna ve “Excel Formüllerindeki Operatörler” tablosunda inceleyebileceğiniz alan operatörüne ihtiyacınız var. Burada kullanılması gereken formül aşağıdaki gibidir:

```
=TOPLA(B5:B1000)+ TOPLA(C5:C1000)* Çarpan- TOPLA(D5:D1000)+ (TOPLA (E5:E1000)*Çarpan)+F4
```

Formülde kullanılan “=TOPLA(B5:B1000)” ifadesindeki eşittir işareti formülü temsil ediyor ve başlangıç hücresi olan B5 ile bitiş hücresi olan B1000 arasında kalan alandaki tüm değerlerin toplanacağını gösteriyor. Bu, aslında beşinci satırdan itibaren tüm B sütunu anlamına geliyor. Ancak, gerekirse formül içerisinde sadece başlığını kullanarak bir sütunun tamamını, örneğin “B” işlemine sokabilirsiniz. Ancak, bizim örneğimizde ilk satırlardaki hücreler değişik bilgiler

PROFESYONEL İPUCU

» Farklı yuvarlama sonuçları

Her basamağın tek tek veya sadece sonucun yuvarlanması ile elde edilen değerler, birbirinden farklı olabilir. Bunu, iki sütundan oluşan ve birinde tüm sonucun, diğerinde ise beş basamaklı ondalık kısmın iki basamağa yuvarlandığı küçük bir tablo ile kontrol edebilirsiniz. Bu sayede elde edilen sonuçlar birbirinden farklı olacaktır. Bu yazıda hazırladığımız kasa defteri örneğinde, tüm bilgiler hesaplama sırasında yuvarlandıkları için, gerçek kazanç veya zararı, ancak her bir değer yuvarlama hatasını toplayarak elde edebilirsiniz.

	A	B	C
1	5,32650	5,33	
2	4,43510	4,44	
3	10,01000	10,01	
4	9,89560	9,90	
5	9,98467	9,98	
6	1,22358	1,22	
7	4,99850	5,00	
8	8,87756	8,88	
9	9,87000	9,87	
10	0,87000	0,87	
11	65,49000	65,50	
12			

için kullanıldığından dolayı, işleme girmelerine gerek yoktur. Bu nedenle, formül içerisinde mümkün olan en yüksek değer kullanılması fayda vardır.

Formüldeki “+TOPLA(C5:C1000)*Çarpan” ifadesi ise C5 ile C1000 hücreleri arasında yer alan dolar cinsindeki girdileri işleme sokar. Formül sonucunda elde edilen değer TL cinsinden olması gerektiği için C sütunundaki dolar değerleri Çarpan ile işleme sokularak para birimi TL'ye dönüştürülür.

Formülde yer alan “-TOPLA(D5:D1000)” TL cinsindeki ve “(TOPLA(E5:E1000)*Çarpan)” ise dolar cinsindeki giderleri TL'ye çevirerek ana toplamdan çıkartır. Son olarak “+F4” ise, Excel kasa defteri, kullanılmaya başlanmadan önceki devreden değer bulunduğ F4 hücresinin içeriğini toplama ekler.

Güncel hesap bilgisinin paralel olarak

A2 hücresinde de dolar olarak görüntülenmesi gereklidir. Şu ana kadar öğrendiklerinizi uygulamak için iyi bir fırsat. Ancak bu formülde TL cinsindeki değerlerin Çarpan'a bölünmesi gerektiğine dikkat etmelisiniz.

Dönüşümlerdeki hataları gösteren formül

Şu ana kadar aktardığımız iki ve beş haneli hesap bilgilerini karşılaştırırsanız, giderlerin aşağıya yuvarlama nedeniyle daha düşük, gelirlerin ise yukarıya yuvarlama nedeniyle daha yüksek miktarlar elde edilmesi sonucunda biraz para arttığını görebilirsiniz. Yuvarlama sonuçları, sadece genel toplamlara etki ettiği için, kazanç ve kayıplar tamamiyle pratiğe aktarılamıyor. Ancak, TL cinsindeki gelir ve giderlerin dolara dönüştürülmesindeki hatalar ve dolardan TL'ye aktarılırken meydana gelen yuvarlama hataları ayrı ayrı incelenebilir.

Bunun için gerekli işlemlerin yapılacağı dört tane yeni sütun oluşturun. J4 hücresine “TL Gelirindeki Fark” açıklama metnini girin. Kullanılacak asıl formül ise, J5 hücresine girilecek. Yuvarlama hatalarını bulmak için, C5 hücresindeki TL cinsinden geliri çarpan ile çarpacak ve elde edilen sonucu YUVARLA fonksiyonunu kullanarak iki hanelik ondalık basamakla sınırlandıracağız. Daha sonra bu değerden, C5 hücresinin içeriğini çarpan ile çarptıktan sonra elde edilen sonucu →

	H	I	J	K	L	M
1	50000					
2						
3	Hesap Durumu TL	Hesap Durumu Dolar	TL, Dolar Dönüşümlerindeki Fark			
4	5 Basamaklı Ondalık	5 Basamaklı Ondalık	Gelir Farkı	Gelir Farkı		
5	125,0000 TL	125,0000 TL				
6	125,0000 TL	125,0000 TL				
7	125,0000 TL	125,0000 TL				
8	70,0000 TL	70,0000 TL				
9	171,0000 TL	171,0000 TL				
10	58,5000 TL	58,5000 TL				
11	126,0000 TL	126,0000 TL				
12	-249,0000 TL	-249,0000 TL				
13	51,0000 TL	51,0000 TL				
14	51,0000 TL	51,0000 TL				

YUVARLAMA HATASINI GÖRMEK: Değerlerin yuvarlanması sonucunda ortaya çıkan farkları görmek için ana sayıdan, yuvarlanan sayıyı çıkartmak yeterli olacaktır.

çıkartmanız gerekiyor. Bu işlemin ardından, yuvarlama sonucunda oluşan farkı görebilirsiniz.

Bu formülü hazırlarken, komutların kısayol imkanlarından faydalanacaksınız. Yuvarla fonksiyonunu “YUVARLA(Değer; Virgülden sonraki basamaklar)” biçiminde kullanabilirsiniz. Buradaki değerin direkt olarak girilmesi gerekli değildir. Bunun yerine yuvarlama esnasında “C5*Çarpın” formülünü de kullanabilirsiniz. Burada dikkat edilmesi gereken nokta, “Değer” ve “Virgülden sonraki basamaklar”ın parantez içerisinde kullanılmalarıdır. Bunlardan elde edilen, “C5*Çarpın” işleminin sonucuna uygulanacaktır. Çarpım işlemi, öncelik sırasına göre çıkarmadan daha önce yapılacağı için parantez kullanılmasına gerek yoktur.

Dönüşümde ortaya çıkan farkın hesaplanması

Giderlerdeki yuvarlama hatalarının hesaplanması sırasında parantezlerin kullanılması gereklidir. Negatif değerlerdeki büyük bir yuvarlama hatası, büyük bir kazanç anlamına gelir. Bu nedenle K5 hücresindeki formül aşağıdaki gibi olmalıdır:

=(YUVARLA(E5*Çarpan;2)-E5*Çarpan)*-1

Bu sayede E sütunu, gider sütununda TL olarak değiştirilir. Parantez içerisindeki tüm işlemler tamamlandıktan sonra, elde edilen sonucun işaretini değiştirmek için “-1” ile çarpılır. Eğer formülde parantez kullanılmıyaydı, sadece “E5*Çarpan” formülünün işareti dönüştürülürdü.

Aynı şekilde dolar için gerekli formüller de sütuna ekleyin. L4 hücresindeki formül ise B sütunundaki TL cinsinden gelirleri temel alacaktır. Buradaki değerleri, çarpma ile çarpmak yerine bölmek zorundasınız. Söz konusu formül ise aşağıdaki gibidir:

=YUVARLA(B5/Çarpan;2)-E5/Çarpan

Dönüşüm farklarının hesaplandığı M5 hücresindeki formül ise aşağıdaki gibi görünmelidir:

$$=(YUVARLA(E5/\text{Çarpan};2)-E5/\text{Çarpan})*-1$$

Söz konusu formüller sonucunda elde edilen değerlerin, sıfır olarak görünmek

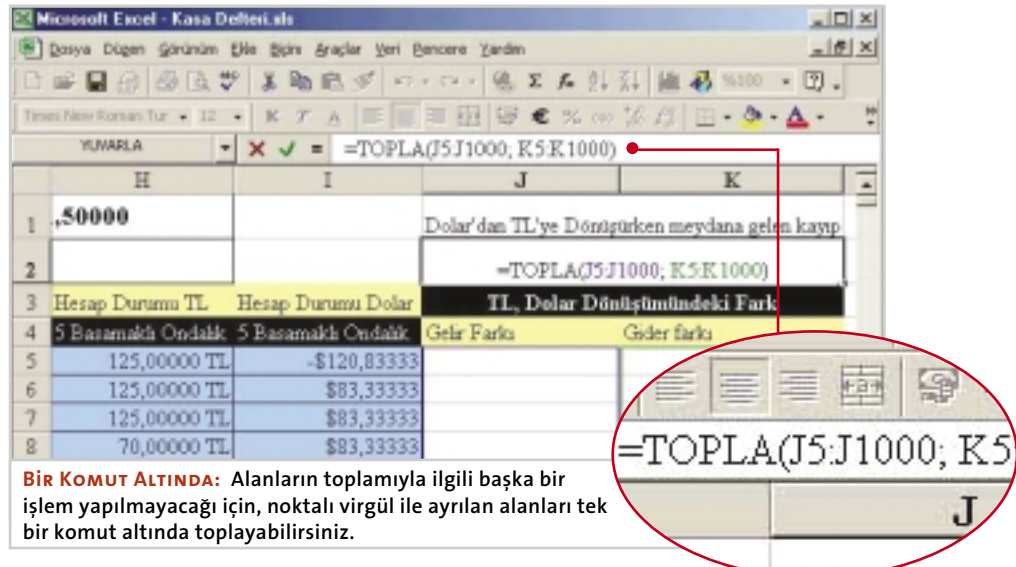
yerine doğru görüntülenmesi için, *Biçim/Hücreler/Sayı* kartı üzerinden hücrenin görüntüleyeceği biçim olarak “0,00000;-0,00000;#” kodunu girmelisiniz.

Yuvarlama işleminin standart sapmasını hesaplamak

Son adımda, hesap işlemlerine benzer şekilde, yuvarlama hatalarının standart sapmasının durum çubuğunda gö-

yon ile oluşturulan metnin satır sonuna tepki vermemesi ve uzunluğuna bağlı olarak hücrenin dışına taşmasıdır.

Bu nedenle, açıklama bilgisini hücreye metin olarak girin ve formül için de J2-K2 hücre bağlantısını kullanın. Eğer, biçimlendirme simgesi üzerinden tüm kılavuz çizgilerin çerçevelerini kaldırır ve çevresini saran ince çizgileri seçecek olursanız, her iki hücre de görsel olarak

rüntülenmesini sağlayacaksanız, hesap bilgileri, A'dan E sütununa kadar aynı satırdaki hücrelerin *Biçim/Hücreler/Hizalama* kartındaki “Hücreleri birleştir” seçeneği kullanılarak birleştirilmesi ile elde edilen alanda, *Biçim/Hücreler/Sayı* kartı üzerindeki *Kategori* listesinden *İsteğe Uyarlanmış* ögesi kullanarak hazırlanan açıklama metni ile beraber görüntülenirken, J1 ve K1 hücrelerinin de aynı şekilde birleştirilmesi ile nispeten daha kısa metinler için yeterli alan elde edilebilir.

Bu şekilde biçimlendirmenin en önemli dez-avantajı, söz konusu fonksi-

PROFESYONEL İPUCU

» **Veri girişinden tasarruf etmek**

J5 ile M5 arasındaki alanların farklı for-
müller içermesine rağmen, sayı çıktısı
için genel olarak biçimlendirilebilirler.
Bunun için söz konusu hücreleri seçin
ve **Biçim/Hücreler/Sayı** komutunu çalış-
tırın ve istediğiniz biçim kodunu girin.

Yazı tipi veya arka plan renginde yapılacak değişiklikler ve diğer biçimlendirme özellikleri, hücrelerin farklı içeriklerini etkilemeyecektir.

aynıymış gibi görünecektir.

Bunun için gerekli olan formül ise aşağıdaki gibidir:

=TOPLAM(J5:J1000;K5:K1000)

Örneğin Çarpan ile çarpma veya bölme gibi başka bir işlem olmadığı için her iki hücre alanı “,” işareti ile ayrılarak tek bir toplama işlemi içerisinde ayrı ayrı hesaplanabilir. Bu sayede birden fazla *Topla* komutunu arka arkaya girme zorunluluğundan kurtulabilirsiniz.

Bu durum, sapmanın hesaplandığı L5 ve M5 sütunları için de geçerlidir. Buradaki tek fark, elde edilen toplam sonucun L2 hücresine yazılırken, Excel'in işlem farklarını TL cinsine dönüştürmesi için, Çarpan ile çarpılmasının gerekliliğidir. Sonuçları ancak bu şekilde karşılaştırabilirsiniz.

Hazırladığınız bu örnek dosyayı, parola kullanılmayan bir sayfa koruması ile, yanlışlıkla yapılacak değişikliklere karşı koruyabilirsiniz. Bu durumda, sadece bilgi girilecek hücrelere ulaşılabilecektir. Tüm alanlar üzerinde değişiklik yapmak için de *Araçlar/Koruma/Sayfa Koruması* nı kaldır komutunu çalıştırmalısınız. ■

Office NGO'nun İlk Ayrıntıları

MS Office'in Geleceği

Microsoft, Office yazılımının gelecekte nasıl olacağını şirket içi bir sunu ile duyurdu. Blackbomb sunucusu gibi bu da bir şekilde şirket dışına sızdırıldı. CHIP, "Office NG" kod adındaki Office'in ilk ayrıntılarını açıklıyor.

Bu yazıda temel olarak kullanılan sunu, internet üzerinden yayıldı. Microsoft, açık bir şekilde çeşitli web sayfalarındaki dosyaların kullanımını engellemek için uğraştı. Dolayısıyla şu an çok az bilgi kullanılabiliyor. Üstelik Microsoft henüz yeni Office versiyonu hakkında maalesef resmi bir materyal yayınlamadı. Yeni Microsoft Office NGO, tüm ofis uygulamalarını web ortamına taşıyor. Geçen sene hazırlandığı belli olan sunuda, devamlı olarak .NET temelinden bahsedilmiş. Programlar tabii ki yerel sabitdiske kurulmaya devam edecekler. Ancak Office NGO, oluşturulan tüm belgeleri online olarak kaydedebilecek, düzenleyebilecek ve tabii ki dağıtabilecek.

Yeni Office sürümünün merkez üssü Microsoft Outlook

Microsoft tüm bileşenleri buradan çalıştıracağı için, Microsoft Outlook masaüstünüzdeki en önemli araç olacak.

Microsoft Outlook, gelecekte de evdeki bilgisayarınızda birkaç değişikliğe uğramış olarak e-posta istemcisi, randevu ve ajanda defteri hizmetlerini eksiksiz bir şekilde yerine getirecek. Çünkü ev bilgisayarınız, tam bir veri istasyonu olarak işlev görecektir. El bilgisayarlarının sahip olduğu bilgileri PC ile senkronize etmesine benzer bir şekilde Outlook da, kullanıcı tarafından kaydedilen verileri bir ağ bağlantısı kurulduktan sonra internetteki MyOffice sunucuları ile otomatik olarak eşitle-

yecek. Kullanıcı, ev bilgisayarındaki verilerin bir PDA'ya da aktarılıp aktarılmayacağına tek bir düğmeye tıklayarak karar verecek.

Eğer online servisler ile bağlantı kullanılabılırsa, tüm veriler oradan alınacaklar. Göze çarpan en önemli yeniliklerden biri ise Meeting özelliği. Bu sayede kullanıcılar gezideyken bile, web'deki sanal bir toplantıya katılabiliyor. Outlook ile kullanıcılar için online saklama ortamı rezerve ediliyor ve böylece randevu defteri ve dosya saklamak için bir çalışma ortamı oluşturuluyor.

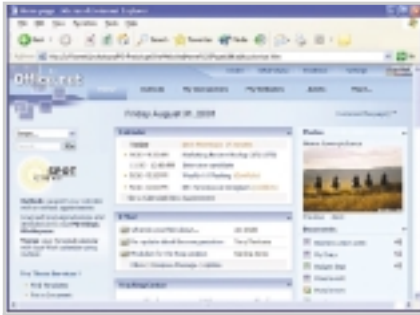
Planların uyması açısından, diğer kullanıcılar da kendi takvimlerini kullanıma açabilirler. Bu sayede genel olarak herke-

sin müsait olduğu zamanlar, rahatlıkla belirlenebilecektir. Takvimlerini paylaşma açan kullanıcılar, diğerlerinin görebilecekleri bilgileri, kendileri belirleyebiliyorlar.

Yeni Outlook istemcisinin, güncel ön sürümündeki tasarımı ile şu an piyasada bulunan XP versiyonu arasında çok az fark mevcut. Microsoft tarafından yapılan açıklamalara göre, On ve Offline hizmetleri ile planlanan eksiksiz Office paketinin geliştirilmesine halen devam ediliyor.

Hotmail ve Passport'tan sonra: İnternetteki MyOffice servisleri

MSN Hotmail ve Passport'tan sonra, Microsoft ailesine şimdi de MyOffice ana sayfası ekleniyor. Microsoft, böylece Application Service Providing (Uygulama Hizmeti Sağlamak) vizyonunu hayata geçiriyor. Yeni Office NGO'yu kısaca, servisleri

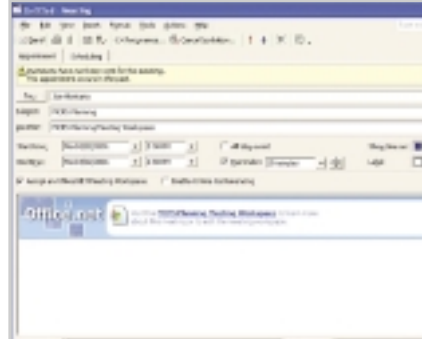

MYOFFICE: MyOFFICE'in ana sayfası, tüm bilgilere hızlı bir şekilde ulaşılmasını mümkün kılıyor.

ev kullanımı için hazırlanan Office paketinin internetteki uzantısı olarak tarif edebiliriz. Microsoft, kullanıcıların verilerine her zaman ve her yerden ulaşabilmeleri için kendi web sunucularından saklama alanı kiralyor. Kullanıcı sadece kayıt

olmak ve ücretini ödemek zorunda.

Bu hizmetin devrim niteliği taşıyan en büyük özelliği, internetteki Filofax olacaktır. Tüm randevular, kişiler, faksalar, e-postalar ve tüm dokümanlar gelecekte in-

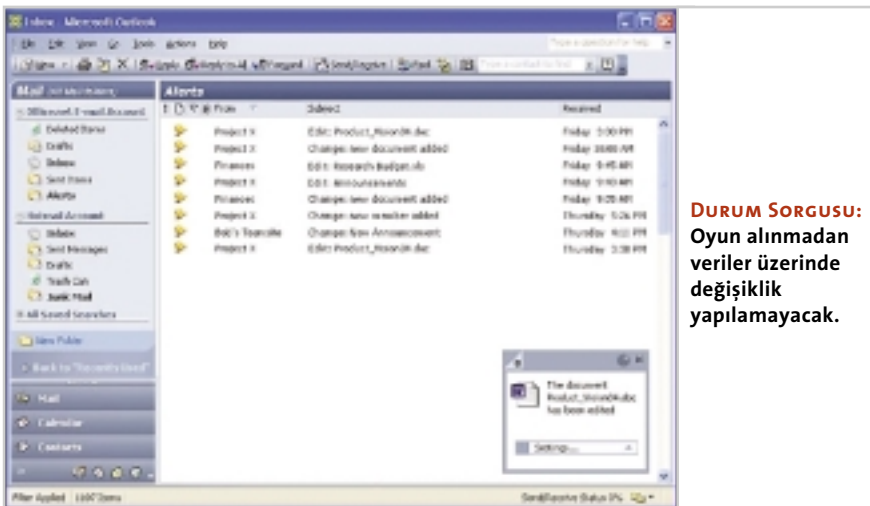

SANAL TOPLANTILAR: Gelecekte online hizmetlere bağlanarak sanal toplantılar yapılabilecek.

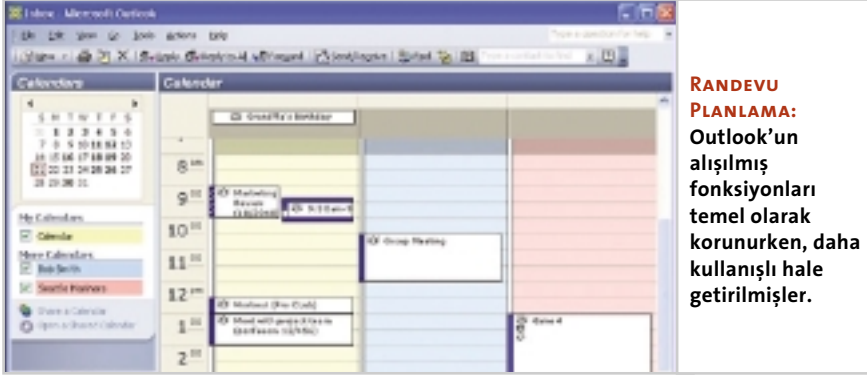
ternet ortamında saklanacaklar. Böylece web bağlantısı bulunan tüm bilgisayarlardan söz konusu bilgilere ulaşılabilir. Ve tabii ki iş arkadaşları, dostlarınız ve müşterileriniz ile de güvenli bir şekilde veri alışverişi mümkün kılınacak.

Yeni Office, içerisinde her şeyin bulunduğu bir paket olarak sunuldu. Özel bir NGO posta kutusu ile tüm iletilere, iş yerinden gelip gelmediği veya özel iletiler olup olmadıkları fark etmeksizin ileride tekrar ulaşılabilirler. Çünkü tüm e-postalar ve faksalar, buradan gönderilecek ve alınacaklar, randevular planlanacak ve koordine edilecekler. Kullanıcılar bu web sayfasını terk etmek için hiçbir neden öne süremeyecekler. Akıllı seçenekler Spam iletileri taniyacak ve tabii ki şefin toplantı isteğini de özel bir şekilde sunacaklar.

Eğer bir belgede değişiklik yapılırsa veya önemli bir e-posta alınacak olursa, kul-

DURUM SORGUSU: Oyun alınmadan veriler üzerinde değişiklik yapılamayacak.

RANDEVU PLANLAMA: Outlook'un alışılmış fonksiyonları temel olarak korunurken, daha kullanışlı hale getirilmişler.

lanıcı otomatik olarak bilgilendirilecek. Kullanıcı bu noktada da, hangi olaylar sonucunda nasıl ve gerekirse hangi aygıt kullanılarak haberdar edileceğini kendisi belirleyebiliyor. Bunun için Instant Messenger, E-posta, SMS veya farklı ileti gönderme yöntemleri desteklenecek.

Yeni Office paketi ile takım çalışması da en etkin şekilde uygulanabilecek. Tüm bilgiler diğer Office.Net kullanıcılarının da hizmetine sunulabilecek. Takım şefi ise, her kullanıcının kendisi için gerekli olan belirli bilgilere ulaşabilmesi için erişim haklarını belirleyebilecek.

Microsoft Office.NET, kendi dizinlerinde kullanıcı belgesi şablonlarını, süsleri ve clipart'ları ücretsiz olarak kullanıma sunacak. Yeni kullanıcılar online eğitim programları, adım adım açıklamalar, tartışma grupları ve Office araçları ile çalışmak ile ilgili yardımlara ulaşabilecekler.

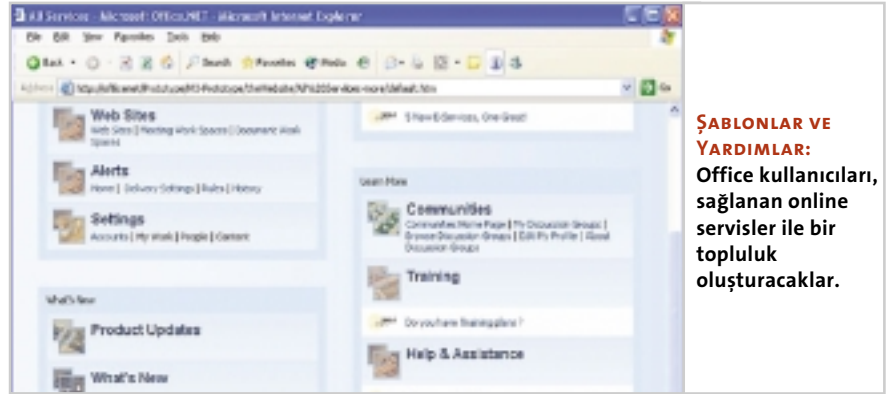
Word, Excel ve diğerleri de web'de mi?

Office NGO'daki her bir program, yerel bilgisayara kurulmaya devam edilecek. Paket içerisindeki araçlar da internet bağlantısı olmadan da tabii ki kullanılabilirler.

Tüm Office uygulamaları halen XP versiyonlarına benziyorlar. Şu anda sadece Word, Excel ve diğer Office programlarının NGO versiyonlarının, hangi yeni özelliklere sahip olacakları hakkında konuşmak anlamlı olacaktır. Tüm Office bileşenlerinin grup çalışması için gerekli komutlar ile donatılmak zorunda oldukları açık. Bu sayede "Farklı Kaydet" penceresi üzerinden Microsoft sunucularındaki MyOffice dizinlerine ait bağlantılar bulunabilir. Ayrıca üzerinde aynı anda birden fazla kişinin çalıştığı bir dosyanın kaydedilip kaydedilmeyeceği de standart olarak kontrol edilebilir. Word.NET'in sahip olduğu "Değişiklikleri takip et" fonksiyonu ise, masaüstü PC'de çalışmak

yerine bir doküman üzerinde çalışan tüm etkin bilgisayarlarda kullanılabilmesi için MyOffice hizmeti olarak sunulacak.

Microsoft, Office NGO ile beraber muhtemelen XML tabanlı yeni bir dosya biçimini paket içerisindeki tüm uygulamalarda kullanabilir. Böylece istenen dosyalar, platform ve program versiyonundan bağımsız olarak, web üzerinden görüntülenebilecek ve yazdırılacaktır.

ŞABLONLAR VE YARDIMLAR: Office kullanıcıları, sağlanan online servisler ile bir topluluk oluşturacaklar.

Ancak bu, XML kodunun halen bir Microsoft programı tarafından okunması gerektiği için, ileride Office dosyalarının Office programına gerek kalmadan oluşturulabileceği anlamına gelmemelidir.

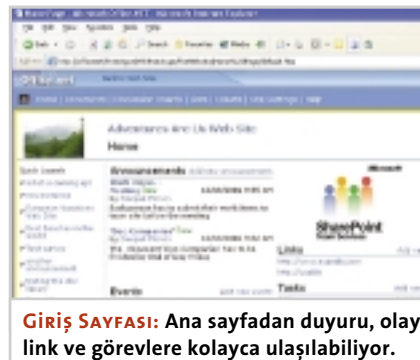
Yeni Office araçları ile çalışmak, web bağlantısının büyük bir kısmını kolaylaştıracak. Microsoft'un güvenli MyOffice sunucularında, her tür duruma uygun ve her isteği karşılayabilecek şablonlar mev-

cut. Kullanıcılar neredeyse unutmak üzere oldukları yardımlara da bu sunucular üzerinden ulaşabilecekler. Ve online eğitim kursları, önemli Microsoft eğitimlerini öğlen paydosunda almanıza imkan tanıyacak.

Sonuç: Zengin DSL kullanıcıları için Office

Microsoft kurucularından Bill Gates'in vizyonu en sonunda gerçek oluyor. Ancak madalyonun diğer yüzünü, yani mükemmel olmayan online dünyasının arka tarafını unutmamak gerek.

Paket, şimdiden Microsoft için mükemmel bir nakit kaynağı olarak görünüyor. Çünkü yazılımı dev, programı bilgisayarda kullanabilmek için verilen paranın haricinde, online kaynakların kullanımını için de tabii ki para istiyor. En azından bir kullanıcı olarak yeni imkanlardan faydalanmak isterseniz, Microsoft

GİRİŞ SAYFASI: Ana sayfadan duyuru, olay, link ve görevlere kolayca ulaşılabilir.

VP / Kadir Tuztaş, ktuztas@chip.com.tr

Denetim Masası

Simgeleri Silmek

Sisteme ne kadar çok şey eklenirse, Denetim Masası'ndaki simge sayısı da o kadar artacaktır. Bu ipucu ile Denetim Masası'nı temizleyebilirsiniz.

■ Windows'un Denetim Masası, zaman içerisinde Java, Real Player, Outlook, Office gibi programlara ait özel simgeler ile dolar ve bunun sonucunda hem pencerenin açılması zaman alır hem de oldukça karışık görünür. Denetim Masası'ndaki kaosu düzeltme şansı-

deki HKEY_CURRENT_USER\Control Panel anahtarını aktif hale getirin. Burada "don't load" adında bir anahtar bulunur. Eğer böyle bir anahtar yoksa, bunu kendiniz de oluşturabilirsiniz. Bunun için farelin sağ düğmesini kullanarak "Control Panel" üzerine tıklayın ve açıl-

FAZLALIKLARDAN KURTULUN: Önemsiz simgeleri ortadan kaldırarak Denetim Masası'nı hafifletebilirsiniz.

na sahipsiniz. Ancak, Denetim Masası diğer klasörlere benzemez. Bunun anlamı, [Del] tuşunu kullanarak bu simgeleri silmeyeceğinizdir.

İsterseniz Denetim Masası'nı *Kayıt Düzenleyicisi*'ni kullanarak düzene sokabilirsiniz. Bunun için ilk olarak *Başlat/Çalıştır/Regedit* komutunu çalıştırın ve ekrana gelen pencere-

lan nesne menüsündeki *Yeni/Tuş* komutunu çalıştırın. Ardından, pencerenin sağ tarafını kullanarak, hangi simgelerin ekrana gelmeyeceğini belirleyebilirsiniz. Sıra, farelin sağ düğmesiyle penceredeki boş bir alana tıklayıp, *Yeni/Dize Değeri* komutunu çalıştırmaya ve isim olarak istediğiniz CPL dosyasının adını girmeye geldi. Bunları tablodan çıkartabileceğiniz gibi, Windows dizini içerisindeki SYSTEM klasöründen de çıkartabilir ve hangi CPL dosyalarının kullanıldığını görebilirsiniz. Örneğin, QUICKTIME.CPL dosyası Quicktime denetim elemanını temsil eder. CPL dosyasıyla aynı isme sahip öğeyi oluşturarak, üzerine iki kere tıklayın. Ekrana gelen pencere üzerindeki *Değer Verisi* kutusuna "No" yazın. Şimdi Denetim Masası'nı çalıştırarak, istediğiniz simgelerin görünüp görünmediğini kontrol edebilirsiniz.

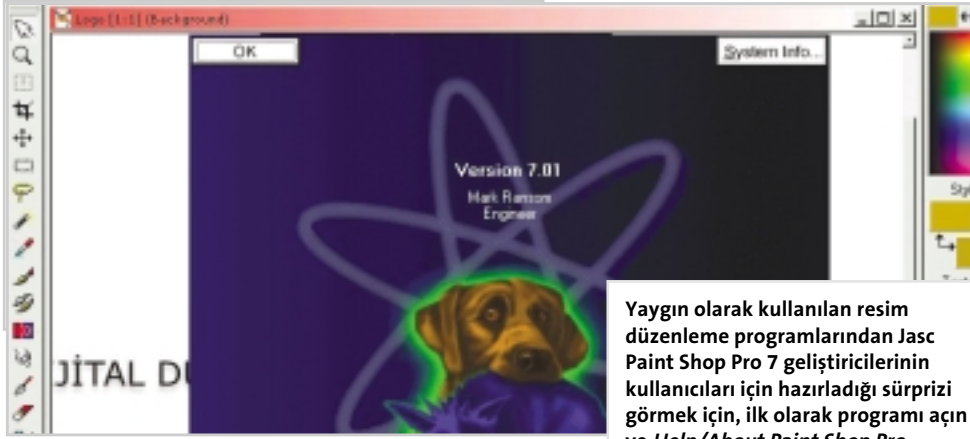
Söz konusu simgelerin Denetim Masası'nda tekrar görünmesi için "don't load" anahtarı altındaki öğeleri silmeniz yeterlidir. Bu CPL dosyaları *Kayıt Düzenleyicisi*'nde rahatlıkla kullanılabilir. Çünkü bu şekilde çalışmaları engellenmez, sadece simgelerin görünmemesi sağlanır. Denetim Masası fonksiyonları ise çalışmaya devam eder.

DENETİM ELEMANLARI

Sistem Simgesi	CPL Dosyası
Ağ	NETCPL.CPL
Bölgesel Ayarlar	INTL.CPL
Fare	MAIN.CPL
Görüntü	DESK.CPL
Güç Seçenekleri	POWERCFG.CPL
Hızlı Bul	FINDFAST.CPL
İnternet Seçenekleri	INETCPL.CPL
Klavye	MAIN.CPL
ODBC Veri Kaynakları	ODBCCP32.CPL
Oyun Özellikleri	JOY.CPL
Parolalar	PASSWORD.CPL
Posta	MLCFG32.CPL
Program Ekle/Kaldır	APPWIZ.CPL
Sesler ve Çoklu Ortam	MMSYS.CPL
Sistem	SYSDM.CPL
Sistem Simgesi	CPL Dosyası
Tarayıcılar ve Kameralar	STICPL.CPL
Tarih/Saat	TIMEDATE.CPL
Telefon	TELEPHON.CPL

Sürpriz Yumurta

Paint Shop Pro Sürprizi

SİZ DE KATILIN!

- Siz de komik bir hata veya sürpriz bir yumurta (easter egg) bulduysanız, ekran görüntüsü (screenshot) ile birlikte ktuztas@chip.com.tr adresine gönderin. Yayınlanan her ipucu için 10 milyon TL kazanabilirsiniz.

Yaygın olarak kullanılan resim düzenleme programlarından Jasc Paint Shop Pro 7 geliştiricilerinin kullanıcıları için hazırladığı sürprizi görmek için, ilk olarak programı açın ve *Help/About Paint Shop Pro* komutunu çalıştırın. Bunun sonucunda ekrana gelen pencerenin sol üst köşesinde bulunan Jasc Software logosuna, [SHIFT] düğmesi basılı durumdayken, fare ile iki kere tıklayın. Daha sonra hiçbir işlem yapmadan "JASC SOFTWARE" kelimesini tuşlayacak olursanız, karşınıza ağzında kedi tutan bir köpek resmi ekrana gelecektir. Bu sürpriz yumurta için Ahmet Diskot'a teşekkürler...

AYIN HATASI

IDE Controller Sorun Çıkartıyor

Bir donanım hatası sinirinizi mi bozdu, hemen bize iletin: CHIP Yazı İşleri, Donanım Hatası başlığı ile Piyalepaşa Blv., Zincirlikuyu Cad. Ün İş Merkezi N0:231/3 80380 Kasımpaşa/İstanbul veya ktuztas@chip.com.tr adresine sorularınızı gönderin.

PROBLEM: Bir okuyucumuz, oğlu bir ağ kurmak için kendisini ikna edene kadar, Athlon bilgisayarını sorunsuz bir şekilde çalıştırmış. Bilgisayarındaki PCI slotunu ilk defa ağ kartı için kullanmış. Kartın takılması aşamasında hiçbir sorun çıkmazken, bilgisayar yeniden açıldığında aygıt taranırken, "gerekli sürücünün bulunmadığını" bildiren bir mesaj ekrana gelmiş. Daha sonra ağ kartının sistemden çıkarılmasına rağmen, boot sektör bir daha çalışmamış.

DIŞARIDAN DESTEK: PC, harici bir IDE controller ile sorunsuz bir şekilde çalışmaya başladı.

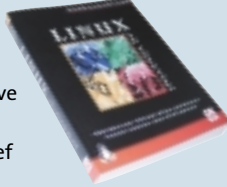
HATA TESPİTİ: Test merkezimizde kontrol ettiğimiz bilgisayarın, sadece okuyucumuzun ağ kartıyla değil, tüm PCI kartlarıyla da sorun çıktığını fark ettik. Ayrıca, sadece boot sektör değil, aynı zamanda diskin partiyon tablosu da zarar görmüş. Linux'un kurulumu, ancak sabit-disk değiştirildikten sonra mümkün oldu. Geriye, sorunun kaynağı olabilecek, anakartın PCI veya IDE controller'ı kaldı.

SONUÇ: Anakartın dahili IDE controller'ını devre dışı bıraktık ve sabitdiski de bunun yerine anakarta taktığımız Promise'in harici IDE controller kartına bağladık. Ve işte sonunda sorunun üstesinden gelmeyi başardık. PC, artık sadece ağ kartı ile değil, aynı zamanda ekran ve ses kartı gibi çeşitli PCI kartları ile de sorunsuz bir şekilde çalışmaya başladı. Okuyucumuza, yaklaşık olarak 50 dolarlık harici bir IDE controller ile sorunun üstesinden gelebileceğini, ancak anakartını değiştirmesinin daha mantıklı olduğunu bildirdik. Bir sonraki sorunun neden dolayı çıkabileceğini kim bilebilir ki...

AYIN KİTAPLARI

► Linux Ağ Yönetimi

Network ile Linux aynı paralellikte ilerliyor ve gün geçtikçe geliyor. Gelecek A.Ş.'den Görkem Çetin ve Barış Metin ile Linux.org.tr'den Kaan Güneş Çelik'in ortak bir çalışması olan kitap, başlangıç ve orta düzey kullanıcıları hedef alıyor.

Kitapta "ağ nedir"den "ağ yönetimi"ne kadar bilgilenerek Linux ve ağlar hakkında karşınıza çıkabilecek tüm sorunlara yanıt bulabiliyorsunuz. TCP/IP Protokoller, Apache Web sunucusu, Domain Name System, Squid Proxy ve Samba gibi konular kitabın içeriğini oluşturuyor. Bir kurumun ihtiyaç duyabileceği tüm internet servislerinin kurulumu, kullanımı ve detaylı açıklaması kitapta mevcut. Gayet düzenli sayfa tasarımına sahip kitap, akıcı diliyle de kolaylık sağlıyor.

Bilgi için: Seçkin Yayıncılık

Telefon: (312) 435 30 30

► ASP.NET

Bilgi paylaşımından sanal alışverişe kadar, birçok iş için interneti kullanıyoruz. İnternette işlem yapmak için kullandığımız cihazdan bağlantı kurduğumuzda çalışan altyapıda, sunucu tarafı yazılım geliştirme diye bir kavram ile karşılaşılıyor... bu kitapta da bu teknolojilerden biri olan ASP.NET inceleniyor. Kitabın yazarı, bilişim sektörünün tanınmış isimlerinden Mehmet Nuri Çankaya.

Kitapta genel olarak ASP.NET, .NET Framework, ASP.NET sayfaları oluşturmak, sunucu kontrolleri, ASP.NET-XML ilişkisi ve web servisleri detaylı olarak anlatılıyor. Başlangıç ve orta düzey kullanıcıların seviyesine göre düzenlenmiş kitap, bu konuda varolan sayılı Türkçe kaynakların başında geliyor...

Bilgi için: Seçkin Yayıncılık

Telefon: (312) 435 30 30

50 En Hızlı Office İpucu

Mesailere Son

Office, tek başınıza uzun süren mesai saatlerinde veya hafta sonları çalışarak yapabileceklerinizi birkaç ipucu yardımıyla otomatik olarak uygulayabilir. CHIP, zaman kazandıran en iyi ipuçlarını sizler için hazırladı.

Word

Metinleri konforlu bir şekilde yazmak... Daha kolay ve daha profesyonel dokümanlar oluşturmak için kullanabileceğiniz ipuçlarını sizler için bir araya getirdik.

1

Word 2000/XP

Tabloları hatasız boyutlandırmak

Etki

Word, tablo hücrelerini sabit kılavuz çerçevelerine göre yönlendirdiği için, bunların büyüklüğünü istediğiniz gibi ayarlamak kolay olmayacaktır. Eğer bu nedenle düzenlemek istemiyorsanız, küçük bir ipucu size yardımcı olacaktır. Fare imlecini, iki yönlü ok halini alana kadar değiştirmek istediğiniz hücrenin sınır çizgisi üzerine taşıyın. Şimdi, [Alt] tuşu basılı durumdayken farenin sol düğmesine tıklayın ve fareyi hareket ettirerek hücreyi istediğiniz şekilde boyutlandırın. Bu esnada Word'ün cetveli üzerinde etkin hücrenin genişliği tam olarak ekrana gelecektir.

2

Word 2000/XP

Birden fazla sayfa görüntülemek

Etki

Word, *Baskı Önizleme* görünümünde birden fazla sayfanın aynı anda görüntülenmesine imkan tanır. Bu, size belgeye hızlı bir şekilde göz atma avantajı sağlar. Ancak normal çalışma için maalesef bu seçenek bulunmaz. *Dosya* menüsündeki *Baskı Önizleme* komutunu çalıştırın. Daha sonra farenin sağ düğmesini kullanarak araç çubuğu üzerine tıklayın ve *Standart* çubuğunu etkinleştirin. Şimdi [Alt] tuşunu basılı tutarak, *Baskı Önizleme* çubuğundaki "Birden fazla sayfa" düğmesini *Standart* çubuğu üzerine taşıyın. Son olarak *Baskı Önizleme* penceresini kapatın. Eğer

En Hızlı Office İpuçları

belgenizin birden fazla sayfasını aynı anda görmek isterseniz, yeni eklediğiniz simgeye tıkladıktan sonra açılan menüden görüntülenecek sayfa sayısını seçebilirsiniz.

3 Word 2000/XP

Grafikleri metne göre boyutlandırmak

Eğer, metin içerisine bir grafik ekleyecek olursanız, ya çok yüksek ya da çok alçak olacaktır. Ancak, küçük bir ipucu yardımıyla, nesnelerin tamamen metne göre boyutlandırılmasını sağlayabilirsiniz.

Eklediğiniz resmi seçin, *Biçim* menüsündeki *Yazı Tipi* komutunu çalıştırın ve ekrana gelen penceredeki *Karakter Aralığı* kartını aktif hale getirin. *Konum* açılır listesindeki *Alçaltılmış* seçeneğini işaretleyin. Bunun yanında bulunan kutucuğu da istediğiniz değerleri girebilirsiniz. Normalde burası için "3" değeri yeterli olacaktır. Resim için en iyi pozisyonu bulana kadar buradaki değerler ile biraz oynamanız gerekebilir.

4 Word 2000/XP

Word simgelerini metne eklemek

Teknik metinler hazırlarken, bazen bir Word simgesini kullanmanız gerekebilir. Bu, görünümünü uzun uzun anlatmak yerine daha iyi tarif edecektir. Bu tür bir simgeyi metne eklemek için, farenin sağ düğmesini kullanarak araç çubuğuna tıklayın ve açılan nesne menüsündeki *Özelleştir* komutunu çalıştırın. Daha sonra metne eklemek istediğiniz simgenin araç çubuğundaki düğmesine farenin sağ düğmesini kullanarak tıklayın ve *Düğme Gö-*

sonra [Ctrl]+[V] komutunu kullanarak, istediğiniz yere kopyalayın.

5 Word 2000/XP

Bir satırda çok sayıda kelime tutmak

Word, normalde satıra sığmayan bir kelimeyi otomatik olarak bir sonraki satıra kaydırır. Ancak bu, örneğin isimlerde istenmeyen bir durumun ortaya çıkmasına neden olabilir. Böylece isim bir önceki satırda kalırken, soy isim de otomatik olarak bir sonrakine atılır. Bunu engellemek için, [Ctrl]+[Shift]+[Space] tuş kombinasyonunu kullanarak bir adet güvenli boşluk bırakabilirsiniz.

6 Word 2000/XP

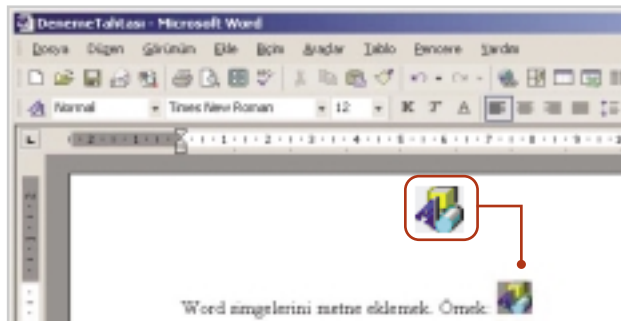
Word tablolarını kolayca taşımak

Eğer bir metni tamamladıysanız ve tüm tabloları da hesapladıysanız, geriye sadece bunların uyarlanması kalmıştır. Pozisyonu sekmeler, boşluk karakterleri ve aralıklarla düzenlemeye çalışmamalısınız. Bunun için fare imlecini, bir el simgesine dönüşene kadar tablonun sol üst köşesine taşıyın. Simge değiştiği anda, farenin sol düğmesine tıklayarak, Word tablosunu istediğiniz şekilde rahatlıkla taşıyabilirsiniz.

7 Word 2000/XP

Metin biçimlerini uygulamamak

Eğer dokümanınızı çok sayıda farklı parçalardan meydana getirdiyseniz, bunların biçim özellikleri de farklı olacaktır. Bu durum, hazırlayan kişi için iyi değildir. Bu nedenle, yaptığınız alıntıların belgenize kendi biçim özellikleri ile eklenmesini engellemek için aşağıdaki şekilde kopyalayabilirsiniz. Kopyalamak ve kendi belgenize eklemek istediğiniz metni seçin ve [Ctrl]+[C] tuş kombinasyonunu uygulayın. Alıntıyı, belge içerisinde eklemek istediğiniz yere gidin ve daha sonra metne uygulanmasını istediğiniz biçim özelliklerini ve yazı tipini ayarlayın.

4 TASVİR YERİNDE: Word simgelerini, bir ipucu yardımıyla, rahatlıkla hazırladığınız dokümanlara ekleyebilirsiniz.

rüntüsünü *Kopyala* komutunu çalıştırın. Simge artık panoya aktarıldı. *Özelleştir* penceresini ve panodaki simgeyi daha

İÇİNDEKİLER

WORD	
1	Tabloları hatasız boyutlandırmak 138
2	Birden fazla sayfa görüntüleme 138
3	Grafikleri metne göre boyutlandırmak 139
4	Word simgelerini metne eklemek 139
5	Bir satırda çok sayıda kelime tutmak 139
6	Word tablolarını kolayca taşımak 139
7	Metin biçimlerini uygulamamak 139
8	Metin kutuları ile profesyonel görünüm 140
9	Özel belge şablonları oluşturmak 140
10	Belgelerin menüye eklenmesi 140
11	Farklı metinleri birleştirmek 142
12	Word belgelerine yer işareti eklemek 142
13	En önemli kısayol tuşları 142
14	Kelimeleri saymak ve işaretlemek 142
15	Birden fazla kelimeyi aynı anda seçmek 142
16	Biçim özelliklerini karşılaştırmak 142
17	Köprülerin tıklamayla çalıştırılmaması 142
18	Tüm metin boyunca numaralandırma 142
19	[Insert] tuşuna fonksiyon vermek 144
20	Tüm metinleri kaydetmek/kapatmak 144
21	Çeşitli biçimlerdeki çizgileri hazırlama 144
22	Eşanlımlı sözcükleri bulmak 144
OUTLOOK	
23	Dosya eklerini aynı anda kaydetmek 144
24	Büyük dosyaları bulmak ve silmek 144
25	Güvenlik ayarlarını değiştirmek 144
26	Takvimde bir çok gün görüntülemek 145
27	En önemli kısayol tuşları 145
28	Çok sayıda adres içeren e-postalar 145
29	Eklentileri doğru formatta göndermek 145
EXCEL	
30	Sadece hücre içeriğini kopyalamak 146
31	Tabloları internetten güncellemek 146
32	En önemli kısayol tuşları 147
33	Sık kullanılan formülleri seçmek 146
34	Tabloları alfabetik olarak sıralamak 146
35	Çalışma sayfalarını makro ile eşitleme 146
36	Hücre tanımlama biçimini değiştirmek 147
37	Biçimlendirme özelliklerini silmek 147
38	Bir tarihin haftasını hesaplamak 147
39	#DEĞER'in görünümünü engellemek 148
40	Hücreleri otomatik renklendirmek 148
41	Yazı büyüklüğünü otomatik ayarlamak 148
42	Açılış penceresini engellemek 148
POWERPOINT	
43	Sunu esnasında not almak 148
44	Slaytlardaki nesneleri hizalamak 148
45	Belirli slaytları hızlı çağırarak 148
46	Gizli slaytları da görüntülemek 149
47	Slaytları resim olarak kaydetmek 149
48	MS Producer ile profesyonel sunu 149
49	Slaytlardaki resimleri sıkıştırmak 149
50	En önemli kısayol tuşları 149

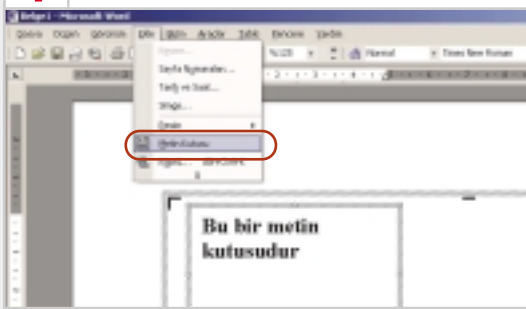
8 MİNİ ATÖLYE

Etki

» Metin kutuları ile profesyonel görünüm

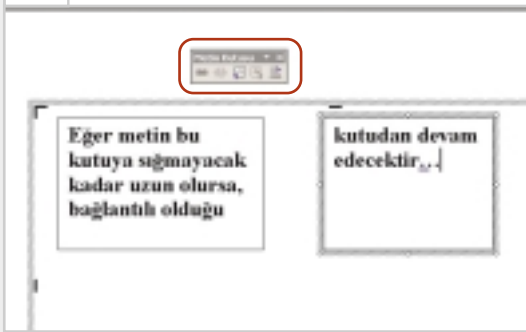
Eğer resimler ve farklı biçim özellikleri ile çalışıyorsanız, metin kutuları işinize çok yarayacaktır. Her metin parçasını fare ile taşıyabilir ve büyüklüğünü ayarlayabilirsiniz.

1 Metin kutuları oluşturmak

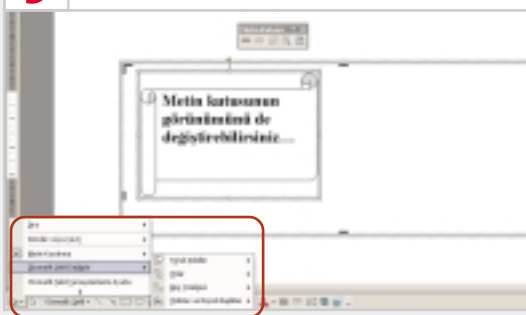
Eğer bir metin kutusu oluşturmak istiyorsanız, öncelikle *Ekle/Metin Kutusu* komutunu çalıştırmanızdır. Word, metin alanının dışına bir çizim tuvali ekler. Buraya ayrıca grafik elemanları da ekleyebilirsiniz. Eğer sadece metin ekleyecekseniz, metin kutusunu çizim tuvalinin dışına çizin ve çalışmaya oradan devam edin.

2 Metin kutularını bağlamak

Bağlantı fonksiyonu uzun metinler için kullanışlıdır. Bu, iki kutuyu birbirine bağlar. Böylece, birinden taşan metin diğerinden devam eder. Bunun için ilk olarak ikinci bir metin kutusu oluşturun ve birinci kutu seçiliyken metin kutusu çubuğunun en solundaki zincir simgesi düğmeye tıklayın. Son olarak değişen fare imleciyle ikinci kutuyu seçin.

3 Metin alanlarının biçimini değiştirmek

Dokümana son halini vermek için farklı metin kutularının çeşitli biçimlerde görüntülenmesini sağlayabilirsiniz. İlk olarak istediğiniz metin kutusuna tıklayın, çizim araç çubuğundaki *Çiz/Otomatik Şekli Değiştir* komutunu çalıştırın ve buradaki istediğiniz otomatik biçimlerden birini seçin.

Her seferinde aynı işlem gerçekleşir. Böylece, Word belgesine kendi stilini uygulamak isteyenler, yazı tipini program açıldıktan sonra manuel olarak değiştirmek zorunda kalırlar. Ancak bundan sonrası farklı olacak. İhtiyacınız doğrultusunda hazırlayacağınız şablonlar ile istediğiniz şekilde çalışmaya başlayabilirsiniz.

Word'ün açıldıktan sonra kullanmasını istediğiniz yazı tipi, büyüklüğü gibi tüm seçenekleri ayarlayın ve değişiklik yaptığınız bu belgeyi NORMAL.DOT olarak kaydedin. Daha sonra Windows'un arama fonksiyonunu kullanarak sabitdisk üzerindeki NORMAL.DOT dosyasını aratın ve kendi kaydettiğiniz dosyayı bunun üzerine yazın.

10 Word 2000/XP

Etki

Belgelerin menüye eklenmesi

Eğer genellikle aynı doküman üzerinde çalışıyorsanız, bunu devamlı olarak Aç iletişim penceresini kullanarak çalıştırmak zorunda değilsiniz. Oluşturacağınız yeni bir komut ile bu belgeye rahatlıkla ulaşabilirsiniz. Araç çubuğu üzerine iki kere tıklayın. Ekranı gelen pencereye *Komutlar* kartını etkinleştirin ve buradaki *Kategori* listesinden *Yerleşik Menüler*'i seçin. Son olarak, *Komutlar* listesindeki *Çalışma* komutunu menü çubuğuna taşıyın.

Şimdi bir belgeyi *Çalışma* menüsüne eklemek için ilk olarak açın ve daha sonra *Çalışma/İş Menüsüne Ekle* komutunu çalıştırın. Söz konusu belgeye artık *Dosya* menüsüyle uğraşmaya gerek kalmadan direkt olarak *Çalışma* menüsünden ulaşabilirsiniz. Bir dosyayı *Çalışma* menüsünden çıkarmak için de [Ctrl]+[Alt]+[-] tuş kombinasyonunu uygulayın. Bunun sonucunda fare imleci büyük bir eksi simgesine dönüşecektir. Daha sonra sıra-

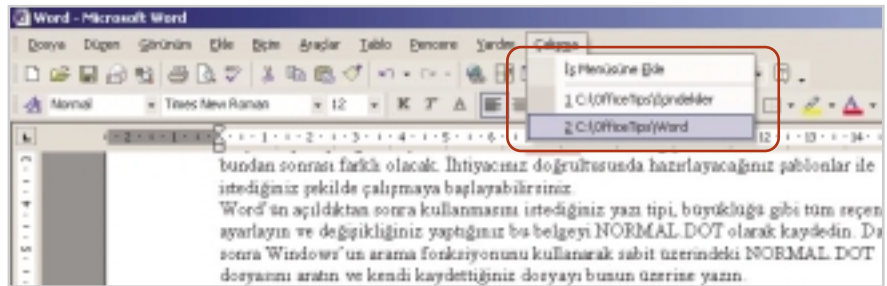
Düzen menüsündeki *Özel Yapıştır* komutunu çalıştırın ve ekrana gelen pencereye listeden "Biçimlendirilmemiş Metin" öğesini seçtikten sonra *Tamam* düğmesine tıklayın.

9 Word 2000/XP

Etki

Özel belge şablonları oluşturmak

Word çalıştığında boş bir sayfa ile açılır ve Times New Roman yazı tipi seçilidir.

10

HIZLI ERİŞİM: Sık kullandığınız dosyaları, özel olarak hazırlanmış bir menü içerisine ekleyebilirsiniz. Bu sayede, *Dosya Aç* menüsünü kullanmak yerine, tek bir tıklama ile belgelerinize ulaşabilirsiniz.

siyla *Çalışma* menüsüne ve sonra da çıkartmak istediğiniz belgeye tıklayın.

11 Word 2000/XP

Farklı metinleri birleştirmek

Eğer bir metnin farklı versiyonları mevcutsa, bunların arasındaki farkları bulmak her zaman kolay olmaz. Word, bu nedenle *Araçlar* menüsünden çalıştırabileceğiniz *Belgeleri Karşılaştır ve Birleştir* fonksiyonuna sahiptir. Bunun için ilk olarak başka bir belge ile karşılaştırmak istediğiniz dokümanı açın ve karşılaştırmaya seçeneğini çalıştırın. Takip eden pencerede ikinci dosyayı da seçmelisiniz. Word bir sonraki adımda her iki metin arasındaki farkları kırmızı renkle gösterir.

13 Word 2000/XP

En önemli kısayol tuşları

Belgenin sonuna kadar metin seçimi	Ctrl + ↑ + End
Belgenin başına kadar metin seçimi	Ctrl + ↑ + Home
Belgenin sonuna atlamak	Ctrl + End
Belgenin başına atlamak	Ctrl + Home
Yazdır	Ctrl + P
Köprü ekle	Alt + Ctrl + P
Kalın yaz	Ctrl + K
Altını çiz	Ctrl + ↑ + A
İtalik yaz	Ctrl + T
Bir kelime sil	Ctrl + ←
Aç	Ctrl + O
Eş anlamlılar sözlüğü	↑ + F7
Bul ve Değiştir	Ctrl + F
Kaydet	Ctrl + S
Farklı Kaydet	F12
Büyük/Küçük harf	↑ + F3
Son işlemi tekrar etmek	F4 veya Ctrl + Y
Yazı büyüklüğünü artırmak	Alt + Ctrl + ↑ + "
Yazı büyüklüğünü küçültmek	Alt + Ctrl + ↓ + "

15 WORD 2002

» Birden fazla kelimeyi aynı anda seçmek

Word 2002'ye kadar belgelerinin farklı bölümlerini aynı şekilde biçimlendirmek (Yazı tipi, büyüklük vs.) için her bir metin parçası üzerinde ayrı ayrı çalışmak zorundaydınız. Ancak, XP önceki versiyonlarından farklı olarak, farklı metin parçalarının aynı anda seçilmesine imkan tanıyor. İsterseniz seçtiğiniz bölümleri tek bir seferde silebilir, kopyalayabilir, biçimlendirebilir yani istediğiniz tüm işlemleri tek bir seferde, hepsi için yerine getirebilirsiniz.

niz. Windows uygulamalarına benzer şekilde, farklı metin parçalarını [Ctrl] tuşu basılı durumdayken fare yardımıyla seçebilirsiniz.

DİKKAT! Bu şekilde seçilmiş metin parçaları ile yapılan işlemler sürpriz sonuçlara neden olabilirler. Örneğin, seçtiğiniz parçaları Windows panosuna kopyaladıktan sonra yeni bir belge içerisine yapıştırmak isterseniz, parçalar yerine, dahil oldukları paragraflar ile karşılaşılabilecektir.

12 Word 2000/XP

Word belgelerine yer işareti eklemek

Yer işaretleri özellikle uzun belgeler ile çalışırken kontrolü kaybetmemek için önemli yardımcılardır. *Ekle/Yer İşareti* komutunu kullanarak, belgenin istediğiniz yerine yer işareti ekleyebilirsiniz. Son olarak ekrana gelen pencere üzerindeki ad alanına bir isim girmeli ve *Ekle* düğmesine tıklamalısınız. Bu tür bir işarete ulaşmak için [F5] tuşuna basın ve *Git* kartı üzerinden istediğiniz yer işaretinin ismini seçin.

için hazırlanmış bir fonksiyonu ile yardımınıza koşuyor.

Karşılaştırmak istediğiniz metin parçasını seçin ve *Biçim* menüsündeki *Biçimlendirmeyi Göster* komutunu çalıştırın. Ekrana gelen menüden "Başka bir seçimle karşılaştır" seçeneğini işaretleyin ve istediğiniz metin parçası seçin. İki metin arasındaki biçim farklılıkları böylece ekrana gelecektir.

17 Word 2000/XP

İnternet köprülerinin çalıştırılmaması

Okuyucunun ilgili internet sayfasına ulaşması için gerekli bağlantıyı, köprüleri yardımıyla verebilirsiniz. Metin üzerinde çalışırken bu bağlantıya yanlışlıkla tıklayarak istemeden de olsa internet bağlantısı kurabilirsiniz. Ancak, bunu *Araçlar/Seçenekler* penceresindeki üzerindeki "Köprü izlemek için CTRL + tıklat kullan" etkinleştirerek engelleyebilirsiniz. Artık bir internet sayfasına bağlantı üzerinden ulaşmak için fare ile tıklarken [Ctrl] tuşuna da basmanız gerekir.

18 Word 2000/XP

Tüm metin boyunca numaralandırma

Numaralandırmanın kullanıldığı uzun metinlerde, bazen listelemeyi kesmek ve araya açıklayıcı bir paragraf girmek zorunda kalabilirsiniz. Ancak numaralandırma daha sonra kaldığı yerden devam etmelidir. Bu, Word için sorun değil. Maddelerin arasına istediğiniz paragrafı girin ve daha sonra araç çubuğundaki *Numaralandırma* düğmesine tıklayın. Bunun sonucunda, söz konusu fonksiyon-

16 Word 2000/XP

Biçim özelliklerini karşılaştırmak

Kalın mı yoksa büyük mü? Eğer yabancı bir metin ile çalışmak zorundaysanız farklı biçim özelliklerini ortaya çıkarmak genellikle zor bir işlemdir. Word, bunun

nun diğer özelliklerine ulaşmanızı sağlayacak küçük bir Smart Tag simgesi ekrana gelecektir. Bu simge üzerine farenin sol düğmesini kullanarak tıklayın ve ekrana gelen menüdeki “Numaralamaya devam et” komutunu çalıştırın.

19 Word 2000/XP

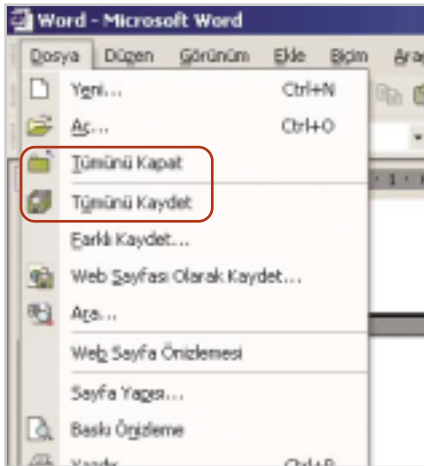
[Insert] tuşuna fonksiyon vermek

Word ve diğer Office programlarının kısayol tuşları oldukça kullanışlıdır, ancak bazen bunları düzeltmek isteyebilirsiniz. Bunun için en güzel örnek [Insert] tuşudur. Bu tuş normalde, “Yapıştır” komutu olarak kullanılır. Ancak bunun yerine “Üzerine yaz” fonksiyonu etkinleştirilebilir. Eğer bu fonksiyonu kullanmak istemiyorsanız, *Araçlar/Seçenekler* komutunu çalıştırmalı, ekrana gelen pencere-*deki Düzen* kartını aktif hale getirmeli ve son olarak “Yapıştırma için INS tuşunu kullan” seçeneğini işaretlemelisiniz. Tuşa böylece ismini taşıdığı fonksiyonu atamış olursunuz.

20 Word 2000/XP

Tüm metinleri kaydetmek/kapatmak

Özellikle birden fazla belge üzerinde çalışıyorsanız, her birini tek tek kaydetmek ve kapatmak özellikle vakit kaybına yol açacaktır. Ancak çok uzun süren tatil akşamlarında, tam zamanında çıkabilmeniz için Microsoft gizli bir fonksiyon hazırlamış. İlk olarak [Shift] tuşunu basılı tutun ve daha sonra *Dosya* menüsünü açın. Bu sayede “Tümünü Kaydet” ve “Tümünü

20 ACELEÇİLERE: Tüm dokümanları, tek bir tıklamayla ister kaydedebilir ister kapatabilirsiniz.

Kapat” adında iki yeni komut ekrana gelecektir.

21 Word 2000/XP

Çeşitli biçimlerdeki çizgileri hazırlamak

Eğer alt çizgiler kullanırsanız, hazırladığınız doküman daha okunaklı olacaktır. Bu sayede metinler ön plana çıkacak ve önemli noktalar dikkat çekecektir. Word ile çalışırken herhangi bir çizim aracına ihtiyaç duymadan söz konusu çizimleri rahatlıkla hazırlayabilirsiniz. Bunun için sadece üç karakter yazmanız (bkz. tablo)

Sonuç	Karakterler
_____	----
_____	----
_____	----
_____	----
*****	***
~~~~~	~~~~~

ve [Enter]’a basmanız yeterli olacaktır.

22 Word 2000/XP

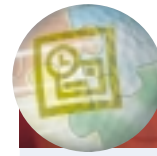
Eş anlamlı sözcükleri bulmak

İçerisinde aynı kelimenin onlarca kere kullanıldığı bir metin ile karşı karşıya kaldınız. Ancak bu kelimeye alternatif olarak kullanabileceğiniz eş anlamlı bir sözcük bir türlü aklınıza gelmiyor. Word, bunun için de yardımcı olabilir. Söz konusu kelimeyi seçin ve üzerine farenin sağ düğmesini kullanarak tıklayın. Ekrana gelen nesne menüsündeki *Eş anlamlılar* komutunu çalıştırın veya [Shift]+[F7] kısayol tuşunu uygulayın.

25 OUTLOOK GÜVENLİĞİ

» Güvenlik ayarlarını değiştirmek

Elektronik veri trafiği, güvenlik nedenleriyle her geçen daha da sınırlandırılıyor. Outlook 2002 ve Service Pack 2 yüklü Outlook versiyonlarında, aslında kullanışlı bir güvenlik önlemi olarak belirli dosya eklentilerinin açılması engelleniyor. Bu barikadı ise ister (i)Windows Kayıt Defteri(i)’ni kullanarak ister normalde “Program Files\Microsoft Office\Office” klasöründe bulunan OUTLLIB.DLL dosyası içerisinde değişiklik yaparak aşabilirsiniz. İlk olarak muhtemel bir sorun karşı-

Outlook

Tek bir program ile e-posta gönderebilir, randevularınızı planlayabilir ve adresleri tutabilirsiniz. Outlook, bilinen özelliklerinin haricinde günlük çalışmalarınızı kolaylaştıracak birçok gizli fonksiyona sahip.

23 Outlook 2000/XP

Dosya eklerini aynı anda kaydetmek

Birçok eklentiye sahip e-postaların tek tek kaydedilmesi, bu zamana kadar oldukça zahmetli bir işti. Her bir eklentiye ayrıca seçmek ve belirli bir yere kaydetmek zorundaydınız. Ancak bunun için daha kolay bir yol var. E-posta penceresindeki *Dosya/Ekleri Kaydet* komutunu çalıştırın. Bunun sonucunda ekrana gelen pencere üzerinden dosyaların kaydedileceği yer belirlendikten sonra, Outlook tüm eklentileri otomatik olarak kaydedecektir.

24 Outlook 2000/XP

Büyük dosyaları bulmak ve silmek

DSL gibi hızlı internet erişimine sahip kullanıcılar, e-posta ile büyük resim veya kısa filmler gönderebilirler. Böylece hem posta kutunuzun büyüklüğü artacak hem de sabitdiskte çok daha fazla yer

25 OUTLOOK GÜVENLİĞİ

» Güvenlik ayarlarını değiştirmek

sında geri yüklemek için OUTLLIB.DLL dosyasının bir yedeğini oluşturun ve bu dosyayı Hex Wizard gibi bir 16’lık işlem editörü yardımıyla açın. Bu dosya içerisinde “bat” ifadesini aratın. Burada, Outlook altında çalıştırılması engellenen tüm dosya uzantılarını görebilirsiniz. Buradaki dosya uzantıları yerine, aynı sayıda boşluk karakteri kullanarak tekrar çalışır hale getirebilirsiniz. Son olarak OUTLLIB.DLL dosyasını yaptığınız değişiklikleri onaylayarak kaydedin.

kaplayacaktır. Bu nedenle belirli aralıklara bu tür çok fazla yer kaplayan e-postaları aramalı ve silmelisiniz. Araçlar menüsündeki *Gelişmiş Bul* komutunu çalıştırın. Bunun sonucunda ekrana gelen penceredeki *Diğer Seçenekler* kartını etkinleştirin ve *Boyut* açılır listesinden “büyük” ögesini seçtikten sonra, yanındaki kutuya istediğiniz büyüklük değerini, örneğin 1.000, Kilobyte cinsinden girin.

26 Outlook 2000/XP

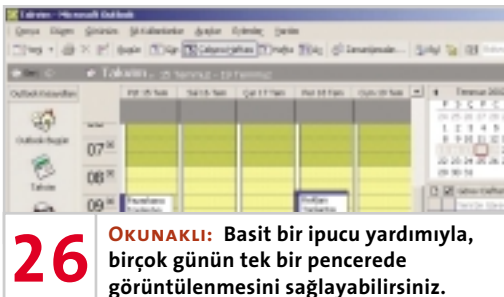
Takvimde birçok gün görüntülemek

Bir randevu diğerini takip ediyor ve takvim yaprakları bir bir doluyor. Bu noktada kontrolü elde tutmak önemlidir. Outlook'un *Takvim* penceresinde çok sayıda güne ait takvim yapraklarını aynı anda yan yana görüntüleyebilirsiniz. Normalde bunun için menüler arasında dolaşmanız gerekir. Ancak bu görünüme küçük bir ipucu ile daha hızlı ulaşabilirsiniz. Bunun için [Alt] tuşu basılı durumdayken ekranda görüntülenecek gün sayısını belirlemek için klavye üzerinden bir ile sekiz arasında bir rakama basın.

28 Outlook 2000/XP

Çok sayıda adres içeren e-postalar

Bir çok kullanıcı, e-postaları davetiye gibi toplu mesajları göndermek için, ücretsiz alternatif olarak kullanıyor. Ancak, her bir kişiyi tek tek seçmek ve e-postanın alıcı listesine eklemek zahmetli bir işlemdir. Bunun yerine, size epey zaman kazandıracak bir ipucundan faydalanabilirsiniz. *Kişiler* listesini açın ve e-posta göndermek istediğiniz kişileri buradan tek tek seçin. Daha sonra bu kişileri farenin sol tuşu basılı durumdayken *Gelen Kutusu*'na taşıyın. Bunun sonucunda alıcının bulunduğu bir e-posta açılacaktır. Bir toplantı isteğini de benzer şekilde açabilirsiniz.

26 OKUNAKLI: Basit bir ipucu yardımıyla, birçok günün tek bir pencerede görüntülenmesini sağlayabilirsiniz.

27 Outlook 2000/XP

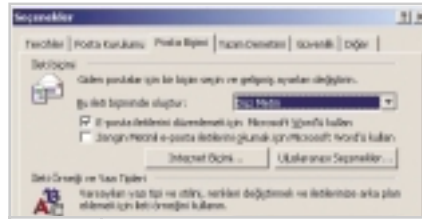
En önemli kısayol tuşları

“Kişi Bul” kutusunun etkinleştirmek	F11
E-postanı okundu olarak işaretlemek	Ctrl + Q
Adres defterini çalıştırmak	Ctrl + ↑ + B
“Gelişmiş Bul” penceresinin açmak	Ctrl + ↑ + F
Yeni görev oluşturmak	Ctrl + ↑ + K
Bir toplantı isteğini açmak	Ctrl + ↑ + Q
Yeni ileti yazmak	Ctrl + ↑ + M
Yeni kişi oluşturmak	Ctrl + ↑ + C
Yeni randevu oluşturmak	Ctrl + ↑ + A
Yeni iletileri denetlemek	F5 veya Ctrl + M
Giden kutusunu etkinleştirmek	Ctrl + ↑ + O
Gelen kutusunu etkinleştirmek	Ctrl + ↑ + I

29 Outlook 2000/XP

Eklentileri doğru formatta göndermek

Arkadaşlarınız, bir içeriği olmayan veya sadece içerisinde WINMAIL.DAT isminde bir dosya bulunan bir e-posta alıyorsa, sorun Outlook'un gönderme biçiminden

29 UYUMLU: Alıcının iletilerinizi okuyabilmesi için gönderme biçimini “Düz Metin” seçin.

kaynaklanıyordur. Hazırladığınız iletileri birçok farklı biçimde gönderebilirsiniz, ancak bu alıcının da aynı biçimi desteklediği anlamına gelmez. Gönderdiğiniz tüm iletilerin okunabileceğinden emin olmak için, e-postalarınızı metin olarak göndermelisiniz. Bunun için *Araçlar/Seçenekler* komutunu çalıştırın, *Posta Biçimi* kartını aktif hale getirin ve “Bu ileti biçiminde oluştur” açılır listesindeki “Düz Metin” ögesini seçin.

Excel

Excel, matematik formüller ile ilişkilendirilmiş tablolardan oluşur. Şu ana kadar açıklanmamış özellikler yardımıyla, sayfaları rahatlıkla görüntüleyebilir ve zor görevleri yerine getirebilirsiniz.

30 Excel 2000/XP

Etki

Sadece hücre içeriğini kopyalamak

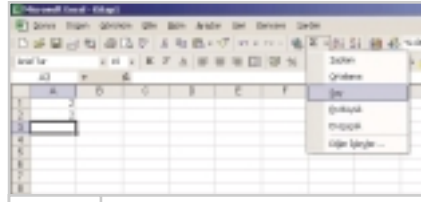
Excel, ilk etapta hücre içeriklerinin hepsaplanması için kullanılır. Her bir hücre için farklı formüller hazırlanabilir. Bazen bunların silinmesi ve hücre içerisinde sadece hesaplama sonuçlarının kalması gerekebilir. Bu işlemi yerine getirmek için ilk olarak [Ctrl]+[A] ile her şeyi seçmeli, daha sonra [Ctrl]+[C] ile kopyalamalı ve son olarak [Ctrl]+[V] tuş kombinasyonunu kullanarak yeni bir sayfaya yapıştırmalısınız. Bunun sonucunda ekrana gelen Smart Tag (tablonun altında küçük bir simge) üzerine tıklamalı ve “Yalnız değerler” seçeneğini işaretlemelisiniz.

33 Excel XP

Etki

Sık kullanılan formülleri seçmek

Excel, 2002 versiyonundan itibaren, sık kullandığınız formüllerden faydalanmak için basit bir imkan tanıyor. Bu özelliği kullanabilmek için, ilk olarak içerisinde sonucun görünmesi gereken hücreye ve daha sonra araç çubuğundaki *Otomatik Toplam* düğmesinin yanında bulunan küçük oka tıklayın. Bunun sonucunda farklı fonksiyonları seçebileceğiniz bir

33 Basit: Sık başvurulan formüllere Excel XP altında tek bir tıklama ile ulaşabilirsiniz.

liste ekrana gelecektir. Eğer istediğiniz fonksiyon burada yoksa *Diğer İşlevler* arasına da göz atabilirsiniz.

34 Excel 2000/XP

Etki

Tabloları alfabetik olarak sıralamak

Eğer, bir çalışma kitabında birden fazla sayfa ile çalışıyorsanız, bunları alfabetik

olarak sıralamanız gerekli olabilir. Ancak bu işlemi manuel olarak gerçekleştirmek zaman alacaktır. Bunun yerine aşağıdaki kaynak kodu içeren bir Visual Basic makrosu oluşturabilirsiniz:

```
Sub Tablo_Sirala()
Dim i As Integer, j As Integer
For i = 1 To Sheets.Count
For j = 1 To Sheets.Count - 1
If UCase$(Sheets(j).name) Then
Sheets(j).Move after := Sheets (j + 1)
End If
Next j
Next i
End Sub
```

Çalışma kitabındaki sayfaları alfabetik olarak sıralamak üzere hazırladığınız makroyu, *Araçlar/Makro/Makrolar* altından çalıştırabilirsiniz.

35 Excel 2000/XP

Etki

Çalışma sayfalarını makro ile eşitlemek

Firmalar için özellikle müşterilerine gönderdikleri Excel dosyalarının, örneğin başlıkların ve çerçevelerin uyumluluğu gibi görünüm özelliklerinin aynı olması önemlidir. Bu tür bir firma tanımlamasını, Excel altında rahatlıkla hazırlayabilirsiniz. *Araçlar* menüsündeki *Makro/Yeni*

31 EXCEL İNTERNET BAĞLANTISI

Etki

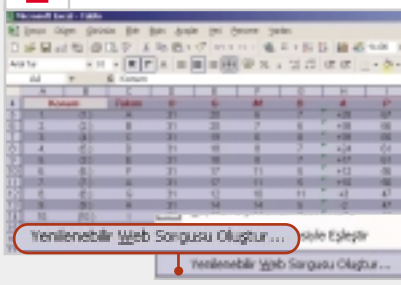
» Tabloları internet üzerinden güncellemek

1 Tablo seçmek

Pencere	Tablo	D1	D2	D3	D4	D5	D6	D7
1. (1.1)	A	31	28	6	7	+30	67	
2. (2.1)	B	31	28	7	6	+30	66	
3. (3.1)	C	31	19	6	6	+30	66	
4. (4.1)	D	31	18	6	7	+28	61	
5. (5.1)	E	31	18	6	7	+11	56	
6. (6.1)	F	31	17	11	6	+12	56	
7. (7.1)	A	31	17	11	6	+10	56	
8. (8.1)	G	31	12	18	11	+3	47	
9. (9.1)	H	31	14	14	6	-2	47	
10. (10.1)	I	31	12	14	7	+7	43	
11. (11.1)	J	31	16	13	13	-4	46	
12. (12.1)	K	31	9	12	12	-18	39	
13. (13.1)	L	31	9	14	6	-23	36	
14. (14.1)	A	31	9	17	7	-18	34	
15. (15.1)	M	31	9	20	6	-24	31	
16. (16.1)	N	31	6	18	9	-28	27	
17. (17.1)	O	31	6	18	6	-36	26	
18. (18.1)	P	31	4	18	10	-32	22	

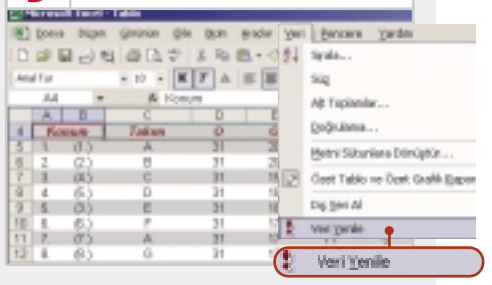
Süper ligin sonuçlarını veya hisse senetlerinizin güncel değerlerini tek bir bakışta görmek istemez misiniz? Excel ile sorun değil. Tablolarınızı internetten alabilir ve bu sayede devamlı olarak güncel kalmalarını sağlayabilirsiniz. Sayfayı ziyaret edin ve kullanmak istediğiniz tabloyu seçin. Daha sonra [Ctrl]+[C] kısayol tuşu ile kopyalayın ve [Ctrl]+[V] ile de Excel'e ekleyin.

2 Excel'e yapıştırmak

Tabloyu Excel'de kullanabilmek için Smart Tag simgesine tıklayın ve açılan menüdeki “Yenilenebilir web sorgusu oluştur” komutunu çalıştırın. Bunun sonucunda aynı web sayfası, bu sefer, sarı oklar ile görüntülediği bir pencere şeklinde ekrana gelecektir. İsteddiğiniz tablonun yanında bulunan sarı oka ve son olarak da *AI* düğmesine tıklayın.

3 Tabloyu güncellemek

Eğer Excel'de eklediğiniz tabloyu güncellemek isterseniz, *Veri* menüsündeki *Yenile* komutunu çalıştırın. Excel bu esnada tabii ki tablo içindeki köprüleri de güncelleyecektir.

Bu sayede birden fazla tabloyu bir araya getirebilir ve normalde tüm tabloları tek tek incelemek yerine tek bir tablo ile rahatça çalışabilirsiniz.

32 Excel 2000/XP

En önemli kısayol tuşları

"Giriş" iletişim penceresini açmak	F5
"Hücreleri Biçimlendir" penceresini açmak	Ctrl + 1
Seçili hücre aralığını geçerli girdi ile doldurmak	Ctrl + ↵
Etkin sütunun tamamını seçmek	Ctrl + Boşluk
Etkin satırın tamamını seçmek	⇧ + Boşluk
Tüm açık çalışma kitaplarındaki tüm sayfaları hesaplamak	F9
Etkin çalışma sayfasını hesaplamak	⇧ + F9
Çalışma sayfasının başına gitmek	Ctrl + Home
Çalışma sayfasının sonuna gitmek	Ctrl + End
Güncel tarihi girmek	Ctrl + ⇧ + ;
Güncel saati girmek	Ctrl + ⇧ + :
Formülde "İşlev ekle" iletişim kutusunu görüntülemek	⇧ + F3
Geçerli aralıktaki verilerin grafiğini oluşturmak	F11 veya Alt + F1
Seçili hücreyi düzenlenebilir yapmak	F2

Makro Kaydet komutunu çalıştırın ve ekrana gelen pencereye makro için açıklayıcı bir isim girin. Makronun saklanacağı yer açılır listesinden ise, "Kişisel Makro Çalışma Kitabı" öğesini seçin. Artık her Excel sayfasında aynı olmasını istediğiniz değişiklikleri, örneğin belirli hücrelerin biçimleri yapın. Tekrar **Araçlar** menüsüne gidin ve **Makro/Kaydı Durdur** komutunu çalıştırın. Hazırladığınız yeni makroyu kullanmak için de **Araçlar/makro/Makrolar** komutunu çalıştırın ve ekrana gelen pencereden biraz önce hazırladığınız makroyu seçin. Son olarak **Çalıştır** düğmesine tıklayın.

36 Excel 2000/XP

Hücre tanımlama biçimini değiştirmek

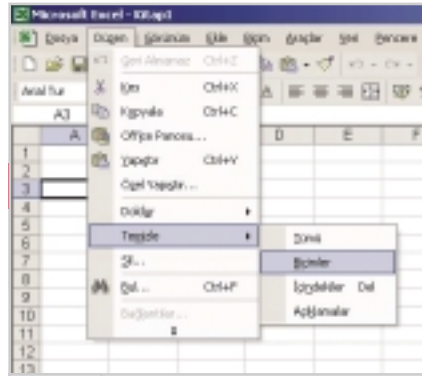
Bir hücreyi Excel altında tanımlamak için, sabit ve bağıl olmak üzere temelde iki farklı seçenek bulunur. Örneğin, "\$B\$1" adresi kesinlikle her zaman B sütunundaki ilk hücreyi gösterecektir. Bağıl adreslemede ise burada "B" ismindeki

hücre düşünülür. Tanımlamalar arasında değişiklik yapmak için formül satırındaki hücre adresine tıklamalı ve [F4] tuşuna basmalısınız.

37 Excel 2000/XP

Biçimlendirme özelliklerini silmek

Bir iş arkadaşınız veya firmadan aldığınız Excel tabloları, genellikle özel biçimlendirme özelliklerine sahiptir. Bu tabloyu kendiniz biçimlendirmeden önce var

37 Kişiyi ÖZEL: Belgeyi biçimlendirmek için, varolan biçimlendirme özelliklerini sıfırlayın.

olan özelliklerini kaldırmak daha pratik olacaktır. Bunun için **Düzen** menüsündeki **Temizle/Biçimler** komutunu çalıştırabilirsiniz.

38 Excel 2000/XP

Bir tarihin haftasını hesaplamak

Bazı randevu ve vadeler, bazen açık tarih yerine haftalar ile belirtilebilirler. Bu nedenle, bir tarihin yılın hangi haftasına denk geldiğini hesaplamak için Excel'i kullanmak isteyebilirsiniz.

Excel bu hesaplama için hazır bir fonksiyona maalesef sahip değil. Ancak bu işlem için VBA yardımıyla çabucak bir fonksiyon hazırlayabilirsiniz. Bunun için [Alt]+[F11] kısayol tuşunu kullanarak ulaşabileceğiniz Visual Basic Düzenleyici'ne aşağıdaki kaynak kodu girerek, oluşturabileceğiniz fonksiyondan faydalanabilirsiniz:

```
Function TT(birTarih As Date) As Integer
    TT = DatePart("ww", birTarih, vbMonday, vbFirstFourDays)
End Function
```

39 Excel 2000/XP

#"DEĞER" in görünümünü engellemek

Etki

Excel'in bir çalışma sayfasında hazırladığınız formül, başka bir hücrenin içeriğini işleme sokuyor. Eğer bu hücrenin içerişinin boş olması, işlemin hata ile sonuçlanmasına ve dolayısıyla "#DEĞER" ifadesinin ekrana gelmesine neden olacaktır. Sonucun doğru olup olmadığını kontrol eden bir ipucu yardımıyla, bu sorunun üstesinden gelebilirsiniz. Böylece eğer sonuç doğru ise cevap yazılacak, aksi takdirde hücre boş bırakılacaktır. Fonksiyon, ilki uygulanacak olan testi kontrol eden üç parametreden meydana geliyor. Eğer cevap yanlış ise ikinci parametre olarak "Yanlış", aksi takdirde üçüncü parametre olarak "Doğru" yazdırılacaktır.

=EĞER(EHATALIYSA(B3/10);" ";(B3/10))

Bu örnekte B3 hücresindeki değerin ona bölünüp, bölünemeyeceğini kontrol ediyoruz.

40 Excel 2000/XP

Bir tablodaki hücreleri otomatik renklendirme

Etki

Büyük tabloları daha okunabilir hale getirmek için, satırları birer atlayarak beyaz veya farklı arka plan renkleri ile boyayabilirsiniz. Bu görevi Excel'in *Koşullu Biçimlendirme* fonksiyonunu kullanarak rahatlıkla yerine getirebilirsiniz. İlk olarak tablonun biçim özelliklerini değiştirmek istediğiniz ilk satırı seçin. Daha sonra *Biçim/Koşullu Biçimlendirme* komutunu çalıştırın. Ekrana gelen iletişim penceresindeki Koşul 1 başlığı altında bulunan açılır listedeki *Formül* öğesini seçin. Eğer renkli olarak görünmesini istediğiniz alan "A34" hücresinden başlıyorsa komut kutusuna aşağıdaki formülü girebilirsiniz:

=(SATIR(A34-ÇİFT(SATIR(A34)))=0

Şimdi aynı pencere üzerinde bulunan *Biçim* düğmesine tıklayın ve *Desenler* kartı-

nı aktif hale getirin. Buradan hücre arka planı olarak kullanılacak bir renk seçin ve *Tamam* düğmesine tıklayın. Şimdi seçili olan alanı tablo içerisinde biçimlendirilmesini istediğiniz tüm hücreleri içerisine alacak şekilde genişletin ve *Düzen/Yinele:Koşullu Biçimlendirme* komutunu çalıştırın.

41 Excel 2000/XP

Yazı büyüklüğünü otomatik ayarlamak

Etki

Eğer sütun genişlikleri sabit olarak belirlenmiş bir tablo ile çalışıyorsanız, Excel bazı hücrelerdeki değerleri tam olarak görüntüleyemeyebilir. Bu durumda, hücredeki yazı büyüklüğünü değerlerin hepsi görünecek şekilde otomatik olarak değiştiren bir fonksiyon yardımcı olacaktır. Bunun için ilk olarak istediğiniz tablo alanını seçin ve *Biçim/Hücreler* komutunu çalıştırın. Ekrana gelen pencere üzerindeki *Hizalama* kartını aktif hale getirin ve burada bulunan "Uyacak şekilde daralt" seçeneğini işaretleyin. *Tamam* düğmesine tıkladıktan sonra Excel hücrelerin içeriklerini hepsi görünecek şekilde ayarlayacaktır.

42 Excel 2000/XP

Açılış penceresinin çıkmasını engellemek

Etki

Excel açılışında ilk olarak bir selamlama penceresi ekrana gelir. Ancak programı bu olmadan da çalıştırabilirsiniz. Bunun

40

ANLAŞILIR: Satırları renklendirmek için *Koşullu Biçimlendirme* fonksiyonunu kullanabilirsiniz.

için masaüstüne Excel'e ait özel bir kısayol oluşturun. Daha sonra bunun üzerine farenin sağ düğmesini kullanarak tıklayın ve nesne menüsündeki *Özellikler* komutunu çalıştırın. Buradaki *Hedef* kutusunda bulunan ifadenin sonuna "/e" parametresini ekleyin.

Power-Point

Pratik bir şekilde sunu hazırlamak. Buradaki ipuçlarını kullanarak hızlı ve kolayca profesyonel slaytlar oluşturabilirsiniz.

43 PowerPoint 2000/XP

Sunu esnasında not almak

Etki

PowerPoint ile bir sunu esnasında istediğiniz bir slaydın üzerine sanal işaretçiler ile dikkat çekebilir veya daire çizebilirsiniz. Bu sunu aracı söz konusu fonksiyonu kullanmanızı sağlayan, özel, sanal bir kalem sahiptir. Sunu esnasında farenin sağ düğmesini kullanarak tıklayın ve *İşaretçi Seçenekleri/Kalem* komutunu çalıştırın. *Kalem* ile işiniz bittiğinde [Esc] tuşuna basarak, normal moda geri dönebilirsiniz.

44 PowerPoint 2000/XP

Slaytlardaki nesneleri hizalamak

Etki

İyi bir sunu için görünüş çok önemlidir. Bu nedenle tüm nesnelerin mükemmel bir şekilde yerleştirilmiş olması gereklidir. Bu işlemleri zaman ve enerji harcayarak yapmak yerine, PowerPoint'in sizin için yerine getirmesini sağlayabilirsiniz.

Bunun için ekranın alt tarafında bulunan *Çizim* çubuğu üzerindeki *Çiz/Hizala* veya *Dağıt* menüsüne tıklayın ve burada bulunan "Slayda göre" komutunu çalıştırın. Daha sonra bir nesne seçin ve *Çiz/Hizala* veya *Dağıt* menüsünü etkinleştirin. Bunun sonucunda ekrana gelen alt menüden istediğiniz hizalamayı seçebilirsiniz.

45 PowerPoint 2000/XP

Belirli slaytları hızlı çağırmak

Etki

Sunu esnasında daha önceden ekrana gelen bir slaydı tekrar görüntülemeniz veya ilerideki slaytlardan birine göz atmanız gerekebilir. Bunun için klavyenin sayı

bloğunu kullanarak görüntülemek istediğiniz slaydın numarasını girin ve [Enter] tuşuna basın.

46 PowerPoint 2000/XP

Etki

Gizli slaytları da görüntülemek

PowerPoint ile hazırladığınız sunularda görüntülenmesini istemediğiniz slaytları gizleyebilirsiniz. Ancak sunu esnasında bunlardan bir tanesini görüntülemeniz gerekebilir. Bunun için farenin sağ düğmesini kullanarak tıklayın ve nesne menüsündeki *Git/Slayt Gezgini* komutunu çalıştırın. Gizli slaytların numaraları ekrana gelen listede parantez içerisinde görüntülenir.

47 PowerPoint 2000/XP

Etki

Slaytları resim olarak kaydetmek

Eğer bir tanıdığınıza hazırladığınız sununun özetini göndermeniz gerekirse, slaytların resim olarak gönderilmesi tavsiye edilir. Bu sayede özel bir yazı tipi veya görünüme ihtiyaç duyulmayacağı için, alıcının da sunuyu görebileceğinden emin olabilirsiniz. İlk olarak slaydı açın ve *Görünüm/Not Sayfası* komutunu çalıştırın. Farenin sağ düğmesini kullanarak slaydın üzerine tıklayın ve *Kopyala* komutunu çalıştırın. Kopyaladığınız sunuyu artık istediğiniz resim işleme programına [Ctrl]+[V] tuş kombinasyonunu kullanarak yapıştırabilirsiniz.

50 PowerPoint 2000/XP

Etki

En önemli kısayol tuşları

Kılavuz çizgilerini göstermek veya gizlemek	[Alt] + [F9]
Yeni bir slayt eklemek	[Ctrl] + [M]
Seçili sununun kopyasını oluşturmak	[Ctrl] + [D]
Paragrafın yükseklik derecesini arttırmak	[Alt] + [↑] + [←]
Paragrafın yükseklik derecesini azaltmak	[Alt] + [↑] + [→]
Yazı tipini değiştirmek	[Ctrl] + [↑] + [F]
Sunuyu ekranda çalıştırmak	[F5]
Bölmeler arasında hareket etmek	[F6]
Bölmeler arasında saat yönünün tersinde hareket etmek	[↑] + [F6]
Metin biçimlerini kopyalamak	[Ctrl] + [↑] + [C]
Metin biçimlerini yapıştırmak	[Ctrl] + [↑] + [V]

49 PowerPoint 2000/XP

Etki

Slaytlardaki resimleri sıkıştırmak

Çok sayıda resim veya grafik kullanırsanız dosyanın büyüklüğü artacaktır. Resimleri sıkıştırmak için kolay bir yol mevcut. *Resim* araç çubuğu üzerindeki *Resimleri Sıkıştır* düğmesine tıklayın. Çubuk görünmüyorsa, *Görünüm/Araç Çubukları* menüsündeki *Resim* komutunu çalıştırın.

FK / Kadir Tuztaş, ktuztas@chip.com.tr

48 POWERPOINT EKSTRA ARACI

Etki

» MS Producer ile profesyonel sunu

Yeni Office XP ile beraber kullanışlı fonksiyonlar karşınıza çıkmaya devam ediyor. Çünkü Microsoft ücretsiz paketi MS Producer aracı ile beraber PowerPoint 2002 için çok sayıda eklenti sunuyor. Bunun yardımıyla pratik bir şekilde mükemmel sunular hazırlayabilirsiniz. Ses, video ve resim dosyaları eklemek için artık sadece birkaç tıklama yeterli olacak.

Artık eksiksiz HTML verileri de sorun teşkil etmiyor. Bu ses ve video dosyalarını kendisi alabiliyor, düzenleyebiliyor ve son olarak belgeye ekleyebiliyor. Veriler ise birkaç hızlı fare tıklaması sayesinde, sunuyla senkronize edilebiliyorlar.

Hazırladığınız sunuları son olarak bir

önizleme penceresinde görebilir ve gerekli değişiklikleri yapabilirsiniz. Bu sunuda kullanılan dosyaları bir arada saklamak (yani hepsini aynı klasör içerisine kopyalamak), yerel veya ağ sürücülerinde saklamak veya bir web sayfası olarak yayınlamak seçeneklerine de sahipsiniz. Şayet bu sunuyu internet kullanımı için hazır hale getirmek isterseniz, Producer doğru sıkıştırma oranını ve sunu tipini seçmeniz konusunda yardımcı olacaktır.

Producer for PowerPoint 2002'nin ücretsiz olarak yayınlanan tam sürümünü eCHIP'ten (© eCHIP-Code OfficeTips) yükleyebilirsiniz.

» ALTI ADIMDA KOLAY ÇÖZÜM

Trillian MultiMessenger

Sınırsız Sohbet

Sohbet servisleri, özellikle kendi istemcilerinin kullanılmasını isterler. Trillian, bu sınırları aşıyor ve tüm messenger'ları tek bir çatı altında topluyor.

■ İnsanlar ve dolayısıyla PC kullanıcıları, alışkanlıklarından kolay kolay vazgeçmezler. Biri öteden beri sohbet için ICQ kullanıyor, diğeri internet üzerinden sohbetle AOL'un Instant Messenger'ında tanışmış, başka bir kullanıcı ise ne olursa olsun Microsoft'un MSN'inden vazgeçmiyor. Buradaki asıl saçma durum ise, sohbet istemcilerinin (sektörde "messenger" olarak adlandırılırlar) birbirleriyle anlaşamamasıdır. Eğer servisler arasında sohbet etmek istersek, tüm messenger'ları birden çalıştırmaktan nasıl kaçınabiliriz? Bunun için Trillian'ı kullanabilirsiniz.

İsmi bir bilim kurgu kültü olan

"Otostopçunun Galaksi Rehberi"ndeki bir figürden alan Multimessenger, şu anda, ICQ, AIM, MSN Messenger, Yahoo Messenger ve IRC gibi tüm önemli sohbet istemcileriyle sorunsuz bir şekilde haberleşebiliyor. Bu lüks sohbet imkanından faydalanabilmek için yapmanız gereken, Trillian'ı kurmak ve farklı sohbet sunucularına kayıt olmaktır.

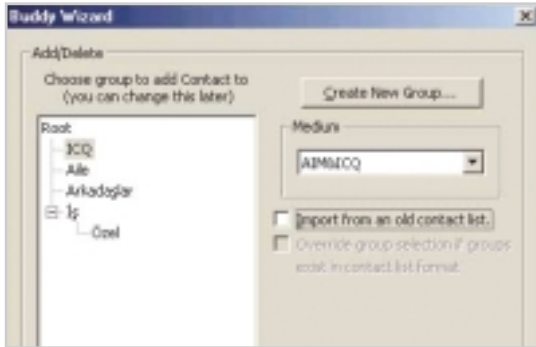
Program freeware olduğu için, herhangi bir ücret ödemek zorunda değilsiniz. Ancak geliştiriciler, messenger'ı ileride daha da geliştirebilmek için küçük bir bağış istiyorlar. Bu, AOL bu durumdan pek hoşnut olmadığı ve Trillian kullanıcı-

larını engellemek için elinden geleni yapacağı için, gerekli olabilir. Bu nedenle hemen hemen her gün yeni bir Trillian güncellemesi yayınlanıyor. Eğer AOL Messenger kullanmıyorsanız, söz konusu güncellemeler sizi ilgilendirmeyecektir.

CHIP bu yazıda, Trillian'ı nasıl kuracağınızı ve sohbet arkadaşlarınızla nasıl bağlantı kuracağınızı gösteriyor.

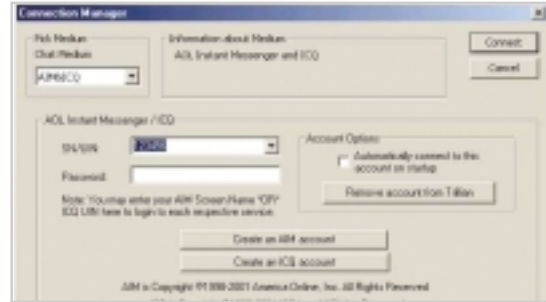
Trillian Multimessenger'in deneme sürümünü eCHIP üzerinden yükleyebilirsiniz. (© eCHIP-Code Trillian)

1

Kurulum ve Bağlantıların Alınması

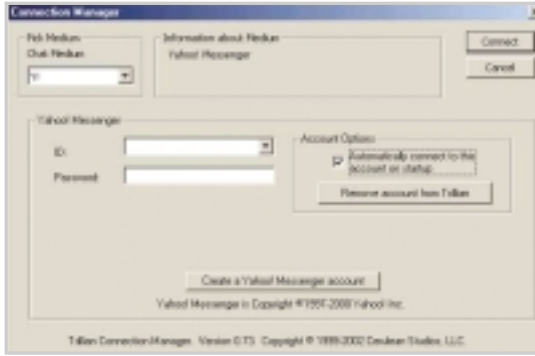
Trillian, 2.3 MByte'lık büyüklüğü sayesinde yavaş bir internet bağlantısıyla bile rahatlıkla indirilebilir. Program, kurulum esnasında bağlantılarını almak için sistemde kullanılan bir messenger olup olmadığını kontrol ediyor. Bağlantıları daha sonra, program ana penceresindeki artı simgeli düğmeye tıklayarak da ekleyebilirsiniz. Ekranı gelen penceredeki *Medium* listesinden bir program seçin, "Import from an old contact list" seçeneğini işaretleyin ve *Next* düğmesine tıklayın. Bir sonraki pencereden bağlantıların bulunduğu dosyası seçin, *Aç* düğmesine tıklayın ve son olarak *Done* düğmesine tıklayarak onaylayın.

2

Messenger Erişimlerini Kurmak

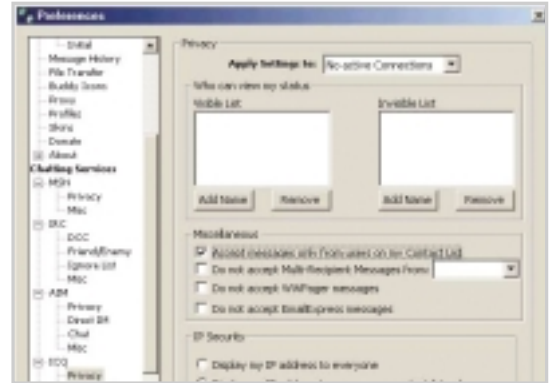
Daha önce de söylediğimiz gibi, Trillian farklı sohbet servisleri ile çalışabilir. Bu nedenle, özel söz konusu servislerin erişim bilgileri önceden ayarlanmamıştır. Şayet kurulum esnasında AOL ve benzeri bir program bulunursa, Trillian'ın Connection Manager'ı bunların erişim bilgilerini otomatik olarak alacaktır. Eğer daha önceden bu servislerin tümüne kayıt olmadıysanız, Trillian sizi direkt olarak her birinin kayıt sayfasına yönlendirecektir. Connection Manager'ı manuel olarak çalıştırmak için ana pencerenin altındaki *Dünya* simgesine tıklayın ve *Connection/Connection Manager* komutunu çalıştırın. İsterseniz tek bir servis için çok sayıda hesap kullanabilirsiniz. Bu, çok kullanıcı bilgisayarlar için kullanışlı bir yöntemdir.

3 Bağlantıları Oluşturmak

Programın bir sohbet servisi ile otomatik olarak bağlantı kurulabilmesi için *Connection Manager* penceresindeki "Automatically connect to this account on startup" seçeneğini işaretlemelisiniz. Bağlantıyı daha sonra manuel olarak da kurabilirsiniz. Bunun için ana pencere üzerindeki *Messenger* simgesine farenin sağ düğmesini kullanarak tıklayın ve *Connection Manager*'ı çalıştırın.

Bilgisayarın firewall ile korunduğu durumlarda, gerekli port'lar açık bırakılmadığı için, Yahoo ve MSN ile bağlantı sorunları yaşanabilir. AIM ile ilgili sorunları çoğunlukla AOL'ün kendisi çözüyor. Üreticiler Trillian'ı ne kadar çok engellemeye çalışılırsa, o kadar çok da Trillian'ın yeni versiyonu piyasaya çıkıyor.

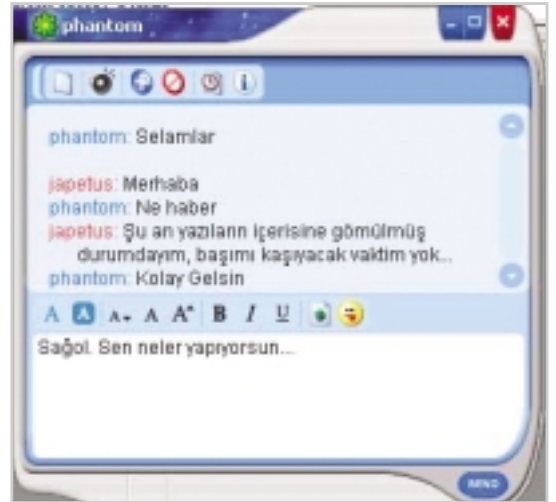
5 Güvenliği Arttırmak

Trillian, sohbet dünyasının tüm kapılarını açıyor. Ancak bu esnada diğer internet kullanıcılarının da size erişebileceğini göz önünde bulundurmalsınız. Eğer sorun yaratırsa, her bir Messenger'ın kişi kabulünü sınırlandırabilirsiniz. Söz konusu ayarları her bir programın *Preferences* penceresindeki başlığı altında (örneğin *Chatting Services/ICQ/Privacy*) bulabilirsiniz. Aynı şekilde Trillian'ın tüm bilgileri bir dosya içerisinde saklaması da sorun çıkartabilir. Yetkisiz kişiler söz konusu bilgilere rahatlıkla ulaşabilirler. Bu fonksiyonu *Message History* penceresindeki *Automatically Log* seçeneğinin değerini *None* olarak değiştirerek kapatabilirsiniz.

4 Trillian'ı İstediğiniz Şekilde Düzenlemek

Artık Trillian'ı istekleriniz doğrultusunda düzenleyebilirsiniz. Bunun için, grafik arayüzün otomatik olarak çalışması gibi temel ayarlardan, dosya transferinde kullanılacak klasörlerin belirlenmesine kadar çok çeşitli seçenek mevcut. Ana penceredeki *Dünya* simgesine tıklayın ve açılan nesne menüsündeki *Preferences* komutunu çalıştırın. Ekrana gelen pencerenin sol tarafındaki ağaç yapısı içerisinde, istediğiniz gibi düzenleyebileceğiniz program bölümleri listelenmiştir. Üzerinde değişiklik yapabileceğiniz ilgili seçeneklerin pencerenin sağ tarafında ekrana gelmesi için, listeden istediğiniz bölümü seçmeniz yeterli olacaktır.

6 Mesaj Göndermek

Trillian artık sohbet etmek için hazır hale geldi. Bir mesaj yazmak için göndereceğiniz kişinin bağlantı listesindeki ismine iki kere tıklayın. Ekrana gelen pencereye mesajınızı yazın ve *Send* düğmesine tıklayın. Eğer isterse, metni önceden biçimlendirebilir, çeşitli simgeler ekleyebilir ve URL gönderebilirsiniz.

İPUÇLARI AĞUSTOS 2002

» WINDOWS

1	Windows 98: İnternet veri alış/verişi ölçmek	152
2	Windows 98: Masaüstünde değişiklik yapılmasını engellemek	152
3	Windows 98: Windows Gezgini'nde bağlantı kullanmak	153
4	Windows 98, Me: Yavaşlatan DLL'leri hafızadan silmek	153
5	Windows 2000: Gizli internet bağlantılarını tanımlamak	153
6	Windows 2000/XP: Eski programlar için uyum modunu kullanmak	153
7	Windows 2000: Gezginin açılışta belirli bir klasör görüntülenmesi	154

» UYGULAMALAR

8	Word 97, 2000, XP: Araç çubuğuna özel karakterler eklemek	154
9	Word 97, 2000, XP: Menü öğelerini komple silmek	155
10	Word 97, 2000, XP: Tanınmayan yazım hatalarını düzeltmek	156
11	Office XP: Çalışma klasörlerine hızlı erişim	156
12	Excel XP: Dosya konumunu üst/altbilgi satırlarında görüntülemek	156
13	Word 2000: Word'ün standart biçimlerini değiştirmek	157
14	Outlook 2000, XP: Kaybolan e-posta adreslerini tekrar görüntülemek	157
15	Internet Explorer: IE'deki sık kullanılanlar simgesini değiştirmek	157
16	Excel: Açılışta hep aynı tabloyu yüklemek	157

» OKUR SORULARI

17	Windows XP: Güncel sürücü problemleri	158
18	Internet Explorer: Güvenlik ayarları ve yasak siteler	158
19	Windows XP: Ekran kartı sürücüsü ve BIOS güncellemesi	158
20	Windows 98: Zamanlanmış görevleri kapatmak	158

1

Windows
98

İnternet veri alış/verişi ölçmek

İnternete erişmek için bir çevirmeli bağlantı kullanıyorsunuz ve artık PC'nizin hangi verileri ne kadar bant genişliği ile transfer ettiğinizi bilmek istiyorsunuz.

İPUCU: Öğrenmek istediğiniz bilgilere, özel bir araç kullanmadan Windows do-

natıları arasında yer alan *Sistem Monitörü* ile rahatlıkla ulaşabilirsiniz. Bu araca *Başlat/Programlar/Donatılar/Sistem Araçları* menüsünden ulaşabilirsiniz. Ölçmeye başlamak için ilk olarak *Sistem Monitörünü* açın ve *Düzen/Özel Ekle* komutunu çalıştırın. Ekrana gelen pencere üzerindeki *Kategori* listesinden *Dial-Up Adapter* ve pencerenin sağ tarafındaki listeden de veri kaynağı olarak "Byte Alınan/Saniye" öğesini seçin. Son olarak, bilgilerin görüntülenmesi için *Tamam* düğmesine tıklayın. Aynı şekilde "Byte Aktarılan/Saniye" öğesini de veri kaynağı

olarak görüntüleyin. İnternet bağlantısı kurulduğu andan itibaren, kullanılan bant genişliklerini grafik üzerinde görebilirsiniz.

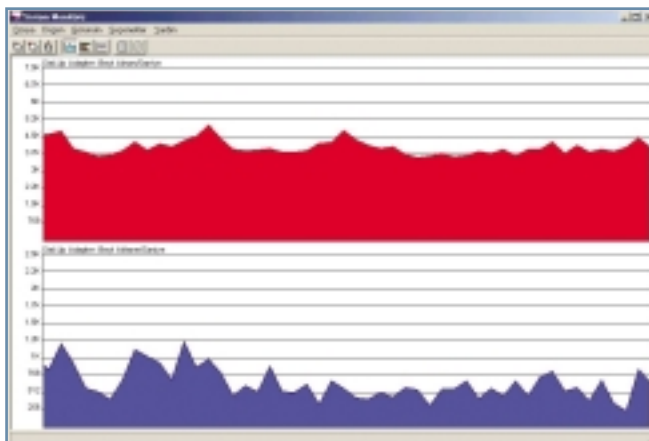
2

Windows
98

Masaüstünde değişiklik yapılmasını engellemek

Masaüstünüz için mükemmel ayarlara en sonunda ulaştınız. Artık çalışma alanınızın yanlışlıkla değiştirilmesini engellemek istiyorsunuz.

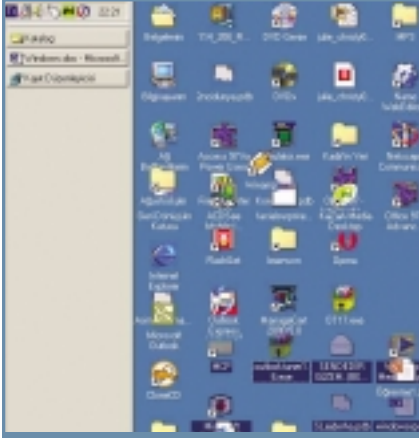
İPUCU: *Kayıt Düzenleyicisi'*nde yapacağınız küçük bir değişiklik ile masaüstünde değişiklik yapılmasını engelleyebilirsiniz. Bunun için ilk olarak *Başlat/Çalıştır/Regedit/Tamam* komutunu çalıştırın ve ekrana gelen pencere üzerindeki "HKEY_CURRENT_USER\SOFTWARE\Microsoft\Windows\CurrentVersion\Policies\Explorer" anahtarını aktif hale getirin. Pencerenin sağ tarafındaki boş alana farenin sağ düğmesini kullanarak tıklayın ve *Yeni/DWORD Değeri* komutunu çalış-

1

Veri Akışı: Sistem monitörü, internet bağlantısı sırasında kullanılan bant genişliklerini ekrana getirir.

2 Kullanılamaz Durumda: Masaüstü böyle görünmek zorunda değil. Masaüstünde değişiklik yapılmasını rahatlıkla engelleyebilirsiniz.

tır. Oluşturulan yeni öğeye isim olarak "NoSaveSettings" verin ve bu öğenin değerini "1" olarak değiştirin. Son olarak *Kayıt Düzenleyicisi*'ni kapatarak Windows masaüstüne geri dönün. Windows bundan böyle masaüstünde ve ayarlarında yapılacak hiçbir değişikliği kaydetmeyecektir.

3

Windows
98

Windows Gezini'nde bağlantı kullanmak

Windows Gezini ile "D:\MP3" veya "C:\Belgelerim" gibi belirli klasörlere hızlı bir şekilde ulaşmak isteyebilirsiniz.

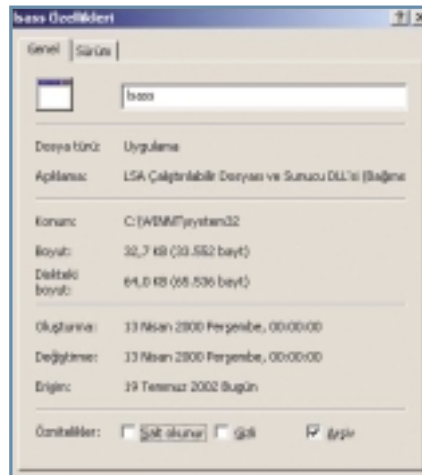
İpucu: Şayet sisteminiz gerekli koşulları sağlıyorsa, sadece tek bir tıklama ile istediğiniz klasöre hızlı bir şekilde ulaşabilirsiniz. Bunun için Windows 98 altında çalışmalı, Internet Explorer 4.x'in kurulu olması ve Windows Gezini'nde Web Görünümü'nü kullanmalısınız.

Normalde gizli olan FOLDER.HTT dosyası özel bir klasörün veya genel olarak tüm klasörlerin Web görünümündeki özelliklerini saklar. Tüm klasörlerin genel seçeneklerinin saklandığı FOLDER.HTT dosyası ise "C:\WINDOWS\WEB" klasöründe bulunur. Ayrıca her bir klasör için özel bir dosya oluşturabilir ve var olan dosyada değişiklik yapabilirsiniz.

Klasörlerin genel özelliklerini değiştirmek için Windows Gezini'ni çalıştırın ve "C:\WINDOWS\WEB" klasörünü görüntüleyin. Şimdi, *Görünüm/Bu Klasörü*

Özelleştir komutunu çalıştırın. Bunun sonucunda ekrana gelen penceredeki bir HTML dosyası seçme veya varolan dosyayı düzenleme seçeneğini işaretledikten sonra *İleri* düğmesine tıklayın. Artık FOLDER:HTT dosyası editör penceresinde açılır. Bu penceredeki *Ara/Bul* komutunu çalıştırın ve aram metni olarak "mylink" yazdıktan sonra *Sonrakini Bul* düğmesine tıklayın. Bu kelimeyi bulduktan sonra arama işlemini bitirin.

HTML dosyasının bu bölümü özel bağlantılar için ayrılmıştır. Burayı internet adreslerine bağlanmak haricinde yerel klasörlere ulaşmak için de bağlantılar oluşturmak üzere kullanabilirsiniz. Bunun için "<a href=" ile başlayan ilk satırın içeriğini değiştirmelisiniz. Örneğin bağ-

5 Vazgeçilmez: Üçüncü parti programlar tarafından ihbar edilen LSASS.EXE sistemin güvenliğini sağlayan yapıtaşlarından biridir.

lantı olarak "C:\Belgelerim" yazın ve daha sonraki bağlantı için bir açıklama girin. Bir sonraki bağlantıyı da benzer şekilde düzenleyebilir veya yeni bağlantılar ekleyebilirsiniz.

Şu ana kadar tüm bağlantılar açıklanmadı. Bunları etkinleştirmek için satırın sonuna "<!--(examples commented out)" açıklamasını ve "-->" karakter dizisini yazın. Ayrıca karakter dizisini bağlantılardan sonra gelen satırın sonundan da silin. Böylece açıklama olarak kullanılan alanı HTML koduna dönüştürebilirsiniz. Dosya içerisinde yaptığınız değişiklikleri kaydedin ve editör penceresini kapatın. Windows Gezini'nde halen açık olan iletişim penceresini kapatmak için de *Son* düğmesine tıklayın. Hazırladığınız bağlantıları artık tüm klasörler için kullanabilirsiniz.

4

Windows
98, Me

Yavaşlatan DLL'leri hafızadan silmek

Windows, sistem hafızasını en iyi şekilde kullanmaz. Bir kere yüklenen DLL'ler ilgili program kapatıldıktan sonra dahi hafızada kalmaya devam ederler. Bu, sistemi gereksiz yere yavaşlatır. Bu nedenle gereksiz DLL'leri silmelisiniz.

İpucu: Ancak yukarıda bahsedilen durumun mantıklı bir nedeni vardır. Windows, söz konusu DLL'leri hızlı bir şekilde kullanıma sokmak ister. Ancak programcıların sistemi yavaşlatacağını göz önünde bulundurmadıkları bu durumdan *Kayıt Düzenleyicisi*'ndeki bir öğe yardımıyla kurtulabilirsiniz.

Başlat/Çalıştır komutunu kullanarak *Kayıt Düzenleyicisi*'ni çalıştırın ve "HKEY_LOCAL_MACHINE\SOFTWARE\Microsoft\Windows\CurrentVersion\explorer\AlwaysUnloadDLL" anahtarını aktif hale getirin. Şayet böyle bir anahtar mevcut değilse, *Düzen/Yeni/Tuş* komutunu kullanarak oluşturmalısınız. Daha sonra, pencerenin sağ tarafında bulunan "(varsayılan)" öğesinin değerini değiştirmek için üzerine iki kere tıklayın ve ekrana gelen pencere üzerinden "0" olan değeri "1" ile değiştirin. Son olarak yaptığınız değişikliklerin etkin olabilmesi için *Kayıt Defteri*'ni kapatmalı ve Windows'u yeniden çalıştırmalısınız.

5

Windows
2000

Gizli internet bağlantılarını tanımlamak

Norton Personal Firewall, sadece Internet Explorer kullanarak internete bağlanmanıza rağmen, LSASS.EXE dosyasının onayınız olmadan çevirmeli ağ üzerinden çalışmak istediğine dair uyarı mesajları ekrana getiriyor.

İpucu: LSASS.EXE (yerel güvenlik yetkisi) sizin için bir risk teşkil etmez. Hatta aksine bilgisayarınızın güvenliği için çalışır. Windows'un çalışması için bu program kesinlikle gereklidir. Bunun için

Windows 2000'in alt seviye güvenlik denetimini sağlayan önemli bir sistem işleyişi söz konusudur. Bu servisler arasında kayıt olma (Login) işlemi haricinde ağ kaydı (Net logon) Security Accounts Manager ve kayıt protokolü Secure Socket Layer (SSL) bulunur. Söz konusu online erişim isteği SSL üzerinden gerçekleşen bir internet bağlantısı nedeniyle ortaya çıkmış olabilir.

6

Windows
2000/XP

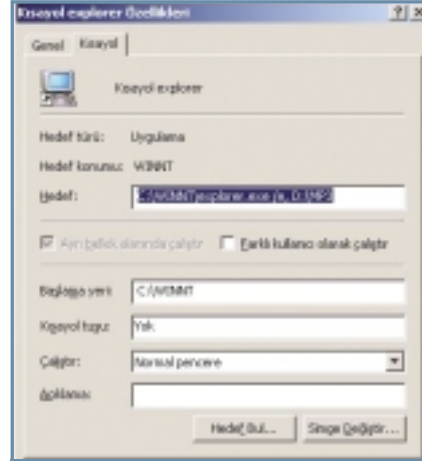
Eski programlar için uyum modunu kullanmak

Windows 95 veya NT 4.0 için özel olarak geliştirilen ve sisteme daha yakın çalışan programları, Windows 2000 veya XP altında da kullanmak istiyorsunuz. Ancak bu tür programlar, direkt olarak sistemin donanım katmanına eriştikleri için, çalışırken çeşitli sorunlara neden olabiliyorlar.

İpucu: Microsoft, söz konusu problemi aşabilmek için yeni işletim sistemlerini bir geriye uyumluluk modu ile donattı. Bu teknoloji yaygın olarak kullanılan programların çalışmasını garanti altına almak için Service Pack 2 (SP2) ile beraber Windows 2000'de ve Windows XP'de kullanılabilir. Windows 2000 için Ser-

vice Pack 2'yi *Başlat/Windows Update* komutunu kullanarak, internet üzerinden rahatlıkla yükleyebilirsiniz.

Uyumluluk modunu etkinleştirmek için ilk olarak sistemi yönetici haklarına

7 İlişki: Windows Gezini'nin doğru bağlantı sayesinde istediğiniz klasör ile açılmasını sağlayabilirsiniz.

sahip olarak açmalı ve daha sonra *Başlat/Çalıştır* komutu ile ekrana gelen penceredeki "Aç" kutusuna aşağıdaki komutu yazdıktan sonra *Tamam* düğmesine tıklayarak çalıştırmalısınız:

```
regsvr32 C:\Windows\apppatch\slayerui.dll
```

Şayet sistem klasörünüz "C:\Windows" değilse, yukarıdaki ifadeyi kendi bilgisayarınıza uygun bir şekilde değiştirmelisiniz. Uyum modunu, bundan böyle, tüm programlar için kısayolları üzerinden kullanabilirsiniz. Bunun için, farenin sağ düğmesini kullanarak uyum modunu etkinleştirmek istediğiniz programın kısayoluna tıklamalı ve ilgili kartı aktif hale getirmelisiniz. Bu, kart ancak uyum modunun bağlantısının doğru bir şekilde gerçekleştirilmesi sonrasında görünecektir. Burada bulunan uyum modu altında çalışmakla ilgili seçeneği işaretledikten sonra, hemen altında bulunan açılır listeden "Windows 95 Compatibility Layer" veya "Windows NT4 SP5 Compatibility Layer" öğelerinden birini seçin. Son olarak yaptığınız değişiklikleri kaydetmek için *Tamam* düğmesine tıklayın.

Ve uyum modunu kapatmak için de, aşağıdaki işlemleri yapmanız yeterli. Bunun için sistemi bir kez daha yönetici haklarına sahip olarak açmalı ve daha sonra *Başlat/Çalıştır* komutu ile ekrana gelen penceredeki "Aç" kutusuna aşağıda-

ki komutu yazdıktan sonra *Tamam* düğmesine tıklayarak çalıştırmalısınız:

```
regsvr32 /u C:\Windows\apppatch\slayerui.dll
```

Dikkat! Uyum Windows 2000 altında Service Pack 2 kurulumundan bağımsız olarak etkinleştirilmiştir. Bu nedenle söz konusu fonksiyonu sadece Windows 2000 Service Pack 2'yi kaldırarak sistemden uzaklaştıramazsınız. Ancak yukarıda anlatıldığı gibi kapatabilirsiniz.

7

Windows
2000

Gezginin açılışta belirli bir klasör görüntülemesi

Windows Gezini'nin her açılışında otomatik belirli bir klasörü görüntülemesi istiyor, ancak bunun için özel programlar kullanmak istemiyorsanız...

İpucu: İlk olarak normalde "C:\WINNT" klasörü içerisinde yer alan Explorer.exe isimli dosyaya ait bir kısayol oluşturmalsınız. Daha sonra bu kısayol üzerine sağ tuşla tıklayın, ekrana gelen nesne menüsündeki *Özellikler* komutunu çalıştırın ve son olarak Kısayol kartını aktif hale getirin. Buradaki *Hedef* satırında bulunan ifadenin sonuna ilk olarak "/e" parametresini ve bir virgülden sonra açılmasını istediğiniz klasörün adresini girmelisiniz. Yani bu komut satırı örneğin aşağıdaki gibi görünmelidir:

```
C:\WINNT\explorer.exe /e, D:\MP3
```

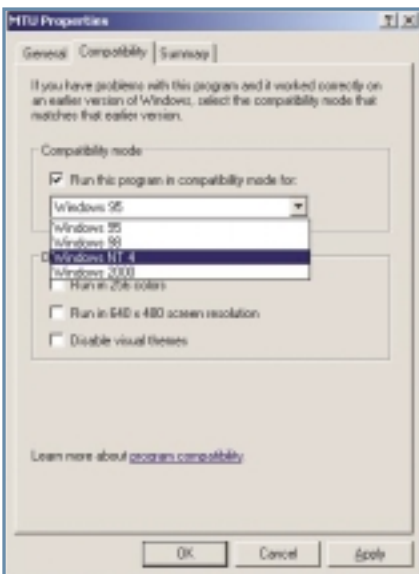
Burada kullanılan "/e" parametresi klasör ağacının gezgin penceresinde görüntülenmesini sağlar.

8

Word
97, 2000, XP

Araç çubuğuna özel karakterler eklemek

Hazırladığımız metinlerde sıklıkla, Yunan harfleri, Fransızca'da kullanılan özel biçimler veya faklı para birimlerinin simgelerine ihtiyaç duyuyorsunuz. Çalışmanızı hızlandırmak için söz konusu karakterleri

6

Geleceğe Dönüş: Özel olarak hazırlanan bir uyum fonksiyonu sayesinde eski programları rahatlıkla çalıştırabilirsiniz.

metne eklemek istiyor ve bunun için de araç çubuğundaki bir düğmeden faydalanmak istiyorsunuz.

İPUCU: Bu isteğinizi bir makro yardımıyla gerçekleştirebilirsiniz. Gerekli komutları kaydetmek için makro kaydedici araçtan faydalanabilirsiniz. Bunun için ilk olarak Araçlar/Makro/Yeni Makro Kaydet komutunu çalıştırın ve bunun sonucunda ekrana gelen pencereye makro için açıklayıcı bir isim girdikten sonra Tamam düğmesine tıklayın. Artık kullanmak istediğiniz karakteri belgeye eklemek için Ekle/Simgeler komutunu çalıştırın ve seçtikten sonra iletişim penceresini sırasıyla Ekle ve Kapat düğmelerine tıklayarak kapatın. Son olarak makro kaydedici-

siniz.

Özelleştir iletişim penceresini kapatın ve aynı işlemleri istediğiniz tüm karakterler için tekrarlayın.

9

Word
97/2000/XP

Menü öğelerini komple silmek

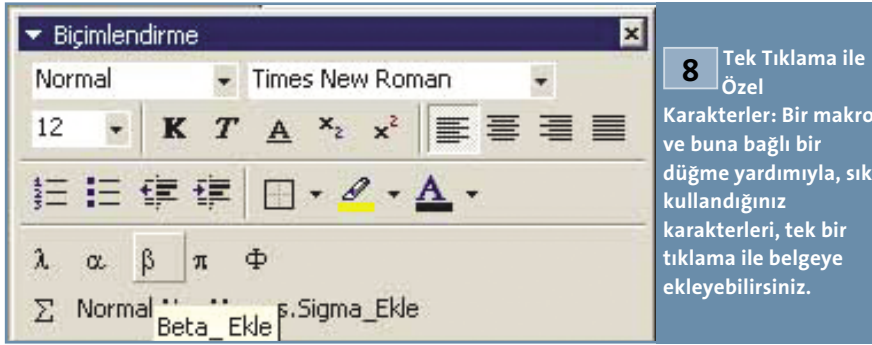
Bir çok kişi, menü komutlarının sadece çok küçük bir kısmını kullanır. Microsoft bu nedenle kendilerini kullanıcıya göre ayarlayan akıllı menüleri geliştirerek, sıklıkla kullanılan komutların ilk seferde görüntülenmesini engelledi. Ancak bir veya daha fazla komuttan tamamen kurtul-

DİKKAT! Word, söz konusu komutu herhangi bir güvenlik sorgusu kullanmadan silecektir. Kullandığınız Office versiyonuna bağlı olarak eksi işareti sabit kalabilir ve böylece arka arkaya bir çok menü öğesini silebilirsiniz. Fare imlecini eski, normal biçimine döndürmek için “[Esc] tuşuna basmanız yeterli olacaktır.

Word, menüler hakkındaki bilgileri etkin belge şablonu içerisinde saklar ve biraz önce sildiğiniz komutlar, ileride bu şablon kullanılarak açılan belgelerde ekrana gelmeyecektir. Ancak tüm menü öğelerini bu şekilde silemezsiniz. Örneğin, Görünüm/Araç Çubukları komutu çok yer kaplamasına rağmen silinemeyecektir.

Eğer sildiğiniz komutları daha sonra menüye tekrar eklemek isterseniz, ilk olarak Araçlar/Özelleştir komutunu çalıştırın ve Komutlar kartını aktif hale getirin. Pencerenin sol tarafında bulunan listeden bir “Kategori” seçerek, sağ taraftaki Komutlar listesinden istediğiniz işlemleri yapabilirsiniz. Bir komutu menüsüne tekrar eklemek için Windows’un Sürükle&Bırak özelliğini kullanarak istediğiniz menüye ve istediğiniz yere taşıyabilirsiniz.

Yukarıda bahsedilen kısayol tuşu ile komut silme yöntemine alternatif olarak, istemediğiniz menü öğelerinden Özelleştir penceresini kullanarak kurtulabilirsiniz. Bunun için pencere açık durumdayken, istediğiniz komutu söz konusu pencerenin üzerine taşımanız yeterli olacaktır. Ancak bu esnada pencerenin altında bulunan “Kayıt yeri” açılır listesinden, üzerinde değişiklik yapmak istediğiniz şablonun seçili olmasına dikkat edin. Aksi takdirde yaptığınız değişikliklerden tüm dokümanlar etkileneceklerdir.

8

Tek Tıklama ile
Özel

Karakterler: Bir makro ve buna bağlı bir düğme yardımıyla, sık kullandığınız karakterleri, tek bir tıklama ile belgeye ekleyebilirsiniz.

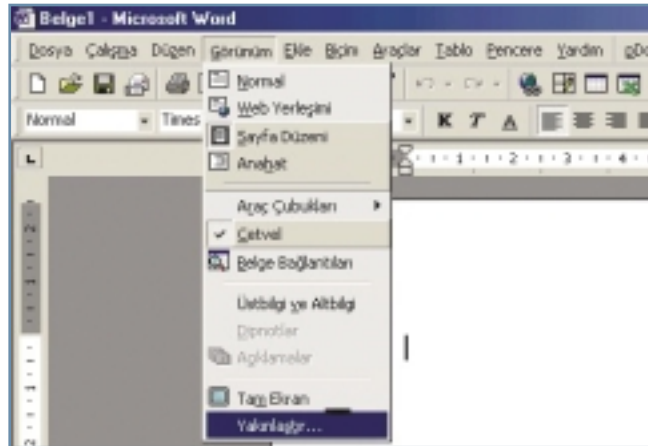
sini durdurun. Biraz önce eklediğiniz karakteri seçin ve Düzen/Kopyala komutunu kullanarak kopyalayın. Panodaki bu karaktere ileride ihtiyacımız olacak.

Artık hazırladığınız makro için bir düğme hazırlayabilirsiniz. Bunun için ilk olarak Araçlar/Özelleştir komutunu çalıştırın ve ekrana gelen pencere üzerindeki Komutlar kartını aktif hale getirin. Buradaki Kategoriler listesinden Makrolar öğesini ve Komutlar listesinden de biraz önce oluşturduğunuz makroyu seçin. Daha sonra bu makroyu fare yardımıyla araç çubuğunda istediğiniz bir alana taşıyın. Eklediğiniz düğme seçili durumdayken Özelleştir penceresindeki Seçimi Değiştir düğmesine tıklayın ve ekrana gelen nesne menüsündeki Düğme Görüntüsünü Yapıştır komutunu çalıştırın.

Bunun sonucunda biraz önce Windows panosuna kopyaladığımız karakter, düğme simgesi olarak ekrana gelecektir. Seçimi Değiştir düğmesine bir kez daha tıklayın ve “Görüntü ve Metin” yerine “Varsayılan Stil” seçeneğini işaretleyin. Bu sayede araç çubuğunda hem simge hem de metin açıklaması yerine sadece düğme simgesinin ekrana gelmesini sağlayabilir-

mak istiyorsanız, bu pek kolay olmayacaktır.

İPUCU: Word’ün bir menü öğesini kaldırmanın en kolay yolu, bu işlem için ayrılmış özel bir kısayol tuşunu kullanmaktır. Şayet [Ctrl]+[Alt]+[-] tuş kombinasyonunu uygulayacak olursanız, fare imleci ok yerine büyük bir eksi işareti halini alacaktır. Şimdi bu eksi işaretini kullanarak istediğiniz menüyü açabilir ve silmek istediğiniz komutun üzerine tıklayabilirsiniz.

8

Uzaklaştırma:
[Alt]+[Ctrl]+[-]

tuş kombinasyonu, fare imlecini komutlar için bir silgiye dönüştürecektir. Bu sayede Word’ün menülerini rahatlıkla hafifletebilirsiniz.

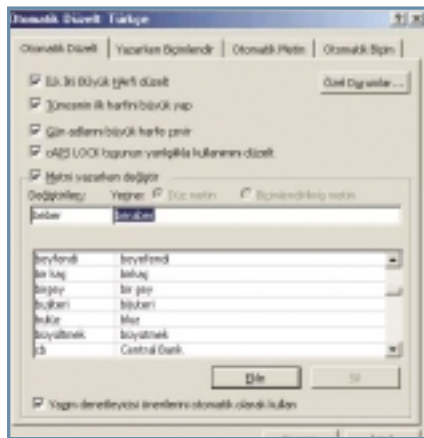
10

Word
97, 2000, XP

Tanınmayan yazım hatalarını düzeltmek

Word ile bir doküman hazırlarken, yaptığınız yazım hataları sonucunda, doğrusu haricinde ilginç yazım önerileri ile karşı karşıya kalabilirsiniz.

İPUCU: Yazım Denetimi kelimedeki bir heceyi tamamen unuttuğunuzu veya yanlış yazdığınızı bilemez. Örneğin “Bera-

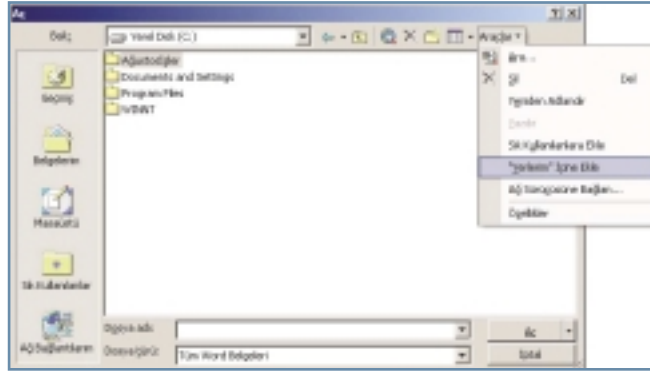

10 İlk Yardım: Tipik olarak yaptığınız yazım hatalarını, Otomatik Düzelt fonksiyonu yardımıyla Word'ün düzeltmesini sağlayabilirsiniz.

ber” yerine yanlışlıkla “Beber” yazacak olursanız, Word alternatif olarak doğru kelime haricinde bir çok kelime sunacaktır. Şayet bu tür yazım hatalarını çok sık yapıyorsanız, Word'ün başka bir fonksiyonunu kullanarak hatalarınızın otomatik olarak düzeltilmesini sağlayabilirsiniz. Bunun için ilk olarak Araçlar/Otomatik Düzelt komutunu çalıştırın. Buradaki Değiştirilen kutusuna tipik olarak yanlış yazdığınız kelimeyi ve Yerine kutusuna da kelimenin doğru şeklini girdikten sonra Ekle düğmesine tıklayın.

Çok sık karşılaştığınız ve Windows'un size pek yardımcı olamadığı tüm yazım hataları için aynı işlemi tekrarlayarak, yazma hızınızı hissedilir derecede arttırabilirsiniz.

DİKKAT! Word, bundan böyle yazım hatalarını size sormadan otomatik olarak düzeltecektir. Bu nedenle Otomatik Düzelt fonksiyonunu varolan başka bir kelimayı anımsatmayacak kelimeler için kul-

11 Kişiyi Özel: Kısa bir çalışma sonrasında, Office XP Aç ve Farklı Kaydet pencerelerindeki hızlı erişim çubuğunu istediğiniz gibi biçimlendirebilirsiniz.

lanmalısınız. Örneğin “Berber” kelimesinin “Beraber” olarak değiştirilmesi anlamsızdır.

11

Office
XP

Çalışma klasörlerine hızlı erişim

Office 2000'den itibaren Aç ve Farklı Kaydet pencerelerinin sol tarafında ekrana gelen Yerlerim çubuğu sayesinde klasörlere tek bir tıklama ile ulaşmak mümkün hale geldi. Şu ana kadar bu çubuğu kendi istediğiniz gibi düzenlemek ve öge eklemek veya çıkarmak için dolambaçlı yollardan geçtiniz.

İPUCU: Office 2000'deki bu çubuğu istediğiniz gibi düzenlemek için Windows Kayıt Düzenleyicisi'nde çalışmanız gerekiyordu. Ancak Microsoft, Office XP versiyonuna bu çubuğa kendi istediğiniz klasörleri eklemeniz veya var olan klasörleri ihtiyacınıza göre çıkartmak için kullanışlı bir fonksiyon eklemişler.

Bunun için ilk olarak istediğiniz bir Office XP programını Word, Excel veya Access açın ve Dosya/Aç komutunu çalıştırın. Ekrana gelen Aç penceresi üzerinden hızlı erişim çubuğuna eklemek istediğiniz klasörü açın ve daha sonra iletişim penceresinde bulunan Araçlar/“Yerlerim”

İçine Ekle komutunu çalıştırın.

Çubuğa eklenen yeni klasörün yerini değiştirmek için de, üzerine faremin sağ düğmesini kullanarak tıklayın. Nesne menüsündeki yukarı ve aşağı komutlarını kullanabilirsiniz. Nesne menüsü üzerinde, aynı zamanda bu klasörlerin ismini değiştirebileceğiniz veya çubuktan silebileceğiniz komutları da bulabilirsiniz. Ancak Office XP Geçmiş, Belgelerim, Masaüstü, Sık Kullanılanlar gibi standart klasörlerde değişiklik yapılmasına izin vermez.

Şimdi iletişim penceresini ve tüm Office programlarını kapatın. Bundan böyle söz konusu çubuk, herhangi bir Office programında ekrana gelecek Aç ve Farklı Kaydet pencerelerinde en son haliyle ekrana gelecektir.

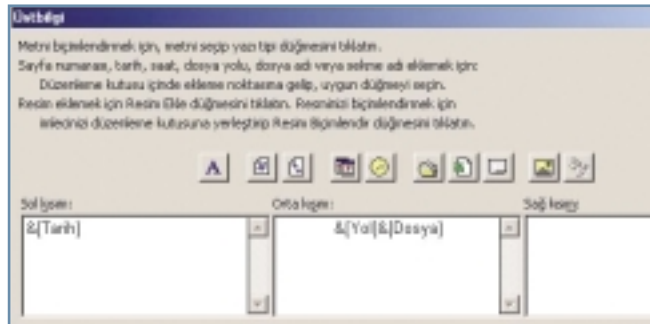
12

Excel
XP

Dosya konumunu üst/altbilgi satırlarında görüntülemek

Bir tablonun üstbilgi satırına, dosya adının haricinde, dosyanın bulunduğu yerin adresini de yazdırmak istiyorsunuz. Şu ana kadar bu bilgileri manuel olarak girmek zorundaydınız. Yeni Excel versiyonu ile artık daha kolay.

İPUCU: Yeni versiyon Excel XP, dosya adresinin tablonun alt veya üst bilgi satırla-

12 Eksiksiz: Artık bir dosyanın adresinin Üstbilgi satırında otomatik olarak görüntülenmesini sağlayabilirsiniz.

rında görüntülenmesini sağlayan fonksiyonu entegre olarak sunan ilk Excel. Bunun için *Dosya/Sayfa Yapısı* komutunu çalıştırın ve ekrana gelen penceredeki *Üstbilgi/Altbilgi* kartını aktif hale getirin. Üstbilgi satırını istediğiniz gibi düzenlemek için *Özel Üstbilgi* düğmesine tıklayın. Bilgilerin görüntülenmesini istediğiniz konumu seçin ve daha sonra *Yol* ve *Dosya* düğmesine tıklayın. Örneğin “&[Yol]&[Dosya]&[Sekme]” gibi bir ifade girerek, görüntülenmesini istediğiniz bilgileri kendiniz de düzenleyebilirsiniz.

Excel XP, ayrıca resim ekle düğmesine tıklayarak, istediğiniz bir resmi de alt/üstbilgi satırında kullanmanıza imkan tanır. Şayet bir resim eklediyseniz, etkinleşen düzenle düğmesine tıklayarak boyut, parlaklık veya kontrast gibi önemli ayarları yerine getirebilirsiniz.

13

Word
2000

Word’ün standart biçimlerini değiştirmek

Word’ün “Başlık 1” veya “Normal” gibi standart biçimleri için kullandığı ayarları değiştirmek istiyorsunuz.

İPUCU: Bunun için standart şablonun ayarlarını değiştirmeniz gerekiyor. *Biçim/Stil* komutunu çalıştırın ve ekrana gelen listeden istediğiniz stili seçin. Bunun sonucunda Word seçili stilin standart özelliklerini ekrana getirecektir. Aynı pencere üzerinde bulunan *Değiştir* düğmesine tıklayarak, stil üzerinde istediğiniz değişiklikleri yapabilir ve bunları *Tamam* düğmesine tıklayarak onaylayabilirsiniz.

14

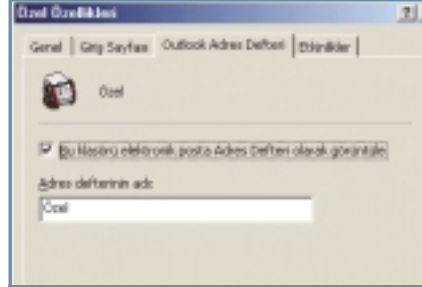
Outlook
2000, XP

Kaybolan e-posta adreslerini tekrar görüntülemek

Outlook 2000’in *Kişiler* klasörünü, özel ve iş bağlantıları olarak alt klasörlere ayırdınız. Ancak yeni bir ileti hazırlamak istediğinizde, sadece *Kişiler* klasörü içerisindeki bağlantılar görüntüleniyor.

İPUCU: Outlook’un, *Kişiler* ve alt klasörlerindeki bağlantıların e-posta adres def-

terinde görüntüleyip, görüntülemeyeceğini ayrı ayrı belirleyebilirsiniz. Yeni oluşturulan klasördeki kişiler yeni bir e-posta hazırlamak istediğinizde görüntülenmeyecektir. Şayet belirli bir klasördeki kişi-

14 Karmaşık: Kişiler alt klasörlerindeki bağlantıların kullanılmak üzere adres defterine eklenmesi gereklidir.

ler, yeni bir e-posta göndermek istediğinizde alıcı olarak kullanılamıyorlarsa adres defteri tarafından kullanılamıyorlar demektir.

Alt klasörlerdeki kişileri de adres defterinde görebilmek için, söz konusu klasörün üzerine farenin sağ düğmesini kullanarak tıklayın ve nesne menüsündeki *Özellikler* komutunu çalıştırın. Bunun sonucunda ekrana gelen pencere üzerinde bulunan *Outlook Adres Defteri* kartını aktif hale getirin ve “Bu klasörü elektronik posta Adres Defteri olarak görüntüle” seçeneğini işaretleyin. Eğer isterseniz bu seçenekteki işareti kaldırarak, söz konusu alt klasörde kişilerin adres defterinde kullanılmasını engelleyebilirsiniz..

15

Internet Explorer
Sık Kullanılanlar

IE’deki Sık Kullanılanlar simgesini değiştirmek

Bazı web sayfaları *Internet Explorer Sık Kullanılanlar*’ına kendi simgeleri ile kaydedilirler. Sizde *Sık Kullanılanlar* listesindeki öğelerin simgelerini değiştirmek istiyorsunuz.

İPUCU: Bir *Sık Kullanılanlar* öğesinin simgesini değiştirmek için, ilk olarak üzerine farenin sağ düğmesini kullanarak tıklayın ve nesne menüsündeki *Özellikler* komutunu çalıştırın. Bunun sonucunda ekrana gelen penceredeki *Web Belgesi* kartını aktif hale getirin ve *Simge Değiştir* düğmesine tıklayın. Ekrana gelen pencere

üzerinden size standart olarak sunulan simgelerden birini seçebilirsiniz.

Ancak bu simgeler yeterli gelmezse, *Gözet* düğmesine tıklayarak kendi tasarladığınız ve başka programlara ait simgeleri de kullanabilirsiniz. Örneğin, Windows 2000’in standart simgelerini “C:\WINNT\SYSTEM32\SHELL32.DLL” dosyası içerisinde bulabilirsiniz. Kullanmak istediğiniz simgeyi bu şekilde işaretleyin ve *Tamam* düğmesine tıklayarak uygulayın.

16

Excel
Makro

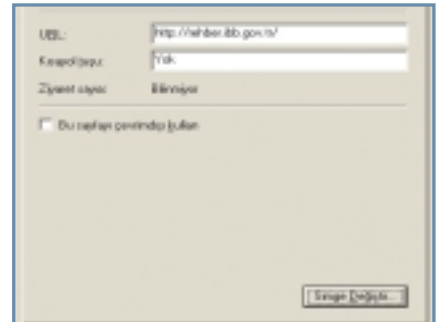
Açılıştta hep aynı tabloyu yüklemek

Çok sayıda tablo oluşturduğunuz bir çalışma kitabını kapatıp yeniden açtığınızda Excel, üzerinde en son çalıştığınız tabloyu ekrana getirecektir. Ancak siz çalışma kitabının birinci tablo ile çalışmasını istiyorsunuz.

İPUCU: Excel’in bu isteğinizi yerine getirebilmesi için küçük bir makro hazırlamalısınız. Bunun için ilk olarak *Araçlar/Makro/Makrolar* komutunu çalıştırın ve makro ismi olarak “auto_open” girdikten sonra *Oluştur* düğmesine tıklayın. Bunun sonucunda ekrana gelen pencereye aşağıdaki kaynak kodu girin:

```
Sub auto_open
  Sheets("Sayfa1").Activate
End Sub
```

Daha sonra VBA düzenleyicisini kapatın ve yaptığınız değişiklikleri kaydedin. Bundan böyle çalışma kitabı açılırken birinci sayfa otomatik olarak ekrana gelecektir.

15 Çok Seçenekli: *Simge Değiştir* düğmesine tıklayarak *Sık Kullanılanlar* için istediğiniz simgeyi atayabilirsiniz.

Okurlar Soruyor CHIP Cevaplıyor

Yazıcınız çalışmamak için grev mi yapıyor, monitörünüz mü titriyor, Windows'unuz zamanla çöküyor mu? CHIP Hotline çözümü biliyor. Geçen aylardaki en ilginç olayları ve çözümlerini burada okuyabilirsiniz. Sorularınızı yardim@chip.com.tr adresine bekliyoruz.

17

Windows
XP

Güncel TV kartı sürücü problemleri

SORU: Yeni bir Winfast TV kartı aldım. CD'deki sürücülerin eski olduğunu bildiğimden Leadtek'in ana sayfasına giderek, en güncel sürücülerini indirdim. Fakat bir türlü sürücülerini kurmayı başaramıyorum. Windows XP otomatik tanıyor, fakat kurulum tamamlanacakken "sürücü yüklenirken bir hata oluştu-veri geçersiz" hata mesajını veriyor. Leadtek Türkiye'nin sayfasından Windows 2000 sürücülerini indirdim, onları da dene-dim, fakat sonuç değişmedi...

CEVAP: TV kartlarında bu sık yaşanan bir sorun. Ne yazık ki Windows XP bazı TV kartlarını desteklemiyor. Bu yüzden Windows2000 sürücülerini de işe yaramıyor. Çünkü özellikle TV kartlarında Windows XP sürücülerine ihtiyacınız var. Winfast'ın sayfasında sürücüler bulunmuyorsa, başka bir kart üreticisinin sürücülerini kullanabilirsiniz. Burada önemli olan, kart üzerindeki chipset modelinin aynı olması. Örneğin Avermedya'nın TV kartlarının XP için özel olarak geliştirilmiş sürücülerini www.avermedia.com.tw sitesinden bulabilirsiniz.

18

Internet Explorer
Güvenlik

Güvenlik ayarları ve yasak siteler

SORU: Internet Expolor'da porno siteleri nasıl yasaklayabilirim? İnternette download'u program kullanmadan nasıl yasaklayabilirim ya da Windows 98 işle-

tim sisteminin beni uyarmasını nasıl sağlayabilir miyim?

CEVAP: Internet Explorer'da yasakladığınız siteler, adresi girdiğinizde açılmaz. Ayrıca yasakladığınız sitelerde bir seviye belirleyebilirsiniz. Bu tür sitelerde seviyeyi yüksek tutmanızda fayda var. Bahsi geçen bu siteler, başka siteleri açarken, otomatik olarak açılmaması için size tavsiyemiz www.download.com web sitesinden bir pop-up stopper programı indirmek. Bu program sayesinde sadece sizin istediğiniz siteler açılacaktır. Internet Explorer'ın ayarlarından güvenlik seviyesini maksimuma getirin. Buna ek olarak bir firewall programı kurmanızda fayda var. Böylece isteğe bağlı olarak download portlarını kapatabilirsiniz ya da sadece belirli dosya uzantılarının download'una izin verebilirsiniz. Üçüncü parti yazılımlarla bu işlemi yapabilirsiniz. Ama bu tür bir çözüm pek güvenli olmayacaktır. Size tavsiyemiz Windows XP kullanmanız. Sorduğunuz soruların birçoğunu WinXP ile çözümlenebilirsiniz. Sistem özelliklerinden profil yarattığınızda terminallere birçok kısıtlama da getirebilirsiniz.

19

Windows ***
XP

Ekran kartı sürücüsü ve BIOS güncellemesi

SORU: Yeni sistemimi aldığımdan beri, Windows XP kullanıyorum ve bildiğiniz gibi WinXP DirectX'i ve ekran kartı sürücülerini kendisi yüklüyor. Fakat ben ekran kartımı güncelleştirmeden önce de sonra da çalıştıramadım. Daha doğrusu güncelleştirmeden önce yazılar görünmüyordu ve oyun aşırı yavaş çalışıyordu. Güncelleştirdikten sonra hiç açılmadı.

DirectX'i yeniden yüklemek gerektiğini biliyorum fakat ne yapıp ettiysem yine de bulamadım... Windows XP veya Windows 2000 versiyonunu bulamadım.

CEVAP: Ekran kartının sürücülerini güncellemişsiniz. Ayrıca ekran kartınızın BIOS'unu güncellemeyi de deneyebilirsiniz. Bunun için ilk olarak ekran özelliklerinden BIOS sürümünü öğrenmelisiniz. Bunu, üretici web sitesinden ekran kartınız için yayınlanan en yeni BIOS versiyonu ile kıyaslayarak yüklemeniz gerekip gerekmediğine karar verebilirsiniz. Diğer bir seçenek www.nvidia.com sayfasından en son çıkan detanator sürücülerini yüklemek. Son olarak DirectX'i tekrar yüklemek içinse www.windowsupdate.com sitesini ziyaret edebilirsiniz.

20

Windows
98

Zamanlanmış görevleri kapatmak

SORU: Windows'un Zamanlanmış Görevler fonksiyonunu hiç kullanmama rağmen, sistem açılışında otomatik olarak yükleniyor ve görev çubuğu üzerinde yer kaplıyor.

CEVAP: Görev çubuğu üzerindeki simgesine iki kere tıklayarak Zamanlanmış Görevler penceresini açın ve ekrana gelen pencere üzerindeki Gelişmiş/Görev Zamanlayıcıyı Durdur komutunu çalıştırın. Eğer ileride Windows'un bu fonksiyonunu tekrar kullanmak isterseniz Başlat/Programlar/Donatılar/Sistem Araçları/Zamanlanmış Görevler üzerinden çalıştırabilir ve Gelişmiş/Görev Zamanlayıcıyı Kullanarak Başlat komutu kullanarak tekrar etkin hale getirebilirsiniz.

İÇİNDEKİLER

Güvenlik Teknolojisi:
Yüz tanıma teknolojisi

Ekran Koruyucusu:
Hava monitörü koruyor

Cep'ten PC'ye:
Cep'ten veri transferi

Paylaşım Araçları:
Takas borsası yazılımları testte

Firewire Teknolojisi:
Arabirim özellikleri ve ürünler

SANKİ KLONLANMIŞ: Netscape'in yeni versiyonu rakibi olan yazılımı fazlasıyla çağırıştırıyor. İnsanın aklına ünlü kopya koyun Dolly geliyor.

Netscape 7.0

Örneğinden Çalındı

Netscape, yerinde duramayan Internet Explorer'la birlikte adım atmak istiyor. Netscape'in 7.0 versiyonu çıktı. Hem de rakiplerinin özelliklerini alarak.

■ AOL'un evladı Netscape, gözünü yeniden Internet Explorer'ın pazar payına dikti. Ana firma AOL, bunun için gerekli ilk adımı Amerika'da attı: AOL, yazılımının browser'ını Internet Explorer'ın üzerine kurmuyor. İkinci adımı ise Netscape'in yeni 7.0 versiyonu atacak. Eski versiyonların üzerinde yapılan iyileştirmeler, birkaç test kullanımında hemen göze çarpıyor. E-posta programı artık, Eudora ve Outlook gibi başka istemcilerden bilgi alabilen kullanışlı bir Import fonksiyonuna sahip. Real Player'ı temel alan bir web radyo da browser'a entegre edilmiş. Entegre olarak sunulan AOL Instant Messenger (AIM) ve ICQ ise internet üzerinden sohbet etmeyi sevenlerin beklentilerini fazlasıyla karşılayacak. AIM, Stand Alone versiyonunun tüm fonksiyonlarına en sonunda kavuşmuş.

Netscape 7.0'nın hız konusunda da gelişme kaydettiği söylenebilir. Quick Launch tek-

niği sayesinde, sisteme "önceden yüklenen" browser, Internet Explorer ile aynı hızda açılabilir. Ayrıca sayfa yapılanması için de söylenebilecek fazla bir şey yok. Pratik bir fonksiyon olan "Tabbed Browsing" ise birden fazla web sayfasının tek bir pencerede görüntülenmesini sağlıyor. Sekmeler yardımıyla web sayfaları arasında geçiş yapabilir ve böylece daha hızlı sörf şansı elde edebilirsiniz. Netscape için kullanışlı bir yenilik olan bu fonksiyon, rakibi Opera tarafından uzun zamandır kullanılıyordu.

Internet Explorer için alternatif arayanlar, artık fazladan bir tane daha seçeneğe sahipler. Ancak Netscape rakiplerinin avantajlarını da göz ardı etmemek gerekiyor. Opera küçük ve çok hızlı ve IE ise Windows'a entegre olarak sunuluyor. Bunun için 15 MByte'lık bir download'un gerekli olup olmadığı hakkında düşünmek gerekiyor.

Güvenlik Teknolojisi

Yüz Tanıma Teknolojisi

Hata oranı yüzde 50'leri bulan otomatik yüz tanıma, hava kor-sanlarının yakalanması konu-sunda hiç de başarılı değil. Bu sonuca Florida'da yapılan bir araştırma so-nucunda varıl-dı. Visionics sistemi bura-daki Palm Be-ach hava ala-nında dört hafta süre ile, 250 fotoğrafı bulunan 15 gönüllü tara-fından test

edildi. Teste katılan kişilerin yarısını tanımayan Visionics'in verdiği yanlış pozitif mesajlar da çok fazlaydı. Hafta içi yanlış me-

saj nedeniyle, hava alanında durdurulan kişilerin sayısı orta-lama bini buluyordu.

Söz konusu sistem rahatlıkla aşılabılır. Bir gözlük, farklı bakış

açısı veya sadece yetersiz bir ışıklandırma bile şüphelinin ta-nınmasını engelleyebilir.

Bilgi için: www.visionics.com

“ekitap 2002” Yarışması Başlıyor

Elektronik Öykü

Türkiye'de ilk kez 2001 yılında Bilgi Yayınevi tarafından yapılan ve 2002 yılı için Microsoft işbir-liği ile düzenlenen ekitap yarış-masının şartları açıklandı. Jüri üyeleri arasında Attilâ İlhan, Ay-la Kutlu, Muzaffer İzgü, Zeynep Aliye, İnci Aral, Murat Gülsoy ve Bilgi Küflü'nün bulunduğu yarış-maya katılmak için, öykü dalın-

da oluşan eserlerden bir dosya hazırlamak gerekiyor.

Son katılım tarihinin 30 Ekim 2002 olduğu yarışmaya sadece e-mail ile başvuru yapılabilir. Yarışmanın 2002 yılı birincilik ödülü 2 milyar TL ve Microsoft Türkiye'nin hediyesi olan Tablet bilgisayar.

Bilgi için: www.kitap.gen.tr

Navigasyon Windows Arabalarda

İsveçli otomobil üreticisi Volvo, S60, S80 modellerini ve arazi araçlarını In-Car Computing ola-rak adlandırılan bir sistem ile donattı. Bunun için “Windows CE for Automotive” adındaki Microsoft işletim sistemi kulla-nılıyor. Bu işletim sistemi, Mic-rosoft ve Mitsubishi işbirliği ile geliştirildi ve yazılım devinin Car.NET stratejisinin bir parçası-nı teşkil ediyor. Windows CE, Volvo'daki navigasyon bilgis-a-yarı için kullanılıyor.

Bilgi için: www.volvocars.com

Adalet

Garip Sonuçlanan Cyber Flört

İngiltere'de bir hakim, verdiği kararla, kendilerine internette partner arayan yalnız kişileri dikkatli olmaya çağırdı. Hakim özellikle çocuk sahibi, çocukları-na karşı sorumlulukları olan ye-tişkinleri dikkatli olmaları konu-sunda uyarılmış oldu.

İngiliz bir anne, iki dava so-nucunda üç ve dört yaşlarındaki

iki çocuğunun da velayetini kay-betti. Hakim, annenin dünyanın herhangi yerindeki biri ile gire-bileceği bir ilişkinin çocuklarının doğum yerini terk etmek iste-mesine ve böylece çocuklarına yeterli ilgiyi gösteremeyeceğine, kanaat getirdi.

Bilgi için: www.courtservice.gov.uk

BAĞLANTI ÜCRETLERİ

superonline superonline.com (212) 310 0000
superonline maxx

1 ay	23 milyon TL
3 ay	49 milyon TL
12 ay	129 milyon TL

sınırsız erişim

1 ay	18.9 milyon TL
3 ay	39.9 milyon TL
12 ay	99 milyon TL

tt net ttnet.net.tr (212) 444 0145

psn 1 ay	6.5 milyon TL
3 ay	15 milyon TL
6 ay	26 milyon TL
12 ay	39 milyon TL
isdn-ba 1 ay	6.5 milyon TL
3 ay	15 milyon TL
6 ay	26 milyon TL
12 ay	39 milyon TL

turknet turk.net (212) 444 0077

net.optima 1 ay	15 milyon TL
net.ultra 1 ay	24 milyon TL

Veezy vezy.com (212) 413 1414

mono p. 1 aylık	12 milyon TL
eko p. 3 aylık	30 milyon TL
pro p. 12 aylık	100 milyon TL

e-kolay e-kolay.com (212) 478 0478

10 saat fıstık	4 milyon TL
1 ay sınırsız	15 milyon TL
3 ay sınırsız	35 milyon TL
12 ay sınırsız	95 milyon TL

trnet tr.net (312) 295 9000

aylık sınırsız	11 milyon TL
yıllık sınırsız	75 \$
saatlik bağlantı	0,25 \$

işnet iş.net (312) 289 8060

s. paket 1 ay	15 milyon TL
3 ay	40 milyon TL
6 ay	75 milyon TL
12 ay	140 milyon TL
kontrollü saatlik	450.000 TL

anet anet.com.tr (212) 336 1919

Sınırsız internet

1 ay	15 milyon TL
3 ay	36 milyon TL
12 ay	119,7 milyon TL

IN & OUT

Online Eğitim

Eğitim almak için bir sınıfta toplanmak yerine, internet üzerinden ve istenilen zaman dilimleri içinde online dersleri takip etmek.

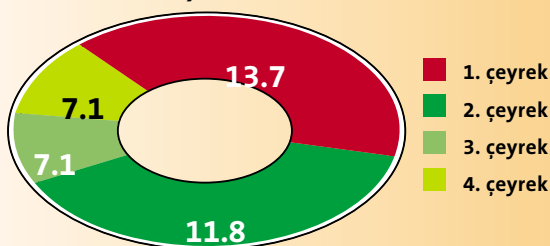

usa.net

Bir zamanların popüler mail sunucusu, bedava hizmeti tamamen kesti. Kullanıcılar usa.net hesaplarını kaybettiler.

DOT COM ŞİRKETLERİ

2001 yılında 40 milyar dolarlık şirket satıldı

Değerler milyon dolar cinsindendir

İFLASLAR SATIŞLARI ARTTIRDI: Ekonominin yeni yıldızları olarak piyasaya giren, ama çeşitli sebeplerle satılan Dot Com şirketlerinin 1289'u 2001 yılında el değiştirdi ve bu satışların toplam hacmi 40 milyar doları buldu.

Kaynak: www.webmerges.com

EN İYİ SİTELER**TATİL**

Tatil sırasında ters gidecek bir şeyler, sıcak hava ile birleştiğinde, tatili bir dinlenme fırsatından cehennem azabına çevirebilir. İyi bir planlama yapmak için başvurulacak ilk kaynaklardan biri de internet.

► **tatildunyasi.com**

Tatil Dünyası'nda, yurtiçi ve yurtdışı gezileri hakkında ihtiyacınız olacak ayrıntılı bilgilere ulaşabilirsiniz. Gitmek istediğiniz yer belliye tatildunyasi.com bu yer hakkında bilgi toplamanıza yardımcı oluyor. "Gideceğiniz ülke vize istiyor mu, vize için hangi belgeler gerekli" bu tip bilgileri de siteden öğrenebilirsiniz. Eğer bu sene doğa ve sporla iç içe aktif bir tatil geçirmek istiyorsanız, yine bu siteden yararlanabilirsiniz.

► **tatilborsasi.com**

Tatil Borsası, ilginç bir uygulama getirerek, tatil için gerekli biletleri, otel rezervasyonlarını açık arttırma usulü ile gerçek fiyatından ucuza edinebilme imkanı sunuyor. Sitenin belirlediği ürünlerde (örneğin Paris'e uçak bileti, beş yıldızlı otelde hafta sonu tatili) belli bir süre devam eden açık arttırmaya en yüksek fiyatı veren kullanıcı, ürünü kazanmış oluyor.

► **birliktegidelim.com**

Her şeyi hazır olmasına rağmen, tatil boyunca yalnız kalmaktan çekinenler için ilginç bir hizmet de Birlikte Gidelim tarafından sunuluyor. Aslında bir çeşit forum veya mesaj panosu işlevi gören Birlikte Gidelim'e not bırakanlardan, sizinle aynı yere gitmek isteyenleri belirleyip, uygun bulduğunuz bir kişiye teklif götürebilir ve mesaj bırakıp sizinle gelmek isteyenleri değerlendirebilirsiniz.

Ekran Koruyucu**Hava Monitörü Koruyor**

Avusturyalı internet servis sağlayıcısı screensavergold.com, güncel hava durumu bilgilerini ekran koruyucusu olarak monitörünüze getiriyor. Ücretsiz kaydolunabilen bu hizmetle beraber, hava durumu bilgilerinin haricinde reklamlar da ekrana getiriliyor. Kullanıcılar, günlük olarak yenilenen bilgileri, tüm Alman ve Avusturya şehirleri için listeler halinde de görüntüleyebilirler. Ayrıca önünüzdeki dört gün için tahminler de mevcut.

Bilgi için: www.screensavergold.com

WEB GÖZCÜ**E-posta Kurdu****Klez'in Sonu Gelecek mi?**

E-posta kurdu Klez, daha önce olduğu gibi yine engel tanımadan yayılıyor. Güvenlik sitesi Trend Micro, içerisinde "virüse karşı bir aracın bulunduğu" belirtilen iletilere karşı özellikle uyarıyor. Bu dosya eklentisi, kendisini Outlook adres defterindeki tüm kişilere gönderen, sabitdiskinizdeki yerel dosyalara bulaşan ve tabii ki ağ sürücülerine de erişebilen bir trojan veya virüs içerebilir.

Söz konusu güvenlik sayfasında Klez'den korunmak için, anti-virüs programlarını kullanmalı ve bu dijital kurdu enlemek için devamlı olarak güncel virüs tanımlamalarını yüklemelisiniz. Bu arada Amerikan Dışişleri Bakanlığı'nın da, Klez'i e-posta olarak gönderdiği biliniyor. Düzenli olarak seyahat uyarısı alan 23 bin kullanıcı da söz konusu kurttan etkilenmiş olmalı.

Bilgi için: www.network-secure.de/Ubersicht_KLEZ_290402.php3

Microsoft**Internet Explorer Yaması**

Microsoft, Internet Explorer'da bulunan altı yeni güvenlik açığına kapatmak için yeni bir yamayı download'a sundu. Güncelleme aynı zamanda 5.01 versiyonuna kadar bulunan tüm açıkları da ortadan kaldırıyor. Bu açıklar, korsanların bilgisayarına ve dolayısıyla bilgilere erişmesine izin veriyor.

Bilgi için: www.microsoft.com/technet/treeview/default.asp?url=/technet/security/bulletin/MS02-023.asp

Peer to Peer Virüs**KaZaA Ağında Virüs**

Benjamin isimli virüs, değişim aracı KaZaA üzerinden yayılıyor ve burada müzik, video veya program dosyası olarak gizleniyor. Virüs etkinleştirildiğinde "Access error #03A:94574: Invalid pointer operation File possibly corrupted" mesajı ekrana geliyor. Benjamin daha sonra kendisini birkaç yüz kere kopyalarak, sabitdiske kaydediyor. Kurdu içerisinde saklandığı dosyalar, ünlü şarkı, film ve programların isimlerine sahipler. Şu ana kadar 2.000 üzerinde virüs dosyası bulundu.

Bilgi için: www.f-secure.com

GÜNCEL VİRÜS UYARILARI► **JDBGMR.EXE aldatmacası**

Bir mektup zinciri sabitdiske yerleştiği iddia edilen JDBGMR.EXE virüsüne karşı uyarıyor. Bu dosya aslında Java'nın bir Debugging aracı.

Bilgi için: www.sophos.com

► **E-posta casusu Carnivore**

E-posta casusluk sistemi Carnivore terör mücadelesini aksatıyor. Bunun nedeni ise yazılımın izin verilenden daha fazla e-posta alması ve bu taşma sonrasında bir ajanın, şüpheli iletilerin de dahil olduğu tüm bilgileri silmesi.

Bilgi için: www.epic.org/privacy/carnivore/5_02_release.html

► **Klez liderliğe oynuyor**

En tehlikeli bilgisayar virüslerinin, dağılımı incelendiğinde, geçtiğimiz ay içinde, virüslerin yarattıkları sorunlar nedeniyle meydana gelen olayların %20'si Klez nedeni ile gerçekleşmiş.

PC Kontrolündeki Cep Telefonları

Cep Telefonlarının Sırları

Cep telefonunuzun bildiğiniz tüm özelliklerini verimli bir şekilde kullanıyor olabilirsiniz. Peki ya bilmediğiniz özellikleri? Bu ay, PC'nizi kullanarak cebinizde saklı olan bilgilere nasıl ulaşabileceğinizi göreceksiniz.

Mobil iletişim teknolojisindeki hızlı gelişmenin bize sağladığı en büyük faydalardan biri olarak kabul edebileceğimiz cep telefonları, bugün neredeyse hepimizin cebinde yerini almış durumda. Artık telefonumuzun yetenekleriyle bağlantılı bir şekilde gerek sesli, gerekse çeşitli mesaj yöntemlerini kullanarak, bu teknolojinin nimetlerinden olabildiğince yoğun bir şekilde yararlanmaya çalışıyoruz. Hatta sadece teknik özelliklerinden değil, giydiğimiz giysinin rengine uygun onlarca kapak ve kendimizi en iyi ifade eden ekran logoları ile telefonların eğlenceli yönünden de yoğun bir şekilde istifade ediyoruz.

Eğlenceyi bir adım daha ileri taşıyanlar ise telefonlarındaki oyunlarda rekor kırma peşinde koşup arkadaşlarına şaka ve espri içeren, hareketli ve hareketsiz mesaj

atmaktan da geri kalmıyorlar. Ancak tüm bunların bir de fatura kısmı var... Logo başına 2 kontür ödeyerek, telefonların ekran logolarını ruh hallerine göre defalarca değiştirmenin acısı, ay sonunda ortaya çıkıyor. Peki bu kötü(!) huydan vazgeçmek çözüm mü? Tabii ki hayır! Ücretsiz logo sağlayan çeşitli web siteleri bir noktaya kadar buna bir çözüm oluşturabiliyor. Ancak kimsede olmayan kendi logolarınızı hazırlamak ve bunları telefonunuza tamamen ücretsiz olarak istediğiniz zaman aktarmak istiyorsanız, maliyeti çok fazla olmayan özel bir kablo aracılığı ile bu rüyayı gerçeğe dönüştürebilirsiniz.

Telefonunuzu PC'nize bağlayarak onu daha verimli kullanabilirsiniz

Belki de daha önce hiç bir arada kullanmayı düşünmediğiniz PC'niz ve cep tele-

fonunuzu, herhangi bir elektronik dükkandan alabileceğiniz özel bir kablo ile bağlayarak, cep telefonunuza ücretsiz logo aktarabileceğiniz gibi, telefonun hiç bilmediğiniz gizli özelliklerine de ulaşmanız ve mesaj atmak için PC'nizin klavyesini kullanmanız mümkün olabilir. Ayrıca telefon hafızasına ya da SIM kartınıza sığmayan ama silmeye kıyamadığınız özel mesajlarınızı yedeklemeniz ve telefon defterine kolayca çekti düzen vermeniz de bu şekilde inanılmaz derecede kolaylaşacaktır.

PC'nizi kullanarak cep telefonunuzu yönetmenin birçok avantajı daha var... Tüm bu avantajlardan yararlanmak için neler yapmanız gerektiğine birazdan değineceğiz. Ancak önce uygun bağlantı için gerekli olan koşulları nasıl sağlayabileceğimize bir bakalım.

Cep Telefonu ve PC Bağlantısı

Ucuz bağlantı elemanları sizi kabarcık fatura derdinden kurtaracaktır

Birazdan gerçekleştireceğimiz tüm işlemler için öncelikle buna uygun bir telefonunuzun ve yine telefonunuza uygun bir bağlantı kablonuzun olması gerekir. Alcatel, Bosch, Ericsson, Mitsubishi, Motorola, Nokia, Panasonic, Philips, Sagem, Samsung, Siemens ve Sony marka telefonlar, bu işlemler için uygundur. Bu telefonlar için uygun kabloları ise İstanbul Kadıköy'de Yazıcıoğlu iş hanından ya da bitişğinde yer alan pasajdaki elektronikçilerden ortalama 10 milyon lira bir fiyata temin edebilirsiniz. Eğer bulabilirseniz içinde bağlantı yazılımlarının da yer aldığı bir paket almanız daha iyi olacaktır. Bulamazsanız verdiğimiz web sayfaları bağlantılarından yararlanarak, uygun yazılımları sisteminize indirebilirsiniz. Piyasada çok fazla marka ve model telefon olduğu için, yazının devamında bunlar arasından, PC bağlantısı diğerlerine göre daha teknik olduğu ve daha yaygın kullanıldığı için Nokia 3210 modelini örnek almayı uygun gördük. Yine de bu işlemler

ri farklı yazılımlarla diğer telefonlar için de benzer şekilde uygulayabilirsiniz. Tek değişecek şey, kablunun telefona bağlandığı yer olacaktır.

İşleme başlamadan önce, hangi telefon ile bağlantı kuracak olursanız olun, kablolu telefonunuza takmadan, güvenlik açısından kapayıp, bağlantıyı sağladıktan sonra da açmaya özen göstermeniz gerekir.

DİKKAT! Telefonlar bu tür bağlantılar için özel olarak geliştirilmediğinden, dikkatsiz davranmanız, telefonunuza bir zarar gelmesine yol açabilir. Bu yüzden ileride bahsedilecek adımları eksiksiz olarak dikkatle uygulayın. Burada tüm risk size ait olacaktır.

Kablo: PC'yi cebe bağlanmak için kullanılabilecek en iyi yöntem

Cep telefonları ile PC'niz arasında bağlantı kurmak için bir çok yöntem bulunur. Ancak bunların hepsini aynı başarıyla kullanmak mümkün olmaz. Örneğin yeni model WAP desteği olan telefonlar, bağlantı için bu protokolü kullanabilirler. Ancak bu bağlantı üzerinden en fazla logo, melodi ya da SMS gibi transferler

mümkün olacak ve yine de bir ücret ödemek gerekecektir.

Üzerinde IRDA bulunan daha profesyonel telefonlarda ise, yukarıda saydıklarımıza ek olarak, tüm teknik bilgi transferlerinin ve diğer özel işlemlerin ücretsiz olarak yapılması mümkün olabilir. Bunun için, üzerinde IRDA olan bir PC, notebok ya da cep bilgisayarı yeterli olacaktır. Eğer her iki bağlantı şekline de sahip olmayan bir cep telefonu kullanıyorsanız, bu durumda çözüm olarak biraz önce bahsettiğimiz bağlantı kablolarından bir tane edinmeniz gerekir. Ayrıca IRDA'ya sahip olan telefonunuzda da, isterseniz bağlantı için kablo kullanabilirsiniz.

Çoğu cep telefonunun alt bölümünde bu tür bağlantılar için bir seri uç bulunur. Eğer böyle bir telefona sahipseniz, FBUS tipi (DAU-9P) kablo, işinizi görecektir. Nokia 3210 gibi, bağlantılara ancak pil kapağının açılmasıyla ulaşabildiğiniz telefonlarda ise, MBUS (DAU-9P) tipi kablo kullanmak gerekecektir. Ancak satın alırken, sadece telefonunuzun marka ve modelini söylemek de yeterli olabilir.

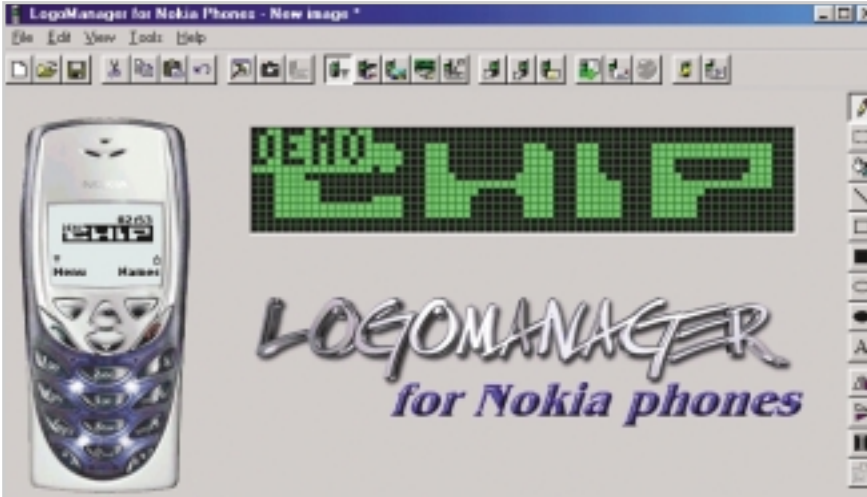
Kablosuz bağlantı yapacaksanız, telefonunuzu, IRDA portu tam olarak PC'ni- →

DİKKAT! Telefonun arka pil kapağını açtıktan sonra, kabloyu bağlamadan önce, mutlaka kapalı olduğundan emin olun.

CEP TELEFONLARININ BAĞLANTI ŞEKİLLERİ

Telefon	Model	Desteklenen	
		IRDA	Kablo
Nokia	5110, 5130, 5190	-	•
Nokia	6110, 6130, 6190	-	•
Nokia	6210, 6250, 7110	•	Sadece IRDA
Nokia	8210, 8260, 8810, 8850, 8890	•	-
Ericsson	600, 700, 800 serileri	-	•
Ericsson	600, 700, 800 serileri + DI27 *)	•	-
Ericsson	T10, T10s, T10sc	-	•
Ericsson	T10, T10s, T10sc + DI27 *)	•	-
Ericsson	T18, T18s, T18sc	-	•
Ericsson	T18, T18s, T18sc + DI27 *)	•	-
Ericsson	T28, T28s, T28sc, T28 World	-	•
Ericsson	T28, T28s, T28sc, T28World + DI28 *)	•	-
Ericsson	SH888, I888	-	•
Siemens	S-25, S-35i	•	•
Siemens	C-35, M-35i	-	•

TÜM ÖZELLİKLER TEK BİR PENCEREDE: Çizeceğiniz logo türlerine göre yeni bir pencere açılması yerine, yeşil piksel tabanlı tasarım ekranının boyutu değişiyor.

zin ya da cep bilgisayarınızın IRDA portu ile karşı karşıya gelecek şekilde yerleştirmeniz yeterli olacaktır. Kablo kullanmanız durumunda ise, önce kablonun PC tarafını COM portlarınızdan birine bağlayın, daha sonra telefonunuzu kapatın ve kabloyu düzgün bir şekilde bağladığınıza emin olduktan sonra açın. Bundan sonraki tüm işlemler, yazılımlar üzerinden gerçekleşecektir.

Örnek telefon olarak Nokia 3210'u seçtiğimiz için bağlantı yazılımı olarak da Logo Manager for Nokia Phones'u kullanacağız. (© eCHIP-Code CEP2PC). Bu yazılımı tüm Nokia modelleri için kullanabilirsiniz.

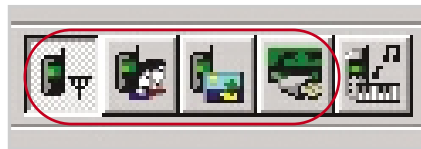
Bağlantı için sadece doğru kablo değil, doğru yazılım da şart

Öncelikle, yazılımın kurulum aşamasında bile, mutlaka kablo bağlantısını sağlayın. Çünkü burada IRDA mı yoksa kablo mu kullanacağınızın seçilmesi gerekir. Seçimin ardından da, telefonu bağladığınız COM port test edilecek ve bağlı bir telefon bulunursa, kurulum tamamlanacaktır. Eğer telefon yanlış porttaydı, değiştirip tekrar deneyebilirsiniz. Tüm portlarda aynı sorunu yaşıyorsanız, BIOS'tan, seçtiğiniz COM port'un açık olup olmadığını kontrol etmeniz de fayda vardır.

Cep telefonunuza her türlü logo, zil tonu ve SMS gönderebileceğiniz, telefon defterini düzenleyebileceğiniz ve telefonun gizli bilgilerine ulaşabileceğiniz komple bir yazılım paketi olan LogoManager, tüm bu fonksiyonları da tek bir pencere altından kullanıcıya sunabiliyor. Programı ilk olarak başlattığınızda, önce-

likle *Tools* menüsü altından *Options* seçeneğini seçip ayarların doğruluğunu kontrol edin. Burada en üstte kullandığınız kablo tipi (Nokia 3210 için MBUS) ve bağlı bulunduğu COM port'u yer alır. Onun hemen altında ise cep telefonu operatörünüz görüntülenir. Eğer telefonunuz bağlı ve açıksa, zaten bu bölüm otomatik olarak doldurulacaktır. Burada tüm ayarlarınız doğru görünüyorsa artık kullanıma başlayabilirsiniz.

LogoManager'ın ana penceresi üzerinde en büyük yeri, yeşil renkli piksel tabanlı logo tasarım alanı kaplar. Bunun hemen solundaki cep telefonu resmi ise logonuzun ekranda nasıl duracağını göstermeye yarayacaktır. En sağ bölümde ise çizim araçları menüsü bulunur. Üzerinde tasarım yapacağınız yeşil alanın boyu ise seçeceğiniz logo türüne uygun olarak de-

ğişecektir. LogoManager ile operatör logosu, grup logosu, resimli mesaj ya da ekran koruyucu ve başlangıç logosu tasarlayabilirsiniz. Bunun için, üst bölümdeki araç çubuğu üzerinde yer alan 5 simge- den oluşan setin ilk 4 simgesini kullanabilirsiniz. Bu bölümdeki son simge ise zil seslerini düzenlemede kullanılır.

Cebinizin ekranında kendi logolarınızı görmeye hazır mısınız?

Size özel logonuzu yeşil ekran üzerine tek tek noktalar koyarak tasarlayabileceğiniz gibi, isterseniz programın görüntü yaka-

lama özelliğinden de yararlanabilirsiniz. Bunun için, araç çubuğunda yer alan fotoğraf makinesi simgesine tıklayın. Seçmiş olduğunuz logo türüne bağlı olarak, imleciniz belirli bir boyutta çerçeveye dönüşecektir. Daha sonra, ekran üzerinde istediğiniz yere tıklayarak, buranın görüntüsünü tek renkli olarak cep telefonu ekranına aktarabilirsiniz. İsterseniz farklı bir resim düzenleme programında hazırlayacağınız uygun boyuttaki BMP dosyalarını da logo olarak kullanmanız mümkün olacaktır. Bunun için de, *File* menüsü altındaki *Open* seçeneğini kullanabilirsiniz. Bahsettiğimiz yöntemlerden biriyle logonuzu oluşturduktan sonra *File* menüsü altından "Upload image to Phone" seçeneği ile logonuzu anında cep telefonunuza gönderebilirsiniz. Ayrıca yine *Fi-*

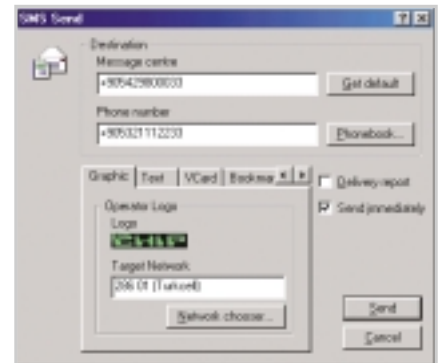

le menüsü altında yer alan "Get current image from phone" seçeneğini kullanarak, tam

tersi işlem gerçekleştirip, telefondaki simgenizi bilgisayarınıza aktarmanız da mümkün olabilir. Yeni simgeler denemeden önce, eskisini bu yolla yedekleyebilirsiniz.

Cep telefonunuza klavye eklemek sizce ne kadar mümkün?

Hazırlamış olduğunuz eğlenceli ve hareketli logoları, isterseniz bir arkadaşınıza da yollayabilirsiniz. Üstelik sadece logoları değil, zil seslerini ve hatta SMS mesajlarınızı da bu yolla gönderebilirsiniz. Böylelikle 10 parmak kullanabileceğiniz klavye rahatlığında arkadaşlarınızın me- →

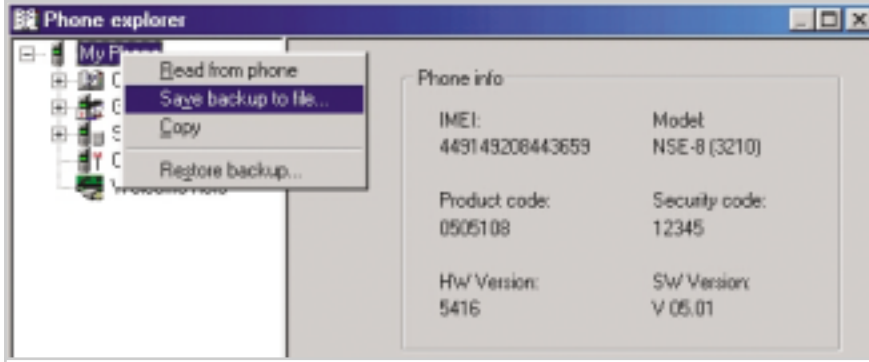

TELEFON OPERATÖRÜNÜ BELİRLEYİN: SMS göndermekten farklı olarak, logo gönderirken karşı tarafın telefon operatörünü de belirlemeniz gerekiyor.

sajlarına en hızlı şekilde cevap atıp onları şaşırtmanız da mümkün olabilir. Bunun için önce *File* menüsü altındaki "Send image via SMS" seçeneği ile *SMS Send* penceresini açın. Burada alt bölümde yer alan farklı kartları kullanarak, sadece logo değil, SMS göndermeniz de mümkün olabilir. En üst bölüme mesaj merkezi

bu bilgiler içinden telefon defterinizi telefon yerine SIM kart üzerinde saklıyorsanız, SIM kartınızı değiştireceğiniz zaman büyük bir sorun ortaya çıkacaktır. Çünkü, tüm bu kayıtları elle yedeklemek oldukça zahmetli bir iştir. Ancak *Phone Explorer* penceresi altında *My Phone*'a sağ tuş ile tıklayıp, "Save backup

HIZLI YEDEKLEME: SIM kartınızı değiştirmeden önce, cep telefonunuzda yer alan telefon defterini bir kaç saniyede yedekleyebilirsiniz.

numarasının yazılması gerekir. Eğer telefonunuz bağlı ise bunu *Get Default* tuşuna tıklayarak, otomatik olarak yapabilirsiniz. Benzer şekilde bir alt satıra, arkadaşınızın telefonunu elle girmek yerine *Phonebook* tuşuna tıklayıp, telefonunuzdaki telefon defterinden de yararlanabilirsiniz. Bu durumda *LogoManager*, önce tüm listeyi bilgisayarınıza aktaracaktır. Eğer *Text* kartını kullanarak sadece mesaj gönderecekseniz, 160 karakterlik mesajınızı yazıp *Send* tuşuna basmanız yeterli olur. *Graphic* kartında ise ek olarak, karşı tarafın telefon operatörünü de belirtmeniz gerekir.

Farklı bir menü altından da olsa, zil tonları da diğerlerine benzer bir şekilde karşı tarafa ulaştırılabilir. Program içindeki pratik RTTTL editörü, yeni besteler hazırlanma işini oldukça kolaylaştırıyor. Ayrıca bu şekilde, başka kullanıcılar tarafından hazırlanmış onlarca hazır zil sesini de yükleyip kullanmanız mümkün oluyor. (© eCHIP-Code CEP2PC)

SIM kartınızı değiştirirken telefon defterini yedeklemek

Araç çubuğunda en sonda yer alan simge telefon ile ilgili birçok bilgiye ulaşabileceğiniz *Phone Explorer* penceresini karşınıza getirecektir. Bu pencere altından IMEI kodunuzdan telefon yazılımınızın sürümüne, hızlı arama tuşlarına atanmış numaralardan tüm telefon defterinize kadar bir çok bilgiye ulaşabilirsiniz. Eğer

to file" seçeneğini kullanarak belki de saatler sürecektir bir işi, birkaç saniyede halledebilirsiniz.

Ayrıca isim ve telefon değişikliklerini bu seçenek altından, hızlı bir şekilde gerçekleştirmeniz de mümkün olabilir. Size birçok bilgi sunmasına rağmen, yazının başında belirttiğimiz gizli bilgiler burada yer almaz ve onlara ulaşmak için yine bu yazılım içinde yer alan bir başka özellik olan *Network Monitor* seçeneğinin kullanılması gerekir.

Telefonunuzun sizden gizlediği bilgiler su yüzüne çıkıyor

Tools menüsü altından *Network Monitor* seçeneğini kullanarak, gizli bilgilere ulaşabileceğiniz pencereyi ekrana getirebilirsiniz. Bu seçenek çoğu telefonda yer alan, ancak kullanıcılardan saklanan *Network Monitor* adlı bir menüyü aktif hale getirerek, bilgileri kullanıcıya ulaştırır. Bu bilgiler aslında sadece telefon servis elemanlarının işine yarayacak bilgilerdir ve yanlış bir şekilde değiştirilmeleri telefonun işleyişinde sorunlara yol açabilir. Dolayısıyla bu seçenek normal kullanıcılara sunulmaz. Ancak diğer taraftan şimdiye kadar kaç mesaj attığınızdan telefonun kaç kere şarj ettiğiniz kadar, çok detaylı istatistik bilgileri de içerirler.

Eğer bu tip istatistikler ilginizi çekiyorsa, bu pencere altındaki *Enable* tuşuna tıklayarak, menüyü aktif hale getirebilirsiniz. Bundan sonra ister telefon üzerinden ister bu pencere aracılığı ile, bilgileri izleyebilirsiniz.

DİKKAT! Bu değerlerden kesinlikle herhangi birini değiştirmeyin. Bu telefonunuzun doğru çalışmamasına yol açabilir.

Bu yüzden bilgileri sadece *LogoManager* altında yer alan *Network Monitor* penceresi üzerinden izlemeye özen gösterin. Bu şekilde yanlışlıkla değişiklik yapmanız da önlenecektir.

Telefonunuzda bu menüyü seçip 01 yazdıktan sonra, yukarı ve aşağı okları kullanarak da bu bilgileri izleyebilirsiniz.

CEP TELEFONU ARAÇLARI

» Yardımcı GSM yazılımları

Picture Message Editor (© eCHIP-Code CEP2PC)

Tamamen ücretsiz bir logo editör yazılımı. Ancak kablo yardımıyla bağlantı kurmak için Nokia Data Suite'e sahip olmanız gerekiyor. Eğer bu paket sisteminizde yokluyse *LogoManager*'a alternatif olarak kullanabilirsiniz.

Nokring (© eCHIP-Code CEP2PC)

Yine tamamen ücretsiz bir zil tonu düzenleyici programı. Standart olarak RTTTL formatını destekleyen bu programı, yine aynı eCHIP-CODE altından ulaşabileceğiniz hazır zil sesleri paketi olan RTTTLtones ile birlikte kullanabilirsiniz.

www.nokia.com/phones/datasuite/30/index.html

Nokia Data Suite, mobil ofislerinizde kul-

lanabileceğiniz komple bir bağlanma çözümüdür. Bir RS-232C seri bağlantı kablosu ve kurulum yazılımını içeriyor.

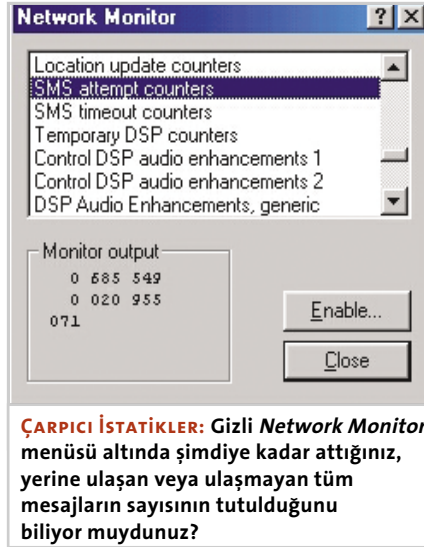
<http://www.palmgear.com/>

Cep telefonunuzla bilgi transferini IRDA bağlantısı ve cep bilgisayarınız yardımıyla gerçekleştirmeyi düşünüyorsanız, bu site-deki onlarca yazılım arasından özellikle GSMtool 1.22, MonkeyMessenger GSM 1.60, MonkeyLogo GSM 1.3, MonkeyTone GSM 1.2, MyPhone 2.1 ve GSM Address 1.2 yazılımlarını deneyebilirsiniz.

www.mynokia.ch/download/vibra.zip
Nokia 3210 cep telefonunuza kendinizin de kolayca ekleyebileceği titreşim modülünü bağladıktan sonra, titreşim menüsünü çalıştırmak için kullanabileceğiniz bir yazılım.

Menüyü kapayıp tekrar normal kullanım moduna dönmek içinse, tekrar aynı menüyü seçip 00 kodunu girmeniz gerekir. Bu menüyü tamamen kaldırmak için telefonunuzdaki *Network Monitor* menüsünü seçip kod olarak 241 yazın. Menü kaybolacaktır.

Network Monitor altında yer alan menüler ve bu menüler içinde yer alan her bir sayının anlamı için Nokianetmon-

BİLGİ İÇİN

» Online kaynaklar

<http://mobil.box.sk/>

Cep telefonları üzerine en kapsamlı sitelerden biri. Hazır zil sesleri ve logo arşivi çok zengin olmasa da piyasada bulunan hemen hemen her marka cep telefonu için gizli kodları, yardımcı yazılımları ve teknik dokümanları bünyesinde barındırıyor.

<http://www.celltonez.com/>

<http://www.nokiafx.net/>

<http://www.geocities.com/okayimransite2/download.html>

LogoManager ile kullanabileceğiniz hazır mesajlar, logolar ve zil tonları ile ilginç GSM yazılımları ve çeşitli telefonlar için

gizli kodları bulabileceğiniz başarılı kişisel siteler.

http://www.techgsm.com/gsm_cables.html

<http://www.mobiletoyz.co.uk>

<http://gsm-technology.com/index>

<http://www.gsmhall.com/>

<http://ucables.com/>

Desteklenen cep telefonları için bağlantı kabloları ile ilgili detaylı bilgileri bulabileceğiniz bu web sitelerinden, ayrıca her türlü cep telefon işlemi için de üst seviye teknik bilgiye ve donanıma ulaşmak mümkün oluyor.

doc.zip (© eCHIP-Code **CEP2PC**) adlı DOC dosyasına başvurabilirsiniz.

Sonuç olarak, cep telefonunuza kablo yardımıyla logo, zil ve SMS atmakta ya da gizli Nokia oyununu aktif hale getirmekte hiç bir sakınca yoktur. Ancak farklı yazılımların kullanılmasıyla SIM kilidinin kırılması, yeni kullanım dillerinin eklen-

mesi ya da titreşim aparatı taktıracak bu menünün aktif hale getirilmesi gibi, diğer bazı değişiklikler, onun garanti kapsamı dışında kalmasına neden olabilir. Bu nedenle, ya değişmemesi gereken özellikleri öğrenip ona göre davranın ya da en iyisi garantisi devam eden telefonu nuz için biraz daha bekleyin. ■

Mahmut Karslıoğlu, mkars@chip.com.tr

IT Business Weekly okuruyla buluşuyor

Bilgi teknolojisi profesyonellerine açık adres

www.ola.com.tr/IONet

Haftalık IT Business, uzman panele katılan yöneticilere ücretsiz ulaşıyor... Fırsatı kaçırmayın!..

Napster'ın Varisleri

Bedava Müzik ve

Napster öldü, ama efsane yaşıyor! Takipçileri hem daha iyiler hem de kapatılamaz gibi görünüyorlar. CHIP olarak size, hangileri ile aradıklarınızı daha çabuk bulabileceğinizi ve daha hızlı transfer yapabileceğinizi gösteriyoruz.

DOSYA PAYLAŞIM BORSASI

eDonkey'in sunduğu dosya adedi üç ayda ikiye katlandı.

Yaklaşık 9 milyon

Şubat ayında eDonkey
ağında bulunan dosya
adedi

Şubat 2002

Mart 2002

Yaklaşık 20 milyon
... Nisan ayında dosya
sayısı ikiye katlandı

Filmler

Müzik endüstrisi bugünlerde kara kara düşünmekle meşgul. Çünkü uluslararası birlikleri olan "International Federation of the Phonographic Industry"nin yaptığı açıklamaya göre, geçen yılın albüm satışları bir önceki seneye göre yüzde 5 gerilemiş durumda. Endüstrinin genel düşüncesine göre, suç, paylaşım korsanlarında. İnternetteki paylaşım yazılımlarını ve durumlarını bilenlerin ise aklına başka bir soru geliyor hemen: Sadece yüzde 5 mi?

Çünkü az bulunan bir müzik parçası bile, dünya çapındaki veri ağının bir yerindeki bir sabitdisk üzerinde, kopyalanmaya hazır olarak bekliyor. Yeni çıkan bir film de, çoktan, Asya'daki bir sinema salonunda kaydedilmiş ve dijital ortama paylaşıma hazır bir şekilde aktarılmıştır. Paylaşım araçlarını bilenler ve kullananlar için bunları tahmin etmek zor değil.

Müzik endüstrisinin ardından Hollywood da paniklemeye başladı. Şimdilik pek yaygın olmasa da, komple bir filmin internetten indirilmesinin, yakında önemli sorunlara neden olacağını öngörmek için kahin olmaya gerek yok. DSL ile DVD filmler raflarda tozlanırken, iki saat içinde bütün bir filmi sabitdiske

çekmek mümkün. İnternetin daha da hızlanacağını düşünürsek, Hollywood'un konuyu neden ciddiye aldığı anlaşılabilir.

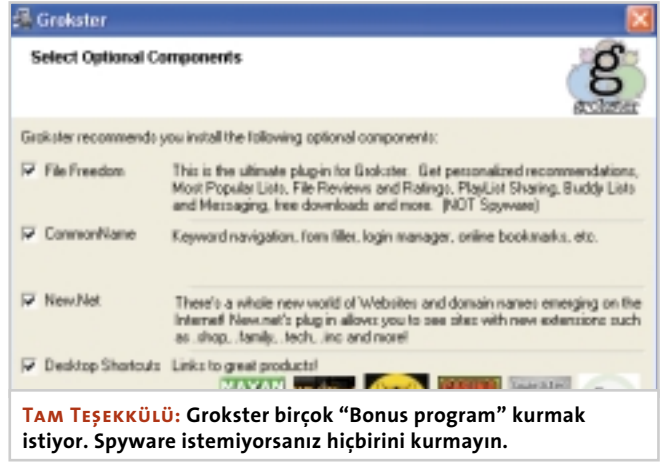
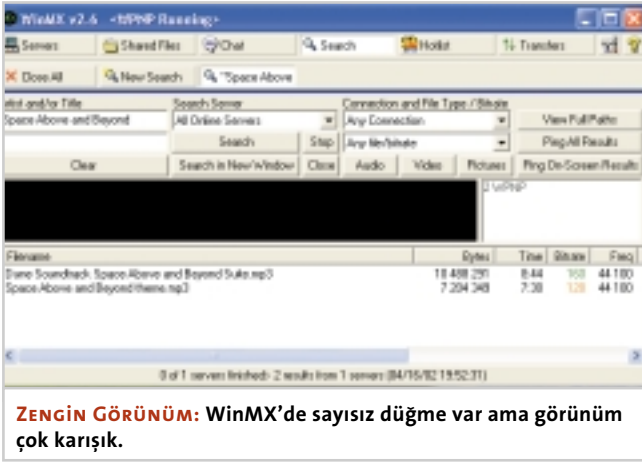
Müzik endüstrisi, sektörü baltalayanlara karşı kendi silahlarıyla savaşmak için, değiş tokuş borsaları kuruyor. Müşterilere sunulan rahatlığın yanında asıl amaç, tabii ki paraların yine kendi kasalarına akması. Mevcut ücretli sistemler, sadece pratik olmamakla kalmıyor, aynı zamanda müşteriye ödeme yapmaya hevesli olsa bile itiyor. Sebebi de, internet üzerinden MP3 yüklemek isteyen müziksever, CD'ye yazmak ve MP3 çaları ile yolda dinlemek de ister. Dolayısıyla, para ödeyecek müşteri için sunulan sadece "online" dinleme imkanı, hiç de iyi bir sistem değil aslında. Müzik endüstrisi, mevcut paylaşım borsalarını daha dikkatli incelese iyi olacak gibi geliyor bize. CHIP olarak biz, sizler için, bunlardan 10 tanesini inceleyerek, sunduklarını birbirleriyle karşılaştırdık.

eDonkey2000: eDonkey bir numara... Dosya paylaşım aracı hemen hemen aradığınız her şeyi buluyor; kolayca ayarlanabiliyor ve yüklemeyi hızlı yapıyor. İlerleyen sayfalarda kutu içinde testin birincisi hakkında her şeyi bulabilirsiniz.

WinMX: WinMX'in ilk dikkat çeken yanı, özen gösterilmeyen arayüzü. Karmaşık bir menü içinde aradığınızı bulmanız biraz zaman alıyor. Ama aracın çok güzel bir özelliği var: Hangi kullanıcı bekleme kuyruğunda, kaçınıcı sıra boş, görebiliyorsunuz. →

İÇİNDEKİLER

eDonkey2000: Testin birincisi	172
Peer-to-Peer Ağlar: Paylaşım ağı kapatılabilir mi?	173
eDonkey'in Ayarları: eDonkey2000'in performansı	173
Spyware: İspiyoncuyu susturmak	174
Nasıl Test Ettik? Paylaşım araçları	175
Bir Bakışta: Karşılaştırmalı test sonuçları	176

Download ve upload hızını gösteren grafik göstergeler, hiç kullanışlı değil. Çıplak rakamların ve harflerin kullanılması, çoğu kullanıcıyı daha çok ve daha çabuk tatmin ediyor. Yarıda kalan aktarımların kaldığı yerden devamı da pek başarılı değil. Gerçi aktarımı kısa sürede kesebiliyorsunuz. Ama WinMX'i kapatırsanız ya da PC'nizi baştan başlatırsanız, WinMX'i açtığınızda bakir bir download listesi ile karşılaşıyorsunuz. Buna rağmen birçok filmin paylaşımına sunulmuş olma-

sı, aslında şaşırtıcı. Müzik parçalarının zenginliği açısından, diğerlerinden geri kalmıyor.

Grokster: FastTrack'ın Peer-2-Peer protokolünü kullanan Grokster, aynı protokolü kullanan KaZaA ile kardeş sayılır. Aynı protokolü kullanmaları sayesinde Grokster ve KaZaA kullanıcıları, aynı kaynaklara ulaşabiliyorlar. Grokster kullanıcıları KaZaA kullanıcılarının dosyalarını kendilerine alabiliyorlar. Ve tabii bu-

nun tam tersi yönünde bir paylaşım da mümkün. KaZaA ile akrabalık bu özelliklerle sınırlı değil. Grokster'in kullanıcı arayüzü de KaZaA'ninkine benziyor ama biraz daha sade görünümlü. Bu sade görünümün sebebi, KaZaA gibi XP stili bonbon renklerin kullanılmamasıdır.

iMesh: Stresli dosya avcılarını için iMesh bir mola görevi görebilir. Temiz ve güzel arayüz, kullanıcının uzun uzun bir özelik aramasına sebep olmuyor. Arama so-

» TEST BİRİNCİSİ

CHIP PUANI

BİLGİ www.edonkey2000.com

EŞEĞİN HIZI: Çok sayıda kullanıcı aynı dosyayı paylaşımına açmışsa, transfer daha hızlı oluyor.

- + Çok kullanıcı, çok dosya
- + Hızlı transfer
- + Anlaşılır arayüz
- + Link ile download
- Download başlarken uzun bekleme

eDonkey2000:

Paylaşımın Kralı

Büyük dosyalarda optimize transfer, hızlı yayılma ve aktif kullanıcı grubu... eDonkey'in diğerlerinden ayrılmasının en önemli nedenleri.

■ İnternetin ünlü "eşek"i çok büyüdü. Geçen sene bu aylarda yaptığımız bir değerlendirmede, kullanıcı ve dosya azlığından bahsetmiştik. O günden bugüne kadar geçen zamanda, fanatik sayısında çok büyük artış oldu. Bu patlamaya biraz da, eDonkey ağında bulunan dosyaların link verilerek doğrudan paylaşımına açılabilmesi imkanı sebep oldu. Bu sayede, İnternet Explorer'ından bir tıklama ile eDonkey download işlemine başlıyor. Ama hemen değil. Önce biraz beklemek gerekiyor. Bunun sebebi eDonkey'in ilk önce farklı kaynaklarda aynı dosyayı araması. Bu yüzden ilk bayt'ların size doğru gelmeye başlaması, birkaç dakika alabiliyor. Birkaç ayrı kaynaktan bulunan dosyanın parçalara ayrılması sonucunda, transferi de hızlanıyor. Müzikseverler, eDonkey ağı içinde aradıkları her şeyi bulabiliyorlar. Ama genellikle az kaynak oluyor

ve bu sebeple de transfer yavaş oluyor. Genel olarak az bulunan müzikler ve dosyalar, daha yavaş download edilebiliyorlar.

Filmler için durum biraz daha iç açıcı: eDonkey'in optimizasyonu büyük dosyalara göre yapılmış. Parçalara bölünen dosyanın bu küçük parçacıkları, sabitdiske kayıt edildiği gibi upload'a hazır hale geliyor. Bu da dosyaların çok hızlı yayılması sonucunu doğuruyor. Ama dikkatli düşünülürse, etrafta çürüyen birçok dosya parçacığına da sebep olabileceği sonucuna varılıyor. Hiçbir zaman sonlanamayan transferlere az rastlanmasa gerek. Ayarları en iyi şekilde yapılabilmek için 173'teki kutuyu inceleyebilirsiniz. eDonkey çok kolay ayarlandığı ve çok kolay kullanıldığı için testimizin birinciliğini kazanmayı haketti. Bulunan dosyanın hızlı bir şekilde transferi de eDonkey'in önemli bir özelliği.

nuçları da sevindirici... iMesh aranan şarkının klasik ya da listelerde bulunanlardan olduğunu ayırt edebiliyor. Hollywood aramalarında ise bulma şansınız düşük; ama bulundu mu da çok hızlı transfer edebiliyorsunuz. Bu hızın sebebi, iMesh ağında büyük upload band genişliğine sahip çok kullanıcının bulunması.

iMesh ile beraber gelen ve kurulmaya çalışan bir sürü reklam programı ise, bu paylaşım aracının sıkıcı yanı. "Companion" ya da "Gator" gibi Ad-ware'lerin kurulmasını engelleseniz bile, kurulum sonunda sabitdiskinizde birçok bu tip programa rastlıyorsunuz. Kurduktan sonra Ad-aware (www.lavasoftusa.com) adlı anti-spyware aracı ile yaptığımız taramada dokuz şüpheli dosya ve registry bilgisine rastladık.

KaZaA: KaZaA hakkında karar vermek zor. Peer-2-Peer ağ üzerinde aradığınız bütün şarkıları ve filmleri bulabiliyorsunuz. Ama bulduklarınızı kendinize çekmek içinizden gelmiyor. Gerçi aynı dosyayı parçalara bölüp birkaç ayrı yerden indirmek mümkün, ama buna rağmen hızlanmak mümkün değil. Sinemadan kayıt yapılan kopyanın sabitdiskinize gelmesine kadar geçen sürede, filmin DVD sürümünü piyasada bulmak mümkün. KaZaA'nın bir kötü yanı daha var: Nor-

PEER-TO-PEER AĞLAR

» Paylaşım ağları kapatılabilir mi?

Anonim mi? Kapatılmaz mı? Bu iki soruya verilecek pozitif cevaplar, hem paylaşım borsalarının hem de kullanıcıların, gerçekleşmesi zor hayali.

► Grokster ve KaZaA'nın kullandığı FastTrack, Amsterdam kaynaklı bir internet firmasının ticari bir protokolü. Kullanım hakları, lisans ücreti ödenerek alınıyor ve kiralama sistemiyle dağıtılıyor. Fakat, Morpheus'da da görüldüğü gibi, bu sistemin bir dezavantajı var: Morpheus'un sahipleri lisans kirasını ödemeyince, protokol değiştirildi ve Morpheus kullanıcıları bir anda ağa giremez oldular. Sonuçta, ortaya çıkan merkezi bir yapı olmamasına rağmen, yapı değiştirilerek kapatmak mümkün.

Müzik endüstrisi için çok ince ve tabii ilgi çekici bir detay. Bu sistemin aksine, bedava olan Nullsoft'un geliştirdiği Gnutella ağını kullanan Bearshare'in lisans ücretinin olmamasından dolayı, böyle bir sorun da yok gibi görünüyor.

► Her iki protokolün de ortak bir sorunu var ise, o da gizlilik. IP adresleri her zaman bilinmek zorunda olduğu için, anonim bir ortam oluşmuyor. Bu güvenlik açığını bazı özel ağlar (http://freenet.sourceforge.net) çözmüş gibi görünüyor: Tüm transfer edilen veriler şifreleniyor. Kimse kendi PC'sindeki hangi dosyanın şifrelendiğini bilmiyor. Freenet'te sansür de imkansız. Ağa bir kere giren içerik, bir daha silinmiyor.

mal sürümü yüklediğinizde, Brilliant Digital firmasının ürettiği bir spyware de sabitdiskinize kuruluyor. Bu spyware diğerlerinden farklı olarak, bilgisayarınızı "Distributed Computing" istemcisi olarak kullanıyor. Yani kısaca anlatmak gerekirse, ticari amaçları için parçalara böldükleri büyük bir işlemin bir kısmını sizin makinenizin yapmasını sağlıyor. Sonuç olarak makineniz yavaşlıyor.

Aslında utanç verici bir durum daha

söz konusu: Kurulum sırasında sorulan sorulara olumsuz cevap vermemize rağmen, Ad-aware ile kurulum sonrası yaptığımız taramada, 52 adet şüpheli kayda rastladık. Bu sayı, dosya ve registry kayıtlarının toplamı. Testin üzücü rekoruydu bu. Spyware'siz gelen "Lite" sürümünü şiddetle tavsiye ediyoruz.

Bearshare: Bearshare, Gnutella ağının bir istemcisi. Gücünü de şarkı arama →

TEST BİRİNCİSİ EDONKEY'İN AYARLARI

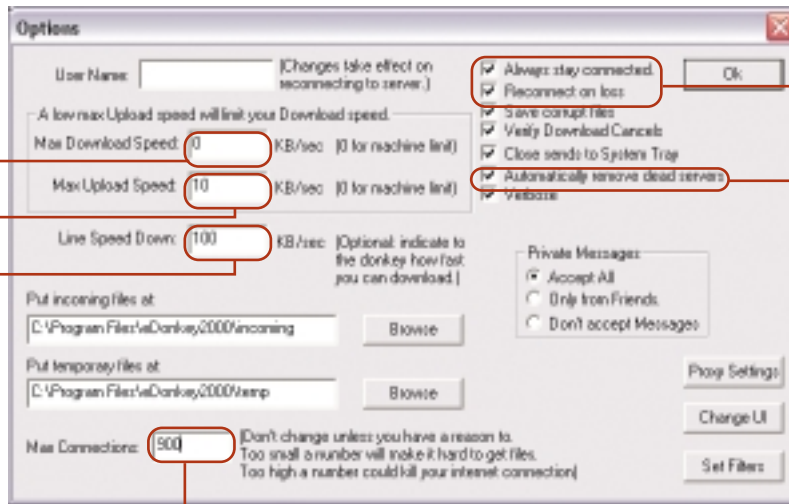
eDonkey çok çabuk kuruluyor ve ilk aramayı yapmak için fazla zaman harcanmıyor. Ama eğer bir dakikanızı ayırırsanız, bulduğunuz

dosyaları yüklemeniz daha hızlı olabilir. Ana penceredeki "Options" başlığı altında önemli ayarları bulabilirsiniz.

"Max. Download Speed"i 0 olarak ayarlarsanız eDonkey maksimum band genişliğini kullanacaktır.

"Max. Upload Speed"i kullandığınız bağlantının türüne göre ayarlamamız gerekiyor.

"Line Speed Down" ya 0 olmalı ya da gerçek hat hızınıza ayarlanmalı.

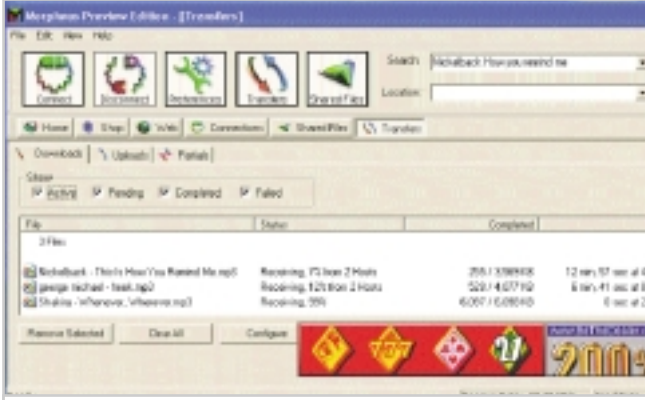
Bu kutular işaretlenmiş olmalı. Böylece sunucular ile bağlantınız hiçbir zaman kesilmez.

Bu kutuyu işaretlerseniz, sunucu listenizden kapalı sunucuları silip, listenizi güncel tutabilirsiniz.

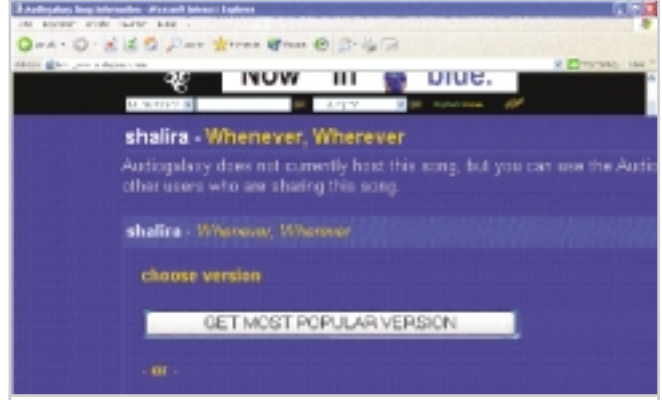
eDonkey sunucularının tam listesini bulabileceğiniz adres: <http://home.cogeco.ca/omaurence/serverlist/serverlist.html>

"Max Connections" kablo net ve normal modem kullanıcılarında 200, ADSL kullanıcılarında 900'de olmalı **DİKKAT!** Windows 98 ve Me, 250'nin üzerindeki değerlerde kilitlenebilir. Windows 2000 ve XP ise 1.000'i bile sorunsuz kaldırabiliyor.

HIZLI DEĞİL AMA SAĞLAM: Morpheus'ta yapılan aramalar sonuçsuz kalmıyor, ama hız konusunda hayalkırıcı olabiliyor.

İMLA KILAVUZSUZ: Audiogalaxy.com sık imla hatası yapanların, yine de aradıklarını bulabilecekleri bir araç.

özelliklerinden alıyor. Avrupa listelerinden ilk onu çok rahat bulduk, ama yine de müzikseverlerin karar vermeden önce dikkat etmeleri gereken bir sonuç daha var... Az rastlanan şarkılarda maalesef Bearshare fos çıktı. Ayrıca her ne kadar aradığımız filmleri bulmuş da olsak, transfer sırasında yaşadığımız sorunlardan dolayı yarıda kestik hepsini.

Bearshare'in puan toplayan yanı, özenle tasarlanmış arayüzü, ayarlanabilir upload ve download hızlarının oluşu ve transfer sırasında ön dinleme yapılabilmesi. Ama film gelirken ön izleme yapıla-

maması da bize çok saçma geldi. Başka bir "bug" da Bearshare'i kapatıp açtığınızda karşınıza çıkıyor. Toplam işlemci kullanımı tavan yapıyor ve programı kullanmak imkansızlaşıyor. Tek çözüm, makineyi kapatıp açmak. Kurulum sırasında sorulan bir soruyla, Bearshare de size birtakım reklam amaçlı programcıklar getiriyor. Eğer kapatırsanız Bearshare sözünüzü dinliyor ve PC'nizi bu programlardan temizliyor.

Morpheus: Dosya paylaşım aracı Morpheus'un geçmişini gözden geçirmekte

fayda var. Önceleri KaZaA, Grokster ve Morpheus üçlüsü bir ittifak kurmuş ve FastTrack'in protokolünü kullanarak geniş bir ağ oluşturmuşlardı. FastTrack, başarısıyla müzik endüstrisinin dikkatini kısa zamanda çekti ve mahkemeye verildi. Morpheus da FastTrack'a lisans kirasını ödemeyi "unuttu" ve peer-2-peer ağdan atıldı. Şu anda Morpheus kullanıcıları, dosya değişimi için Gnutella ağını kullanıyorlar ve bu yüzden de sonuçlar Bearshare kullanıcılarınınkinden çok az farklı. Morpheus da birçok aktüel şarkıyı buluyor, klasiklerde başarısız ve filmler çok yavaş transfer ediliyor.

SPYWARE

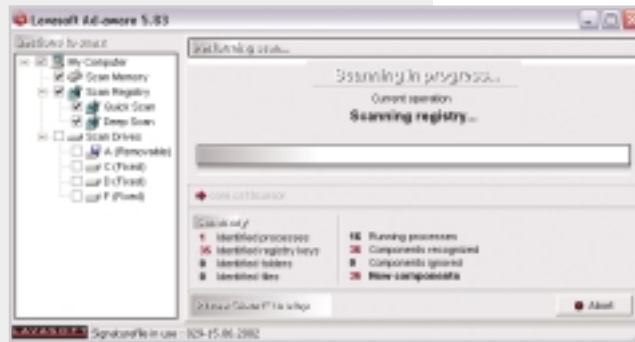
» İspiyoncu reklam programlarını kapatmak

İnternette kullanıma sunulan birçok programın, gerçi parasızlar ama, bedava olduklarını iddia etmek zor. Birçok programcı, para ödemeye pek yanaşmayan internet sörfçülerini, reklam "banner"ları ya da "bonus yazılımlar" ile avlamaya çalışıyor. Bu bonuslar çok farklı içerikli olabiliyor. Örneğin biri harika ve birbirinden değerli hediyeler sunacağını söylerken, bir diğeri doldurulmuş formları saklayarak hep aynı soruları cevaplamaktan sizi kurtaracağını iddia ediyor.

Her ne kadar fonksiyonları bu kadar birbirinden farklı da olsa, tüm bu bonus programcıklarının ortak bir özelliği var. Gezilen sitelerden toplanan çerezler, güzelce incelenip analiz ediliyorlar ve tıklanan reklamlardan hemen sörfçünün bir profili çiziliyor. Kullanıcı, internette gezdiği sürece tüm eğilimleri kaydediliyor.

KURTULMANIN YOLLARI: Spyware'lere yabancı olmayan kullanıcılar, Ad-aware (www.lavasoftusa.com) adlı yazılımı da

biliyorlar. Sisteminizi tertemiz bir şekilde size teslim ediyor, ama bu durumda da bazı paylaşım programları görevlerini yapmayabiliyor. Bir çözümü var. Eğer bir "firewall" yazılımına sahipseniz, firewall o uygulama internete erişmeye çalıştığı zaman, sizi uyaracaktır. Reklam amaçlı

olarak sizin bilgilerinizi aktarmaya çalışan bu programın internet erişimini yasaklayarak, bu durumdan sorunsuz bir şekilde kurtulabilirsiniz.

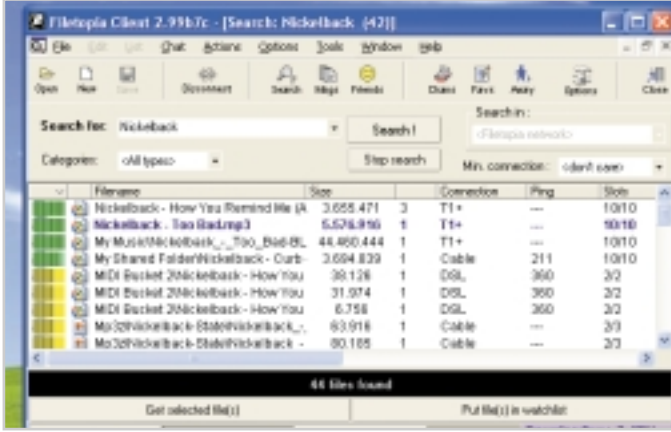
Audiogalaxy: İsim zaten hemen anlatıyor. Bu araç müzikseverleri ilgilendiriyor. Kurduktan sonra da fark ediyorsunuz ki aramaları web üzerinden yapmanız gerekiyor. Çünkü kurduğunuz programla sadece bazı ayarlar yapıyorsunuz, arama işlemi bir browser penceresinde gerçekleşiyor.

Aradığınız şarkılarda biraz yaratıcı olmanız gerekiyor: Audiogalaxy hemen he-

men tüm hit parçaları telif haklarından dolayı filtreliyor ve kopyalayamayacağınızı söylüyor. Ama arama kutusuna yazarken bir imla hatası yaparsanız, Audiogalaxy'nin de müzik endüstrisinden korkusunu yenmiş olu-

yorsunuz. Bütün hit parçalar kopyalanmaya hazır bir şekilde oradalar aslında. Tek bekledikleri yapacağınız ufak bir hata. Audiogalaxy'nin en iyi yanı, en az bulunan şarkıları bile bulabiliyor olması.

Dosya Paylaşım Yazılımları

ZAYIF: Filetopia kullanacakların önce Messenger ile diğer kullanıcılarla sohbet etmesi gerekiyor.

Popüler araçlar olan KaZaA ve Bearshare ile bulamadıklarımızı rahatça bulduk. Bugünlerde Audiogalaxy'de bir sorun var. Aynı anda birden fazla şarkıyı kopyalamanız mümkün değil. Eğer birkaç şarkıya aynı anda tıklarsanız, sadece uzun bir listeye sahip oluyorsunuz. Eski günlerdeki gibi eşzamanlı transferlere ne zaman yeniden kavuşacağımız belli değil.

Audiogalaxy müzik konusunda uzmanlaştığı için, diğer dosya formatlarına yabancı. Bu sınırlama puanını kırıyor, ama hayret veren bir sıralamaya sahip olması da onu internette tek kılıyor.

Filetopia: Bu araç gizemli sörfçüler için ideal. Dosya transferi şifreli olarak yapılıyor. Dosyalar kilitlenebiliyor ve sadece güven duyulan Filetopia kullanıcılarına açılabilir. Müzik ve film aramalarındaki sonuçlar yetersiz. Eğer zamanınız varsa, başka kullanıcılar ile "Instant Messaging" aracılığıyla haberleşmek veya chat odalarında buluşmak ve güven kazanmak için deneyebilirsiniz. Bu iletişim de daha çok dosya transferi konusunda gelişiyor. IRC'den de tanıdığımız DCC (Direct Client to Client) bağlantılar kurularak, transfer stabil bir şekilde sağlanıyor.

Direct Connect: Bu paylaşım ortamının istemcisini yükleyip de çalıştırdığınızda, zaman içinde bir yolculuğa çıktığınızı zannedebilirsiniz. Çünkü Direct Connect, teker teker, birbirleriyle bağlı olmayan sunuculardan kurulu bir sistem üzerinde çalışıyor. "Hub" sistemi adı verilen bu sistem, BBS'leri hatırlayanlar için hiç de yabancı değil. O zamanlar direkt bağlantı gerekiyordu, şimdilerde ise "Connect"e basmak yeterli.

Ama aynı hızda da sistemden atılıyor-sunuz... Birçok hub, en az üç gigabayt'ı paylaşma açmış olmanızı bekliyor. Bazıları yirmi, hatta bazıları elli gigabayt'ı alt sınır olarak belirlemiş. Bu rakamlar yeni başlayanlar için fazla. Onlar için, başka paylaşım araçlarına göz atmak, daha mantıklı bir çözüm. Bu alt sınır, bazı sörfçüleri tehlikeli yollara da itmemiştir. Araştırmalarımız sırasında gördük ki, tüm sabit diskini, Windows ve Belgelerim dizini dahil paylaşma açanlar var. Çok cesurca...

Direct Connect'in istediklerini yerine getirenleri, emeklerinin karşılığını alacakları konusunda şimdiden bilgi sahibi yapalım. Yaklaşık iki petabaytlık (1 petabayt= 1.000 terabayt= 1.000.000 giga-

bayt) film, müzik ve program sizi bekliyor. Bu kadar bilgi sadece 100 bin kişi tarafından paylaşılıyor. Yalnız bir uyarı da yapalım yeri gelmişken! Paylaşım sisteminin doğası gereği, arama yaparken sabır küpü olmalısınız. Çünkü arama sadece bağlı olduğunuz hub üzerinde ya da o anda hub başka bir hub'a bağlanmışsa onun üzerinden yapılıyor. Dolayısıyla kopup kopup bağlanmanız gerekiyor.

Bu sebepten dolayı, Direct Connect'i değerlendirme dışı tuttuk. Bir kere elde ettiğiniz arama sonucu, sadece o ana ait oluyor. Bir sonraki aramada bağlandığınız hub ve o an bağlı olan kullanıcılara göre değişiyor. ■

MS / Güçlü Aydoğan, guclu@aresbt.com

NASIL TEST ETTİK? PAYLAŞIM ARAÇLARI

Ara ve bırak bulsun

Paylaşım araçları arasındaki taç savaşının kuralı çok basit: Kullanıcı aradığını bulmalı. Ve tabii mantıklı bir arayüz olmalı.

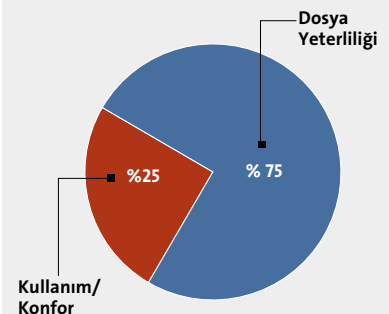
► DOSYA YETERLİLİĞİ

CHIP olarak tüm paylaşım ortamlarını arama sonuçlarına göre değerlendirdik. En güncel "Top On"u aradık. Eskilerden beş şarkı seçtik ve onları da aradık. Müziğin yanında beş tane güncel, beş tane de klasikleşmiş film aradık. Arama sonuçları toplam sunucun yüzde yetmiş beşini oluşturdu.

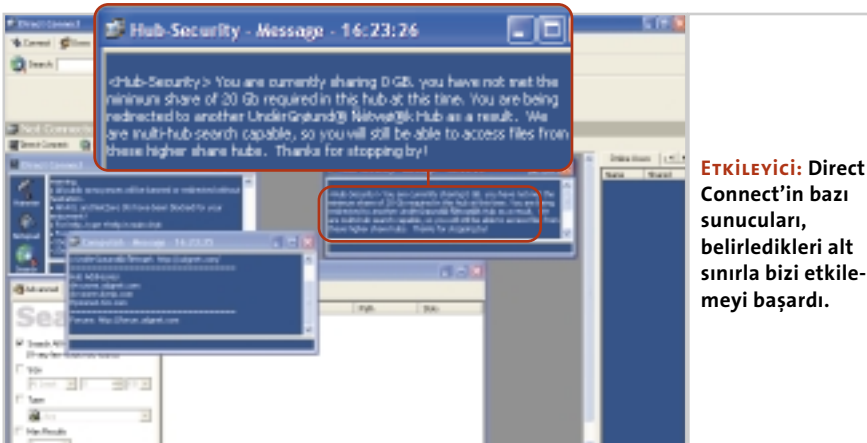
► KULLANIM/KONFOR

Kullanıcı ile karşı karşıya olan arayüz de çok önemli. İstemcinin fonksiyonları doğru bir şekilde yerleştirilmiş olmalı, abartılmamalı. Kullanıcı transfer öncesinde dosya hakkında ne kadar bilgiye erişiyor? Kullanım puanı toplam puanın yüzde yirmi beşini oluşturdu.

TEST KRİTERLERİ

ETKİLEVICİ: Direct Connect'in bazı sunucuları, belirledikleri alt sınırla bizi etkilemeyi başardı.

Sonuç

Eşek Hollywood'a karşı

■ Biz son kullanıcılar, vaktinin çoğunu bilgisayarlarıyla geçirenlere çok şey borçluyuz. İnternetteki paylaşım ortamlarında aradığımız herşeyi hemen buluyoruz. Üstelik aramak da çok zor değil. Aradığımız şarkının ya da filmin ismini bilmesek de, minik bir söz yeterli olabiliyor artık. Yeni çekilen bir film, daha sinema salonlarına bile yeni gelmişken, hatta çoğu zaman gelmeden, sabitdiskimize çoktan yerleşmiş oluyor onların sayesinde. Bu paylaşım dalgası hızla yayılıyor ve yayıldıkça da aradıklarımızı bulmamız kolaylaşıyor. Dalga demek de

doğru değil. İstatistiklere bakınca Tsunami demek daha doğru: Sayısız ağ, sayısız kullanıcı ve sayısız dosya... Sadece Morpheus internetten 100 bin kere download edilmiş. Üstelik testte de gördüğümüz gibi en iyisi bile değil. En yaygın olanı değil ve hatta başından felaketler geçmiş olan bir paylaşım aracı.

Testin galibinin diğerlerinden farklı bir yanı var. O da diğerleriyle aynı ağı kullanmaması. eDonkey, bir sene önce incelediğimizde idare eder bir kalitedeyken, bu seneki testimizde birinci sıraya yerleşti. İnanılmaz sayıda dosya sunuyor. Orijinal seslendirmeli, Hintçe altyazılı bir Japon çizgi filminden, uzun zaman önce gösterimden kalkmış bir bilimkurguya kadar çok şey bulmak mümkün. Testimizden önemli bir sonuç daha çıkıyor: Güvenli alışveriş isteyenler, gidip CD'yi ya da DVD'yi satın almak zorundalar. Çünkü güvenliğin ön planda olduğu, şifreleme yapan tek program Filetopia ile, şarkı bulmak da film bulmak da zor.

1

2

3

Ürün	eDonkey	WinMX	Grokster
İnternet (www.)	edonkey2000.com	winmx.com	grokster.com
Toplam Puan	87	78	78
Dosya yeterliliği (%75)	92	84	80
Kullanım/Konfor (%25)	70	60	70
Sonuç	eDonkey gösteriyor ki; büyük ve paylaşımsever bir grup başarının temeli	Özensiz tasarım ve birkaç ufak hata. Ama buna rağmen müzikseverler için doğru bir seçim	Kullanışlı arayüz ve KaZaA ile paylaşılan ağ, Grokster'i üçüncü yaptı
Arama Fonksiyonları			
Dağıtılmış ağ	•	•	•
Her dosya tipi paylaşılabilir	•	•	•
Birden fazla sunucuda sorgu	•	•	•
MP3'lere özel ekstra arama kriterleri	—	• (Bitrate, Filetype)	• (Tür, albüm, bitrate, yıl)
Download/Upload			
Kesilen download'a devam edebilme	•	•	•
Paralel download	•	—	•
Download göstergesi	•	•	•
Download'a ayrılan band genişliği ayarlanabilirliği	•	•	—
Upload'a ayrılan band genişliği ayarlanabilirliği	•	•	•
Upload zorunluluğu	•	•	—
Akan medya	—	•	•
Grup Fonksiyonları			
Mesaj fonksiyonları	• (IM)	• (Chat)	• (IM)
Buddy-list	•	geçici	—
Desteklenen işletim sistemleri	Windows, Mac, Linux	Windows	Windows
Arama Sonuçları			
Top 10 şarkıların bulunabilirliği	10/10	10/10	10/10
Top 5 filmlerin bulunabilirliği	5/5	5/5	5/5
Az bulunan 5 şarkının bulunabilirliği	4/5	4/5	4/5
5 klasik filmin bulunabilirliği	4/5	2/5	1/5
Spyware			
Ad-aware tarafından tespit edilen spyware'ler	6	0	17

• = evet — = hayır

Dosya Paylaşım Yazılımları

4

5

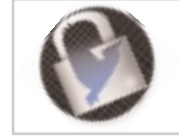
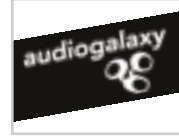
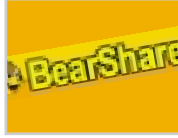
6

7

8

9

Test dışı

iMesh

KaZaA

Bearshare

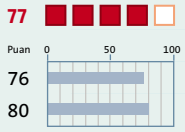
Morpheus

Audiogalaxy

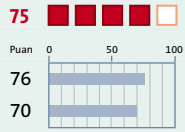
Filetopia

Direct Connect

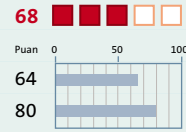
imesh.com

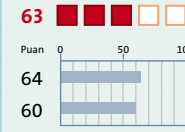
kazaa.com

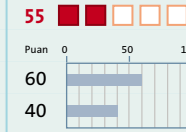
bearshare.com

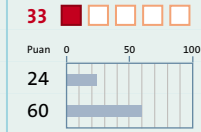
morpheus-os.com

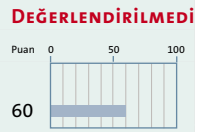
audiogalaxy.com

filetopia.com

neo-modus.com

Müthiş hızlı:
iMesh'in bulunduğu,
anında
sabitdiskinizde

Yavaş ve Spyware
dolü. Grotster ile
paylaşılan ağ
sayesinde aramalar
başarılı

Ortalama sonuç:
Sadece aktüel
şarkıları rahatlıkla
buldu.

FastTrack'ten
Gnutella'ya geçiş,
Morpheus'a çok
kullanıcıya maloldu.
Sonuç: Başarısız
aramalar.

Müzik için harika,
filmler için boşluk.
Klasik parça
arayanlar içinse
doğru adres.

Çok güvenli, çünkü
şifreli. Çok boş,
çünkü zor.

Tek bir kerede
arama yapılamıyor,
amaçsız gezinenler
için doğru adres
olabilir.

•
•
•
• (Tür, albüm,
bitrate, boyut, yıl)

•
•
•
• (Tür, albüm,
bitrate, boyut, yıl)

•
•
•
• (Bitrate)

•
•
•
-

-
-
-
-

-
•
-
-

•
•
•
-

•
•
•
-

•
•
•
-

•
•
•
•

•
•
•
•

•
-
•
•

•
-
•
-

•
-
•
-

•
•
•

•
-
•

•
-
•

•
-
•

-
-
-

•
•
•

-
•
•

• (Chat)

• (IM)

-

-

•

• (IM+Chat)

• (IM)

-

-

-

-

-

•

•

Windows

Windows

Windows

Windows

Windows, Linux

Windows

Windows

10/10

10/10

10/10

10/10

10/10

6/10

Değerlendirme dışı
tutuldu

4/5

5/5

4/5

4/5

-

0/5

3/5

3/5

1/5

2/5

5/5

0/5

2/5

1/5

1/5

0/5

-

0/5

51

65

11

8

6

0

0

■ ■ ■ ■ ■ Değerlendirme kutucukları: 90-100 Puan = 5 Kutu, 75-89 Puan = 4 Kutu, 60-74 Puan = 3 Kutu, 45-59 Puan = 2 Kutu, 0-44 Puan 1 Kutu

Atölye: FireWire Bağlantısı

Çalışma Odasını Saran Ateş

Firewire bağlantısı kullanılarak bilgisayarlar kolay ve hızlı bir şekilde birbirleriyle bağlanabilirler. CHIP, bu bağlantı için gerekli donanım ve yazılım yapılandırmasını açıklıyor.

Bilgisayarlar arası veri alışverişinin en hızlı yolu ağ bağlantısı. Bu bağlantıyı muhakkak ethernet üzerinden kurmak zorunda değilsiniz, çünkü FireWire gibi ondan daha hızlı bir alternatif de mevcut. FireWire desteği, Windows XP altından ücretsiz olarak kullanıma sunuluyor. Pek çok dizüstü bilgisayarda bağlantı noktaları standart donanıma dahil edilse de, desteğe nadiren de olsa başvuruluyor. Tam bu noktada FireWire, Windows XP ile işbirliği yaparak, ideal ve daha önemlisi PC ile notebook arasında transfer de sağlayan bağlantı imkanı getiriyor. Aynı yöntemle birden çok PC, birbirine rahatlıkla bağlanabiliyor. CHIP, kendi FireWire ağınıza giden dört adımlık yola ışık tutuyor.

FireWire bilgisayarlarda ve notebooklarda bağlantısını arıyor

Modern notebook'lar, genellikle uygun port'larla birlikte geliyor. Ancak aksi durumda dahi, onları bu destekle donatmak sorun yaratmayacaktır. Dizüstü bilgisayarlar için uygun PC kartları satılmakta ve ayrıca masaüstü bilgisayarınıza da bir PCI kartı sayesinde FireWire desteği sağlamak elinizde.

Kamufraj: Altı uçlu giriş, USB ile ben-

zerlik gösteriyor. İki farklı FireWire bağlantı noktası standardına rastlanıyor. Bunlardan biraz daha küçük olanı dört uçlu, büyüğü ise kolaylıkla USB bağlantısıyla karıştırılabilecek formda. Aralarındaki farka gelince, büyük olan giriş, aynı zamanda bağlı cihazın elektrik ile beslenmesini sağlamakla görevli. Ufak uç, sadece veri aktarımına hizmet ediyor.

İyi haber, bilgisayarlar arası bağlantının, istenilen FireWire portları üzerinden

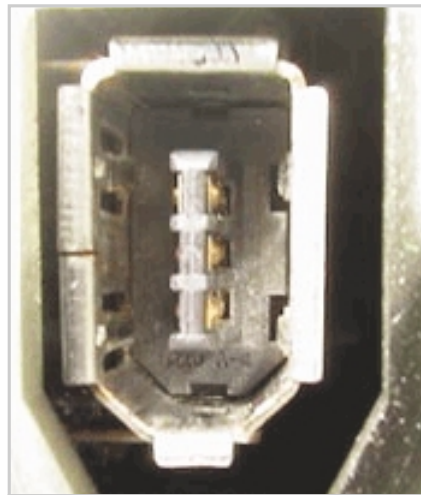
gerçekleştirilebilmesi. Uygun kabloya sahip olmak ilk koşul. 10 dolar'dan başlayan fiyatlarla 4/4, 6/4 ve 6/6 tanımlamalarını taşıyan kablolar satın alınabiliyor. Buradaki sayı çiftleri, kablounun her iki sonundaki uç sayısını ifade ediyor. Kötü habere gelince: Notebook üreticileri arasında genel kabul gören davranış, kabloyu kullanıcıya ulaşan sisteme dahil etmemek... Notebook'ların çoğu için dört uçlu bir kablo gerekli.

Firewire desteği ve bağlantısı Notebook'larda genellikle mevcut

Üreticilerin çoğu artık, dizüstü bilgisayarları FireWire portu ile donatıyor. Nedenlerden biri, özellikle camcorder ve dijital kameralardaki satış patlaması. Asus, Dell, Samsung, Sony ve Toshiba satın alan kullanıcılar, gerekli bağlantı noktasına da sahip oluyor. CHIP donanım editörleri, notebook'lardaki FireWire bağlantısı oranının yüzde 70'lerde seyrettiğini tahmin ediyor ve eğilim hızla artma yönünde.

Her ihtiyaca cevap verebilen FireWire destekli kartlar

CHIP, kullanıcılara satın alma aşamasından önce fikir sahibi olmalarını sağlayacak üç farklı genişleme seçeneği sunuyor.

BENZERLİK: 6 pin bağlantılı Firewire yuvası USB yuvasına şaşılacak derecede benziyor.

Firewire Teknolojisi

ATI DV Wonder: Makul fiyatı ve Ulead'ın üst düzey yazılımı VideoStudio 5, ATI firmasının DV-Wonder kartını cazip bir seçeneğe dönüştürüyor. Kartın beraberindeki Video Studio 5, tek başına 90 dolar'lık fiyata sahip ve bu rakam ATI-FireWire kartının yer aldığı paketten neredeyse 40 dolar daha yüksek. Kayıtlı VideoStudio kullanıcıları, GoDVD! plug-in'ini ücretsiz yükleme imkanına sahip. Araç, render işlemi tamamlanmış MPEG filmlerinden etkileyici video-CD'ler yaratabiliyor. Kullanıcı, şablonlar sayesinde kısa sürede DVD oynatıcıların çoğunda gösterilebilen CD'ler elde ediyor. Ancak kartın el kitabı, kapsam yönünden yetersiz.

Bağlantı noktası: PCI

Yazılım: Movie DV4

Bağlantılar: 3 harici giriş/çıkış (Altı uçlu)

Sonuç: Mükemmel yazılım desteğine sahip çok iyi bir kart. Fiyatı çok cazip.

Fiyatı: Yaklaşık 50 dolar

AIST MovieDVSuite 3.0 Laptop: AIST firmasının DVSuite yazılımı, 150 euro'nun altındaki maliyetiyle, DV-Camcorder'la resim işleme için gereken mobil çözümü sağlıyor. Beraberindeki video işleme yazılımı, PCMCIA kartını oldukça ekonomik bir fırsata dönüştürüyor. Çünkü söz konusu yazılım, tek başına bile yaklaşık 50 euro'luk bir fiyata sahip ve hevesli kullanıcılar için önemli miktarda işlev ve animasyon özelliğini beraberinde getiriyor. Donanım, daha ziyade profesyonel kullanıcılara yönelik. Beraberindeki yazılım MovieDV'e hükmedebilmek için alışma süresine gerek duyulacaktır. Bu durum özellikle video işleme alanında amatör kullanıcılar için zorluk yaratabilir.

Bağlantı noktası: PCMCIA

Yazılım: Movie DV4

Bağlantılar: 3 harici giriş/çıkış (6 uçlu)

Sonuç: Üst düzey özelliklere sahip bir kartı ve çok iyi ek yazılım desteği sunan bu ekonomik paket, profesyonel kullanıma uygun.

Güçlü takım: USB 2.0/FireWire Combo

PCI: Bilgisayarını, ek kartlarla donatmak zorunda olan kullanıcıların bir gözü, kombi adı verilen çok özellikli kartların üzerinde olmalı. FireWire bağlantı noktalarının yanı sıra USB 2.0 desteğini de taşıyan kart sayesinde, bir taşla iki kuş vurmak ve gelecekteki genişlemeler için gerekli donanım desteğini önceden elde etmek mümkün. Giderek artan sayıda USB cihazı, bu yeni, başarılı ve hepsinin öte-

MOBİL ÇÖZÜM: AIST'nin Movie DVSuite 3.0'ı dijital video işleme için gerekli her türlü özelliğe sahip.

sinde ekonomik standarda dayandırılıyor. USB 2.0/FireWire Combo PCI, sadece 100 euro.

Bağlantı noktası: PCI

Bağlantılar: 3 USB 2.0, 3 FireWire

Kablo: FireWire (6/4), USB 2.0

Sonuç: Controller sayesinde gelecek için de gerekli donanım desteği sağlanmış olacak.

Windows XP: FireWire'i kolaylaştırmak

UCUZ BAĞLANTI: Çoğu notebook için Firewire bağlantısında 4 pin'lik bir kablo kullanmak yeterli.

Windows XP, ME ve Mac OS X; FireWire'a hükmedebiliyor. Ayrıca Linux da destek için gerekli olan tüm koşulları yaratıyor. Eski Windows sürümlerindeyse, FireWire üzerinden ağ yapılandırması, ancak pahalı ek yazılımlar sayesinde mümkün.

XP, FireWire'ı, ağ bağdaştırıcıları listesinde 1394 bağlantısı olarak gösteriyor. Microsoft, tüm işletim sistemlerine bu ağda çalışma imkanı sağlamamış. Windows XP, hızlı dosya aktarım standardı IP over 1394'i (FireWire aracılığıyla inter-

net) sonradan yapılması gereken iyileştirmeler olmaksızın kullanılabilir. Windows ME'de bağlantı desteği sisteme önceden eklenmiş. Windows'un 2000 sürümü, FireWire karşısında zayıf kalırken, Windows 98'de IP over 1394 desteğini aramak boşuna.

Apple yıllardır Firewire teknolojisi üzerinde çalışıyor

90'lı yılların ortalarında Apple, FireWire'in gelişimini destekleme yoluna gitmişti. Bugün, hem masaüstü hem de dizüstü özellikteki Mac'lerin tümü, bu sayede bu bağlantıya imkan tanıyor. Apple'da sistem, Windows kullanıcılarının ancak hayal edebilecekleri şekilde uygun kabloyla birlikte geliyor. Standartla ilişkin ayrıntılar, Apple'ın kendi web sayfalarında yer alıyor.

Linux & FireWire: Kernel paketleriyle sürücü desteği

Linux, Kernel sürüm 2.3.20'den itibaren, işletim sistemi çekirdeğinde FireWire desteğini barındırıyor. Günümüzde seçime bağlı olarak 2.2 ya da 2.4 kernel dizileri- →

KOMBI KARTLAR: PC'nize ek bir kart takmak istiyorsanız, USB 2.0 bağlantısına sahip Combo kartları tercih edin.

Firewire Teknolojisi

le FireWire donanımlarını kullanabilirsiniz. CHIP, 2.4.12'den başlayan bir kernel'i öneriyor. Bilgisayarların, IEEE 1394 üzerinden ağa bağlanması için IP over Internet'i sisteme sonradan dahil edecek bir sürücüye ihtiyaç var. Sürücünün yetersiz kaldığı durumlarda, FireWire üzerinden sanal bir öge kurulabilir. Bunun için gerekli olan her şey Linux1394'te yer alıyor.

Firewire ağlarına Windows Me ve XP'den tam destek

Windows XP üzerinden FireWire kullanımı, herhangi bir problemle karşılaşılma-dan sağlanabiliyor. Adaptörler, ağ bağdaştırıcılarının beraberinde yer alıyor. Yani önceden ethernet kurmuş kullanıcılar, sıkıntı yaşamayacaklar. Windows ME'de de bu ağlarla herhangi bir uyum sorunu yaşanmıyor. Gerekli olan destek, işletim sistemine entegre edilmiş.

Firewire ağının kablo bağlantıları için uygun XP ayarları

FireWire ağ kurulumu, zahmetli sayılmazken, aynı yorumu kablo bağlantıları

ATEŞTEN BAĞLANTI:
Firewire arabirimiyle iki PC arasında kolay ve hızlı bir şekilde iletişim kurulabilir ve veri transfer edilebilir.

da bir başka ağ bağdaştırıcısı kullanıyor olsanız dahi, FireWire adaptörüne bir IP atayabilirsiniz. FireWire ve network kartı adreslerinin aynı alt ağda bulunmaları sorun yaratabilir.

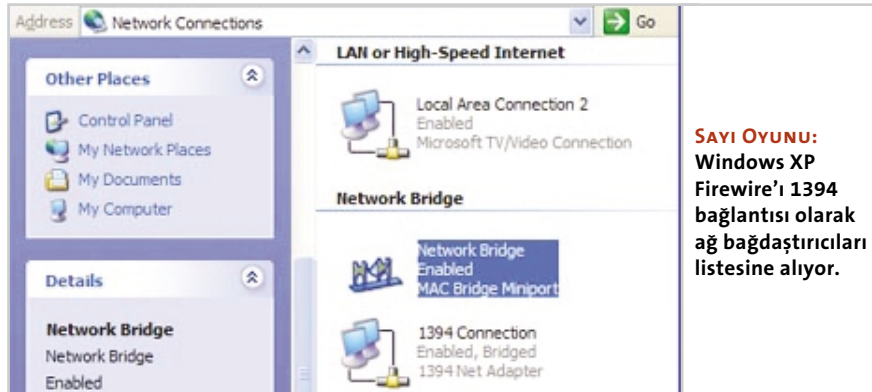
Microsoft, Windows bilgisayarlarının organizasyonu için çalışma grupları adı verilen yapıları oluşturdu. Her Windows sistemi standart olarak workgroup çalışma grubuna dahil. Laptop çalışma grubu yerine, domain'e ait olduğundan, ofisteki dizüstü bilgisayarlar, bir domain'e başvuracaksınız Artık FireWire üzerinden çalışma grubu bilgisayarlarıyla bağlantı kurmak istediğinizde, sadece alan bilgisaya-

runsuzdu. Windows ME, uyarlanabilir ağ katılımcısı olarak kendini gösterdi. Bilgisayarların birbirine bağlanması için standart kablo yeterli oldu ve ek donanıma gerek kalmadı. IP over 1394'ın, Windows XP'de çok hızlı olmamasının sebebi, muhtemelen IP Stack'in yürütülme şekliyle ilgili.

Teorik olarak FireWire ağında aktarım için 400Mbit/s değeri mümkünken, test ölçümlerinde ethernet bağlantısının dik-kate alınmayacak rakamlarda üzerine çıkılabilmesi şaşırtıcı. Service Pack, bu noktada bir yardım umudu olarak görülebilir. Windows XP, kullanıcıların hızını önemli miktarda frenliyor. XP'de bilgisayarlar arası 7 Megabayt/s hız sağlanırken, ME'de ağ hızı 1Mbyte/s'ye düşüyor.

Alternatif: Windows XP ve ME'deki, IP over 1394 yerine, ethernet emülasyonu üzerinden FireWire ağı tercih edilebilir. Avantajı, bridge (köprülerin) normal ethernet bağlantısı sağlayabilmesi ve etkin yürütme koşuluyla hız artışı gözlemlenmesi. FireNet, çok ucuz olmayan bu tekniği kullanıyor. ■

JG / Ozan Ali Dönmez, ozand@yahoo.com

SAYI OYUNU:
Windows XP Firewire'ı 1394 bağlantısı olarak ağ bağdaştırıcıları listesine alıyor.

için yapmak mümkün değil. CHIP, IP adres talebi engelini aşmak için yardım sunuyor.

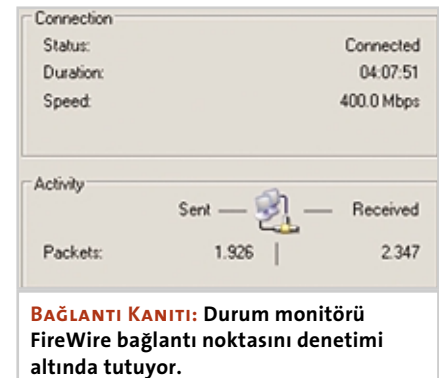
El işi: IP adresi ve alt ağ maskelerini doğru girmelisiniz. Windows XP, FireWire bağlantı noktasını "Ağ bağdaştırıcıları" sütunu altına yerleştiriyor. Denetim Masası üzerinden, Ağ ve Internet bağlantılarına ulaşın Bu noktadan sonra ayarlamamız gerekenler, IP adresi ve Sub-net maskeleri.

Uygun maskeler sağ fare tıklaması aracılığıyla Özellikler penceresinde gösterilecektir. 192.168.xx.xx adres alanından örneğin 192.168.1.1'i IP adresi için, 255.255.255.0'ı alt ağ maskeleri için atayın. İkinci bilgisayar aynı alt ağda olup, bir başka IP adresini, örneğin 192.168.1.2'i kullanmalı. Aynı bilgisayar-

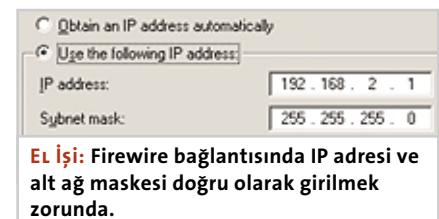
rından hareketle diğer sisteme erişebilirsiniz. Sebep domain'in bir tür bilgisayar organizasyonu olmayışı ve güvenlik düşüncesinin de hesaba katılması. FireWire ile sadece iki bilgisayarın bağlanmasına olanak tanınmıyor, bir bilgisayarlar zinciri dahi ağa dahil edilebiliyor. Bunun için bağlantıların haricinde her cihaz için FireWire bağlantı noktası gerekli.

Sonuç: Genişletilebilir ve hızlı bağlantı alternatifi

Hiç şüphesiz FireWire, bilgisayarların ağa bağlanması için yaratılmadı. Yine de bir IEEE-1394 ağı, kolaylıkla ve konforlu şekilde kurulabiliyor. Aktarım hızı, maalesef her isteği cevaplayacak yeterlilikte değil. Windows XP'deki test kurulumları so-

BAĞLANTI KANITI: Durum monitörü FireWire bağlantı noktasını denetimi altında tutuyor.

El işi: Firewire bağlantısında IP adresi ve alt ağ maskesi doğru olarak girilmek zorunda.

Geleceğin Otomobillerine Dair

İnsan Yön Veriyor, Araba Düşünüyor

Elektronik olmadan, günümüz araçlarında artık hiçbir şey olmuyor: Direksiyon başındaki sürücü giderek daha çok destekleniyor, ancak elektronik, insanın yerini hiçbir zaman alamaz. BMW'nin geliştirme şefi Burkhard Göschel, gelecekte de sürüş keyfimizin devam edeceğini ifade ediyor.

Mille Miglia'yı biliyor musunuz? Brescia'dan Roma'ya kadar gidip gelen 1600 kilometre uzunluğundaki bu yarış etabı klasliğini, eski 40'lı yıllardan kalma bir BMW 328'le kat ettim. BMW'de araştırma geliştirme şefi olmak, bana bazen böyle imkanlar sağlıyor, faydalı olanla keyifli olanı bir-

dece mikroişlemciler ve akıllı yönetim programlarının yardımıyla mümkün olabiliyor.

Ancak elektronik, bugüne kadar mekanik olan parçaları da değiştirmeye başlıyor. Otomobilin geleceğine giden yol, donanımdan yazılıma kadar uzanıyor. Bu yolun iki şeridi var: Bağlama (ağlandır-

sayesinde artık bir işkence olmaktan çıkacak, zira sürücü devamlı fren yapma ve gaza basma işini arabaya bırakabilecek.

Bu tip bir destek için arabaya bilgi aktarılacak zorunda. Bu da pratikte tüm yollar üzerinden gerçekleştirilebilir: Internet, GSM, GPS. Daha önce zahmetli bir şekilde kablolar üzerinden sağlanan bağlantı-

ARABADA MEKANİKİTEN ELEKTRONİĞE

BMW 328: O zamanlar, arabalar, mekanik olarak sağa sola döndürülemiyor ve sürüleliyordu.

RADYO: Bosch, radyo dalgaları üzerinden trafik bilgi sistemi ARI'yi buldu.

BMW 7 Serisi: Dijital kumandalı benzin enjeksiyonu ve ateşlemesi.

1932

1967

1974

1978

1979

1986

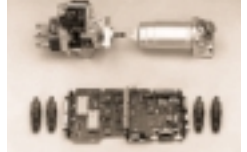
VW 1600 E: Bosch'un Jetronic benzin enjeksiyonu, seri üretime geçti.

MERCEDES S W116: Dünya çapındaki ilk seri üretilmiş ABS.

BOSCH: Elektronik dizel enjeksiyonu EDC'nin kullanımı.

leştirebiliyorum. Kanında biraz benzin olanlar, bundan aldığım keyfin nasıl bir şey olduğunu hissedeceklerdir.

Buradan şuraya gelmek istiyorum: Motor ve sürüş teknolojisindeki dehşetli gelişmeler en çok İtalya yollarında fark edilir. Mekanikteki potansiyel, elektroniğin olanaklarıyla çarpıldığında, geleceğin otomobilinin bizlere neler sunacağı konusunda bir fikrimiz olabilir. Yeni bir otomobilin geliştirilmesi, 20. yüzyılın sonuna doğru başka hiçbir zaman olmadığı kadar esaslı bir şekilde değişime uğradı: Pratikte önemli olan tüm gelişmeler, sa-

ma) ve "x by wire". BMW'de ConnectedDrive adı altında sürdürülen ağ konsepti, trafikte sürücü, araç ve çevre arasındaki birlikteliği birbirine bağlıyor. Sürücünün, kendisi için önemli olan tüm bilgilere erişebilmesini sağlamak istiyoruz.

Arabanın sinir sistemleri birbiriyle ilişkilendirilerek, dünyayla bağlantılandırılarak ve yeni özelliklerden faydalanacak şekilde kullanılarak, yeni bir zeka oluşturulur. Halen deneme aşamasında olan bir örnek vermek gerekirse: Dur-kalk trafğinde araç kullanmak, ConnectedDrive

lar, gelecekte kablosuz olarak, ucuz ve güvenli Bluetooth teknolojisiyle gerçekleştirilebilecek. Otomobil, bir anlamda mobil bir bilgi platformuna dönüşecek: Entegre edilen Bluetooth chip'leriyle navigasyon sistemi, müzik sistemi ve araç telefonu ile laptop, cep telefonu ve PDA gibi mobil cihazlar arasında problemsiz bir bağlantı kurulması mümkün.

Buradaki en büyük avantajlardan biri şu: Müşteri yeni cihazlar satın alabilir ve bunları başka bir kurulumla ihtiyaç duymadan, yaşam süresi dijital bir cihazdan birkaç kat daha uzun olan arabasında

BENİM VİZYONUM

İnsanlık tarihinin en ilginç yüzyılının başındayız. Peki ama yarının dünyası nasıl olacak?

CHIP size her ay bilişim çağının öncü düşünürlerini vizyonları ve ütopyaları ile tanıtıyor.

DR. BURKHARD GÖSCHEL
(56), BMW'DE ARAŞTIRMA
GELİŞTİRME ŞEFİ

ETKİNLİKLERİ:

1970 Yüksek mühendis olarak eğitimini tamamladı
1971-1976 Münih'teki motor yapı enstitüsünde çalıştı
1976-1977 Daimler-Benz AG'de mühendislik yaptı

BMW'DEKİ KARIYERİ:

1978 Motor geliştirmeye giriş
1989 "Motorsiklet Geliştirme"nin yöneticisi
1993 "Roadster" proje müdürü
1993 "Özel modeller" serisinin müdürü
1999 "Baştan sona araç geliştirmesi"nde müdür
2000 BMW AG'nin yönetim kurulu üyesi, yeni teknolojilerin geliştirilmesinde görevli

kullanabilir.

Bu bağlamda geliştirme aşamasında olan bir diğer ilginç teknoloji de, Flo-ating Car Data adı verilen orta mesafe transferleri. Bunlar bir araba tarafından oluşturuluyor ve etrafındaki diğer tüm arabalara (elbette anonim olarak) gönderiliyor. Böylece mesela karşıdan gelen bir arabadan ilerde yağmur yağıp yağmadığını öğrenebiliyorsunuz.

Bu sistemlerin güvenilir bir şekilde çalışabilmesi için, çevrenin çok iyi bilinmesi gerekiyor: Radar, lazer veya resim işleme teknolojisi temeline dayanan yeni sensör konseptleri, çevreyle ilgili bilgiler toplayıp, daha fazla sürüş dinamiği güvenliği için gereken hız bilgisi, viraj hızı veya iz takip desteği için seyir kontrolü gibi başka destek sistemleri için bir temel oluşturuyorlar.

Bu bağlamda örnek verilebilecek bir diğer teknoloji de henüz seri üretimine geçilmemiş ALC/Adaptive Light Control teknolojisi. Bu kontrol sistemi, bilgilerini navigasyon sisteminden alıyor ve yola iki

zorunda kalınacak, aksine konfor, tepki hızı ve kalitesi yükselecek.

Mesela "steer by wire" sayesinde, sürücü aracı daha konforlu ve güvenli bir şekilde sürebilecek: Parka girerken veya parktan çıkarken, direksiyon çevirmek daha kolay, etkisi daha yüksek olacak ve tekerlekler direksiyon tam olarak kırılmadan da tam sola veya sağa dönmüş olacak. "Brake by wire" da, yani elektronik frende ise, sürücü daha önce kullandığı fonksiyonları yenileriyle birlikte daha iyi bir şekilde kullanabilecek: Mesela ileriye ve geriye doğru sürüşte, fren gücü dağılımı daha yumuşak olarak aksettirilecek. Yani benim öngördüğüm şekliyle, geleceğin otomobili, bir illüzyon değil. Tüm ürünlerimizde ve projelerimizde

"Otomobilin geleceğine giden yol donanımdan yazılıma kadar uzanıyor."

BLAUPUNKT:
Dünyanın ilk seri
üretimde geçen
araç navigasyon
sistemi.

BMW 7 Serisi:
Mesafe-radar
sistemi, Adaptive
Cruise Control
veya ACC.

1989

1995

1999/2000

2005

MERCEDES S600 COUPÉ:
Kontrollü sürüş
için elektronik
stabilite
programı.

BMW Z22: Geleceğin Mechatronic otomobili, mesela elektronik destekli fren sistemi var.

değişken far ışığı yansıtıyor. Sürücü bu sayede virajlardan önce ve virajın içindeyken önünü daha iyi aydınlatılmış olarak görebiliyor.

Yazının girişinde bahsettiğim ikinci şerit olan, mekanik olarak kumanda edilen sistemleri elektronik sistemlerle değiştirme, ancak bağlantılandırma ile mümkün olabiliyor. "x by wire" olarak adlandırdığımız bu teknoloji, geleceğin BMW Z22'sinde tam anlamıyla kullanılacak. Elektronik bağlantılar, mekanik bağlantıların yerini aldığı anda, ne güvenilirlikten ne de emniyetten taviz verilmek

sürücüyü mümkün olan en iyi şekilde desteklediğimizi, ancak onu elektronikle değiştirmek istemediğimizi göreceksiniz. İnsanların araba sürmekten keyif almaya devam etmelerini istiyoruz. Aksi halde, yeni 7 serisinin Dynamic Drive'ını (aktif sürüş sistemi) boşu boşuna geliştirmiş olurduk. Bunu bir deneyin, o zaman Mille Miglia yolculuğumda neyi özlediğimi hissedeceksiniz.

Burkhard Göschel

Çeviren: Ufuk Yamankılıçoğlu, uyaman@chip.com.tr

KÜNYE

Yayın Koordinatörü (Sorumlu): Gökhan Sungurtekin
sgokhun@chip.com.tr

Genel Yayın Yönetmeni: Ufuk Yamankılıçoğlu
uyaman@chip.com.tr

Yazı İşleri Müdürü: Mahmut Karslıoğlu
mkars@chip.com.tr

Yazı İşleri:
Sevda Kılıç, chipyaz@chip.com.tr
Kadir Tuztaş, ktuztas@chip.com.tr
Yavuz Şahin, yavuz@chip.com.tr

Haber Merkezi: Cem Şancı
cemsanci@chip.com.tr

CHIP Test Merkezi:
Şahin Ekşioğlu, esahin@chip.com.tr
Ecevit Bıktım, ecevitb@chip.com.tr

CHIP CD: Korcan Meydan, korcan@chip.com.tr

CHIP Online: Halil Selanik, webmaster@chip.com.tr

Katkıda Bulunanlar: Ozan Ali Dönmez, Güçlü Aydoğan,
(MS) Markus Schmidt, (KD) Karl Dreyer, (FK) Fabian Keudell,
(ES) Eckard Stein, (AI) Andi Ilmberger, (MF) Manfred Flhor,
(JG) Jörg Geiger, (VP) Valentin Pletzer, Burkhard Göschel

Görsel Yönetmen: Gökhan Koç, gokhank@chip.com.tr

Grafik Asistanı: Dilek Kircan

Genel Müdür: Hermann W. Paul

Genel Müdür Yardımcısı: Beste Özerdem

Finans Müdürü: Aylin Aldemir

Halkla İlişkiler Müdürü: Özlem Cenker

Pazarlama Sorumlusu: Ayten Çar

Abone Bölümü Satış Müdürü: Asu Bozyayla

Abone Servisi:

Ayten Akgüre

Ebru Cinek

Dağıtım Müdürü: Cem Cenker

Dağıtım Asistanı: Mehmet Çil

Üretim Koordinatörü: Turgay Tekatan

VOGEL Medya Yayıncılık A.Ş. Adına Sahibi:
Gökhan Sungurtekin

VOGEL MEDYA YAYIMCILIK REKLAM GRUBU

Satış Müdürü: Gülcan Bayraktar

gulcanb@vogel.com.tr

Pazarlama Müdürü: Güler Okumuş

oguler@vogel.com.tr

Reklam Müdürü: Nurhan Bağcı Eyiip

bnurhan@vogel.com.tr

Market Sorumlusu: Yeliz Koyun

kyeliz@vogel.com.tr

Reklam Trafikeri: Aynur Kına

aynur@vogel.com.tr

Renk Ayrımı-Film Çıkış ve Baskı

ASIR Matbaacılık Ltd. Şti. Tel:(212) 283 84 38

Dağıtım: BIRYAY A.Ş.

VOGEL Medya Yayıncılık A.Ş.:

Piyalepaşa Bulvarı Zincirlikuyu Cad. Ün İş Merkezi 231/3

Kasımpaşa/İstanbul

Telefon: (212) 297 17 24 (pbx)

Faks: (212) 297 17 33

Abone Faks: (212) 238 73 43

Yazı İşleri Faks: (212) 238 73 26

Web Adresi: http://abone.vogel.com.tr

REKLAM İNDEKSİ

ABT	49	HIZLI SİSTEM	35-37
ALLIED DATA	109	INTERPRO	141
ALTINOK	43	INTRO	13
ARTEC	121	ITD	23
AY BİLGİSAYAR	AKİ	KONT	119
BİLKOM	59	MARKET	192-193-194-195-196- 197-198-199-200
BOĞAZİÇİ	AK	MEGAVIZYON	101-133-147-149
CASPER	89-91-93-95	MICROSTAR	25-31
CDROM DATA	137	ÖZEL	ÖKİ
ÇÖZÜM	41	PCC ELEKTRONİK	53-73
DATAGATE	27	PHILIPS	7
DORUK NET	143	RÖNESANS	129
EPDATA	75-127	SAKARYA ÜNİVERSİTESİ	131
ERGOSİS	145	SAMSUNG	61-67-85
ERKAYALAR	71	TETRİS	57
FOTOBİNGÖR	47	TURANLI	97
GIGABYTE	29	YKB	15
GOLDAŞ	17	YÜCEL	63
HIMPEX	111		

VOGEL MEDYA YAYIMCILIK A.Ş.'NİN DİĞER YAYINLARI

► LEVEL

Türkiye'nin bir numaralı oyun dergisi
www.level.com.tr

LEVEL

► IT BUSINESS WEEKLY

IT profesyonellerinin güvenilir rehberi
www.itb.com.tr

IT-BUSINESS

► HERKES İÇİN BİLGİSAYAR

Yeni başlayanlar için bilgisayar ve
internet rehberi

BİLGİSAYAR

► www.internetimiz.com

Bilgisayar, kitap, sinema, müzik, haber...

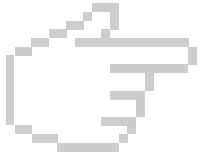
DÜNYADA CHIP

► CHIP'in yayınlandığı diğer ülkeler:

Endonezya	Hindistan	İtalya	Almanya	Çek. Cum.	Çin
Romanya	Rusya	Singapur	Macaristan	Malezya	Polonya
Tayland			Slovakya Cumhuriyeti	Ukrayna	Yunanistan

Merkezi Almanya'da bulunan ve Almanya'nın en çok satılan aylık bilgisayar dergisi olan CHIP, Türkiye ile birlikte 17 ülkede yayınlanmaktadır.

CHIP'TE GELECEK AY

EYLÜL 2002

Internet

ADSL ve İnternet Bağlantısı

Hızlı internet bağlantısı alternatifleri çoğalıyor. CHIP, en hızlı internet bağlantılarını birbirleriyle karşılaştırarak inceliyor. Ayrıca hızlı bir internet bağlantısının tüm ağına kullanımına nasıl açılacağını ve nelere ihtiyaç duyacağınızı pratik atölyemizde açıklıyoruz.

Pratik

Mükemmel Film Kopyaları

DivX hakkında bilmeniz gereken herşey: Videoların dönüştürülmesi, filme birden fazla ses izi eklemek, iki geçişli sıkıştırma ile daha yüksek kalite ve Virtualdub ile internet için en iyi videoları hazırlama rehberi, en iyi sıkıştırma seçenekleri ve ayarları...

Yazılım

Profesyonel CD Yazma

Video, müzik, oyun ve veri CD'si yazmak için dikkat etmeniz gerekenler, kayıt için en iyi ipuçları, kopyalama korumasına karşı yapılabilecekler ve yazma uzmanlarının kullandıkları profesyonel ipuçları...

Test

Sabitdiskler Hakkında Her Şey

Sabitdisk nasıl çalışır, sabitdisk kullanımında dikkat edilmesi gerekenler, disk performansına etki eden faktörler, sabitdisk satın alma rehberi ve piyasadaki en yeni sabitdisklerin karşılaştırmalı testi...

DİĞERLERİ

- **İşlemcilerin Geleceği**
İtanium ve 64 bit mimarisi
- **Windows XP Serisi**
A'dan Z'ye yeni işletim sistemi
- **En iyi 25 Windows Yazılımı**
En faydalı ve kullanışlı Windows yazılımları

! Yazılarda güncel gelişmelerden kaynaklanan değişiklikler yapılabilir